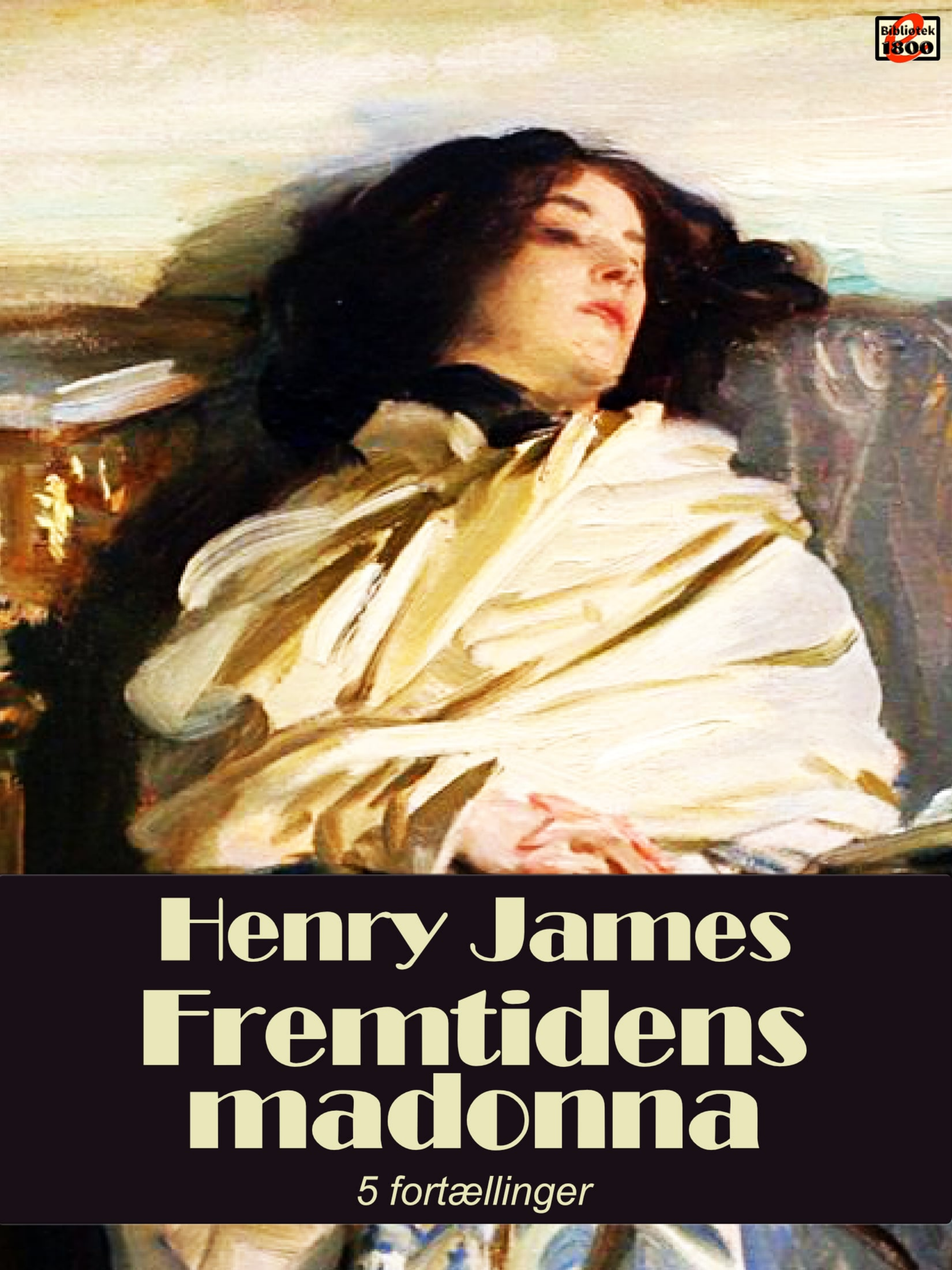

Henry James

Fremtidens madonna

5 fortællinger

Henry James

Fremtidens madonna

5 fortællinger

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Henry James: *Fremtidens Madonna. – Fem fortællinger.* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden. F.s.v. angår oversættelsen af novellen *Eugene Pickering* har oversætteren givet tilladelse til distribution af hans værk under samme Creative-Commons-licens som resten af bogen, nemlig:

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Henry James: *Fremtidens Madonna. – Fem fortællinger.* is based upon sources in the public domain worldwide. As for the translation of the story *Eugene Pickering*, the translator has consented to the distribution of his work under the same license as the rest of the book:

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

BY NC SA

Fremtidens Madonna

1

Den historie, jeg her skal fortælle, minder mig om min ungdom og mit ophold i Italien – to smukke erindringer. Jeg var kommet til Firenze temmelig sent om aftenen, og da jeg var færdig med min aftensmad, sagde jeg til mig selv, at en amerikaner, der for første gang er i en sådan by, ikke må fornærme den ved ganske trivielt at gå i seng på grund af træthed. Jeg gik derfor ud og slog ind i en snæver gade, der udmundede ikke langt fra mit hotel. Ti minutter efter stod jeg på en stor, af den høflige månes stråler oplyst plads. Lige foran mig havde jeg Palazzo Vecchio med det høje tårn, der hæver sig i vejret som en gran på toppen af en stejl høj. Mod bygningens nedre del tegnede der sig i vage omrids nogle billedhuggerarbejder, og jeg gik nærmere for at undersøge dem. En af figurerne til venstre for slottets port var en prægtig kolos, som syntes at slynge de forbigående en udfordring i ansigtet. Jeg genkendte straks Michelangelos David. I den særegne belysning antog dette billede af styrken et mørkt udtryk, så at jeg med en slags lettelse vendte øjnene fra den for at beskue en bronzestatue under loggiaen, hvis elegante arkader danner en så henrivende modsætning til slottets massive hele. Intet kunne være mere levende, mere yndefuldt end denne statue; den fremstillede personlighed har bevaret et vist udtryk af blidhed, skønt den kraftfulde udstrakte arm holder gorgonens hoved. Denne personlighed kaldes Perseus, og man finder dens historie ikke i den græske mytologi, men i Benvenuto Cellinis memoirer.

Mens mit blik vandrede fra det ene af disse skønne værker til det andet, må jeg uden tvivl have givet min beundring luft i nogle ufrivillige ord, for et menneske, som jeg ikke havde lagt mærke til på grund af mørket, rejste sig fra loggiaens trin og tiltalte mig på meget godt engelsk. Det var en lille mager mand, klædt i en slags sort fløjls tunika, så vidt jeg kunne se, og med en middelalderlig baret på hovedet, under hvilken en masse rødt hår stak frem. Han bad mig i en indsmigrende tone meddele sig "mine indtryk". Hans manerer var på én gang bizarre og maleriske. Man kunne have taget ham for den æstetiske gæstfriheds genius, hvis denne genius ikke i almindelighed modtog de rejsende i skikkelse af en fører, hvis udseende og holdning minder om en *pauvre honteux*. Imidlertid gjorde den glimrende tirade, som min tavshed indbragte mig, denne min antagelse temmelig sandsynlig.

"Jeg har kendt Firenze i lang tid," sagde han; "men aldrig har jeg set den skønnere og mere livfuld end i aften. For mig, må De nemlig vide, vandrer de hedengangne berømte mænds skygger om i de øde gader og befolker dem. Det nærværende er slumret ind, kun fortiden skuer ned på os som en drøm, der har fået liv. Tænk Dem de gamle florentinere komme gående to og to for at bedømme Michelangelos eller Benvenutos sidste værk! Hvilken kostelig belæring, hvis man kunne høre deres ord! Den beskedneste borger iblandt dem, med sin fløjlshue og sin lange talar, var i besiddelse af smag og kunstsans. Den gang var kunsten hersker. Solen glimrede i sin fulde glans, og dens stærke stråler adspredte mørket; vi ser derimod kun en overlegenhed, under hvis vægt vi knuses. Solen stråler ikke længere; men jeg forestiller mig ... ja, nu vil De le ad mig ... jeg

forestiller mig, at den tabte klarhed omgiver os i aften. Aldrig nogensinde har David forekommet mig mere grandios, Perseus mere skøn! Denne af månens stråler sølvfarvede atmosfære bærer mestrenes hemmeligheder til min sjæl og lover at åbenbare dem for enhver, der vil knæle ned her i from beskuelse!" – Min interessante rhapsode lagde uden tvivl mærke til min overraskede mine. Han rødmede og tav; men kort efter tilføjede han med et sørgmodigt smil: "De må ikke tage mig for en charlatan eller tro, jeg er fra forstanden; det plejer ellers ikke at være min vane at snige mig om på piazzaen for at opsnappe uskyldige turister. I aften er jeg derimod betaget af trylleriet rundt omkring mig, og desuden, jeg ved ikke, hvoraf det kom sig, men jeg troede at have en kunstner for mig."

"Jeg vover ikke at gøre krav på den titel i den betydning, som De giver ordet," svarede jeg, "desværre, kan jeg gerne sige. Men De behøver alligevel ingen undskyldning at gøre mig, for også jeg er betaget af trylleriet, og denne betagelse har kun kunnet forøges ved Deres veltalende refleksioner."

"Hvis De ikke er kunstner, fortjener De at være det," svarede han og bukkede. "En ung mand, der kommer til Firenze midt om natten – jeg var til stede, da De ankom – og skynder sig at slippe bort fra sit hotel for at yde det skønne sin hyldest, en sådan mand har krav på min sympati."

Det udtryk, hvormed han udtalte denne skønne frase, var tilstrækkelig markeret, til at jeg genkendte en landsmand i ham. Det er kun amerikanerne, der kan gribes således af entusiasme. – "Det ville være mig kært at tro," svarede jeg, "at De ikke vil finde den unge mand mindre værdig til Deres

agtelse, når De erfarer, at han er en lav kræmmersjæl fra New York".

"Newyorkerne," svarede han med en alvor, der syntes at bebrejde mig min lidet patriotiske flovse, "er ædle beskyttere af de skønne kunster."

Den vending, som denne natlige samtale tog, vakte nogen uro hos mig. Var min følgesvend en entreprenant yankee, en maler uden arbejde, men fuld af iver for at aftvinge den første den bedste en bestilling? Uret på tårnet lige for os slog midnatstimens første slag. Min nye bekendt skælvede, gjorde undskyldning, fordi han havde opholdt mig så længe, og ville til at fjerne sig; men da min nysgerrighed var blevet vakt, foreslog jeg ham, at vi skulle følges ad. Han samtykkede beredvilligt. Vi gik tværs over piazzaen, skred langs med Uffiziernes med statuer prydede arkade og nåede ned til Arno. Hvilken vej var det, jeg gik? Det husker jeg ikke rigtigt mere. Kun så meget husker jeg, at mens jeg således spadserede på må og få, blev jeg indviet i æstetiske teorier, der ikke manglede en vis originalitet. Jeg lyttede til denne forelæsning under åben himmel med en slags fortryllelse og vidste ikke ret, hvad jeg skulle tro om den løjerlige foredragsholder. Han indrømmede sin amerikanske herkomst, idet han rystede på hovedet.

"I vort fædreland," udbrød han, "har den kunstneriske sans kun et lige så goldt som grimt terræn at virke på! Vi har desværre ingen kunst fået i arv og er derfor udelukket fra den magiske kreds, fordømte til altid at holde os på overfladen! Vi når aldrig fuldkommenheden. Hvis en amerikansk maler vil bringe det til noget, har han ti gange mere at lære end en europæer; vi har hverken smag eller takt eller styrke. Vort

strenge klima, vor mangel på en fortid, vor larmende nutid, den trivialitet, der trykker os fra alle kanter, alt det er lige så blottet for, hvad der kan inspirere en kunstner, som mit hjerte er blottet for bitterhed ved at tilstå denne sandhed. Vi har ingen anden udvej end at leve i bestandig landflygtighed!"

"Oprigtigt talt," svarede jeg med et smil, "De synes mig at føle Dem rigtig tilpas i denne landflygtighed, og Firenze er da også et ganske kønt Sibirien. Skal jeg sige Dem, hvad min mening er? Intet forekommer mig mere ørkesløst, end at sukke over vor mangel på en for inspirationen gunstig jordbund. Kunstnerens sande rolle består i at forsøge på at frembringe noget godt. Opfind, frembring! Der er ingen artikel i vor glorværdige konstitution, som forbyder det. Og om De så skal arbejde halvtreds gange mere end enhver anden, hvad gør så det? Hvad er De kunstner for, når det ikke er for at overvinde hindringer? Vær vor Moses," tilføjede jeg og lagde min hånd på skulderen af ham, og "før os til det forjættede land."

"Det er gyldne ord, De taler, unge mand!" svarede min ledsager. "Opfinde – ja, det er vor opgave, det ved jeg meget vel. Jeg arbejder, jeg arbejder dag og nat. Jeg skaber et værk! Jeg giver mig ikke ud for nogen Moses; jeg er kun en stakkels tålmodig maler; men hvilken triumf, hvis det en gang lykkes mig at sprede over vort fædreland en stråle af den hæder, som endnu fattes det! Ved midnatstid, når søndenvinden kærtegner det indslumrede Firenze, er det ligesom den genopvække sjælen i de kunstværker, som gemmes i dens kirker og gallerier, den trænger ind i mit lille atelier med måneskinnet og bringer mit hjerte til at banke, så jeg ikke kan falde i søvn, og så får jeg bestandig en eller anden ny idé til mit værk."

Min underlige følgesvend kendte til grunden byens historie og lokale traditioner, og han meddelte mig, at han aldrig mere ville forlade Firenze. – "Jeg skylder den alt," sagde han. "Først her er jeg begyndt at leve, i det mindste tankens liv. En efter en er de profane påvirkninger, de verdslige forfængeligheder forsvundet fra min synskreds, og hvad jeg har tilbage, er kun min tro på og min dyrkelse af de store mestre."

"Har De frembragt meget under Deres lange ophold her?" spurgte jeg ham.

Han tav et øjeblik.

"Meget har jeg ikke frembragt, hvis De tager ordet i dets bogstavelige betydning," svarede han omsider. "Det er mig imod at træde frem med ufuldkomne forsøg. Det gode, der kan have været i mine forskellige studier, har jeg optaget i mig igen for at forøge min skaberkraft til fremtidige arbejder; det dårlige – og det er der desværre altid mest af – har jeg uden betænkning tilintetgjort. Jeg kan ikke uden en vis stolthed forsikre, at min pensel ikke har været med til at forøge den masse platheder, der oversvømmer verden. Jeg er en stakkels tålmodig maler, jeg studerer og venter."

Jeg bemærkede just nu, at vor tur havde ført mig lige hen til mit hotel, hvilket ikke var mig ukært, for selv et så meddelsomt genis selskab var ikke tilstrækkeligt til at få mig til at glemme min træthed. Jeg skiltes dog ikke fra min ledsager uden at udtale ønsket om at træffe ham igen. Og dette var virkelig mere end en tom høflighed. Jeg håbede sikkert at møde ham igen i et af Firenzes gallerier, og mit ønske blev snart opfyldt. Allerede den følgende dag fik jeg øje på ham i Uffiziernes tribune, dette lille museum af fuldendte mesterværker. Han vendte ryggen til

den mediceiske Venus og stod med hænderne støttede mod en balustrade, fordybet i beskuelsen af Andrea Mantegnas udmærkede Triptychon. En tidlang beundrede jeg, mens jeg så min landsmand over skuldrene, dette maleri, som hverken i pragt eller i imponerende kraft kan måle sig med billederne i dets nærhed, men som ved den skønhed, som et udholdende arbejde undertiden formår at frembringe, måske fyldestgør en mere almindelig trang i sjælen. Omsider udstødte han et dybt suk, vendte sig om, og hans blik mødte mit. Så snart han genkendte mig, steg en livlig rødme ham op i ansigtet; han var åbenbart bange for, at han havde gjort sig latterlig den foregående dag. Jeg rakte ham hånden med en åben hjertelighed, som beviste ham, at jeg ikke var nogen spotter.

Jeg havde genkendt ham på hans flammende røde hår. I andre henseender forekom han mig meget forandret. Entusiasmen fra natten i forvejen oplivede ikke længere hans fysiognomi, og hans blege teint mindede om en skuespiller udenfor lamperækken. Jeg opdagede, at han ikke var så ung, som jeg havde troet. Hvor var det frejdige i hans holdning og dragt? Han så unægtelig ud som "en stakkels tålmodig maler", nu da måneskinnet ikke længere lånte ham det maleriske udseende. Hans fløjlsfrakke var luvslidt, og hans lave bredskyggede hats rødlige skær vidnede snarere om en slet forsynet pung end om en stræben efter at gøre sig bemærket ved en original hoveddækning. Hans øjne, og alle hans træk for den sags skyld, havde et udtryk af blid resignation, der slog mig så meget mere, som jeg måtte spørge mig selv, om dette ansigts blege magerhed måtte tilskrives mangel på tilstrækkelig næring eller den feber, som fortærer geniet. Efter at han havde talt

nogle minutter med mig, fik han for øvrigt sin lyriske flugt fra dagen i forvejen tilbage.

"Og det er Deres første besøg i disse fortryllende sale?" udbrød han. "Lykkelige, tre gange lykkelige dødelige!"

Derpå tog han mig ved armen og gav sig til at forklare mig de mest fremtrædende af kunstværkerne. Inden han fjernede sig, kastede han et sidste blik på Mantegna. – "Han overilede sig ikke," mumlede han. "Han kendte ikke til hastværk, som har ødelagt mere end én kunstner."

Jeg kan ikke afgøre, om min nye ven var en god kritiker; men i hvert fald morede han mig ved at udvikle sine meninger, sine teorier, sine sympatier, alt blandet med anekdoter og historiske erindringer. Han forekom mig en smule for sentimental og noget for tilbøjelig til over alt at søge subtile hensigter, som sandsynligvis ville have forbavset deres foregivne ophavsmænd betydeligt. I enkelte øjeblikke fordybede han sig også således i metafysikkens hemmeligheder, at jeg ikke kunne følge ham, hvis jeg ikke ville risikere at blive borte med det samme; men hans kendskab til malerkunsten og hans sikre dom vidnede om, at han havde ofret mange timer på studiet af mestrene.

Uffiziernes museum kan ikke alene være stolt af de rige samlinger, det indeslutter; det har ikke mindre ret til at gøre sig til af det lykkelige arkitektoniske tilfælde – om jeg tør udtrykke mig således – der forener det med de fyrstelige sale i Museo Pitti. Disse sale er et slot værdige; dog må det indrømmes, at malerierne i dem hænger i et temmelig dårligt lys. Der er mesterværker i massevis, og længe hensank jeg i betragtning af mere end én Rafael og mere end én Titian. Da jeg imidlertid bemærkede, at min ven blev utålmodig, lod jeg ham endelig

føre mig hen mod målet for vor vandring – hen til den skønneste og mest rørende af Rafaels madonnaer, *Madonna della sedia*. Af alle de malerier, der nogensinde er blevet malet, yder dette kritikken de færreste støttepunkter. Intet forråder her anstrengelsen, det ydre arbejde, den næsten uundgåelige kamp mellem kunstneren og hans drøm, en kamp, som skinner igennem i mange andre udmærkede værker. Hvor levende denne komposition end er, hvor mægtigt den end til taler vore rent menneskelige sympatier, kan man dog hverken påvise maner eller metode; det er næppe nok, at man kan se en særlig stil i det. Hun udfolder sig i sin harmoniske skønhed som en umiddelbar improvisation af geniet. Beskueren ved ikke, om hans bevægelse er fremkaldt af ansigtets guddommelige renhed eller af dets jordiske skønhed. Han betages af synet af det mest rørende billede på moderlighed, som nogensinde har smilet her på jord.

"Se, det kalder jeg et smukt maleri," sagde min ledsager, efter at vi havde beundret billedet i tavshed. "Jeg har ret til at tale med om det, for jeg har kopieret det så ofte, at jeg nu kunne gengive det med lukkede øjne. Rafaels andre værker er *af ham*; men i dette har vi Rafael selv. Hans andre værker kan man rose, kritisere, bedømme, forklare; dette må man nøjes med at elske og beundre. Jeg ved ikke, hvorledes kunstneren færdedes blandt menneskene, mens han virkeliggjorde denne sublime inspiration; men det ved jeg, at da værket var færdigt, havde han ikke andet at gøre end at dø: denne verden havde ikke mere at lære ham, han havde fundet idealet."

"Tror De ikke," svarede jeg, "at han har haft en model, og at en smuk ung pige ..."

"Hun må have været så smuk, hun vil, det formindsker ikke i mindste måde miraklet. Han har uden tvivl set sig om, og Deres smukke unge pige har måske smilet bag lærredet. Men da var malerens idé allerede i bevægelse. Ingen menneskelige omrids, de være så skønne de være vil, mægtede at binde ham til den trivielle virkelighed. Han skænker sin models former fuldkommenheden; uden famlen, uden så meget som et eneste vingeslag for meget hæver han sig op i højde med sit ideal; han ser en rose og skænker den vellugt, han fuldstændiggør den. Det er det, man kalder *idealisme*. Hvor meget end dette ord misbruges, synes selve sagen mig god; det er i hvert fald det, jeg tror på. Skønne Madonna, jeg tager dig til vidne på, at også jeg er idealist."

Da jeg nok ønskede at ægge ham til yderligere fortrolige meddelelser, svarede jeg i en halvt spottende tone: "En idealist er altså et menneske, som siger til naturen i en smuk kvindes lignelse: 'Min snut, du er aldeles forkert skabt. Din finhed er ikke andet end grovhed, dine farver er matte, din ynde er kun kejtethed. Nu skal jeg vise dig, hvordan du egentlig skal være'."

Min ledsager vendte sig om imod mig med en næsten irriteret mine; derpå svarede han alvorligt:

"Betragt dette billede, og lad det bringe Deres uærbødige spotterier til tavshed. Der ser De, hvad idealismen formår at frembringe! – man må føle flammen! Hvad enten kunstneren taler til naturen eller til en skøn kvinde, så kommer der aldrig ord over hans læber, som kunne fornærme den, han taler til. Han siger til den skønne kvinde: 'Betragt mig som en ven, lån mig dit ansigt, hav tillid til mig, og dine øjne vil udgøre det halve af mit mesterværk'."

"Himlen bevare mig for at kølne Deres entusiasme," svarede jeg; "men synes De ikke, at Rafael foruden sit geni har haft det sjældne held at leve i et århundrede, der havde en religiøs tro, som vi ikke længere besidder? Der er dem, der påstår, at disse pletfrie madonnaer ikke er andet end samtidens smukke blondiner, hvis ynder hans lidt profane talent har forhøjet. Hvad enten nu disse kritikere har ret eller ej, så meget er vist, at der på Rafaels tid eksisterede stærke forbindelser mellem de religiøse tilskyndelser og den æstetiske trang. Og deraf slutter jeg, at hellige jomfruer, som man kan se og tilbede, var meget begærede."

Min ledsager syntes i begyndelsen pinligt berørt af min skepticisme; derpå rystede han på hovedet og svarede i en overbevist tone:

"De vil altid være meget begærede, for at bruge Deres flotte handelsudtryk. Denne uforlignelige type er en af det menneskelige hjertes evige fornødenheder, men de fromme sjæle vover ikke at udtale deres ønske. Lad blot en ny Rafael opstå, og De skal få at se, om han ikke vil være velkommen! Men ak, hvorledes skulle han kunne opstå i dette fordærvede århundrede? Et værk som dette bliver ikke til efter bestilling. Heldigvis er der ..."

"*Anch'io son pittore!*" udbrød jeg. "Hvis jeg ikke tager fejl, har De et mesterværk på staffeliet. Når Deres maleri er færdigt, så lad mig det vide, og om jeg så er i den anden ende af verden, skal jeg komme til Firenze for at hilse på ... *Fremtidens Madonna*."

Han rødmede og udstødte et dybt suk.

"Jeg taler kun sjældent om mit maleri," sagde han efter et øjebliks tavshed. "De reklamer *avant la lettre*, som de moderne

kunstnere driver så meget misbrug med, er mig en rædsel. Tavshed, ensomhed, endog hemmelighedsfuldhed er uundværlige betingelser, hvis man vil skabe et værk, som fortjener at leve. Og desuden er verden så grusom, så frivol og har så ondt ved at fatte, at det i vore dage kan falde et menneske ind at male en Madonna. Jeg ved ikke, hvad det er, der har bevæget mig til at betro mig til Dem. I ethvert tilfælde vil det være uret af Dem at le af mig," tilføjede han og lagde sin hånd på min arm; "hvordan mit talent end er, har jeg i det mindste den gode egenskab, at jeg er oprigtig. Der er hverken noget latterligt i en ædel ærgerrighed eller i et liv, som helt og holdent er helliget dyrkelsen af det skønne."

Der var virkelig i hans udtryk et sådant tonefald af oprigtighed, at det ville have været uforskammet af mig at udspørge ham mere. Imidlertid manglede der mig ikke på lejlighed til at for mere at vide, for efter denne samtale tilbragte vi mange timer sammen. Næsten hver dag i en fjorten dages tid satte vi hinanden stævne for at besøge Firenzes seværdigheder. Han kendte byen, dens historie, dens gader, dens kirker og dens gallerier så nøje, at han var mig en uerstattelig fører. Han talte om Firenze med en elskers begejstring; han tilstod, at byen havde erobret ham lige ved det første blik på den.

"Det er mode hos vore forfattere," sagde han, "at regne alle byer til hunkøn, men det er en uhyre fejltagelse. Er Firenze måske af samme køn som Chicago? Nej, den alene fortjener at regnes for en kvinde; den alene formår at indgyde en ung novice, der lige er kommet ud af skolen, den samme art beundring, som han føler for en smuk kvinde, der er ældre end han og som mange andre har sværmet for før han."

Denne platoniske lidenskab lod til hos ham at træde i stedet for enhver selskabelig forbindelse; han syntes at føre en ensom tilværelse og kun at bryde sig om sit arbejde. Det smigrede mig, at han havde fattet venskab for et så frivolt stykke mandfolk som mig og at han ædelmodigt ofrede mange kostbare timer på mig. Størsteparten af disse timer helligede vi til studiet af de gamle mestre i Firenzes gallerier, og vi måtte atter og atter med sympatetisk beundring stå stille foran disse kunstens første blomstrende skud og spørge os selv, om der ikke ved dem var en friskhed, som man forgæves søger i de kløgtigere værker, der er kommet efter dem.

Kort sagt, intet af hvad der fortjente at ses undgik vor opmærksomhed. Vi gennemløb mangen lidet kendt kirke, mangt et kvarter, hvis tilværelse de sædvanlige turister ikke har nogen anelse om, mangt et øde palads for at søge spor af et freskomaleri eller af en ødelagt ornamentik. Jeg blev mere og mere rørt over den vidunderlige lethed, hvormed min ledsager forstod at føre alt tilbage til sin fikse idé. For ham afgav alt et påskud til idealistiske deklamationer eller æstetiske drømmerier. Han kunne ikke se eller høre noget, som ikke begejstrede ham til en mængde entusiastiske fraser om det sande, det skønne og det gode. Muligt at han selv manglede geni, men det var en sand monomani hos ham at beundre andres. Det morede mig lige så meget at følge det sære spil mellem hans karakters lys- og skyggesider, som om det havde været et væsen, der var faldet ned fra en eller anden planet. Han syntes i virkeligheden heller ikke at høre hjemme her på jorden; han levede i en egen verden, hvor kun de skønne kunster herskede. Det skulle falde vanskeligt at opvise et af berøringen

med verden mindre tilsmudset væsen, og undertiden måtte jeg spørge mig selv, om en eller to uskyldige småfejl ikke ville have været til gavn for hans kunstnernatur. Sommetider måtte jeg le ved tanken om, at han hørte til yankeernes ellers så praktiske race; men var dog ikke, når alt kom alt, netop denne feberagtige kærlighed til det skønne det bedste vidnesbyrd om hans amerikanske herkomst? Det er kun hos nyomvendte, man finder en så brændende iver. Størstedelen af de malere fra den nye verden, som besøger Europas museer, forstår at lægge deres beundring for dagen uden derfor at glemme at få det størst mulige udbytte ud af deres personlige dygtighed. Det talent besad min ven ikke. For resten havde han bevaret sit lands forkærlighed for superlativer. Hans mindste lovtaler udtryktes ved ordene "uforligneligt", "uovertræffeligt", "overvældende". Hvad de mindre rosende adjektiver angår, da betragtede han dem som småpenge, som han forsmåede at bruge.

Til trods for den åbenhjertighed, hvormed han udtrykte sine meninger, var og blev han en gåde for mig. Det lidet, han ytrede om sig selv personlig, gjorde mig ikke stort klogere. Jeg havde ingen bestemt forestilling om, hvad han tog sig til eller hvad han levede af. Hvad enten det nu var af beskedenhed eller af stolthed, så omtalte han aldrig sine private forhold for mig. Han var fattig, det kunne man se, men alligevel måtte han dog have sit udkomme, ellers havde han ikke kunnet tilstå så fornøjet, at dyrkelsen af den ideale skønhed aldrig havde indbragt ham så meget som en daler. Jeg antog, at hans fattigdom var grunden til, at han aldrig bad mig se hjem til sig. Jeg vidste ikke en gang, hvor han boede. Vi satte hinanden

stævne på et eller andet offentligt sted eller i mit hotel, hvor jeg viste mig så gæstfri imod ham, som jeg kunne uden at risikere at fornærme ham. Han syntes altid at være sulten. Var det måske en af de små uskyldige fejl, som jeg ønskede ham? Jeg ved det ikke. I hvert fald kunne jeg ikke opdage andre hos ham. Jeg vogtede mig vel for at falde ham til besvær med indiskrete spørgsmål; men når jeg traf ham, glemte jeg aldrig at spørge til *Fremtidens Madonna*.

"Det går fremad, Gud ske lov," svarede han med et alvorligt smil. "Det går fremad. Ser De, jeg har den store fordel, at jeg aldrig spilder min tid. De timer, jeg tilbringer sammen med Dem, er en ren vinding. I de timer fordøjer jeg. Ligesom en from sjæl altid beder, således udarbejder en sand kunstner altid sit værk. Han tager sin ejendom, hvor han finder den, og afslører hemmelighederne i de ting, han ser for sine øjne. Hvad er iagttagelsesevnen dog ikke for en kostelig gave! Hvor mange glæder skaffer den os ikke! Hvert blik giver mig ideen til en skygge, en farvenuance, en virkningsfuld modsætning. Når jeg så kommer hjem, nedlægger jeg mine nye skatte for min Madonnas fødder. Jeg spilder aldrig min tid! *Nulla dies sine linea*."

2

Omtrent en måned efter min ankomst til Firenze blev jeg indført hos en amerikansk dame, hvis salon havde det privilegium at være et samlingssted for de fremmede rejsende. Hun var hverken ung eller rig, men hun opvartede med god te, mange slags kager og en ikke slet så forskelligartet konversation. Hos fru Coventry drejede samtalen sig udelukkende om æstetiske materier; for hun anså sig selv for at være en ufejlbarlig kunstdommer. Hendes lejlighed lignede Museo Pitti i det små, og hun lagde sig især efter "de gamle mestre". Der hang, jeg ved ikke hvor mange Peruginoer i spisesalen, en Giotto smykkede hendes boudoir, og i stedet for et spejl var der over kaminen i salonen anbragt en Andrea del Sarto. På grund af disse skatte og en mængde ikke mindre værdifulde bronzegenstande, mosaikker og gamle skimlede billeder, på hvilke man så kantede helgenfigurer hensunkne i hellig andagt på en guldgrund, blev hun af sine landsmænd anset for at være en af kunstens ypperstepræstinder. Som broche bar hun et vældigt miniaturbillede, en kopi af *Madonna della sedia*. En aften tog jeg hende til en side og spurgte hende, om hun kendte et højst mærkværdigt menneske, der hed Theobald.

"Om jeg kender ham!" råbte hun. "Om jeg kender den stakkels Theobald! Alverden her i Firenze kender hans ildrøde hår, hans sorte fløjlstunika og hans Madonna, som ingen har set."

"Hvorledes, tror De ikke på hans Madonna?"

"Jeg mærker, at han allerede har prædiket Dem ørene fulde af sine teorier. Det forundrer mig slet ikke. Jeg husker endnu godt den dag, da han tog byen med storm. En ny Rafael var født, hvis hæder ville stråle over vort kære Amerika! Havde han ikke hår af samme farve som Rafael? Ja, hårene var de samme, men ikke hovedet! Man tog ham imidlertid, som han var, og forkyndte hans geni fra tagene. Kvinderne var nærved at forgå af længsel efter at lade sig male af ham og derved blive udødelige som Joconde. Man blev enig om at sige, at han i sit væsen lignede Leonardo da Vinci, og at der var noget hemmelighedsfuldt ved ham. Hemmelighedsfuldheden har desværre varet så længe, at man har ophørt med at forundre sig over den. Mesteren nægtede at fremvise sit mesterværk, men han tilbragte flere timer i træk med at betragte det og afslog at vanhellige sin pensel, som han kaldte det, ved at male profane billeder. Efterhånden op hørte man derfor at bede ham om det, og han selv gjorde intet for at holde de vantro tilbage. – Der kræves tid til at skabe et stort værk; vent kun, så skal I få det at se, sagde han. – Jeg tror, at han gør mig den ære at betragte mig som hovedmanden for en sammensværgelse imod ham, der nu har varet i en snes år. Tal til ham om mig, og De skal få at høre, at han siger, at jeg er et skrækkeligt gammelt fruentimmer, der har svoret hans undergang, fordi han afslog at male mit hoved som pendant til Titians *Flora*. Når jeg tilfældigvis møder ham på et museum, ser han på mig med sine store sorte øjne med en lige så overlegen ligegyldighed, som om han var en slet kopi af en Sassoferrato. Jeg har hørt, at han allerede i lang tid har arbejdet på en Madonna, der i sig skal forene fortrinnene ved alle den italienske skoles mest berømte madonnaer. Han har

måske endog talt til Dem om denne glimrende idé, skønt han for resten ikke betror den til den første den bedste. Jeg har kun ét råd at give Dem: ryk ikke ud med pengene for en bestilling, før De har set en skitse. For mit eget vedkommende tror jeg, at hvis man kunne trænge ind i hans atelier, ville man finde det fyldt med lutter smørerier."

Jeg indskrænkede mig til at svare, at Theobald aldrig hverken direkte eller indirekte havde anmodet mig om en bestilling, og at han aldrig havde gjort forsøg på at låne så meget som en daler af mig, men ikke desto mindre havde fru Coventrys ord gjort et så meget desto ubehageligere indtryk på mig, som de syntes at bekræfte en svag mistanke, der allerede var opstået hos mig. Det var dog muligt, at den ulykkelige maler var uden talent, men hvis på den anden side fru Coventry tog fejl, var det unægtelig en grusom fejltagelse, hun begik. Den måde, hun omtalte min ven på, kunne vel bringe en til at ærgre sig, for på det tidspunkt da Theobald foragteligt havde afslået at udødeliggøre sine samtidige ved at male dem, kunne hun nogenlunde siges at være "et skrækkeligt gammelt fruentimmer." Jeg længtes meget efter at vide, hvad kunstneren ville sige om hende. Den første gang jeg derefter mødte ham, gik jeg lige løs på sagen og spurgte ham, om han kendte fru Coventry. Han lagde hånden på min arm og så på mig med et bedrøvet blik.

"Også De! har også De ladet Dem besnakke af hende," udråbte han med nogen bitterhed. "Hun er en dum, frivol kvinde uden hjerte, der gerne vil gælde for at være god og som lader, som hun taler om alvorlige genstande. Hun bliver aldrig træt af at tale om sådanne genstande som Vittoria Colonnas

forhold til "Michel", så at man skulle tro, at "Michel" boede i samme gade og at man ventede ham som fjerdemand til en whist. I virkeligheden forstår hun sig lige så meget på kunsten, som jeg forstår mig på buddhismen. Hun profanerer dette hellige ord," tilføjede han med forøget heftighed, "og hun bryder sig kun om at se folk i sin salon, fordi de tjener til at lade tekopperne cirkulere. Hvis De ikke i løbet af tre dage smører hende et billede op, som hun kan vise for sine gæster, erklærer hun Dem uden betænkning for en charlatan."

Jeg så tydeligt nok, at jeg havde to dødsfjender for mig, men den prøve, jeg havde underkastet fru Coventrys udtalelser, tilfredsstillede mig ikke. Vor samtale havde fundet sted temmelig sent på eftermiddagen efter et besøg i kirken San Miniato, der ligger på en af de høje, som behersker byen. Der kan ikke tænkes noget skønnere end det panorama af Firenze, man har oppe fra den brede terrasse foran kirkens forvitrede marmorsten. Bjergene fortoner sig langt ude i det blå som en mægtig skål, på hvis bund man finder den lille by med dens tusinder af slotte, dens hvælvede kupler og slanke tårne. Den cypresallé, der fører fra San Miniato til byens porte, har imidlertid intet oplivende ved sig og for at adsprede de mørke tanker lidt, som jeg havde fremkaldt ved at nævne fru Coventrys navn, foreslog jeg Theobald at gå med mig i operaen, hvor der skulle opføres et stykke, som kun sjældent blev spillet. Han afslog det, hvad jeg næsten havde ventet mig; for jeg havde lagt mærke til, at han aldrig ofrede sine aftener på mig, skønt han aldrig gjorde nogen hentydning til, hvorledes han benyttede dem.

"De har mere end en gang," sagde jeg til ham, "mindet mig om de smukke ord, som Alfred de Musset i *Lorenzaccio* har lagt i den florentinske malers mund: "Jeg gør ingen noget ondt. Jeg tilbringer dagen i mit atelier, og om aftenen begiver jeg mig til min elskerinde; hvis natten er smuk, tilbringer vi den på hendes balkon." Jeg ved ikke, om De har en elskerinde, eller om hun har en balkon, men hvis denne dobbelte lykke skulle være faldet i Deres lod, indrømmer jeg, at det ville være uret af Dem at gå med for at høre på en primadonna af tredje rang."

Han syntes, at tøve med sit svar; endelig vendte han sit ansigt mod mig og spurgte med en højtidelig mine: "Føler De Dem i stand til at betragte en skøn kvinde med al den ærbødighed, der tilkommer hende?"

"Uden at udgive mig for en helgen," svarede jeg, "tror jeg dog nok at turde erklære, at jeg heller ikke er uforskammet."

Jeg bad ham derpå om at udtrykke sig tydeligere, og da jeg havde erklæret, at jeg nok troede at kunne lade min beundring beherske af ærbødigheden, meddelte han mig med en hemmelighedsfuld mine, at han ville forestille mig for den skønneste kvinde i Italien.

"Skønhed og ånd forenede," tilføjede han.

"De må da i sandhed være meget lykkelig," udbrød jeg. "Jeg glæder mig til at se begge dele forenede."

"Denne kvindes skønhed er som et digt, hvori jeg finder en kilde til uudtømmelige studier."

Førend vi skiltes, mindede jeg ham om hans tilbud og afkrævede ham et formeligt løfte om det, hvilket han gav med en vis tøven.

"Det forekommer mig næsten som en profanation," sagde han; "for hidindtil har jeg været ene om at betragte hende, som jeg taler om. Jeg giver Dem et stort bevis på mit venskab. De er den første, jeg har betroet min hemmelighed, men et alt for langt samliv sløver undertiden vor sans for tingenes virkelige værdi, og måske vil De, når De ser hende, bidrage til at forynge mit blik og udvide min horisont."

Han satte mig stævne til den næste aften. På den fastsatte tid begav vi os til et gammelt hus, beliggende i byens centrum, ikke langt fra Mercato Vecchio. Vi måtte klatre op lige til det øverste af huset ad en stejl og dårlig oplyst trappe. Theobalds skønne syntes at skjule sig med lige så stor omhu som skønheden med de gyldne hår, der, som man ved, levede på toppen af et tårn. Min fører trådte uden at banke på ind i forværelset til denne kun lidet luksuøst udstyrede lejlighed, og idet han åbnede den næste dør, førte han mig ind i et lille fattigt møbleret værelse, der så temmelig skummelt ud, til trods for de hvide gardiner, der viftede frem og tilbage fra det åbne vindue. Ved et bord, på hvilket der brændte en lampe, sad en sortklædt kvinde, der arbejdede på et broderi. Da Theobald trådte ind, hævede hun hovedet for at hilse på ham, men da hun så mig, blev hun først et øjeblik overrasket, men rejste sig derpå med et slags majestætisk værdighed. Theobald gik hen til hende og tog hendes hånd, som han kyssede med en ærbødighed, der dog viste, at denne hilsen var en gammel vane. Mens han bøjede sig, betragtede hun mig med en misfornøjet mine, og det forekom mig, at hun rødmede.

"Her ser De Serafina," sagde Theobald med en teatralsk håndbevægelse. "Den herre er en ven, der forstår at vurdere

kunsten," tilføjede han, idet han henvendte sig til vor værtinde.

Denne præsentation indbragte mig et smil, en bøjning og en indbydelse til at tage plads.

Den skønneste kvinde i Italien var en person af en smuk italiensk type, men dog med noget vist simpelt ved sig.

Da hun atter havde taget plads ved sin lampe og på ny begyndte at brodere, havde hun kun meget lidt at sige. Theobald, der bøjede sig over mod hende i en slags platonisk ekstasetilstand, rettede en snes i en øm faderlig tone holdte spørgsmål til hende, om hvorledes hun havde det, hvorledes det gik med hendes arbejde, hvor meget hun var avanceret med sit broderi, som han lod mig beundre. Arbejdet var bestemt til at anbringes på et gejstligt ornat; det var udført med guld- og sølvtråd på en gul silkebund og skyldtes en dygtig arbejdsomhed. Serafina svarede på de spørgsmål, der blev stillet hende, med en på en gang blid og velklingende stemme, men på en kortfattet måde, som jeg antog skyldtes den generthed, mit uventede besøg fremkaldte. Hun fortalte, at hun om morgenen havde været i kirke og derfra var gået på torvet, hvor hun havde købt en høne til sin middag. Hun havde det meget godt og havde intet at klage over med undtagelse af det snyderi, som de folk, hun arbejdede for og som forsynede hende med materialer, udviste. Det var hende anstødeligt at skulle anvende så slet tråd til et stykke, der så at sige skulle tjene til brug for Vorherre.

Nu og da slog hun øjnene op for at sende mig et blik, i hvilket jeg i begyndelsen ikke så andet end udtrykket for en ganske naturlig nysgerrighed. Da denne trafik gentog sig, spurgte jeg mig selv, om hun ikke prøvede på at få en forståelse i stand med

mig på min ledsagers bekostning. Uden at glemme det løfte, jeg havde givet om at dæmpe min beundring med ærbødighed, gav jeg mig til at danne mig en mening om, i hvor høj grad damen fortjente Theobalds lovtaler.

Det var virkelig en smuk kvinde, det måtte jeg indrømme til trods for den overraskelse, jeg følte ved at bemærke, at hun ikke længere havde ungdommens friskhed. Hendes skønhed var for resten af den slags, der har sin væsentligste tiltrækningskraft i formen eller i hvad Theobald ville have kaldt "kompositionen", og som derfor har mindre at frygte af tidens ødelæggelser. Hun var høj og stærkt bygget, med en noget smal pande, smukke, rolige øjne og en bleg, af den italienske sol lidt brunet hud. Det svære sorte hår, som skjulte hendes øren og en del af hendes kinder, dannede en hoveddækning, der var lige så beskeden som en nonnes slør. Hun bar sit hoved med en imponerende holdning, hvis stolthed dog dæmpedes noget af en vis ydmyg resignation, der stemte udmærket overens med det rolige blik, hvormed hun så ned på sit broderi. Alt i alt gjorde hun indtrykket af at være af en stærk fysisk natur og en sindsligevægt, som ikke kendte til, hvad nerver vil sige. Serafina var meget tarveligt klædt i en brun kjole og et mørkeblåt tørklæde, der var korslagt over brystet, så man kun så den velformede hals. På tørklædet blinkede et lille sølvkors. Jeg beundrede min værtinde i høj grad, men tog dog betydelige reservationer. En dyb intellektuel apati følger i almindelighed med den type af skønhed, som jeg her havde for øje. Denne borgerlige Egeria forulempedes sikkert aldrig af højere indskydelser. Havde et indre lys måske nogensinde opklaret dette ansigt? Det havde man i alt fald lov til at tvivle om. I hvert

tilfælde havde det kun efterladt et meget svagt genskin. Og dertil kom at, for at sige det rent ud, damen begyndte at ... blive fed! Min skuffelse forvandledes næsten til formelig afsmag, da Theobald påtog sig at lette mig min hemmelige undersøgelse. Under påskud af, at lampen brændte dårligt og at Serafina ødelagde sine øjne, rejste han sig og tog fra kaminen to lys, som han tændte. Næppe havde han sat dem på bordet, før jeg opdagede, at vor værtinde aldeles afgjort fortjente at sættes i klasse med damer "af en vis alder". Årene havde hverken bragt hendes teint til at falme eller gravet nogen rynke i hendes ansigt eller blandet så meget som en eneste sølvtråd ind i hendes sorte hår; de indskrænkede sig simpelthen til at "depoetisere" deres offer. Hvad den sjæl angår, der var mig lovet, så søgte jeg den forgæves, for et så betydningsfuldt navn kunne jeg ikke give det udtryk af blidhed, der vel ikke manglede en vis ynde, men som jeg kendte fra mere end én matrone af mit bekendtskab. Jeg er ikke en gang vis på, om ikke dette udtryk af from resignation er et fælles kendemærke for alle broderende, der er nødt til uafladelig at sidde med hovedet bøjet over deres arbejde. Det faldt mig endog ind, at der her måske var noget mindre uskyldigt end en tillært vane, for til trods for den mangel på ånd, jeg tiltroede den imponerende skikkelse, lod hun mig dog af og til forstå med, at hun ikke tog situationen slet så alvorligt som sin tilbeder. Da denne sidste havde rejst sig for at tænde lysene, havde hun sendt mig et hurtigt smil og prikket sig flere gange i træk på panden med en af sine fingre. Det ville have været uloyalt af mig at lade, som om jeg forstod hende, og jeg gik derfor ikke ind på hendes antydning af, at den

stakkels Theobald ikke var rigtig i hovedet; hun trak på skuldrene og begyndte at brodere igen.

I hvad forhold stod dette løjerlige par til hinanden? Var min ledsager en varmtfølende ven eller en platonisk elsker? Betragtede hun ham som et excentrisk geni, hvis uskadelige beundring det morede hende at opmuntre ved at give ham lov til at tilbringe nogle timer i hendes lille stue de lange sommeraftener? Hendes alvorlighed, hendes tarvelige klædning, den præstedragt, hun broderede på, gav hende lighed med en lægsøster, der har lov til at bo uden for sit kloster. Eller levede hun uden sorg for udkommet på bekostning af en ven, der kun ønskede at have den fuldendte skønheds evige type for øje? Jeg lagde mærke til, at hun havde meget smukke fine og hvide hænder, som aldeles ikke lignede en arbejderskes.

"Og malerierne?" spurgte hun Theobald efter en pause.

"Det skrider frem! Det skrider frem!" svarede han. "Her har jeg fundet en ven, hvis deltagelse og opmuntring har genoplivet min tillid og min iver."

Vor værtinde vendte sig om imod mig, betragtede mig et øjeblik med en mine, der forvirrede mig lidt, prikkede sig på panden ganske som for et minut eller to siden og sagde med urokkelig alvor:

"Han har et umådeligt geni!"

"Det er jeg meget villig til at tro," svarede jeg.

"Hvad smiler De af?" udbrød hun. "Tvivler De om det, skal De blot se bambino'en."

Hun tog lampen og førte mig hen mod den anden ende af stuen, hvor der lænet op mod væggen stod en stor rødkridtstegning med en simpel sort træramme. Underneden

det stod der et vievandskar. Tegningen forestillede et ganske lille, fuldstændigt nøgent barn på sin moders skød og strækkende de to små arme fremad som for at uddele en velsignelse. Denne tegning var udført med en ganske mærkelig sikkerhed og liv. En séregen elegance og naiv ynde i forbindelse med en vidunderlig fasthed i udførelsen mindede om Correggios maner.

"Se, sådant noget kan han udføre!" sagde min værtinde; "det er den lille engel op af dage, som jeg har mistet, og det har signor Teobaldo givet mig. Han har givet mig meget andet foruden det."

Jeg betragtede tegningen i nogen tid og udtalte min beundring i al oprigtighed. Jeg erklærede Theobald, at hvis hans værk var ophængt mellem tegningerne i Uffiziernes museum og signeret med et berømt navn, ville kritikerne lade sig narre. Det lod til, at mine lovtaler forårsagede ham en levende glæde; han trykkede mine hænder med henrykkelse, og hans øjne stod fulde af tårer. Han følte åbenbart trang til at fortælle mig denne skitses historie, for han rejste sig kort efter og sagde farvel til vor værtinde, idet han kyssede hende på hånden med den samme ærbødige hengivenhed, som da han var kommet. Det faldt mig ind, at den måde, hvorpå hun optog en lignende høflighed fra min side, ville kunne hjælpe mig til at bedømme, hvad hun var for en slags kvinde, og jeg satte mig derfor i lave til at efterligne min ledsager. Men så snart hun bemærkede min hensigt, trak hun hurtigt sin hånd tilbage, slog øjnene ned og hilste ceremoniøst på mig.

Theobald tog mig ved armen og trak mig hurtigt ned ad gaden.

"Nå, hvad siger De så om den guddommelige Serafina?" udbrød han, så snart vi havde gjort nogle skridt.

"Hendes skønhed hører i det mindste til de solide," svarede jeg.

Han så et øjeblik på mig med en irriteret mine; derpå syntes han at glemme mit svar for at følge sine erindringers strøm.

"Jeg ville blot ønske, at De havde kunnet se moderen og barnet," sagde han, "således som jeg har set dem, da jeg traf dem første gang – moderen med et sjal draperet rundt om hovedet, med en usigelig smerte udtrykt i sit ansigt og bambino'en trykket mod sit bryst! Jeg tror, De ville have indrømmet, at tilfældet havde sendt mig en model, lige så smuk som Rafaels! Jeg kom en sommeraften gående hjemad fra en lang spadseretur, da dette særsyn mødte mig udenfor en af Firenzes porte. Hun strakte hånden ud imod mig. Jeg var ikke enig med mig selv, om jeg skulle spørge hende: Hvad vil De mig? eller kaste mig for hendes fødder for at tilbede hende. Hun tiggede! Jeg så, at hun var lige så bleg, som hun var smuk. Man kunne godt bilde sig ind, at hun kom lige ud af Bethlehems stald. Jeg gav hende nogle penge og hjalp hende at komme tilbage til byen. Jeg havde gættet hendes historie. Det var en ugift moder, som verden overlod til sin skam. Lykkeligere end klostermalerne i gamle dage, som kun havde visioner, så jeg på én gang den drømte type legemliggjort for mig. Jeg drog de stakkels væsener ud af deres elendighed, jeg knyttede mig til dem, jeg vågede over dem, som jeg ville have våget over et eller andet kunstværk, over et eller andet kosteligt fragment af en fresko, som jeg havde fundet i en kirkeruin. Som for at forøge og helliggøre min sympati døde det stakkels barn en måned

efter. Da moderen kunne indse, at der ikke var håb mere, holdt hun sin søn hen imod mig en halv snes minutter, og jeg udkastede den skitse, De har set. De har uden tvivl lagt mærke til den feberagtige hast, tegningen er udført med? Jeg ville skåne den stakkels bambino, som knap havde kræfter til at stå, selv når moderen holdt på ham. Efter den tid blev Serafina mig dobbelt kær. Det er den blideste, frommeste, mest ligefremme og åbenhjertige skabning, som det gamle Italien kan opvise! Hun lever kun i mindet om sit barn og er ganske opfyldt af erkendtlighed for de tjenester, jeg har været i stand til at vise hende. Hun har næppe en gang nogen anelse om, at hun er smuk; mine lovtaler har aldrig indgydt hende mindste spor af forfængelighed – og dog skal Gud vide, at jeg ikke har lagt skjul på min beundring! De har måttet føle Dem slået af den mærkelige gennemsigtighed i hendes udtryksfulde fysiognomi, af den tilbedelsesværdige ydmyghed i hendes blik. Har De nogensinde i Deres liv set så jomfruelig ren en pande? Hvor vil De finde et hår, der bølger med så klassisk elegance? Jeg har studeret hende. Jeg tør nok rose mig af at kende hende. Jeg har optaget hende i mig lidt efter lidt; hendes billede er dybt indgraveret i min sjæl, og jeg er nu bestemt på at fastholde indtrykket – jeg vil nu endelig bede hende om at sidde for mig nogle gange."

"Nu endelig!" udbrød jeg overrasket. "Vil De have mig til at tro, at hun endnu ikke har siddet model for Dem?"

"Hun har aldrig rigtig siddet model for mig," svarede Theobald. "Jeg har gjort mine optegnelser, jeg har et grundindtryk af min genstand, og det er det vigtigste. Men

indtil nu har hun endnu ikke siddet foran mit staffeli i rigtigt draperi og rigtig belysning."

Min takt og min diskretion svigtede mig; jeg kunne ikke tilbageholde et udbrud, som jeg skulle komme til at angre bittert. Vi var netop standset på et hjørne under en gadelygte. – "Men, min kære ven," udbrød jeg og lagde min hånd på hans skulder, "De har nok rent glemt, at den, der gemmer til natten, gemmer til katten. Deres model er alt for gammel til en Madonna."

Han fo'r tilbage, som om jeg havde givet ham et slag lige for brystet. Aldrig skal jeg glemme det lange fortvivlede blik, han rettede imod mig. – "Gemmer til natten!" sagde han omsider. "Gammel! ... gammel! Er det spøg eller alvor?"

"Kære ven, jeg antager da ikke, at De holder hende for at være tyve år længere?"

Han udstødte et dybt suk og støttede sig mod muren, idet han så på mig med en på én gang tvivlende og bebrejdende mine; derpå fo'r han hen imod mig, greb mig i armen og sagde: "Svar mig oprigtigt! Forekommer hun Dem virkelig gammel? Er hun rynket? Er hun falmet? Er jeg blind?"

Nu begreb jeg først omfanget af hans illusion. Et efter et var de tavse år gledet hen over ham, mens han havde hengivet sig til en drømmende uvirksomheds trylleri, uophørligt forberedende et uophørligt opsat arbejde. Det forekom mig, at det ville være at vise ham en sand tjeneste at åbne øjnene på ham.

"Blind er De ikke," svarede jeg; "De har tværtimod spildt megen tid med en gold beskuen. Deres veninde har været ung og frisk, hun har godt kunnet ligne den hellige jomfru, men det

er år siden. Ikke desto mindre er der smukke rester tilbage; få hende til at sidde for Dem, og ..."

Jeg kunne ikke fuldende sætningen, i den grad pinte virkningen af min indiskretion mig. Theobald havde taget sin hat af og førte mekanisk sit lommetørklæde hen over panden.

"Smukke rester! Tak skal De have for Deres besmykkende udtryk! Jeg skal altså forme min Madonna af smukke rester – hvilket mesterværk det vil blive! ... Gammel! gammel!" mumlede han derpå, som om han talte med sig selv.

"Hendes alder gør jo intet til sagen," udbrød jeg, "og det gør heller intet til sagen, hvad jeg tænker om hende! De har Deres erindringer, Deres optegnelser, Deres geni. Gør billedet færdigt i løbet af en måned. Jeg er forud sikker på, at De vil frembringe et mesterværk, og jeg vil købe det af Dem for hvilken pris De selv vil bestemme."

Han stirrede på mig med store øjne, uden at det lod til, at han forstod mig.

"Gammel, gammel!" mumlede han med en monoton stemme. "Er *hun* gammel, hvad er så *jeg*? Er *hendes* skønhed borte, hvor er da *min* kraft? Har mit liv været en drøm? Har jeg tilbedt for længe, har jeg elsket for højt?"

Fortryllelsen var brudt. Hans illusions væv måtte have været svækket ved en alt for stærk spænding, siden dens tråde så let kunne briste. Et tilfældigt udtalt ord havde spredt det mørke, som den ulykkelige maler havde levet i.

Nu så han klart. På én gang sænkede han hovedet og brast i gråd.

Jeg førte ham blidt hen imod min bolig, men jeg prøvede hverken på at dulme hans smerte eller at tilsløre den bitre

sandhed. Da jeg var nået til mit hotel, opfordrede jeg ham til at gå ind med.

"Kom med," sagde jeg. "Lad os drikke et glas på Deres Madonnas fuldendelse."

Han løftede hovedet med en stærk anstrengelse og syntes et øjeblik at hengive sig til mørk eftertanke, efter de rynkede øjenbryn at dømme; derpå rakte han mig hånden med de ord:

"Den skal være færdig om en måned! Nej, om fjorten dage! Når alt kommer til alt, *er hun dog her*" – og han slog sig for panden. "Ja, hun er gammel! Det kan man godt sige uden at fornærme hende – en kvinde, der har fået tyve år til at gå, som om det kun var tyve måneder! Gammel, gammel! Velan, hun skal blive udødelig!"

Jeg tilbød at følge ham hjem, men da jeg ville tage hans arm igen, stødte han mig tilbage med en teatralsk gestus; derpå fjernede han sig fløjtende og svingende sin stok. Jeg ventede nogle minutter, derpå fulgte jeg efter ham i nogen afstand, indtil han var kommet op på Santa Trinita-broen. Midt på broen stod han stille, som om kræfterne forlod ham, og lænede sig mod brystværnet. Jeg passede på ikke at tabe ham af syne, og jeg må tilstå, at jeg var temmelig urolig hele tiden, mens han stirrede ned i floden. Omsider satte han sig i bevægelse igen og fortsatte sin vej med langsomme skridt og sænket hoved. Jeg fandt det ikke rigtigt at følge ham længere ind gennem gaderne.

3

Da jeg nærede det håb, at jeg ved mit uforsigtige udbrud havde bevæget den stakkels Theobald til at drage en mere praktisk fordel af sine erhvervede kundskaber og sin udviklede smag, forundrede det mig ikke, at han ikke gav noget livstegn fra sig. Men da der var gået en fire eller fem dage, uden at han skrev mig til og uden at han lod sig se hverken hos mig eller på de steder, hvor han plejede at komme, begyndte jeg at blive bange for, at jeg måske ganske simpelt havde lammet hans talent i stedet for at vække det ved en heldbringende rystelse. Var han syg? Denne tanke ængstede mig så meget mere, som jeg så måtte anklage mig selv for at være skyld i hans sygdom. Mit ophold i Firenze nærmede sig sin ende, og jeg besluttede at skaffe mig underretning om ham, inden jeg rejste. Theobald havde aldrig opgivet mig sin adresse, så jeg vidste ikke, hvor jeg skulle søge ham; derimod var der intet til hinder for, at jeg kunne spørge mig for hos brodererskens i Mercato Vecchio. Jeg må desuden tilstå, at min utilfredsstillede nysgerrighed vakte et ønske om, ved dagens lys at gense den tryllerinde, i hvis selskab tyve år henrandt med en så vidunderlig hurtighed. Måske gjorde jeg hende uret. Jeg styrede altså en formiddag min vej mod hendes bolig, jeg klavrede op af den uendelige trappe og standsede ved øverste etage. Skønt entrédøren stod på klem, tøvede jeg dog med at vise mig, da en lille tjenestepige kom farende igennem den lille forstue med en kurv, hvori nogle tomme tallerkener klirrede. Da den anden dør var blevet stående åben, gik jeg hen imod stuen, som Theobald havde ført mig ind i. Denne gang var den forvandlet til en spisestue. På

bordet eller i alt fald på en kant af bordet lå der en dug, og foran den sad der en herre – nej, et individ, der lænede sig tilbage som en veltilfreds gastronom, der nyder sin mæthed. Lige ved siden af ham så jeg værtinden i huset. Hun havde åbenbart sørget for sin gæst, inden hun selv tilfredsstillede sin appetit, for i den ene hånd havde hun en tallerken med dampende makaroni, og med den anden holdt hun en af denne nationalrets glinsende stængler op i luften. På den side af bordet, som ikke var dækket af dugen, stod der et halvt dusin statuetter, der på farven lignede terrakotta. Serafinas bordfælle svingede sin kniv og syntes at holde lovtaler over disse småfigurer.

Da den skønneste kvinde i Italien fik øje på mig, lod hun makaronien falde … ned i sin mund, og rejste sig med et overrasket, om ikke misfornøjet skrig. Det anede mig nok, at der var noget, som signora Serafina ville skjule, men som god diplomat lod jeg, som jeg fandt det tête-à-tête, jeg forstyrrede hende i, ganske naturligt. Jeg hilste og gjorde undskyldning for, at jeg gjorde hende ulejlighed så tidligt på dagen. Hendes ophidselse syntes at lægge sig, hun hilste mig velkommen og bød mig en stol. Med en næsten graciøs mine præsenterede hun sin bordfælle for mig.

"En anden af mine venner", sagde hun; "også kunstner."

Hendes ven strøg sig om knebelsbarten og bukkede sig næsten helt ned til jorden. Det var åbenbart ikke nogen tosse, jeg havde for mig. Der var ingen tvivl om, at han var mesteren for de statuetter, der stod på bordet, og at hans skarpe øje lige ved det første blik havde genkendt en fremmed, som havde mønt at råde over. Trods hans vel viksede knebelsbarter gjorde

hans opstoppernæse skår i hans prætentioner på at betragtes som en smuk mand. På hovedet sad, lidt på skrå, en rød hue, og jeg lagde mærke til, at han havde et par smukt broderede tøfler på fødderne. Da Serafina i en værdig tone gjorde den bemærkning, at jeg var en ven af hr. Theobald, udtømte han sig i lovtaler og forsikrede, at hr. Theobald besad et utroligt geni.

"Ja, det kan jeg ikke dømme om," svarede jeg; "jeg har ikke set andet af ham end den bambino, som hænger der, og det er unægtelig en meget dygtig tegning."

"Det er et mesterværk, en sand Correggio," udbrød han. "Det er skade," tilføjede han og blinkede med øjnene, "at signor Teobaldo ikke har tænkt på at benytte gode gamle ormstukne træplader."

Herimod troede den majestætiske Serafina at burde protestere.

"Han er alt for meget mand af ære," sagde hun, "til nogensinde at give sig af med sådanne bedragerier. Jeg forstår mig ikke sådan videre på geni eller på maleri. Jeg er kun en fattig enke, men jeg ved, at signor Teobaldo har et hjerte som en engel og en dyd som en helgen. Han er min velgører."

"Jeg har den allerstørste agtelse for ham," svarede jeg, "og netop derfor gør det mig urolig, at jeg ikke har set ham, siden vi var her sidst. Har De set noget til ham? Skulle han være syg?"

"Det forbyde Gud!" udbrød Serafina i en tone, som ikke tillod nogen tvivl om hendes oprigtighed.

Hendes gæst slap en uskyldig lille ed løs og spurgte: "Hvorfor har De ikke set til ham?"

Hun betænkte sig et øjeblik, satte en fortrydelig mine op, og svarede derpå med et udtryk af krænket værdighed: "Han kan

komme her, uden at onde tunger kan have noget at udsætte på det; men ville jeg besøge ham, var det en helt anden sag, skønt man næsten kan sige, han fører et liv som en helgen."

"Han nærer den allerstørste beundring for Dem," sagde jeg til hende, "og ville føle sig beæret ved Deres besøg."

"Ja, han nærer større beundring for mig, end De gør," svarede hun i en skarp tone, "indrøm det."

Jeg tilbageviste naturligvis denne anklage med al den veltalenhed, jeg var i stand til at udfolde, og min hemmelighedsfulde værtinde tilstod, at hun havde betragtet mig som en fjende lige fra mit første besøg af, og at hun havde mig mistænkt for at havde skadet hende i Theobalds omdømme. – "I det tilfælde ville De have gjort det stakkels menneske en meget slet tjeneste," tilføjede hun, "det kan jeg forsikre Dem. Han har nu i årevis besøgt mig hver aften. Vort venskab er af gammel dato! Der er ingen, der kender ham så godt som jeg."

"Jeg gør hverken fordring på at kende ham eller på at forstå ham," svarede jeg; "han er og bliver en gåde for mig. Af og til har jeg endog tænkt mig, at han er en smule ..."

Jeg pegede med fingeren på panden og bevægede hånden i luften. Serafina, som selv havde lært mig denne gestus, lod nu, som om hun ikke forstod den, og vendte sig om mod sin ven for at spørge ham om meningen. Han nøjedes med at trække på skuldrene, alt imens han fyldte sit glas. Derpå ytrede *padrona* med et frimodigt smil:

"Ja, og det er netop derfor, jeg holder af ham! Verden har ingen medlidenhed med de fattige i ånden! Den gør nar ad dem, den foragter dem, den plyndrer dem. Han er alt for god til

at leve på denne jord. Kan jeg gøre ved, at han finder et lille paradis her i min tarvelige stue? Han har fået den løjerlige idé – jeg tør næsten ikke tale om det til Dem – han har fået den idé, at jeg ligner den hellige jomfru! Gud tilgive mig! Jeg lader ham tænke, hvad han vil, siden det nu engang gør ham lykkelig. Han har været mig en støtte, da andre ikke ville kendes ved mig, og jeg hører ikke til dem, der glemmer en tjeneste. Derfor tager jeg høfligt imod ham hver aften og giver ham lov til at betragte mig *en face* eller i profil, som han selv vil. Og hvad det angår, kan jeg nok, uden at rose mig selv, sige, at jeg nok var værd at se på en gang. Jeg må indrømme, at han just ikke altid er morsom, den gode mand. Sommetider kan han blive siddende en hel time uden at mæle et ord, eller også taler han imellem hinanden om natur, om kunst, om skønhed, om pligt, og om hundrede andre ting, som er hebraisk for mig. Jeg beder Dem være overbevist om, at han aldrig har sagt mig et ord, som den fineste dame ikke kunne have hørt på. Måske er han en lille smule tumbet, men *jeg* regner ham for en helgen."

Serafina fortalte ikke det hele, hun glemte visse detaljer af sin egen biografi, og havde uden tvivl kunnet tale om mere end én modtaget tjeneste, men hun fortalte mig nok til, at jeg måtte finde den beretning, Theobald havde givet mig, meget rørende i al dens simpelhed.

"Det er en sjælden lykke," vedblev hun, "at have fået sådan en ven, en ven, der er mindre end en kæreste og mere end en ven."

Jeg kastede et blik på hendes bordfælle, som bevarede sit uigennemtrængelige smil, snoede enderne af sin knebelsbart og tømte sit glas. Var *han* monstro mere end ven?

"Hvad skal man sige?" sagde Serafina, uden at bemærke min distraktion.

"I denne slette verden må man holde på, hvad Himlen sender én. Jeg har holdt på min hæderlige ven i tyve år, og jeg håber, signor, at De ikke vil vende ham fra mig."

Jeg forsikrede, at sligt aldrig kunne falde mig ind, at det tværtimod ville være mig højlig imod at rokke ved Theobalds vaner eller meninger. Jeg var kun urolig over, at jeg ikke havde set ham, og jeg ville gerne høre noget fra ham. Hun gav mig malerens adresse og leverede en meget patetisk skildring af den ængstelse, som hendes sædvanlige besøgers udeblivelse voldte hende. Det var især frygt for at mishage ham, der havde afholdt hende fra at se til ham, for han holdt ikke af, at man trængte ind til ham.

"De havde kunnet sende herren der," svarede jeg.

"Nej," udbrød den omtalte herre, "han beundrer signora Serafina, men han ville ikke beundre mig."

Jeg ville til at anbefale mig, efter at jeg havde lovet at sende hende bud om min ven, da den anden, der havde rejst sig op og uden tvivl havde forberedt dette anfald, tog mig blidt ved armen og førte mig hen foran statuetterne.

"Deres samtale, signor, har vist mig, at De er en beskytter af de skønne kunster. Tillad mig at henlede Deres ærede opmærksomhed på de beskedne frembringelser af mit talent. Det er mine sidste forsøg; de er lige udgået af mit atelier og har aldrig været udstillet offentligt. Jeg har taget dem med for at underkaste dem denne kære dames prøvelse; hun er en meget god dommer, skønt hun beskedent påstår det modsatte. Jeg er selv opfinder af denne genre af statuetter. Sujet, stil, materiale,

alt er min egen opfindelse. Tag dem kun i hånden, De behøver ikke at være bange for, at de går i stykker, hvor skrøbelige de end ser ud. Mine forskellige frembringelser har gjort stor lykke. Især har amerikanerne sat megen pris på dem. Vil De finde mig en smukkere prydelse for en kamin i en ungkarlelejlighed eller for en munter ung dames boudoir! Det er ikke klassisk kunst, det er sandt, men, mellem os sagt, den klassiske kunst mangler munterhed. Hidindtil har karikaturen, *la charge*, som franskmændene siger, kun været dyrket af tegnere og dramatiske forfattere – jeg tror at være den første, der har indført den i skulpturen. Hvad siger De til mine figurer? Forekommer ideen Dem ikke lige så heldig, som den er dristig? Katte og abekatte, abekatte og katte – der har De hele den menneskelige natur! Den menneskelige natur, set fra et satirisk synspunkt, vel at mærke."

Mens denne billedhuggerkunstens elskværdige Juvenal således gjorde reklame for sine varer, tog han statuetterne en for en, holdt dem op i lyset, bankede på dem for at godtgøre deres soliditet og betragtede dem med beundring. Hver af grupperne bestod af en kat og en abe i groteske dragter, som gjorde kur til hinanden. Til trods for sujettets ensformighed havde den såkaldte opfinder lagt et vist talent for dagen, for figurerne lignede lige så godt mennesker som aber og katte. Alligevel må jeg tilstå, at denne lighed ikke morede mig; der var noget kynisk ved disse efterligninger. Kunstneren, der holdt dem mellem tommel- og pegefingeren og betragtede dem med et kærtegnende blik, forekom mig selv som en med lidt mere intelligens end de andre firføddede udrustet abekat.

Høfligheden aftvang mig imidlertid et mere eller mindre billigende smil, som indbragte mig en ny diskurs.

"Det er naturen, grebet på fersk gerning!" udbrød billedhuggeren. "Jeg har hjemme et lille menageri af abekatte, der tjener mig til modeller. Hvad kattene angår, dem kan man studere på nabogårdenes tage. Siden jeg har begyndt at studere disse små dyr, har jeg gjort iagttagelser, der ikke er uden en vis dybde. En så overlegen ånd, som Deres, signor, vil snart se, at der ligger en filosofisk betydning i mine frembringelser."

Mens jeg puttede det kort, han havde givet mig, i lommen, betragtede jeg fremtidens Madonna og spurgte mig selv, om hun kunne danne en modsætning hertil. Hun tog en af grupperne og gav sig til at støve den omhyggeligt af med en fjer.

Hvad jeg her havde set og hørt, havde i den grad forøget den medlidenhed, jeg følte med den stakkels Theobald, at jeg skyndte mig at komme bort. Jeg begav mig ufortøvet på vejen til det hus, den mærkelige kvinde havde anvist mig, og som lå i den anden ende af byen. Det så mørkt og fattigt ud. En gammel kone, som jeg mødte i porten og som jeg spurgte om vej, fremmumlede en slags velsignelse og udstødte som et lettende suk; hun havde været bange for, at den stakkels kunstner ikke havde en eneste ven her i verden. Theobalds bolig syntes kun at bestå af et enkelt værelse i øverste etage. Da jeg havde banket på uden at få svar, troede jeg, at han var gået ud, skønt nøglen sad i døren, og trådte uden betænkning ind. Hvor pinligt blev jeg ikke overrasket ved at finde ham siddende bleg og ubevægelig ved det eneste vindue, lige overfor et staffeli med et stort, på rammen udspændt stykke lærred. Da jeg åbnede døren, vendte han et stift blik imod mig, uden at forandre stilling. Hans

holdning røbede en fuldstændig afkræftelse. Hænderne lå i skødet, benene var strakte frem og hovedet sunket ned på brystet. Det uordentlige hår, det udslukte blik, det ubarberede ansigt i forbindelse med hans bleghed gav ham et vildt udseende. Da jeg gik hen imod ham, lod det ikke til at han kendte mig igen. Jeg havde ventet mig bitre bebrejdelser, jeg havde næsten været bange for dem, og nu måtte jeg til min sorg se, at min nærværelse ikke fremkaldte spor af vrede.

"Kender De mig ikke igen?" spurgte jeg og rakte ham hånden; "har De allerede glemt mig?"

Han gav intet svar og rørte sig ikke af pletten, men stirrede på mig med en overrasket mine, alt imens jeg så mig omkring. Hvad jeg så, fortalte tydeligt en lang elendigheds sørgelige historie. Det snavsede og nøgne værelse var på én gang sovekammer og atelier. Af møbler indeholdt det kun en feltseng, et ormstukkent bord og to faldefærdige stole; luksusgenstandene repræsenteredes af nogle støvede gipsafstøbninger, nogle på væggen ophængte gulnede kobberstik, tre eller fire gamle blændrammer, en malerkasse i ganske god stand og staffeliet henne ved vinduet. Stedet formelig skreg af fattigdom. Var her nogen skat gemt, så kunne det kun være billedet på staffeliet – fremtidens Madonna! Da bagklædningen vendte mod døren, var det mig umuligt at se maleriet. Omsider gik jeg, ængstelig over Theobalds ubevægelighed, hen bag ham og lagde venligt hånden på hans skulder. Jeg kan ikke sige, at jeg blev overdrevent forbavset over, hvad jeg da så: et aldeles tomt stykke lærred, hvis grundfarve var gulnet og sprukkent af tiden! Det var altså det værk, som skulle gøre hans navn udødeligt! Skønt jeg kun var halvt

overrasket, må jeg dog tilstå, at jeg følte mig meget bevæget. I flere minutter havde jeg ikke mod til at sige et ord. Omsider syntes min lange tavshed at vække min vært af hans forstenelse; han skælvede, vendte sig om, rejste sig derpå og betragtede mig med et blik, der lidt efter lidt fik sin gamle glans igen. Jeg mumlede nogle velvillige fraser angående hans helbred, der fordrede pleje og som mit venskab for ham gav mig ret til at våge over. I stedet for at høre på mig, syntes han optaget af den anstrengelse, det kostede ham at komme på, hvad der var passeret imellem os.

"De har ret," sagde han efter et øjebliks tavshed og med et smil, som det var pinefuldt at se, "jeg har gemt til natten. Jeg har spildt min kraft. Nu duer jeg ikke længere til noget. De har åbnet øjnene på mig, og skønt sandheden er bitter, er jeg dog ikke vred på Dem for det. Amen! Siden forleden aften har jeg stået ansigt til ansigt med sandheden, med fortiden, med min elendighed og min intethed. Nu er det forbi, jeg rører aldrig mere en pensel! Jeg kan ikke huske, om jeg har spist eller sovet. Se på dette lærred! Det er lovende, ikke sandt? Og dog er der mere end ét mesterværk derinde!" vedblev han og bankede sig heftigt på panden. "Kunne jeg blot lade mine syner gå over i en hjerne, der var udrustet med praktisk dygtighed! Jeg har gjort regnskabet op, og jeg er kommet til den overbevisning, at jeg har materiale til tyve mesterværker i mig; men min hånd er lammet, ingen skal male dem! Jeg fandt endnu ikke mig selv moden nok til at begynde, og så har jeg ventet så længe, at jeg har sat al min kraft til blot på forberedelserne til arbejdet. Medens jeg drømte om mine frembringelser, svandt de bort. Jeg har ikke haft tillid nok til mig selv. Michelangelo havde mere

mod, da han tog fat på arbejdet i San Lorenzos kapel. Han gjorde, hvad han kunne, på lykke og fromme, og hans første forsøg blev udødeligt. Her er mit!" Og han pegede på det tomme lærred med en fortvivlet gestus. "Man skulle næsten tro, at Forsynet har tildelt os uduelige en særlig rolle, os, som hverken tør handle eller vove. Vi går op i ord, i drømme, i løfter, i projekter! Men De skal vide," udbrød han med hovedet stolt hævet, "at vore syner har en egen skønhed og at et menneske ikke har levet forgæves, når han har set, hvad jeg har set. Det tror De naturligvis ikke på, eftersom jeg ikke har andet vidnesbyrd at stille frem end det gulnede lærred; men til at forbavse verden mangler jeg ikke andet end Rafaels hånd. Hans geni har jeg! Det er skade, at jeg ikke også har hans beskedenhed, vil De sige? Å, lad mig vrøvle, det er den eneste trøst jeg har. Jeg er halvdelen af et geni. Hvor mon den anden halvdel er? Den bor måske i sjælen på en slavisk efterligner eller i fingrene på en dygtig arbejder, som fabrikerer sine simple kopier i dusinvis. Hvorfor har jeg ikke kunnet lade mig nøje med at være en middelmådighed, så havde jeg nok haft mine beundrere!"

Jeg vidste ikke, hvad jeg skulle svare den stakkels maler. Kun så meget var mig klart, at det gjaldt om at få ham ud af dette værelse, som man ikke uden ironi kunne kalde atelier. Jeg kan ikke sige, at han bestemte sig til at gå med mig – han lod sig ganske simpelt trække med. Allerede ved de første skridt, vi gjorde i fri luft, mærkede jeg, hvor svag han var blevet. Til trods for al min nøden afslog han at nyde andet end et glas madeira. Omsider begyndte han at komme sig lidt og mumlede noget om, at han ville hen i Museo Pitti. Aldrig skal jeg glemme vor

sørgelige vandring igennem disse rige gallerier, hvor et hvert af malerierne syntes at stråle i forynget glans og at udslynge en udfordring. Portrætterne så ud, som om de henvendte et ubeskrivelig foragteligt smil til den modløse mand, der havde tænkt på at kæmpe med triumfatorerne. Ikke en gang *Madonna della sedia* havde nogen medlidenhed med ham; der syntes at falde en refleks af den skumle ironi hos Leonardos kvinder over hende. Vi vekslede så at sige ikke et ord. Det var den pinefulde afskeds tavshed. Af den måde, hvorpå Theobald støttede sig til min arm og slæbte benene efter sig, fik jeg en anelse om, at dette besøg ville blive hans sidste. Da han forlod Palazzo Pitti, var han så udmattet, at jeg kørte ham hjem i stedet for at tage ham med til mit hotel for at spise til middag, som jeg havde tænkt på. Under kørslen faldt han i en slags bedøvelse. Med lukkede øjne og bleg som døden sad han trykket op i en krog af vognen. Han sov dog ikke, for hans svage åndedræt blev nu og da afbrudt af et kvalt suk eller af en anstrengelse, han gjorde for at tale. Ved hjælp af den gamle kone, jeg havde truffet om formiddagen, fik jeg ham omsider transporteret op i hans hummer, hvor vi lagde ham ned på hans usle seng.

"Gå ikke fra ham," sagde jeg til den gamle; "jeg løber efter en læge."

Da jeg fjernede mig, fulgte hun mig ud på trappen og mumlede: "Kære herre, tror De, han dør?"

"Det håber jeg ikke. Hans tilstand har intet foruroligende ved sig, efter hvad jeg kan se. Han er meget svag, det er det hele."

"Det undrer mig såmænd ikke, jeg tror ikke han har været i seng i de sidste fire dage, og han har så godt som slet ingenting spist. Hver morgen fandt jeg ham siddende foran staffeliet,

som det lod til han fremsagde sine bønner for. Hvad er der dog hændt ham? Skulle han måske have hørt noget om Serafina?" tilføjede hun med et uhyggeligt smil, som viste det for tænder ganske blottede tandkød.

"Gå ikke fra ham, inden jeg kommer igen," svarede jeg, "og vis, at der i det mindste eksisterer én gammel kone, man kan stole på!"

Min tilbagekomst blev forhalet, fordi jeg ikke traf den engelske læge hjemme, som jeg ville konsultere. Jeg måtte løbe efter ham fra hus til hus hos en halv snes af hans klienter. Endelig fik jeg ham da med mig hjem til Theobald. Den syge lå i en urolig slummer. Doktoren følte hans puls, kradsede en recept op og rystede på hovedet, idet han gik.

"Jeg skal komme snart igen," sagde han, "jeg er bange for en hjernebetændelse, men jeg kan jo muligvis tage fejl."

Om aftenen meddelte han mig, at han ikke havde taget fejl. Fra det øjeblik af veg jeg så at sige ikke fra Theobald. Var det pinefuldt at være vidne til hans sygdom, så varede den til gengæld kun kort. Han talte i vildelse lige til sit sidste øjeblik. De underlige ord, hvori han udtalte den sorg, den henrykkelse, den begejstring eller den rædsel, som fremkaldtes af de malerier, han troede at se, har efterladt et uudsletteligt indtryk i min sjæl. Det lignede et blad, der var revet ud af en antik tragedie.

Otte dage efter blev han begravet på den lille protestantiske kirkegård, der ligger på vejen til Fiesole. Til trods for den frivillige ensomhed, den afdøde havde levet i i mange år, var der dog en seks-syv af hans landsmænd, der fulgte ham – blandt dem fru Coventry, som jeg traf efter højtideligheden.

"Nå?" spurgte hun mig, "har De så fået set den berømte Madonna?"

"Ja, jeg har set den," svarede jeg. "Den tilhører nu mig – han har testamenteret mig den."

Og i det samme gik jeg fra hende med en, det tilstår jeg, noget uhøflig hilsen. Jeg længtes efter at komme bort fra Firenze; jeg syntes, at den stakkels Theobalds skygge rugede over byen og gjorde den mørk. Min kuffert var allerede pakket, og jeg havde til hensigt at rejse endnu samme aften. For at adsprede min sørgmodighed slentrede jeg endnu en gang rundt i gaderne. Tilfældet førte mig til San Lorenzo. Jeg kom i tanker om en ytring af Theobald om Michelangelos første forsøg og trådte ind i kirken, hvor jeg pludselig stod ansigt til ansigt med en kvinde, der lige havde rejst sig op efter sin bøn. Det sorte sjal, som dannede et pittoresk draperi omkring hendes hoved, indfattede ansigtet på *fremtidens Madonna*. Hun stod stille, da hun genkendte mig. Hendes øjne funklede, hendes yppige bryst hævedes på en måde, der bebudede bebrejdelser. Men min sorgfulde mine dæmpede uden tvivl hendes ophidselse, for hun tiltalte mig i en tone, hvis bitterhed noget mildnedes af en slags vranten resignation.

"Jeg føler godt, at det er Dem, som har skilt os ad," sagde hun. "Hvorfor skulle han også få det indfald at bringe Dem med sig op til mig? De kunne naturligvis ikke betragte mig med de samme øjne som han. Jeg har lige været henne at bestille ni dages bønner for hans sjæls fred, og jeg kan forsikre Dem, signor, at jeg ikke har bedraget ham; det var ham selv, som bildte sig ind, at jeg kunne leve af lutter skønne fraser. Han følte

sig i alt fald lykkelig ved den tro. Led han meget?" tilføjede hun lidt efter i en blidere tone.

"Ja, han led meget, men hans lidelser varede ikke længe."

"Talte han om mig?"

Hun havde tøvet et øjeblik og slået øjnene ned; da hun rettede dette spørgsmål til mig, slog hun dem op igen. Hendes ellers så rolige blik funklede med en flygtig glans, der besjælede hendes skønhed. Stakkels Theobald! hvad navn han så end gav sin platoniske følelse, var det dog disse øjne, der havde fortryllet ham.

"De kan være rolig," svarede jeg alvorlig, "han talte om Dem."

Hun slog på ny øjnene ned, udstødte et dybt suk og fjernede sig.

Da jeg gik gennem en snæver gade for at nå tilbage til mit hotel, lagde jeg mærke til et skilt, som jeg syntes, jeg havde set før, skønt jeg aldrig tidligere var kommet den vej. På én gang gik det op for mig, at et kort, som jeg havde kastet i rendestenen, havde haft samme indskrift. I butiksdøren stod den driftige kunstner, der så godt forstod at snakke for sine varer. Med piben i munden var han i færd med at tørre en af sine uforlignelige "kombinationer" af med en klud.

Lyden af mine skridt vakte hans opmærksomhed. Han genkendte mig, tog sin røde hue af hovedet, hilste med højtidelig alvor og indbød mig med en håndbevægelse til at træde ind i hans butik eller hans *atelier*, som han kaldte det.

Jeg gengældte hans hilsen uden at standse. Mere end én gang har jeg ærgret mig over dette møde.

Da midt imellem ruinerne af det gamle Rom mindet om Theobalds underlige illusioner og sørgelige opvågnen kaldtes til

live hos mig, syntes jeg at høre en ubehagelig stemme hviske mig i øret:

"Katte og abekatte, abekatte og katte, der har De hele den menneskelige natur!"

Madame de Mauves

1

Udsigten fra terrassen i Saint-Germain-en-Laye et storartet og meget kendt. Paris med sine tårne, spir og fæstningsværker ligger udbredt for én i svævende omrids, hist og her glimtende frem gennem det lette tågeslør omslynget af den sølverne Seine. Bag én ligger en statelig symmetrisk park, og bag denne igen en skov, hvor man kan vandre om mellem grønne cedre og solrige lysninger og ganske glemme, at man kun befinder sig en halv times vej fra boulevarden. En eftermiddag for henved fem år siden sad der imidlertid på denne terrasse en ung mand, som slet ikke havde fundet for godt at glemme dette. Hans blik hang med et drømmende, længselsfuldt udtryk ved den uhyre menneskelige bikube foran ham. Han elskede landet og var kommet til Saint-Germain for en uge siden for at møde våren på halvvejen; men skønt han kunne rose sig af et seks måneders bekendtskab med den store by, kunne han aldrig se den fra sit nuværende opholdssted uden en vis pinefuld følelse af utilfredsstillet nysgerrighed. Der var øjeblikke, da det stod for ham, som om han måtte gå glip af et spændende kapitel, fordi han ikke var der netop i dette samme øjeblik. Og dog havde vinterens udbytte været temmelig mat, og det havde været næsten gispende at han havde lukket bogen. Uden at være i mindste måde kynisk, var han, hvad man kan kalde en skuffet iagttager; han gik aldrig til højre, uden at han efter en times forløb begyndte at spekulere over, om det ikke havde været mere interessant at gå til venstre. Han havde nu i løbet af aftenen vel de tyve gange bestemt sig til at rejse til Paris, spise middag i Café Brébant og senere i *Gymnase* lade sig belære om

den bedragne ægtemands pligter. Sandsynligvis ville han også have rejst sig for til sidst at udføre dette forsæt, hvis han ikke var kommet til at lægge mærke til en lille pige, som først havde vandret op og ned på terrassen, men nu pludselig var standset og var begyndt at stirre på ham med store, runde øjne. Først morede det ham simpelthen, for barnets ansigt udtrykte en så hjælpeløs forundring, men i næste øjeblik følte han sig behageligt overrasket. "Kæreste, det et jo min veninde Maggie!" udbrød han, "og jeg ser, at du ikke har glemt mig."

Maggie lod sig efter en kort forhandling bevæge til at besegle genkendelsen med et kys, men opfordret til at forklare sin tilsynekomst her i Saint-Germain, indlod hun sig på en så svævende beretning, at Longmore så sig om efter en pålideligere kilde. Han øjnede den også i Maggies mama, som sammen med en anden dame sad i den anden ende af terrassen, og med barnet ved hånden gik han op til dem.

Maggies mama var en ung, amerikansk dame med et smukt, venligt ansigt og et kostbart forårstoilette. Hun modtog Longmore på en overrasket, hjertelig måde, forestillede ham for sin veninde og bad ham sætte sig hos dem. Den anden dame, som, skønt lige så ung og måske endnu smukkere, var mere fordringsløst klædt, forblev tavs og glattede håret på den lille pige, som hun havde trukket ind til sit knæ. Hun havde aldrig hørt Longmore nævne, men opdagede nu, at han var kommet over sammen med veninden, som senere havde mødt ham gentagne gange på rejsen og havde ham at takke for forskellige små tjenester.

Maggies mama vendte sig fra tid til anden mod hende med et smil, som indbød hende til at deltage i samtalen; den anden

smilede tilbage, men brød ikke sin indtagende tavshed.

I ti minutter følte Longmore sig fuldt optaget af sin gamle rejsefælle, hvorpå han – da gåder er interessantere end fulde sætninger – gav efter for sin nysgerrighed angående hendes veninde. Hans øjne begyndte at flakke omkring; hans gamle bekendts ordrigdom sagde ham mindre end den andens tavshed.

Hun var måske ikke iøjnefaldende smuk, lige så lidt som iøjnefaldende amerikansk, men ved nærmere eftersyn viste det sig, at hun dog utvivlsomt var begge dele. Hun var slank og lys, og skønt af naturen bleg, havde hun nu en svag rødme, øjensynlig fordi hun nylig havde været bevæget. Hvad der især var Longmore påfaldende i hendes ansigt, var et par smukke, milde, næsten matte grå øjne sammen med en mærkeligt udtryksfuld og bestemt mund. Hendes pande var noget større, end den efter den klassiske type burde være og hendes kraftige brune hår var ikke opsat efter moden, som netop da var meget smagløs. Hendes hals var slank, men netop derfor så meget mere i harmoni med en vis fortryllende, hurtig bevægelse med hovedet, som hun nu og da kastede tilbage med en opmærksom mine og et langt blik til siden fra de bueagtige øjne. Hun syntes på engang at være på vagt og ligegyldig, hensunken i sig selv og rastløs, og Longmore opdagede meget snart, at om hun ikke var nogen glimrende skønhed, så var hun i al fald en meget interessant sådan. Denne opdagelse gjorde ham hensynsfuld. Det gik op for ham, at han havde afbrudt en fortrolig samtale, han fandt det diskret at trække sig tilbage efter at have fået at vide af Maggies mama – mrs. Draper – at hun tog tilbage til Paris med seks-toget. Han lovede at møde hende på stationen.

Han holdt aftalen, og mrs. Draper kom i god tid ledsaget af sin veninde. Denne sagde imidlertid farvel ved indgangen til stationen og kørte bort, førend mr. Longmore havde fået tid til mere end at tage hatten af for hende. "Hvem er det?" spurgte han med synlig iver, idet han bragte mrs. Draper hendes billetter.

"Kom og hils på mig i morgen på *Hôtel de l'Empire*," svarede hun, "så skal jeg fortælle Dem om hende." Sandsynligvis gjorde Longmore sig ikke fuldt rede for, hvor megen del dette tilbud havde i, at han den følgende dag så punktligt indfandt sig i nævnte hotel, og dette var ganske heldigt, for han fandt sin veninde, som netop skulle forlade Paris, til den grad forarget over sendrægtige modehandlerinder og syersker, at hun ingen tanke havde til overs for en uinteresseret beretning. "De må finde Saint-Germain forfærdelig kedeligt; hvorfor følger De ikke med mig til London?" spurgte hun, idet hun skulle gå.

"Introducer mig hos mme. de Mauves," svarede han, "og Saint-Germain vil være mig nok."

"Ah! Stakkels hende; hun kan nok ikke gøre Saint-Germain livligt for Dem. Hun er meget ulykkelig."

Videre spørgsmål blev afbrudt ved, at en ung dame viste sig med en hatteæske, men han tog med sig løftet om en anbefalingsskrivelse, som uopholdelig skulle blive sendt til Saint-Germain.

Han ventede en uge, men intet brev kom, og han erklærede til sidst, at det ikke anstod sig mrs. Draper at klage over sin modehandlerindes uefterrettelighed. Han slentrede op og ned på terrassen og spadserede i skoven, studerede forstadens gadeliv og gjorde et mat forsøg på at granske optegnelserne om

de eksilerede Stuarters hof, men den meste del af sin tid tilbragte han med at undre sig over, hvor mme. de Mauves vel kunne bo, og om hun mon nogensinde spadserede på terrassen. Sommetider gjorde hun det – opdagede han til sidst – for en eftermiddag hen imod skumringen så han hende stå lænet op imod rækværket. Hun var alene. Det forekom ham selv, at der i hans momentane betænkning ved at nærme sig hende næsten var spor af en vis bæven, og at dette skulle være resultatet af den halve times tidligere samvær, formindskede ikke hans nysgerrighed. Da han nærmede sig, genkendte hun ham øjeblikkelig, således som den gør, der ikke er vant til at møde en forvirrende mængde ansigter. Hendes dragt og hendes udtryk var som forrige gang; hendes trylleri var det samme, ligesom blid musiks, når man hører den forfra. Hun gjorde ham snart konversationen let ved at spørge ham, om han havde hørt fra mrs. Draper for nylig? Longmore svarede, at han dagligt ventede at høre fra hende, og efter en pause nævnte han den anbefalingsskrivelse, hun havde lovet ham.

"Den er mindre nødvendig nu – for mig i det mindste," tilføjede han, "men De – jeg ville gerne, at De skulle have set alle de smigrende ting, mrs. Draper sandsynligvis ville have sagt om mig."

"Hvis den engang kommer, må De bringe mig den, og hvis ikke, må De komme uden den," svarede hun.

Da han derpå vedblivende gav sig til at stå der, til trods for mørket, som faldt på, forklarede hun, at hun ventede på sin mand, som skulle komme med toget fra byen og som ofte gik langs terrassen på sin vej hjem. Longmore huskede meget godt, at mrs. Draper havde sagt, hun var ulykkelig, og han havde

fundet det bekvemt at forudsætte, at dette var mandens skyld. "Hvor var også andet muligt," spurgte han sig selv med sine seks måneders parisererfaring. "En sød, ren, amerikansk pige, som gifter sig med en uren franskmand!"

Men det, at hun så rørende stod og ventede ham her, undergravede hans gisninger, som end yderligere blev rokket ved den stille iver, hvormed hun vendte sig og hilste på en skikkelse som nærmede sig. Longmore så i det svindende lys en kraftig herre lidt under de fyrre iført høj og lys hat og med et ansigt, der var prydet med en fantastisk snoet moustache. De Mauves hilste med udsøgt artighed på sin kone og henvendte flere spørgsmål til hende på fransk efter først at have bukket for Longmore. Førend hun modtog hans fremrakte arm for at følge ham hen til vognen, som ventede dem, forestillede hun vor helt, som en ven af mrs. Draper og en landsmand, som hun håbede at se i sit hus. M. de Mauves svarede kort, men høfligt på meget respektabelt engelsk, og førte sin kone bort.

Longmore så ham gå bort, snoende sin storartede moustache, med en pinlig følelse, som han vanskeligt skulle have kunnet forklare. Den eneste påviselige grund måtte være det lys, hvori M. de Mauves' gode engelsk stillede hans eget slette fransk. For Longmore havde måttet gøre den opdagelse, at det var ham umuligt at tale sproget, endog blot nogenlunde. Han beundrede det og fandt fornøjelse i det, men klodsethedens genius troldbandt hans tunge. Han erindrede imidlertid til sin trøst, at Mme. de Mauves og han havde et fælles idiom, og hans ærgrelse forsvandt fuldstændig, da han på sit bord fandt et brev fra mrs. Draper. Hun havde opsat med at

skrive, indtil hun kom til London, hvor hun naturligvis i en uge havde fundet andre ting at more sig med.

"Jeg tror, at det er synet af så mange damer, som slet ikke ligner hende, der ved modsigelsernes lov har mindet mig om min fortryllende veninde i Saint-Germain og mit løfte om at indføre Dem hos hende," skrev hun. "Jeg tror, jeg fortalte Dem, at hun var ulykkelig, og senere undrede jeg mig over, om jeg derved havde gjort mig skyldig i et brud på fortrolighed. Men De ville dog snart have fundet ud af det af Dem selv, og desuden havde hun ingen hemmeligheder fortalt mig. Hun erklærede, at hun var den lykkeligste skabning i verden, og begyndte derpå at græde, stakkels barn, og jeg – jeg betakkede mig for en sådan lykke. Det er den triste historie med en amerikansk pige, som hverken er født til at være slave eller legetøj, og gifter sig med en letfærdig franskmand, som tror, at en kvinde nødvendigvis må være enten det ene eller det andet. Den mest tossede amerikanerinde er for god for disse udlændinge, og de dårligste blandt os har moralske fordringer, som den mest begavede franskmand er ude af stand til at påskønne. Hun var romantisk og egensindig – hun syntes, at amerikanerne var for hverdagsagtige. Ægteskabelig lykke er måske noget hverdagsagtigt noget, men jeg tror, at hun nu ønsker, hun var lidt mindre elegant. M. de Mauves brød sig naturligvis kun om hendes penge, som han på fyrstelig måde giver ben at gå på til sine *menus plaisirs*. Jeg håber, De påskønner den kompliment, jeg gør Dem, når jeg beder Dem gå den og trøste en ulykkelig hustru. Jeg har aldrig før givet nogen mand et sådant bevis på min agtelse, og hvis De skulle skuffe mig, ville jeg opgive troen på alt. Bevis madame de Mauves, at en amerikansk ven bedre

forstår at forene beundring og respekt end en fransk ægtemand. Hun skyr selskab, lever ganske ensomt og ser ingen anden hos sig uden en rædsom fransk svigerinde. Lad mig høre, at De har jaget tungsindet bort fra hendes fortvivlede smil. Få hende til at smile med god samvittighed."

Disse indtrængende formaninger gjorde Longmore urolig. Han stod overfor en huslig tragedie, fra hvilken han instinktivt veg tilbage. At opsøge madame de Mauves, vidende hvad han nu vidste, syntes at være det samme som at ville fiske i rørte vande. Han var en beskeden mand, og dog spurgte han sig selv, om hans opmærksomhed ikke muligvis blot ville forøge hendes ulykke. En smigrende følelse af, at her var en usædvanlig lejlighed, gjorde dog, at han efter en tids forløb blev mere sikker – eller skal jeg sige, mere hensynsløs? Det var ham en smuk tanke, at han skulle jage tungsindet bort fra sin fortryllende landsmandindes smil, og han håbede i det mindste at kunne overbevise hende om, at der fandtes noget sådant som en behagelig amerikaner. Han aflagde altså øjeblikkelig visit.

2

Hun var, da hun var fjorten år gammel, blevet sat i et parisisk kloster af en mama, som var enke og syntes bedre om Hamburg og Nizza end om at forlænge kjolerne for en datter, der voksede voldsomt. Her tillagde hun sig foruden visse elegante fuldkommenheder – såsom at kunne føre et slæb, ordne en buket og skænke en kop te – en vis åndsretning, det kunne være blevet taget som tegn på en tidligt modnet verdensklogskab. Hun drømte om at gifte sig til en titel – ikke for den tilfredsstillelse at kunne kalde sig *madame la vicomtesse* – for det troede hun ikke, hun ville sætte stor pris på – men fordi hun nærede den romantiske tro, at den bedste fødsel garanterede en ideal finfølelse. Det er sjældent, at nogen digter romaner i så fuldstændig god tro, og Euphemias undskyldning var hendes fantasis primitive renhed. Hun var i egentligste forstand ufordærvet, og hun kælede for denne betænkelige ærgerrighed, som om den havde været et dogme, åbenbaret hende af hvidvingede engle. Selv efter at erfaring havde givet hende flere hårde lærdomme, fandt hun det lettere at tro på fabler end på bevislige, men prosaiske fakta. Hun troede, at en mand med et langt slægtsregister nødvendigvis måtte være en i sandhed fin mand, og at bevidstheden om glorværdige familietraditioner måtte fuldkommengøre karakteren. *Noblesse oblige*, med hensyn til én selv, tænkte hun, og den er et værn for hustruen. Hun havde aldrig i sit liv talt med en adelsmand, og disse teorier var blot – teorier. De var til dels frugten af en udbredt læsning af visse ultramontane romaner – de eneste, som fik adgang til klosterbiblioteket – hvor helten altid var en legitimistisk

vicomte, som udkæmpede dueller i dusinvis, men gik til skrifte to gange om ugen; og til dels fandt de næring i hendes medelevers konversation. Mange af dem var *filles de haut lieu*, som, efter at have været hjemme om søndagene, udmalede deres brødre som smykkede med alle ridderlige dyder. Euphemia hørte på og sagde intet; hun indhyllede sine drømme om et adeligt giftermål i et ukrænkeligt mysterium. Hun hørte ikke til den slags unge damer, som let forfalder til at erklære, at den, de skal kunne elske, må være seks fod høj og lidt nærsynet, må skille sit hår i midten og have lyse flammer i skægget. Hun forekom sine veninder at have en meget mat fantasi, og selve det faktum, at hun var et skud af det transatlantiske demokrati, kunne aldrig til fulde forklare dem hendes apati overfor det sociale spørgsmål. Hun så for sig sit billede af hin korsfarernes søn, som skulle få lov at tilbede hende, men som så mangen anden kunstner, som har fremstillet sit ideal, gøs hun tilbage fra at udsætte det for publikums kritik. Dette billede fremviste en herre, som var snarere grim end smuk, snarere fattig end rig. Men midt i sin grimhed skulle han have et nobelt udtryk, og midt i sin fattigdom skulle han være stolt og selvstændig.

Euphemia havde selv formue, og den skulle han i tidens løb bringes til at modtage, om end efter kamp. Kun ét hensyn ville hun selv tage – hans blod skulle være af det allerbedste; på dette ville hun sætte sin lykke ind.

Tilfældet ville, at omstændighederne skulle bestyrke hende i denne naive logik.

Skønt meget tavs var Euphemia en ivrig tilhører, og der var øjeblikke, da hun så at sige hang ved mademoiselle Marie de Mauves' læber. Hendes fortrolighed med denne udvalgte

veninde var, ligesom alt venskab i reglen, baseret på kontrasten. Mademoiselle de Mauves var meget positiv, meget kløgtig, meget ironisk, meget fransk – med et ord, alt hvad Euphemia fandt at det var utilgiveligt at hun selv ikke var. I sine ferier havde hun taget mål af verden, og hun meddelte sine indtryk til vor lyttende heltinde med en behagelig blanding af entusiasme og skepticisme. Hun var dertil en smuk og velvoksen dame, på hvem Euphemias bånd og smykker tog sig bedre ud end på den slanke ejerinde, og endelig havde hun den store egenskab, at repræsentere de højeste adelige dyder, eftersom hendes stamfædre var hæderligt omtalte hos Joinville og Commines, og hun havde en statelig bedstemoder med stor krum næse, som efter ferierne kørte hende ind til klostret fra et virkeligt *castel* i Auvergne. Det forekom Euphemia, at alle disse egenskaber gjorde, at mademoiselle Marie var mere hjemme i verden, end hun kunne have været, om hun havde været datter af den rigeste handelsmand. Og, det er sandt – med en vis aristokratisk uforskammethed var mademoiselle de Mauves begavet i overflod, og hendes rapserier blandt venindens stads var ganske i hendes adelige stamfædres ånd, om Euphemia end kun betragtede dem som et bevis for en frimodig opfattelse af venskabet – en frigørelse fra alle smålige hensyn til verdens dom, der før eller senere ville give sig udslag i en eller anden forbavsende stordåd. Mademoiselle de Mauves var sig næppe dengang klart bevidst den fortryllende sikkerhed, som Euphemia misundte hende. Men hun viste sig senere i livet at være en så udspekuleret dame, at bevidstheden om, at hun havde større ting at udrette i verden, må være vågnet hos hende meget tidligt. Vor heltindes bånd og smykker havde meget at

gøre med den andens søsterlige bevågenhed, og hendes blide, bøjelige karakter endnu mere, men når hun skrev til sin bedstemama og bad om lov til at invitere Euphemia til at tilbringe en tre ugers ferie på slottet i Auvergne, havde dette endnu meget højere motiver. Mademoiselle de Mauves var på denne tid 17 år gammel og fuldstændig moden til at lægge vidtrækkende planer, og Euphemia, som var omtrent på samme alder, var meget skikket til at eksperimenteres med, foruden at hun var smuk nok til næsten at sikre udfaldet på forhånd. Det var et bevis for Euphemias oprigtige tro, at slottet ikke skuffede hende. Der var hverken livligt eller glimrende, men den unge pige fandt det henrivende som et eventyr. Der var tårne og tomme løbegrave, en rusten vindebro og en slotsgård brolagt med runde græsbegroede stene, over hvilke den gamle dames antikke kalechevogn rullede hen og syntes at vække ekko fra det syttende århundrede. Euphemia blev ikke vækket af sin drøm; hun havde den glæde at se den antage virkelighedens skikkelse. Hun sværmede for gamle tjenere, gamle møbler, gamle anekdoter, gamle falmede farver, sød indestængt lugt – skimlede herligheder, som Château de Mauves havde overflod af.

Ved gamle madame de Mauves var der intet strengt uden hendes næse, og hun forekom Euphemia – hvad hun også virkelig var – som en ærværdig og tiltalende relikvie fra fordums historiske tider. Hun på sin side blev meget indtaget i den unge amerikanerinde, som gerne sad ved hendes fødder den ganske dag og lyttede til anekdoter fra *le bon temps* og citater fra de gamle familiekrøniker. Madame de Mauves var en ærlig gammel dame og sagde sin mening med antik

ligefremhed. En dag strøg hun den unge piges gyldne lokker bort fra panden, blinkede med en vis rørelse under sine briller og sagde, at hun slet ikke forstod hende. Som svar på Euphemias rødme sagde hun: "Jeg ville gerne give Dem et råd, men De forekommer mig så aldeles helstøbt, at jeg er bange for, at jeg ville gøre Dem skade derved. Det er let at se, at De ikke er som en af os. Jeg ved ikke, om De er bedre, men jeg har en fornemmelse af, at De stadig lytter til Deres egen unge sjæls hvisken, hellere end til stemmer fra skriftestolen eller til lykkens vink. Unge piger var i mine dage meget docile, når de var dumme, eller alt for kløgtige, når de først var begavede. De er begavet nok, og dog tænker jeg, om der er en krog i Deres tanker, De skulle behøve at skjule for mig? Jeg kan fortælle Dem værre ting, end De nogensinde ville opdage af Dem selv. Hvis De agter at leve i Frankrig og ønsker at blive lykkelig, så hør ikke alt for nøje efter den lille stemme, jeg netop omtalte – den stemme, som hverken er præstens eller verdens. De vil komme til at tro, at den siger ting, som det ikke vil hjælpe Dem stort at høre. Det vil gøre Dem bedrøvet, og når De er bedrøvet, vil De ikke være så smuk længere, og når De ikke længere er smuk, vil De blive bitter, og når man er bitter, bliver man meget ubehagelig. Jeg er blevet opdraget til at tro, at en kvindes første pligt er at betage, og de lykkeligste kvinder, jeg nogensinde har kendt, har været dem, som til fuldkommenhed har opfyldt denne pligt. Da De ikke er katolik, kan De formodentlig ikke være *dévote*, og hvis De ikke tager livet som en halvtreds års meningsløs runddans, er den eneste udvej at tage det som en sindrig opgave. De må ikke tabe spillet. De må – jeg vil ikke sige bedrage, men – ikke være alt for sikker på, at Deres næste ikke

gør det, og ikke blive alt for forfærdet, hvis han gør det. Tab ikke, min kære, jeg bønfalder Dem om det! Vær hverken mistænksom eller godtroende, og hvis De skulle finde, at Deres nabo kigger Dem i kortene, så skrig ikke op, men stå hastigt til side og vent, til Deres tur kommer. Jeg har mere end en gang fået min revanche, men jeg tror virkelig ikke, at jeg kunne tage nogen sødere hævn over livet, end om jeg kunne lade min erfaring komme Deres velsignede uskyld til gode."

Dette var en forvirrende tale, men Euphemia forstod alt for lidt af den, til at den skulle hverken skræmme eller opbygge hende. Hun sad og lyttede, omtrent som hun ville have lyttet til en gammel dame på teatret, hvis tale på en stilfuld måde skulle svare til hendes mantille og coiffure. Hendes ligegyldighed var dobbelt fatal, fordi madame de Mauves talte med kommende begivenheder for øje og tilskyndet af en noget urolig samvittighed – en samvittighed, som på engang tilhviskede hende, at Euphemia var alt for god til at bringes som offer for en ærgerrighed, og at hendes hus' velfærd var alt for dyrebar til at ofres for en skrupel. Bemeldte velfærd havde lidt under gentagne og skæbnesvangre stormløb, og huset de Mauves var reduceret til de familiesæders række, hvor antydninger til de feudale stamfædre ved bordet må erstatte de manglende biretter – en tingenes tilstand, der var så meget mere beklagelig som familien nu repræsenteredes af en herre, som havde god appetit og med rette hævdede, at det ikke havde været sultne helte, som havde spredt glans over slægten.

Tre dage efter Euphemias ankomst til chateauet kom Richard de Mauves fra Paris for at hilse på sin bedstemoder og lyksaliggøre vor heltinde med det første møde med en

adelsmand. Ved ankomsten kyssede han sin bedstemoders hånd med et smil, som bragte denne til med værdighed at trække den tilbage og gav Euphemia, som stod hos, grund til at undre sig over, hvad der vel kunne have hændt mellem de to. Denne uløste gåde var blot begyndelsen til et liv i smertelig famlen, men læseren må gerne vide, at M. de Mauves' smil var svar på et vist postscriptum, som den gamle havde tilføjet i et brev, sønnedatteren ufortøvet havde sendt ham, så snart Euphemia havde stået sin prøve. Mademoiselle de Mauves havde bragt brevet til sin bedstemoder, for at denne skulle skænke det sit bifald, men havde kun opnået et kort og stift nik. Den gamle dame fulgte hende med et mørkt blik, idet hun gik for at forsegle sit brev, og bad hende så med ét om at åbne det igen og bringe hende en pen.

"Din søsters smigrerier er noget vrøvl," skrev hun. "Den unge dame er alt for god for dig *mauvais sujet*. Hvis du har det mindste gran af samvittighed, vil du ikke komme hid og forstyrre en engels uskyld."

Den unge pige læste disse linjer og gjorde en lille grimasse, idet hun skrev uden på en ny konvolut, men hun lagde pennen fra sig med et resolut nik, som måske kunne udtydes således, at efter hendes bedste overbevisning havde hendes broder ingen samvittighed.

"Hvis De havde ment, hvad De skrev, ville det have været langt enklere, om De simpelthen havde forbudt hende at sende brevet," hviskede den unge mand ved første givne lejlighed til sin bedstemoder.

Det var måske, fordi hun følte sig krænket ved denne kyniske insinuation, at madame de Mauves holdt sig på sit værelse

under den længste del af Euphemias ophold på slottet, så at denne sidstes englelige uskyld var fuldstændig baron de Mauves prisgiven. Herved led den dog ingen værre overlast, end at den blev drevet til et endnu mere intimere samkvem med sig selv. M. de Mauves var hendes drømmes helt levendegjort, og så fuldstændig lig hendes fantasiskabning, at hun var bange for ham, omtrent som om han havde været en overnaturlig fremtoning. Han var nu fem og tredive år – ung nok til endnu at have et rigt, virksomt liv for sig og gammel nok til at have dannet sig meninger, som et enfoldigt pigebarn måtte prise sig lykkelig ved at få lov at lytte til. Han var måske noget smukkere end Euphemias temmelig grimme Don Quixotiske ideal; men nogle dages samvær forsonede hende med hans gode ydre lige så eftertrykkeligt, som det ville have forsonet hende med hans grimhed, hvis han havde været grim. Han var rolig, alvorlig og meget distingveret. Han talte lidet og, uden at han lagde meget i sine ord, var der over hans hele tone en vis noblesse, som bragte dem til at genlyde i hendes øren den ganske dag. Han viste hende meget lidt direkte opmærksomhed, men hans mest henkastede ord – selv om han kun spurgte hende, om cigaretten generede hende – ledsagedes af et usædvanligt indtagende smil.

Kort efter hans ankomst hændte det, at baronen red en kåd hest, som Euphemia med sky respekt havde set ham bestige, og blev kastet af den med en voldsomhed, som, uden at blamere hans dygtighed, i fjorten dage gjorde ham til et interessant invalid, som et knæ i bandage fængslede til biblioteket. For at få de ensomme timer til at gå, blev Euphemia gentagne gange formået til at synge for ham, hvilket hun gjorde med en lille

naturlig skælven i stemmen, som meget godt kunne have passeret for fuldendt kunst. Han overvældede hende aldrig med komplimenter, men lyttede med stor opmærksomhed, huskede hendes melodier og sad og nynnede dem for sig selv. Så længe hans rekonvalescens varede, tilbragte han timer i hendes selskab, i hvilken tid hun havde en følelse, ikke ulig den en ensom kunstner må have, der pludselig får anledning til at hellige to uger til studiet af en stor model. Og Euphemia studerede med stille opmærksomhed, hvad hun forudsatte at være M. de Mauves' "karakter", og jo mere hun studerede, desto finere troede hun at finde lys og skygger fordelt i dette naturens mesterstykke. Og hvad enten det nu var, fordi han havde en følelse af at blive nobelt bedømt, eller af grunde, der trodser enhver analyse, nok er det, at baronens karakter aldrig før havde været så elskværdig; det var virkelig, som om den reflekterede Euphemias rette bedømmelse af den. Der havde ikke været noget særlig beundringsværdigt ved hans stemning, da han forlod Paris – en koldblodig beslutning om at ægte en ung pige, hvis ynde måske og måske ikke svarede til hans søsters beskrivelse, men som, lavt beregnet, rådede over et par hundrede tusind francs om året. Han havde ikke gjort stor beregning på følelser; hvis hun behagede ham, så meget desto bedre, men han lod kun en lille plads åben for denne post og ville næppe have indrømmet, at et så udmærket parti kunne være blevet forbedret derved. Han var en kold skeptiker, og det var en besynderlig skæbne, at en mand, det ikke troede på noget, skulle vække en så varm tro. Hvad han selv oprindelig havde troet på, kunne han selv næppe have fortalt, for da han kom tilbage til sit barndoms hjem for at forbedre sin stilling ved

en foregiven forelskelse, var han en i bund og grund forandret og fordærvet skabning. Ti års jagt efter glæder, som kun havde efterladt ham et skab fuldt af ubetalte regninger, havde så omtrent gjort det af med den kække yngling, hvis voldsomme, men noble temperament under andre omstændigheder kunne have udviklet sig til et smukt resultat. Baronens voldsomhed var nu dæmpet og han havde lært en udsøgt høflighed; men han havde tabt i noblesse, og høfligheden, som i længden lønnede sig, var næppe andet end en form af luksuriøs egoisme, ligesom hans forkærlighed for pæne lommetørklæder, lavendelfarvede handsker og andre lapserier, som de handlende kostede på ham. Senere i livet blev han rædselsfuldt høflig mod sin kone. Han havde "formet" sig, som det hedder, og denne form, som foreskreves ham af det selskab, hvor han ved sin fødsel hørte hjemme, udmærkede sig ved visse ejendommelige træk. Det, som især angår os, er dette selskabs bedømmelse af den smukke halvdel af menneskeheden som genstande, der ikke i noget væsentligt skiller sig fra – lad os sige: lyse handsker, som kastes bort efter en aftens brug. Til M. de Mauves' undskyldning være det sagt, at han i tidens løb havde haft beviser i overflod for denne føjelige, handskeagtige egenskab hos mange kvinder, at idealismen ganske naturligt måtte forekomme ham et på forhånd tabt spil.

Euphemia forekom ham, som han lå der på sofaen, aldeles ikke at være noget modbevis. Hun mindede ham kun om, at meget unge kvinder i reglen er uskyldige, og at dette i det hele taget er den behageligste fase i deres udvikling. Hendes uskyldighed indgød ham dyb respekt, og det forekom ham, at den blev udsat for færre farer, hvis han meget snart giftede sig

med hende. En morgen havde han en halv times *tête-à-tête* med sin bedstemoders skriftefader, en gammel præst med mild stemme, som den gamle dame, af grunde, som hun selv bedst kendte, havde ladet kalde og havde ladet vente i spisestuen, mens hun ordnede sine krøller. Hans Velærværdighed gik op til den gamle dame og forsikrede hende om, at M. le baron var i en velsignet sindsstemning og meget modtagelig for nådens indvirkning. Dette var hans teologiske udlægning af baronens gode lune. Han havde aldrig rigtig forstået, hvad præster skulle gøre godt for, og nu var det med ét gået op for ham, at de var udmærkede til at vie folk.

Et par dage efter blev han sine bandager kvit og forsøgte at gå. Han kom ud i haven og humpede ret tåleligt afsted ned ad alleen, indtil han pludselig blev overfaldet af en smerte, som tvang ham til at råbe om hjælp. I samme øjeblik kom Euphemia trippende og bød ham sin arm med den frejdigste mine.

"Lad os ikke gå ind; lad os gå ned til buskadset," sagde han, idet han modtog den. Dette valg gjorde han, fordi hun øjeblikkelig havde tilstået, at hun havde set ham forlade huset og havde fulgt ham på tåspidserne, da hun var bange for, at noget skulle tilstøde ham.

"Hvorfor kom De ikke straks hen til mig?" spurgte han med et blik, hvori beundringen ikke længere skjulte sig, mens han dog samtidig var bange for, at hun skulle svare, at en ung pige ikke burde vise, at hun fulgte efter en ung herte. Han drog et befrielsens suk, da hun meget ligefremt sagde, at hvis hun havde indhentet ham, ville han måske af høflighed have modtaget hendes arm, mens hun gerne ville glæde sig ved at se ham gå alene.

Lysthuset var dækket af duftende slyngplanter, og nattergalen slog så ømme triller, at baronen anså sin egen optræden som den rimeligste af verden.

"Jeg har altid hørt," sagde han, "at når en mand i Amerika ønsker at ægte en ung pige, spørger han hende, om hun vil blive hans hustru, ganske ligefremt og uden ceremonier – uden at forældre og onkler og tanter sidder rundt om i en kreds."

"Ja, det tror jeg også," svarede Euphemia med store øjne og alt for overrasket til at blive forskrækket.

"Godt, så tænker vi, at dette lysthus er Amerika, og jeg byder Dem min hånd, *à l'Américaine*. De ville gøre mig usigelig lykkelig, om De ville modtage den."

Om Euphemias svar kom på amerikansk, er mere, end jeg kan sige, men jeg er tilbøjelig til at antage, at der for bævende, taknemmelige, tillidsfulde unge hjerter kun gives én måde over den ganske jord.

Om aftenen skrev hun et datterligt brev til sin mama i det lille tårnværelse, hun var så lykkelig at bebo, og hun havde netop forseglet det, da der kom bud efter hende fra madame de Mauves. Hun fandt denne ærværdige dame siddende i sit boudoir, iført en lavendelfarvet atlaskes kjole og med alle lys tændte, som for at fejre sønnesønnens forlovelse. "Er De meget lykkelig?" spurgte hun, idet hun lod Euphemia sætte sig ved sin side.

"Jeg tør næsten ikke sige det af frygt for at vågne," svarede den unge pige.

"Måtte De aldrig vågne, mit smukke barn," sagde den gamle dame højtideligt. "Dette et det første ægteskab, som nogensinde er kommet i stand på denne måde i vor familie – en

baron de Mauves bejle til en ung pige i en løvhytte ligesom Jeannot og Jeannette! Det har aldrig været brugt blandt os, og man vil måske beskylde os for, at vi ikke har været åbne i vor færd. Min sønnesøn fortæller mig, at han anser det for den højeste grad af åbenhed. Kan være! Jeg er en gammel kone, og hvis jeres brud nogensinde skulle blive så åbent som jeres enighed, håber jeg, at jeg ikke vil opleve at se det. Men det ville gøre mig ondt at dø og tro, at De skulle blive ulykkelig. De kan ikke blive det ud over en vis grænse, for selv om Gud undertiden intet hensyn tager til vore forventninger, ignorerer han dog aldrig fuldstændig vore fortjenester. Men De er meget ung og uskyldig og let at bedrage. Der har aldrig været en mand i denne verden – ikke engang blandt helgenerne – som har været så god, som De tror, baronen er. Men han er *un galant homme* og en gentleman, og jeg har talt med ham i aften. Og til Dem vil jeg sige dette: De må glemme alt det grimme, jeg sagde forleden dag, om at det var de frivole kvinder, som blev lykkelige. Det er ikke den slags lykke, som ville passe for Dem. Hvad der end vederfares Dem, så lov mig ét: at være Dem selv. *La Baronne de Mauves* vil intet tabe ved det. Dem selv, forstår De, til trods for alt – slette råd, slette eksempler, ja selv slet behandling. Vær vedholdende og tålmodigt Dem selv, og en de Mauves vil yde Dem retfærdighed."

Euphemia erindrede denne tale senere i livet, og mere end en gang, når hun træt lukkede øjnene, så hun den gamle dame sidde foran sig i sin falmede pynt, bittert smilende som en af skæbnegudinderne, der ser det ubønhørlige hjul dreje sig hen imod en forønsket begivenhed. Men dengang forekom det hende kun, at den gamle talte med den højtidelighed,

anledningen fordrede, og hun antog, at kloge, fornemme gamle damer altid talte således til lykkelige unge piger, når de blev forlovede.

Ved sin tilbagekomst til klosteret straks bagefter fandt hun et brev fra moderen, som forfærdede hende langt mere end Mme. de Mauves bemærkninger. Hvem var disse mennesker, som havde fordristet sig til at tale til hendes datter om ægteskab uden først at henvende sig til hende som moder? spurgte mrs. Cleve. Det var klart, at det måtte være en meget tvivlsom adel. I de gode franske familier hændte sådant aldrig. Euphemia skulle straks vende tilbage til sit kloster og lukke sig inde der, indtil hendes moder kom.

Det tog tre uger for mrs. Cleve at rejse fra Nizza til Paris, og i al denne tid så den unge pige intet tegn til sin bejler uden en buket violer, mærket med hans initialer, som blev bragt hende af en veninde. "Jeg har ikke opdraget dig med en så opofrende omhu, for at du skal gifte dig med en fattig franskmand," erklærede mrs. Cleve ved det første møde med sin datter. "Du skal rejse lige hjem med mig og være af den godhed at glemme M. de Mauves."

Den aften modtog mrs. Cleve på sit hotel en visit af baronen, som dæmpede hendes vrede, men på ingen måde rokkede hendes beslutning. Han havde et meget smukt væsen, men hun var sikker på, at hans moral var afskyelig, og mrs. Cleve, som havde været en meget mild dommer over sit eget liv og levned, følte en åndelig trang til at bringe sin datter som sonoffer til velanstændigheden. Hun tilhørte den store klasse amerikanere, som i daglig tale tager det let med sit fødeland, men hos hvem der vågner en følelse af moralsk ansvar, så snart europæerne

tager dem på ordet. "Jeg kender typen, min kære," sagde hun til sin datter med et meget sigende nik. "Han vil ikke slå dig; men undertiden kunne du ønske, han ville."

Euphemia iagttog en højtidelig tavshed, for det eneste svar, hun havde kunnet give sin moder, var, at hendes syn var alt for snævert, og at der krævedes en mystisk åbenbarelse for at kunne forstå og påskønne baronens type. En person, som var i stand til at blande ham sammen med sine almindelige bekendte fra badestederne, gik det ikke an at argumentere mod. Det forekom ikke Euphemia, som om hun havde nogen sag at plædere; hendes sag lå i Guds og hendes bejlers hånd.

M. de Mauves var blevet irriteret og stødt over mrs. Cleves modstand og vidste næppe nok, hvordan han skulle gribe sagen an med en dame, som ikke havde forstand nok til at indse, at en de Mauves nødvendigvis gav mere end han modtog. Min han havde ved sin ankomst til Paris fået ting at vide, som gjorde, at han måtte finde sig i hvad det skulle være. Euphemias formue var – hvor mærkeligt det lyder – større end dens ry, og med en sådan pris for øje måtte selv en de Mauves bøje sig.

Den unge mands takt, hans ærbødighed og hans urbane vedholdenhed afvandt mrs. Cleve en indrømmelse. Der skulle ingen forlovelse finde sted og hendes datter skulle følge hende hjem, hvor hun skulle introduceres i selskabslivet og modtage den hyldest, som var hendes ret og som kun alt for sikkert ville antage en form, som var farlig for baronens bejlen. De skulle hverken udveksle breve, erindringer eller hilsener, men hvis Euphemia efter to års forløb havde afslået tilbud nok til at have godtgjort varigheden af sin kærlighed, skulle han få tilladelse til at forny sit frieri.

Dette forslag blev gjort i begge de interesserede parters nærværelse. Baronen lagde mandig værdighed for dagen og så på den unge pige i forventning om, at hun skulle fremkomme med en øm protest. Men hun sendte ham kun et langt blik; græd ikke, lo ikke og rakte ham ikke sin hånd. Således skiltes de, men da baronen gik bort, erklærede han for sig selv, at han, til trods for de fordømte to år, var en lykkelig mand, som havde en *fiancée*, der foruden flere millioner francs havde så besynderligt smukke øjne.

Hvor mange tilbud Euphemia afslog, vedkommer næppe os – lige så lidt hvorledes baronen fik de to år til at gå. Han fandt, at han behøvede adspredelse og at adspredelser er kostbare, og han øgede betydeligt den gæld, som skulle dækkes af Euphemias millioner. Undertiden kunne han midt i det, han fordum med større overbevisning end nu havde kaldt sine glæder, spørge sig selv – hvad om det nu slog fejl? Da huskede han hendes sidste tavse forsikring og drog et lettelsens suk med en tillid til hende, som han ikke havde til noget andet i verden undtagen til sin egen punktlighed i en æressag.

Endelig en morgen tog han hurtigtoget til Havre med et brev fra mrs. Cleve i lommen, og ti dage senere gjorde han moder og datter sin opvartning i New York. Han blev der kun kort og var øjensynlig ude af stand til at bringe sig til at se det som Euphemias onkel, mr. Butterworth, der førte hende til alteret, kaldte vort store eksperiment i demokratisk selvstyre, i et alvorligt lys. Han smilede til alt muligt, og syntes at betragte den nye verden som et kolossalt *plaisanterie*.

Men det må også indrømmes, at et stadigt smil var det naturligste udtryk for en mand, der stod for at skulle ægte

Euphemia Cleve.

3

Longmores første visit syntes ham at åbne så store udsigter til rolig nydelse, at han meget snart gjorde den om igen, og derefter tilbragte han mangen time i den lille dagligstue, som Mme. de Mauves sjældent forlod, uden for at køre eller spadsere i skoven. Hun boede i en gammeldags pavillon, som på den ene side stødte op til en gård, omgivet af høje mure, og på den anden til en kunstfærdig have, bag hvilken man så en lang række trætoppe. Longmore syntes godt om haven, og i de milde aftener plejede han at sætte sin stol udenfor det åbne vindue, som vendte mod terrassen, mens hans værtinde sad lige indenfor. Efter en tids forløb plejede hun da at komme ud og spadsere i de smalle gange ved siden af den lille fontæne, og til sidst gjorde hun ham også bekendt med en lille port, der førte ud til en sti, som førte til skoven. Hertil fulgte hun ham mere end en gang, barhovedet og i den tanke, at hun kun ville gå nogle skridt, men fulgte ham godmodigt længere og længere, indtil det ofte blev en temmelig lang tur. De opdagede mange ting at tale om, og foruden den glæde at finde, at timerne umærkeligt gled hen, havde Longmore den tilfredsstillelse at opleve, at han var en *resource* for Mme. de Mauves. Han havde gjort hendes bekendtskab med den ikke udelukkende hyggelige følelse, at hun var en kvinde med en pinefuld hemmelighed, og han havde tænkt sig, at han hos hende måtte komme til at føle sig omtrent som i et hus, hvor der er en syg, som ingen støj tåler. Men han overbeviste sig snart om, at hendes sorg – for sorg var det – ikke var af en påtrængende natur, at den ikke holdt af at udlade sig i attituder og ceremonier og at det var

hendes alvorlige ønske at glemme den. Han følte, at selv om mrs. Draper ikke havde sagt ham, at hun var ulykkelig, ville han dog have gættet det, og alligevel ville han næppe kunne have sagt hvorfor. Hans vigtigste grund var fuldstændig negativ – hun hentydede aldrig til sin mand. Foruden dette forekom det ham blot, at hendes hele væsen var stemt i en lavere toneart end den harmoniske natur kunne have ment; hun var som en stor sangerinde, der havde tabt de højeste toner. Hun hang aldrig med hovedet, sukkede ikke eller så sønderknust ud; hun tillod sig ingen bitre udfald mod skæbnen – kort sagt, koketterede ikke med sin ulykke. Men Longmore følte sig overbevist om, at hendes dæmpede munterhed var resultatet af svære kampe og at hun forsøgte at interessere sig for hans tanker for at undfly sine egne. Om hun havde ønsket at pirre hans nysgerrighed og bringe ham til at tage hendes fortrolighed med storm, kunne intet bedre have fremmet hendes ønsker end denne absolutte tilbageholdenhed. Han sagde sig selv, at der lå en sjælden storhed i en sådan udvisken af sig selv, og at blot én kvinde af ti tusinde var i stand til at nedsænke en så bitter personlig sorg i utaknemmelig ydre beherskelse. Mme. de Mauves ransagede ikke himmel og jord efter en, som kunne trøste hende og holde hende skadesløs, det følte han instinktivt; hun havde lidt en personlig skuffelse, som havde givet hende afsmag for mennesker. Hun forsøgte ikke at opveje sin sorg med stærkt krydrede glæder, for nærværende forsøgte hun at leve fredeligt sammen med den uden at gøre skandale, idet hun af og til låsede den inde, som man gør med et væsen, det er udsat for anfald af vanvid. Longmore var en mand med fin følelse og levende indbildningskraft. Han begyndte at betragte Mme. de

Mauves som et væsen, der forfulgtes af en skygge, der var hendes virkelige fordums jeg.

Hun gav ham i sandhed meget at tænke på, og i sin uvidenhed opstillede han de forskelligste gisninger angående hendes ægteskab. Hun havde giftet sig af kærlighed og sat sin hele sjæl ind på det, det var han overbevist om. Hun havde ikke giftet sig med en franskmand for at være nær Paris og sine modehandlerinder, han var sikker på, at hun havde set ægteskabelig lykke i et lys, som hendes nærværende liv med sin moralske tørhed var en fuldstændig parodi på. Men hvordan – ved hvilken mærkelig hjerteproces – ved hvilken mystisk indgriben af hint moralske instinkt, som kan holde trit med hjertet, selv når dette organ gør de mest uforudsete volter – kunne hun være kommet til at fæste sin kærlighed ved en arrogant, letfærdig franskmand? Ingen behøvede at fortælle mr. Longmore det; han vidste, at M. de Mauves var letfærdig, han kunne se det på hans øjne, hans næse, hans mund, hans vogn. For franske damer havde Longmore kun lidet tilovers. En dag spurgte han lige ud Mme. de Mauves, om det intet havde kostet hende at ekspatriere sig – om hun ikke følte sig trykket af en følelse af at være vidt forskellig fra alle disse mennesker. Hun sad en stund tavs, og han indbildte sig, at hun betænkte sig på, hvorvidt hun burde føle sig stødt over en så uceremoniel hentydning til hendes mand. Han ønskede næsten, at hun ville blive stødt; det ville have været et tegn på, at hendes beherskelse dog havde sine grænser.

"Jeg er næsten vokset op her," sagde hun til sidst, "og det var her, at disse fremtidsdrømme, som vi alle har, når vi ikke længere er børn, tog form og skikkelse. Man kan være meget

amerikansk-sindet og dog komme overens med sin samvittighed om at leve i Europa. Det var måske min fantasi – jeg havde en smule fantasi, da jeg var yngre – som hjalp mig til at tro, at jeg ville blive lykkelig her. Og hvad betydning har det også for en kvinde? Det er vistnok ikke Amerika, som omgiver mig, men det er lige så lidt Frankrig, Frankrig er dér udenfor – udenfor haven, i byen, i skoven; men her, rundt omkring mig, i mit værelse og" – hun standsede et øjeblik, – "i mit indre, er et navnløst land, som tilhører mig selv. Det et ikke hendes fædreland, som gør en kvinde lykkelig eller ulykkelig."

Det så imidlertid ud, som om Mme. Clairin, Euphemias svigerinde havde påtaget sig den smukke opgave at bringe Longmore til at angre sin lidet smigrende omtale af de franske damer. Mademoiselle de Mauves havde gjort et givtigt parti og ofret sit navn for en hovedrig apotekers millioner. Denne herre havde haft et frit nok syn på livet til at indse, at hans formue kun var en moderat pris at betale for at blive taget på slæb ind i kredse, apotekerlugten ikke før havde nået. Hans teorier var måske gode nok, men i praksis viste de sig at være uheldige. M. Clairins held gjorde ham forstyrret i hovedet. Da han havde sikret sig en aristokratisk kone, lagde han sig også en aristokratisk last til: han begyndte at spille på Børsen. I en ulykkelig time tabte han en stor sum, spillede så endnu højere for at dække det første tab, men tabte igen. Så lod han alting gå: sin forstand, sit mod, sin æresfølelse, alt hvad der havde gjort ham til den mand, han havde været, og som hans latterlige ægteskab havde ødelagt. En dag gik han op ad Rue Vivienne med hænderne i sine tomme lommer og blev en halv time stående og stirrede op og ned den glimrende boulevard med et

slukket blik. Man tumlede imod ham; et halvt dusin vogne var nær ved at køre ham omkuld, indtil endelig en politimand, som i nogen tid havde holdt øje med ham, lempeligt tog ham ved armen og førte ham bort. Han så på mandens trekantede hat og sabel med tårer i øjnene; han håbede, at han ville forkynde ham Himlens vredes dom – at han ville give ham en straf, der svarede til den afsky, han følte for sig selv. Men konstablen stationerede ham kun i en dyb portåbning, hvor han var udenfor fare, og gik hen for at dømme i striden mellem en gammel dame og en kusk. Stakkels M. Clairin havde kun været gift et år, men han havde haft tid til at måle en de Mauves' høje flugt. Da natten faldt på, gik han til en gammel ven og bad om at få lov til at blive der om natten, og da denne gamle ven, der ikke var nogen anden end hans egen tidligere bogholder, vanskeligt kunne tage imod ham, sagde han: "De må undskylde mig, men jeg kan ikke gå hjem; jeg er bange for min kone." Ud på morgenstunden skød han sig en kugle for panden. Hans enke realiserede levningerne af hans formue heldigere, end nogen kunne have ventet, og bar den smukkeste sørgedragt. Dette var måske grunden til, at hun måtte indskrænke sig på andre kanter og midlertidigt have opslået sit paulun under sin broders tag.

Skæbnen havde spillet Mme. Clairin et forfærdeligt puds, men havde i hende fundet en modstander, ikke et offer. Uden på nogen måde at være smuk havde hun dog altid haft, hvad man kalder *le grand air*, og hendes air var fra denne dag af mere storartet end nogensinde. Når hun svajede omkring i sin skindbræmmede dragt, kastede hovedet tilbage og holdt den årvågne lorgnet i beredskab, så hun ud, som om hun granskede

hele selskabslivets mark og spurgte sig selv, hvor hun skulle tage sin hævn. Til sidst fandt hun den lige for hånden i stakkels Longmores rigdom og elskværdighed. Amerikanske dollars og amerikansk elskværdighed havde gjort hendes broders lykke, hvorfor så ikke også hendes? Hun gjorde sig overdrevne forestillinger om Longmores rigdom og mistydede hans elskværdighed, for hun var sikker på, at en mand ikke kunne være så tilfreds uden at være rig, og ikke så fordringsløs uden at være svag. Han mødte hendes tilnærmelser med en formel høflighed, som dækkede over en hel del mindre smigrende følelser. han følte meget ilde tilpas i hendes selskab, og skønt det var ham umuligt at forstå, hvordan han kunne være af nogen interesse for denne forslagne pariserinde, havde han en uforklarlig følelse af at være indesluttet i en magnetisk cirkel som et offer for en trolddom. Hvis Mme. Clairin havde kunnet lodde hans puritanske sjæl til bunden, ville hun have lagt heksebog og tryllestav fra sig og erklæret ham for et umuligt emne. Han fik moralske kuldegysninger i hendes nærhed og hentydede aldrig til hende i sine tanker uden som: det rædsomme kvindemenneske – det forfærdelige fruentimmer. Han lod hendes air vederfares retfærdighed, men han for sit vedkommende foretrak Mme. de Mauves' mangel på samme, og det hændte aldrig, at han i fem minutter i passiv kulde underkastede sig hendes *aimable* anstrengelser, uden at han blev overfaldet af en besynderlig trang til at fare ud i skoven, kaste sig i det varme græs og stirre op i den blå himmel, og glemme, at der fandtes nogen kvinde, som ikke havde den samme charme som de svajende trætoppe. En dag tog hun imod ham i haven og fortalte ham, at hendes svigerinde holdt

sig på sit værelse for hovedpine og at hans visit i dag måtte gælde hende. Han fulgte hende da ind i salonen med den bedste mine, han kunne sætte op, og blev siddende en halv time og drejede på sin hat. Pludselig forstod han hende; i den ømme klang i stemmen lå en lykkelig opfordring til, at han skulle anholde om hendes hån. Han rødmede helt op til hårroden, fo'r op fra sin stol og stirrede på Mme. Clairin, som iagttog ham med hårde øjne og et tilspidset smil. På hendes pande læste han uforsonlig vrede. Det var intet klædeligt udtryk, og dog hang hans øjne et øjeblik ved hendes, for dette udtryk belyste hendes karakter. Hvad han så, gjorde ham næsten bange, og han mumlede ved sig selv: "Stakkels Mme. de Mauves". Han tog en hovedkulds afsked, og denne gang gik han virkelig ud i skoven og kastede sig ned i græsset.

Efter dette beundrede han Mme. de Mauves mere end nogensinde; hun forekom ham som en lys skikkelse fulgt af en mørk skygge. Hen imod slutningen af måneden fik han brev fra en ven, han havde aftalt en rejse i Nederlandene med, og som nu mindede ham om hans løfte om at møde ham i Bryssel. Først da han havde lagt sit svar i posten, gik det tilfulde op for ham, med hvilken iver han havde erklæret, at rejsen enten måtte udsættes eller opgives, da han umuligt nu kunne forlade Saint-Germain. Han tog en tur i skoven og spurgte sig selv, om dette da var uigenkaldeligt sandt. Hvis ikke, var det ubetinget hans pligt at gå lige hjem og pakke sin kuffert. Stakkels Webster havde glædet sig uhyre til denne rejse, vidste han, og Webster var en prægtig fyr; for to måneder siden ville han være gået gennem ild og vand for at komme sammen med Webster. Han havde aldrig troet, at det skulle blive hans sag at kaste en prøvet

ven overbord, som han havde holdt af i ti år, for en gift dames skyld, som han i seks uger havde – beundret. Det var hævet over enhver tvivl, at han blev i Saint-Germain, fordi denne fortryllende gifte dame var der, men hvor havde han midt i sin beundring gjort af sin fornuft? Dette var en mands færd, som hurtigt lader sig drive hen mod en lidenskab. Hvis hun var så ulykkelig, som han antog, ville en sådan mands kærlighed hjælpe hende lidet mere end hans ligegyldighed, og var hun mindre ulykkelig, behøvede hun ingen hjælp og kunne give afkald på hans venskab. Han var desuden sikker på, at hvis hun vidste, han blev for hendes skyld, ville det være hende yderst pinligt. Men selve denne følelse gjorde det så meget værre for ham at rejse, for hendes mishag ville kun forøge den milde stoicisme, som rørte ham så dybt. I næste øjeblik forsikrede han dog atter sig selv, at det ville være uforskammet at blive, at det var indiskret dagligt at studere en så bly sorg. Men så kom hans tilbøjelighed og svarede, at en dag måtte hendes greb i sig selv svigte, og han så i ånden denne beundringsværdige skabning forgæves råbe efter hjælp. Han ville være hendes ven for hvilken som helst pris, det ville være dem begge uværdigt at tænke på følgerne. Men han var en ven, som knurrede over, at han ikke havde truffet hende fem år tidligere, og som følte nag mod dem, som var kommet ham i forkøbet. Det forekom ham at være et af skæbnens værste drillerier, at hun skulle være omgivet af personer, hvis eneste fortjeneste lod til at være, at de stillede hendes karakter i strålende relief.

4

Hans ven Webster lod ham ikke dø i synden, men skrev til ham og beskyldte ham for den laveste utroskab, samt spurgte ham, hvad han fandt i Saint-Germain, som han foretrak for van Eyck, Memling, Rubens og Rembrandt. Et par dage efter at han havde fået dette brev, gik han en tur i skoven med Md. de Mauves. De satte sig på et væltet træ, og hun begyndte at ordne en buket anemoner og violer, som hun havde samlet. "Jeg har fået brev fra en ven, som jeg for lang tid siden lovede at møde i Bryssel," sagde han til sidst. "Jeg skulle have været der nu – eller før. Jeg kan ikke beslutte mig til at forlade Saint-Germain."

Hun så på ham med den åbne interesse, som hun altid viste hans affærer, men uden noget tegn på, at hun lagde noget personligt i hans ord. "Saint-Germain er et meget behageligt sted," sagde hun, "men er dette rigtigt mod Dem selv? Vil De ikke engang i fremtiden komme til at angre, at De i stedet for at rejse og se byen og dens monumenter og museer og uddanne Dem, sad her – f.eks. sad her på denne træstamme og plukkede mine blomster itu?"

"Hvad jeg i fremtiden ville angre," svarede han nølende, "ville være, om jeg havde siddet her på denne stamme og ikke talt helt ud. Jeg holder meget af museer og monumenter og af at uddanne mig, og især holder jeg af min ven Webster; men jeg kan ikke overvinde mig til at forlade Saint-Germain, uden at have stillet Dem et spørgsmål. De må tilgive mig, hvis det er indiskret, og være forvisset om, at aldrig har nysgerrighed været mere respektfuld. Er De virkelig så ulykkelig, som jeg tror De er?"

Hun havde tydeligvis ikke ventet dette spørgsmål og rødmede voldsomt. "Hvis jeg forekommer Dem at være ulykkelig, så har jeg været Dem en dårligere veninde, end jeg ønskede at være."

"Eller jeg har måske været en bedre ven, end De troede? Jeg har beundret Deres selvbeherskelse, Deres mod, Deres fremtvungne munterhed. Men under alt dette har jeg anet noget andet, som var mere Dem selv – mere Dem selv, således som jeg ønsker at kende Dem –, og dette noget, har jeg troet, var en stadig sorg."

Hun så alvorligt på ham, men uden at vise, at hun var stødt, og han følte, at som han havde dristet sig til at regne med venskabets yderste konsekvenser, havde hun højmodigt antaget dem. "De forbavser mig," sagde hun langsomt og fremdeles rødmende, "men at afslå at svare Dem ville kun stadfæste et indtryk, som tydeligvis allerede et for stærkt. En ulykke, som man kan sidde og tale roligt om, er en ulykke, som har bestemte grænser. Hvis jeg blev eksamineret af en komité, som var nedsat for at bedømme menneskenes lykke, ville kendelsen komme til at lyde på, at jeg var en meget lykkelig kvinde." Der var for ham noget bedårende mildt i hendes stemme, som blev mildere endnu, da hun fortsatte: "Men lad mig, med al anerkendelse for Deres sympati, tilføje, at dette udelukkende angår mig selv. De må ikke tage Dem det nær, mr. Longmore, for sammen med Dem har jeg ofte følt mig meget tilfreds."

"De er et vidunder – et vidunder!" udbrød han, "og jeg beundrer Dem således, som jeg endnu aldrig har beundret nogen anden. Deres klogskab er så stor, at jeg intet vil kunne sige Dem, og jeg beder heller ikke om at få lov at give Dem håb,

men simpelthen om at få lov at takke Dem, fordi De har ladet mig lære Dem at kende." Han havde ikke tænkt sig at lade det komme til et sådant udbrud, men hans stemme klang højt og tydeligt, og han følte en besynderlig glæde ved det.

Hun rystede utålmodigt på hovedet. "Jeg tror, at vi kommer til at blive gode venner," sagde hun, "lad os da være det uden deklamationer og smukke ord. At De skulle sige mig komplimenter for min klogskab – det ville være det værste af alt. Jeg kan meget bedre undvære Deres beundring, end de flamske malere, trods alle deres dyrkere, kan det. Rejs til Deres ven; se alt, nyd alt, lær alt, og skriv så et udmærket brev til mig, som flyder over af Deres indtryk. Jeg holder meget af hollandske malere," tilføjede hun med den svigten af stemmen, som Longmore en gang før havde bemærket og som han havde udtydet som en træthed, der pludselig overfaldt hende midt i den komedie, hun var dømt til at spille.

"Jeg tror ikke, at De bryder Dem en snus om hollandske malere," svarede han med en frejdig latter, "men skrive til Dem skal jeg."

Hun rejste sig og gik hjemefter, idet hun tankefuld ordnede sine blomster. De vekslede ikke mange ord, og Longmore spurgte sig selv, om dette betød, at han var forelsket. Han så på kragerne, som fløj rundt mellem trætoppene, men ikke på sin ledsagerinde. Mme. de Mauves var tavs og alvorlig, for hun følte sig pinefuldt skuffet. Et sentimentalt venskab havde hun aldrig ønsket sig; hun havde tænkt sig at fordrive tiden sammen med Longmore, som var en rolig og behagelig mand og havde tiden til sin rådighed. Hun syntes overmåde godt om ham, hun følte, at der var noget i ham, som hun kun havde ydet liden

retfærdighed, da hun som ung pige havde erklæret sig selv, at en fattig fransk baron var den fineste frugt på tidens træ. Hun gik ind gennem den lille port og nærmede sig huset. På terrassen sad Mme. Clairin og underholdt en ven, en lidt ældre herre med hvide moustacher og en orden i knaphullet. Mme. de Mauves valgte at gå rundt om huset og ind ad porten, hvorpå Mme. Clairin løftede sin lorgnet til næsen og stirrede på dem, og Longmore hørte den gamle herre fremsige et efter andet epigram af *la vieille galanterie française* – og drevet af en pludselig impuls stirrede hun på Mme. de Mauves og tænkte på, hvad hun kunne gøre i en verden som denne. Hun standsede foran huset uden at bede ham følge sig ind. "Jeg håber, De vil tage mit råd til følge, og ikke spilde mere tid i Saint-Germain," sagde hun.

Hun stod der så mild og ren som en engel, og Longmore følte, at han ville fornærme hende ved al svare med en kompliment. "Jeg skal rejse om en dag eller to," sagde han, "men jeg vil ikke love Dem ikke at komme igen."

"Det håber jeg, De vil," svarede hun venligt; "jeg antager, jeg kommer til at blive her længe endnu."

"Jeg kommer og siger farvel," sagde han, og hun nikkede smilende og gik ind.

Han vendte sig og gik langsomt hjemad over terrassen. Pludselig stødte han på baronen, som stod lænet op mod rækværket og røg sin cigar. M. de Mauves, der, som han syntes at forstå, var i et usædvanlig omgængeligt lune, rakte ham sin fede, hvide hånd. Longmore standsede. Han følte en pludselig, rasende trang til at skrige ham ind i øret, at han havde den yndigste hustru af verden, at han burde skamme sig over ikke

at vide det, og at han med al sin klogskab og verdenserfaring aldrig havde set ind i dybet af hendes øjne. Det troede baronen, som vi ved, at han havde, men der var kommet noget i Euphemias øjne nu, som ikke havde været der for fem år siden. De talte en stund sammen om forskellige ting, og M. de Mauves gav en humoristisk beretning om sit besøg i Amerika. Hans tone var ikke velegnet til at berolige Longmores irriterede følelser. Han syntes at anse det hele land for en gigantisk spøg, og det var lige før, at han af høflighed indrømmede, at spøgen ikke var dårlig. Longmore var ikke ellers nogen ivrig apostel for sit fædrelands institutioner, men baronens beretning stadfæstede hans værste indtryk af fransk overfladiskhed. Han havde intet forstået, intet følt, intet lært, og vor helt, som fra siden af betragtede hans aristokratiske profil, tænkte ved sig selv, at hvis en sådan dumhed var frugten af et langt stamtræ, takkede han guderne, at Longmorerne først i dette århundrede var steget frem i lyset som driftige trælasthandlere. M. de Mauves dvælede hovedsagelig ved et af de ejendommeligste amerikanske træk – den frihed, som tilstås de unge piger, og han fortalte om de "forsøg" han havde haft anledning til at gøre – og som han lod til at have gjort mange af under sit to ugers ophold. "Men jeg må dog pligtskyldig bekende, at jeg stadig blev afvæbnet af de unge pigers åbenhed, og at de forstod at passe langt bedre på sig selv end de fleste franske mamaer passer på deres døtre," sagde han. Longmore hørte på denne smukke bekendelse med sit mest bistre smil og forbandede hans impertinente overlegenhed.

Da han til sidst nævnte, at han var i færd med at forlade Saint-Germain, blev han forbavset omend ikke smigret ved

baronens vågnende opmærksomhed.

"Det gør mig meget ondt at høre," udbrød han. "Jeg havde håbet, at vi kunne beholde Dem hele sommeren." Longmore mumlede et par høflige ord og undrede sig over, at baronen så gerne ville have ham til at blive. "Det var en adspredelse for Mme. de Mauves at se Dem, og jeg forsikret Dem, at jeg har velsignet Deres visitter."

"De har været mig til stor glæde," svarede Longmore alvorligt, "og jeg håber engang at komme tilbage."

"Gør det!" sagde baronen alvorligt, idet han overtalende lagde sin hånd på hans arm. "De ser, at jeg har fuld tillid til Dem." Longmore stod et øjeblik tavs, og baronen pulsede på sin cigar, idet han eftertænksomt betragtede røgen. "Mme. de Mauves er en noget ejendommelig person," sagde han til sidst.

Longmore forandrede stilling, idet han spekulerede på, om han måske ville "forklare" Mme. de Mauves for ham.

"Til Dem, som er hendes landsmand, tager jeg ikke i betænkning at tale åbent," vedblev baronen. "Hun er noget trist; den mest fortryllende dame i verden, som De selv har set, men lidt lunefuld – lidt *entêtée*. Nu har hun fået dette mærkelige sværmeri for ensomhed. Jeg kan ikke få hende til at gå nogen steder eller modtage nogen. Når mine venner kommer, er hun fuldendt høflig, men isnende kold. Jeg venter hver dag, at en eller anden skal komme hen til mig og sige: Din kone er fortryllende smuk, det er synd, at hun skal have så lidt *esprit*. De Må have opdaget, at det ikke er det, som mangler hende, men for at sige Dem det rent ud – hun trænger til at glemme sig selv. Hun sidder alene i timevis og hænger over sine engelske bøger og ser livet gennem den brune tåge, de synes at kaste over alt.

Jeg betvivler, at disse engelske forfattere er sund læsning for gifte damer," fortsatte baronen med en ro, som Longmore senere karakteriserede som sublim. "Jeg giver mig ikke ud for at kende meget til dem, men jeg husker, at Mme. de Mauves ikke længe efter vort giftermål en dag forsøgte at læse højt for mig af en vis Wordsworth – en poet, som det lader til er højt anset hos jer. Det forekom mig, som om hun tog mig ved nakken og en halv time holdt mig over en skål kålsuppe, og at man burde have luftet ud i værelset, førend nogen blev vist ind. Jeg formoder, De kender ham – *ce génie là*. Jeg tror aldrig, min kone har tilgivet mig, og det gav hende en sand rystelse at mærke, at hun havde ægtet en mand, der havde omtrent samme smag i litteratur som i køkken. Men De er en mand med dannelse, en verdensmand, De kan tale om alt, og jeg er sikker på, De ynder Alfred de Musset så vel som monsieur Wordsworth. Tal med hende om alt, Alfred de Musset indbefattet. Ah! Jeg glemte, at De skulle rejse. Kom tilbage så snart som muligt og fortæl om Deres rejser. Hvis Mme. de Mauves også ville foretage en lille rejse, ville det gøre hende godt – det ville udvide hendes horisont –" M. de Mauves gjorde et sving med sin stok i luften – "det ville udvide hendes horisont. Hun er alt for stiv, skal jeg sige Dem – det ville vise hende, at hun kunne bøje sig lidt uden at knække." Han tav og tog et par vældige drag af sin cigar. Derpå vendte han sig og sagde med et fortroligt smil og et lille nik: "Jeg håber, De beundrer min oprigtighed. Jeg ville ikke have sagt dette til en af *os*!"

Mørket faldt på, og det svindende lys syntes at svømme i luften som matte gyldne partikler. Longmore stod og stirrede på de lysende punkter, og han kunne næsten have forsikret, at

det var en sværm summende insekter, der alle mumlede omkvædet: Hun mangler ikke esprit. Hun mangler ikke esprit. "Nej, hun gør ikke," sagde han og vendte sig mod baronen. M. de Mauves vendte sig skarpt om mod ham som for at spørge, hvad i alverden han talte om. "Hun et meget intelligent," sagde Longmore i en fast tone, "meget besidder en stor skønhed og mange dyder."

M. de Mauves fik i dette øjeblik travlt med at tænde en ny cigar, og da han havde gjort det, vendte han sig om med nok et fortroligt smil. "Det aner mig, at De ikke synes, jeg yder min kone retfærdighed," sagde han. "Tag Dem i agt, unge mand: det er en farlig beskyldning. I reglen er en mand retfærdig mod sin kone – mere retfærdig end mod andre mænds koner," tilføjede han leende.

Longmore erindrede senere denne ytring, og han erkendte det som en tribut til baronens fine væsen, at han dengang ikke havde opdaget det afgrunds dyb, det dækkede over. Men det var, som om et ekko fra underjordiske regioner genlød i hans øren. Hans stærkeste følelse var en trang til at komme bort og råbe det ud for alverden, at M. de Mauves var en arrogant dosmer. Han sagde hurtigt godnat, og tilføjede, at dette også måtte være farvel.

"Det er altså afgjort – De rejser?" sagde M. de Mauves.

"Uigenkaldeligt afgjort."

"Naturligvis kommer De og siger farvel til Madame de Mauves?" Det lå i hans tone, at han fandt, det ville være uhøfligt at undlade dette, men der forekom Longmore at være noget så latterligt i, at han skulle få en lektion i god tone af M. de Mauves, at han brast i latter.

Baronen rynkede panden, som én der ikke kunne finde sig i, at der var noget, han ikke forstod. "De er en mærkværdig fyr," mumlede han, idet Longmore vendte sig og gik; lidet anede det ham, *hvor* besynderlig han skulle finde ham, inden han var færdig med ham.

Longmore satte sig ned til sin middag i sit hotel med usædvanlig gode forsætter, men idet han løftede det første glas vin til sine læber, faldt han pludselig i tanker, og satte glasset ned uden at smage på vinen. Hans drømmerier varede længe, og da han endelig rev sig løs fra dem, var fisken kold, men det gjorde intet, for hans appetit var borte.

Den aften pakkede han sin kuffert med en slags indigneret energi. Dette havde en så udmærket virkning, at han havde udført denne bedrift før sengetid, og da han ikke var det mindste søvnig, ofrede han en del af natten til at skrive to breve. Det ene var til madame de Mauves, en kort billet, som han betroede til en tjener med pålæg om at bringe det ud den følgende morgen. Han havde fundet det bedst, skrev han, at forlade Saint-Germain øjeblikkelig, men han håbede at være tilbage i Paris tidligt om efteråret. Det andet brev var et resultat af, at han var kommet til at huske på, at han endnu ikke havde opfyldt mrs. Drapers bøn om at skrive til hende om hendes veninde. Der var nu al grund til at gøre det, og han skrev et halvt dusin sider. Hans tone var imidlertid meget alvorlig, og mrs. Draper blev en smule skuffet, da hun modtog det. Hun ville have foretrukket en mere begejstret tone. Men, hvad der mest kan interessere os, er de sidste linjer:

"Den eneste gang, hun nogensinde har talt om sit ægteskab til mig, hentydede hun til, at hun havde giftet sig af kærlighed.

Med større eller mindre afslag kan vel dette siges om de fleste, men jeg tror, at dette for hende vil gælde mere, end for de fleste kvinder, da hendes kærlighed må have beroet på en blot og bar idealisering. Hun har troet, at hendes mand var en helt af den mest rosenfarvede romantik, men det har vist sig, at han ikke engang er en helt af den almindelige drapfarvede virkelighed. I nogen tid har hun da loddet i sin fejltagelses dyb, men jeg tror ikke, hun endnu er nået ned til bunden. Hun står for mig som en person, der værget sig for den fulde kundskab; som har sluttet en våbenstilstand med sandheden, og imidlertid bestræber hun sig for at leve med lukkede øjne. Og i dette mørke forsøger hun endnu at se sin afgud forgyldt. Illusion er naturligvis illusion; det er noget, man altid får lov at betale for, men der er noget virkelig tragisk i, at en så ophøjet dårskab som denne straffes med livsstraf. Monsieur de Mauves er en overfladisk franskmand til fingerspidserne, og jeg tilstår, jeg ville have noget imod ham for dette, selv om han så var en meget bedre mand. Han kan ikke tilgive sin hustru, at hun har regnet ham for sentimental og elsket ham for højt, for i en eller anden ufordærvet krog af sit væsen føler han vel, formoder jeg, at som hun har set ham, sådan burde han have været. Det er en kilde til stadig ærgrelse for ham, at en lille borgerlig amerikansk dame har anset ham for at være en mere fornem mand, end han var eller ønsker at være. Han har ikke et glimt af virkelig forståelse af sin kone; han kan ikke forstå den strøm af følelser, der flyder så klar og stille. For at være ganske oprigtig – jeg kan næppe forstå det selv, men når jeg ser fænomenet for mig, kan jeg give mig til at beundre det som en galning. Monsieur de Mauves ville i alt fald gerne have den trøst at vide,

at hans hustru var lige så fordærvet som han selv, og De vil næppe tro mig, når jeg fortæller Dem, at han går rundt og giver de herrer, han anser for værdige til sin fortrolighed i så henseende, et vink, om at det ville være ham meget bekvemt, om de ville gøre kur til hende."

5

Ved ankomsten til Paris købte Longmore sig straks et eksemplar af Murrays "*Belgien*" for at hjælpe sig selv til at tro, at han den næste dag skulle rejse til Brüssel, men da morgendagen kom, gik det op for ham, at han som en forberedelse burde have studeret de flamske malerier i Louvre bedre. Dette tog hele morgenen, men påskyndede ikke hans afrejse. Han havde forladt Saint-Germain så hurtigt, fordi han syntes, respekt for madame de Mauves fordrede, at han ikke skulle give hendes mand nogen grund til at tro, at han havde forstået ham, men nu, da han havde tilfredsstillet dette finfølelsens krav, opdagede han, at han tænkte mere og mere på Euphemia. Det var et dårligt udtryk for følelser, at han blev gående der og drev ubeslutsom rundt på de tomme boulevarder, men han kunne ikke overvinde sig til at lægge Saint-Germain fem hundrede mil bag sig. Det var dumt, men han vedblev at vandre nervøst omkring, og lovede stadig sig selv at tage det næste tog, men der gik mindst seks toge, og Longmore var fremdeles i Paris. Denne følelsestumult var mere, end han havde forudset, og han stod og så ind ad butiksvinduerne og spurgte sig selv, om dette var en "*passion*". Han havde altid været imod det ord og var vokset op med afsky for alt, hvad det repræsenterede. Han havde håbet, at når kærligheden engang kom, ville den komme med god samvittighed og ingen større sindsbevægelse, end at en mild glæde skulle gennemstrømme hans hele væsen. Men her var en følelse sammensat af medlidenhed, vrede og beundring, og strittende af skrupler og tvivl. Han var kommet til Europa for at

nyde de flamske malere og alle andre, men hvilken lyshåret madonna af van Eyck eller Memling var en så interessant figur som madame de Mauves? Hans rastløse gang bragte ham helt ud til det villakvarter, som fører til Boulogneskoven.

Sommeren var kun lige begyndt, og vejen langs vandet var tom, men der sad temmelig mange mennesker rundt om på bænkene, og i cafeerne så der livligt ud. Turen havde givet ham appetit; han gik ind i en restaurant for at få middag, og bemærkede for hundrede gang, idet han så på de små borde, som stod rundt om ude i fri luft, hvor meget bedre de ordnede alt sådan noget i Frankrig end hjemme.

"Vil monsieur spise i haven eller i salonen?"

Longmore valgte haven, og da han så, at den ene husvæg var dækket af slyngroser, tog han et bord der i nærheden og fik den appetitligste middag serveret for sig på den hvideste dug og det mest skinnende porcelæn. Det traf sig, at hans bord stod nær et vindue, og at han kunne se ind i et hjørne af salonen. Således kom hans opmærksomhed til at fæste sig ved en dame, der sad lige indenfor vinduet, som var åbent, tydeligvis ansigt til ansigt med en kavaler, som var skjult af gardinet. Hun var meget smuk, og Longmore så på hende så ofte, som det på nogen måde var foreneligt med god opdragelse. Efter en stunds forløb begyndte han endog at spekulere over, hvem hun var, og at få en mistanke om, at hun hørte til de damer, man godt kunne se på, så ofte man ville, uden derfor at gøre sig skyldig i noget brud på den gode tone. Longmore ville også, om han havde været så sindet, have haft sin frihed til at ofre hende hele sin opmærksomhed, eftersom hendes var så absolut beslaglagt af den person, som sad overfor hende. Hun var, hvad man i

Frankrig falder *une belle brune*, og skønt vor helt, som havde en temmelig konservativ smag i så henseende, ikke just fandt behag i hendes dristige linjer og endnu dristigere farver, kunne han dog ikke lade være at beundre hendes udtryk af stor tilfredshed.

Hun var tydeligvis usigelig lykkelig, og dette gav hende et præg af uskyld. Hendes vens konversation – hvem han nu måtte være – måtte tiltale hende meget, for hun sad og lyttede med et stort, dovent smil og afbrød ham nu og da, mens hun knasede sine bonbons, med et fremmumlet svar, der syntes at øge hans veltalenhed. Hun drak meget champagne og spiste en masse jordbær og var tydeligvis i det hele taget en person, som forstod at sætte pris på jordbær, champagne og alt, hvad hun selv ville kalde *bêtises*.

De var halvt færdige med middagen, da Longmore satte sig, og han sad der fremdeles, da de rejste sig. Hun havde hængt sin hat på en knage bag sin stol, og hendes kavaler gik rundt om bordet for at tage den ned for hende. Idet han gjorde det, bøjede hun sig ned for at se på en vinplet på sin dragt og kom derved til at vise en stor del af ryggen og en meget smuk nakke. Herren opdagede dette og opdagede sandsynligvis også, at rummet bag dem var tomt – Longmore, som sad ude, kom han ikke til at bemærke. Han bøjede sig hurtigt og trykkede et langt kys på den smukke hals. I det øjeblik genkendte Longmore monsieur de Mauves. Den, der havde modtaget den kraftige tribut, satte sin hat på, idet hun benyttede hans ophedede smil som spejl, og et øjeblik senere gik de gennem haven på deres vej til vognen.

Da var det, at monsieur de Mauves for første gang så Longmore. Han målte med et hurtigt blik dennes forhold til det åbne vindue, og betvang en impuls til at gå hen og tale med ham. Han nøjede sig med at bukke med megen alvor, idet han åbnede porten for den unge dame.

Den aften rejste Longmore med toget, men ikke til Brüssel. Han var fuldstændig holdt om med at tænke på Brüssel; det eneste han nu tænkte på, var madame de Mauves. Det var, som var det pludselig klaret op inden i ham. Medlidenhed og vrede bragte fremdeles hans blod til at banke, men han var blevet så dejligt befriet for tvivl og skrupler. Det var kun lidet, det følte han, at han kunne stille mellem hendes resignation og det nedværdigende ved hendes stilling, men om det lidet end indbefattede alt, hvad der bandt ham til hans rolige fortid, kunne han ofre hende det med en glæde, som gjorde hans halsstarrige modstand til intet. Intet i hans rolige fortid havde nogensinde bragt ham en følelse af lykke, som dette, at han nu valgte at rejse tilbage til Saint-Germain. Han vidste ikke selv, hvordan han skulle retfærdiggøre sin tilbagekomst, forklare sin iver. Han var ikke engang sikker på, at han ønskede at blive forstået, han ønskede kun at føle, at det ikke var hans skyld, om madame de Mauves blev alene med en grim skæbne. Han var ikke engang klar over, hvorvidt han virkelig ønskede at "gøre kur" til hende; hvis han præcis kunne have udtrykt, hvad han følte, ville han måske have sagt, at i en verden, der var blevet grå i hendes øjne ved hendes skuffelser, fandtes der en absolut hæderlig mand. Dette kunne hun måske have husket uden at han rejste tilbage for at minde hende om det, og det lod sig ikke nægte, at i den tid, der medgik, mens han ventede på

morgendagen, længtes han usigeligt efter at høre hendes stemme.

Den næste dag ventede han helt indtil sin sædvanlige visittid – sent om eftermiddagen, og da han kom derhen, fik han den besked, at madame de Mauves ikke var hjemme. Tjeneren oplyste ham dog om, at hun spadserede i skoven. Longmore gik gennem haven og ud af den lille port ind i skoven, og efter at have strejfet forgæves rundt der et par timer, så han, at hun kom imod ham ned ad en grøn sti. Idet hun fik øje på ham, standsede hun et øjeblik, som for at vende sig bort; derpå genkendte hun ham og nærmede sig langsomt.

"Hvad er der sket?" sagde hun og så fast på ham, idet hun rakte ham hånden. "Er De syg?"

"Jeg fejler intet, undtagen at da jeg kom til Paris, opdagede jeg, hvor glad jeg var blevet for Saint-Germain."

Hun hverken smilede eller så ud, som om hun var smigret; langt snarere så hun ud, som om hun var ærgerlig. Men han var usikker; for han opdagede øjeblikkelig, at hendes ansigts hele karakter havde forandret sig i den korte tid, han havde været borte. Det fortalte ham, at det var hændt noget betydningsfuldt. Det var ikke længere en behersket melankoli, han læste i hendes øjne, men en sorg og sindsbevægelse, som var stærkt i strid med den lidenskabelige kærlighed til fred, hun havde talt til ham om, og som påtvang ham den erkendelse, at en dyb erfaring aldrig bliver fredelig. Hun var bleg, og det var tydeligt at se, at hun netop havde grædt. Han følte, at hans hjerte bankede voldsomt; det var, som om han nu kendte hendes hemmeligheder. Hun vedblev at stirre på ham med sammentrukne øjenbryn, som om hans tilbagekomst havde

givet hende en følelse af ansvar, der var alt for stor til at skjules under et velopdragent Velkommen. I nogle minutter gik de ved siden af hinanden uden at sige noget. Så vendte hun sig pludselig mod ham. "Sig mig oprigtigt, mr. Longmore, hvorfor De er kommet tilbage."

Han vendte sig og så på hende med et udtryk, som skræmte hende med visheden om, hvad hun havde frygtet. "Fordi jeg nu ved det sandfærdige svar på det spørgsmål, jeg stillede Dem forleden dag. De er ikke lykkelig – De er for god til at være lykkelig på de betingelser, som bydes Dem. Madame de Mauves, jeg kan ikke være lykkelig, hvis De ikke er det. Jeg bryder mig ikke om noget, så længe jeg ser en så usigelig sorg i Deres øjne. I disse tre sørgelige dage i Paris har jeg fundet ud af, at det, jeg bryder mig mest om i verden, det er at kunne få lov at se Dem hver dag. Jeg ved, det er meget brutalt, at jeg lige ud fortæller Dem, at jeg ligefrem beundrer Dem; det er en fornærmelse mod Dem at behandle Dem som om De havde beklaget Dem for mig. Men sådant et venskab som det, jeg vågnede til bevidsthed om der inde," – han gjorde en bevægelse med hovedet ind imod byen – "er en stor kraft, og kræfter som lukkes inde, de eksploderer. Men om De havde betroet mig alt, hvad der ligger Dem på hjertet, ville det ikke have gjort nogen forskel, jeg kunne alligevel ikke sige mere end jeg nu siger: – nemlig, at om det i livet, De har håbet mest dog har givet Dem mindst, har De her en ven, som ikke vil afslå nogen tjeneste eller forråde nogen tillid."

Hun var begyndt at stikke huller i jorden med spidsen af sin parasol, men hun holdt nu op og hørte på ham uden at røre sig. Men efterhånden som han talte, steg en svag rødme op i hendes

kinder. Dette fortalte Longmore, at hun var bevæget, og dette blev det lykkeligste øjeblik i hans liv. Hun hævede øjnene og så på ham med et udtryk, hvori der næsten lå skræk.

"Tak – tak – tak," sagde hun roligt nok, men i næste øjeblik brast hun i gråd. Tårerne forsvandt lige så hurtigt, som de var kommet, men de havde vederkvæget Longmore. Han havde altid været bange for hende på en måde, for hendes væsen forekom ham at bunde i en dybere tro og en stærkere vilje end hans egen; men denne kvalte gråd viste ham hendes hjertes dyb og fortalte ham, at hun var svag nok til at være taknemmelig.

"Undskyld mig," sagde hun, "jeg er alt for nervøs til at høre på Dem. Jeg tror, jeg kunne have mødt en fjende i dag, men jeg kan ikke tåle en ven."

"De dræber Dem selv med Deres stoicisme, det er, hvad der er i vejen med Dem," udbrød han. "Hør på en ven for hans skyld, om ikke for Deres egen. Jeg har aldrig dristet mig til at byde Dem et atom medlidenhed, og De skal just ikke kunne bebrejde Dem, at have givet meget."

Hun så på ham med et blik, som tydede på, at hun var meget træt. Men da hun pludselig ved vejkanten opdagede den træstamme, de havde siddet på den foregående dag, gik hun og satte sig på den og så op på Longmore med et blik, som syntes at sige, at om hun nu var meget venlig mod ham, måtte han være meget klog.

"Jeg fik noget at vide i går, som gav mig det forfærdeligste indblik i Deres ensomhed," sagde han. "De er sandheden selv, og der findes ikke sandhed om Dem. De tror på renhed, pligt og værdighed, og De lever i en verden, hvor disse dyder dagligt bliver hånet. Undertiden spørger jeg mig som i en slags raseri,

hvorledes De nogensinde kom ind i en sådan verden og – hvorfor jeg ved skæbnens ugunst ikke fik lov at møde Dem før."

Hun så på ham. "Jeg synes ikke bedre om min verden, end De gør," sagde hun, "og det var ikke for dens skyld, at jeg kom ind i den. Men hvilken særlig gruppe af mennesket er værd, at man fæster sin tro til dem? Jeg tilstår, at det undertiden forekommer mig, at menneskene er meget ynkelige. Jeg formoder, jeg er romantisk. Jeg har en ulykkelig smag for poesi, og man må lære sig til at læse prosa. Jeg kom i min ungdom til at tage et stort skridt, forleddet af et sværmeri. Det ligger langt tilbage for mig nu, som en skygge blegner det mere og mere for erfaringens lys. Det er blegnet, men ikke udslettet. Nogle følelser dør kun med os selv; nogle illusioner er så nødvendige livsbetingelser som vort hjerteblod. Mit ægteskab førte mig sammen med mennesker, som først forekom mig meget forunderlige, derpå meget forfærdelige, og til sidst, for at være ganske oprigtig, meget foragtelige. Først spenderede jeg en hel del sorg og fortvivlelse og medlidenhed på det alt sammen, men der kom snart en tid, da jeg undredes, om det også var ens tårer værd. Om jeg kunne fortælle Dem om de evige venskaber, jeg har set brudt, de utrøstelige, jeg har set trøstet, de forfængelige, jeg har set løbe om kap, ville De være enig med mig i, at mennesker som De og jeg ikke kan forstå, hverken sådanne sorger eller sådan trøst. For et år siden, f.eks., boede jeg på landet og fik da et brev fra en veninde, som skrev i den højeste fortvivlelse over sin mands utroskab. Jeg gik hen til hende, straks jeg kom tilbage til Paris. En uge var gået, og da jeg havde set underlige ting, tænkte jeg mig muligheden af, at hun kunne have genvundet sin sjælsro. Slet ikke. Hun var fremdeles fortvivlet,

men over hvad? Over madame T. Over madame T.'s fuldstændig skamløse færd. Så skulle man jo tro, madame T. var den dame, hendes mand foretrak. Nej, han havde aldrig set hende. Hvem var hun da? Madame T. tænkte kun på monsieur de V. Og monsieur de V-. Kort sagt, min veninde underholdt to jalousier på en gang. Jeg ved næppe, hvad jeg sagde til hende, men det var i hvert fald noget, hun fandt utilgiveligt, for hun opgav mig ganske. Kort efter foreslog min mand, at vi skulle ophøre at bo i Paris, og jeg gik med glæde ind på det, for jeg var ved at henfalde til en sindsstemning, som gjorde, at jeg vist var meget utækkelig at være sammen med. Jeg ville have foretrukket at flytte helt på landet, til Auvergne, hvor min mand ejer et hus. Men Paris er til en vis grad nødvendig for ham, og Saint-Germain har været en slags kompromis."

"En slags kompromis!" gentog Longmore. "Det er, hvad Deres hele liv er."

"Det er mange menneskers liv – de flestes, som elsker fred og ro, og det er visselig dog bedre end absolut fortvivlelse. Teoretisk har man vanskeligt ved at forsvare kompromiserne, men jeg, hvis jeg traf et stakkels menneske, som havde været så heldig at få et i stand, ville synes, det var et meget tvivlsomt venskab, at blotte dets svage sider." Madame de Mauves havde ikke talt ud, før hun smilede mat, som for at dæmpe den personlige betydning, de kunne have.

"Gud forbyde, at man skulle gøre det, hvis man havde noget bedre at byde," udbrød Longmore. "Men tager jeg ikke fejl, har virkeligheden nu antaget en skikkelse, som er en hård prøve for Deres filosofi."

Det så ud, som om hun var i færd med at svare, at hans sympati var noget for ivrig, men tårerne i hans øjne viste hende, at den var grundet på en hengivenhed, som det var umuligt at tage let. "Filosofi!" gentog hun, "det ejer jeg ikke. Lovet være Gud!" udbrød hun lidenskabeligt, "filosofi ejer jeg ikke. Jeg tror, mr. Longmore," tilføjede hun lidt efter, "at jeg ikke ejer noget uden samvittighed; men det bør De vide – at jeg har, en stiv, trodsig, sej samvittighed. Beviser dette, at jeg er af Deres tro og race, og kan De sige det samme om Dem selv? Jeg siger det ikke af forfængelighed, for jeg tror, at om min samvittighed end vil forhindre mig i at gøre noget meget lavt, vil den også hindre mig i at gøre noget meget ædelt."

"Det glæder mig at høre," udbrød Longmore. "Vi er da som skabt for hinanden, for det er ganske sikkert, at jeg heller aldrig vil komme til at gøre noget meget stort. Men jeg tror dog, at dette besværlige organ hos mig kunne knebles og bindes for øjnene, ja måske endog kastes helt på porten, hvis det gjaldt noget rigtig stort. Men Deres – den lader sig altså slet ikke fordrive?"

Men hun gik slet ikke ind på hans sarkasme. "Le ikke ad samvittigheden," sagde hun alvorligt. "Det et den eneste blasfemi, jeg kender."

Hun havde næppe talt ud, da hun vendte sig, fordi hun pludselig hørte en lyd, og samtidig hørte også Longmore skridt inde på en sidesti, som krydsede den, de sad ved.

"Det er monsieur de Mauves," sagde Euphemia straks efter, rejste sig og gik langsomt videre. Longmore indhentede hende straks, mens han spekulerede på, hvordan hun kunne vide det. En ensom tur i skoven var blandt de nydelser, monsieur de

Mauves ikke satte pris på, men det lod til, at det dog denne gang bekom ham vel. Han røg på en duftende cigar og gik med tommelfingrene i ærmegabene; da han opdagede dem, standsede han og stirrede forbavset på sin kone og hendes følgesvend, og hans forbavselse forekom Longmore yderst impertinent. Han så hurtigt fra den ene til den anden, fikserede så Longmore skarpt et øjeblik, og løftede så meget formelt og høfligt på hatten.

"Jeg vidste ikke," sagde han, idet han vendte sig til sin hustru, "at jeg kunne gratulere Dem med monsieurs tilbagekomst."

"Jeg skulle have underrettet Dem om det, hvis jeg havde ventet mr. Longmore tilbage," svarede hun alvorligt.

Hun var blevet meget bleg, og Longmore forstod, at dette var deres første møde efter en stormende scene. "Min tilbagekomst var uventet for mig selv," sagde han. "Jeg kom i går aftes."

Monsieur de Mauves smilede med den største forekommenhed. "Overflødigt for mig at ønske Dem velkommen," sagde han. "Madame de Mauves kender gæstfrihedens pligter." Med nok et buk fortsatte han sin tur.

De gik langsomt hjemad, talte lidet, men tænkte desto mere, i alt fald mr. Longmore. Baronens tilsynekomst havde været som en mørk sky, som opslugte alt det lys, som var begyndt at glimre mellem ham og hende. Hvad vidste hun om sin mand? Hvad havde hun ham mistænkt for? I hvilket stykke havde hun resigneret? Hvor meget vidste hun? Men frem for alt, hvordan forenede hun det, hun vidste eller anede, med denne uudslettelige kærlighed, hun næsten havde fortalt ham om med rene ord? "Hun har engang elsket ham," tænkte Longmore med tungt hjerte, "og hun er af dem, som kun elsker en gang for

stedse. Hendes mand synes, hun er for stiv. Hvad ville en poet sige?"

Og han sank hen i en følelse af magtesløshed, som den der stod foran noget, som lå for højt for ham, som var uopnåeligt, som ikke kunne måles med hans smule logik. Pludselig slog han tre kraftige slag i luften med sin stok, så at madame de Mauves vendte sig rundt for at se på ham. Hun kunne næppe have gættet, at de betød, at når det var så håbløst at ønske, måtte det kun kaldes et uskyldigt vederlag at styrte sig ned i tilbedelse.

I salonen fandt de monsieur de Chalumeau og madame de Clairin, som straks overdrog den ældre herre til husets værtinde, som han havde søgt, og selv tog sig af mr. Longmore.

"Så De er kommet tilbage fra Brüssel gennem skoven?" sagde hun.

"Jeg har ikke været i Brüssel," sagde han. "Jeg kom i går tilbage fra Paris ad den eneste vej – med toget."

Madame Clairin stirrede på ham og lo. "Jeg har aldrig kendt en ung mand, som har været så glad for Saint-Germain," sagde hun. "Alle siger, her er frygtelig kedeligt."

"De er ikke meget høflige mod Dem," sagde Longmore, som ærgrede sig over, at han rødmede, og bestemte sig til ikke at være undselig.

"Ah, jeg," udbrød madame Clairin og slog med sin vifte, "jeg er det kedeligste, her er. Nej, andre har ikke haft *Deres* held med sig hos min svigerinde."

"Det ville være let at opnå. Madame de Mauves er godheden selv."

"Mod sine landsmænd!"

Longmore tav. Han fandt denne tone afskyelig. Madame Clairin skottede over til Euphemia, som sad og hørte på monsieur de Chalumeau med en lidt træt holdning med hovedet. Pludselig hviskede hun: "Fortæl mig ikke, at De ikke er forelsket i en så smuk dame."

"*Allons donc!*" udbrød Longmore på det bedste fransk, han endnu havde ytret. Et øjeblik efter rejste han sig og sagde hurtigt farvel.

6

Nu lod han flere dage passere, førend han næste gang gik derhen. Det forekom ham mest taktfuldt, at han ikke lod, som han optog madame de Mauves' åbenhjertighed under deres sidste samtale som en almindelig indbydelse. Dette kostede ham stor anstrengelse, for en håbløs passion er ikke den mest ærbødige, og han havde desuden en stadig frygt for, at hvis han hidførte det store opgør, ville et indblik i hendes ædelmodighed omvende monsieur de Mauves. Mangen saga meldte om, hvorledes store syndere var blevet omvendt til Gud.

Da han atter kom der, fandt han til sin ærgrelse, at han skulle blive et offer for madame de Clairins påtrængende gæstfrihed. Det var en af de første fuldkomne sommermorgener, og han sad i salonen, gennem hvis åbne vinduer fuglesang og sommerens vellugt strømmede ind, og begyndte at håbe, at madame de Mauves måske ville tilbringe formiddagen i skoven sammen med ham. Men så kom madame de Clairin farende ind, med håret endnu uredt, som en skingrende dissonans i en strøm af vellyd.

I samme øjeblik vendte tjeneren tilbage med Euphemias hilsen, at hun beklagede, hun ikke kunne modtage mr. Longmore. Han vidste, at han så skuffet ud, og at madame de Clairin sad og iagttog ham, og han sendte hende et iskoldt blik. Dette var øjensynlig, hvad hun ønskede. Hun ville bringe ham fra koncepterne, og hun tog slet ikke fejl i, at hun kunne det.

"Læg Deres hat fra Dem, mr. Longmore, og vær høflig for en gangs skyld. De var alt andet end høflig forleden dag, da jeg

rettede et lille, venligt spørgsmål til Dem angående Deres hjerte."

"Jeg har intet hjerte – der er værd at tale om."

"Lige så godt kunne De sige, at De intet har. Jeg råder Dem til at dyrke en smule veltalenhed, De kan få brug for den. Det var ikke bare et ørkesløst spørgsmål af mig, det jeg kom med forleden dag; jeg kommer aldrig med ørkesløse spørgsmål. De har nu et par måneder vanket ud og ind iblandt os, og det forekommer mig, at De et blevet plaget med meget få spørgsmål."

"Jeg er unægtelig blevet meget godt behandlet," indrømmede Longmore.

Madame Clairin sad tavs et øjeblik og sagde så:

"Og De, har De aldrig haft lyst til at spørge om noget?"

Hendes blik, hendes tone var så betyngede med betydning, at det forekom Longmore, at selv det at forstå hende ville smage af uhæderlighed. "Hvad er det, De vil fortælle mig?" spurgte han, idet han rynkede panden og rødmede.

Madame Clairin rødmede også. Det er temmelig hårdt for den, der fører sig som Sibylla, da hun trådte frem for den romerske konge, at blive behandlet, som om hun ikke var det mindste bedre end en almindelig sladderkælling. "Jeg kunne jo fortælle Dem, mr. Longmore, at De har en så slet *ton*, som jeg nogensinde har været ude for. Hvor har De færdedes? Hvilke ideer har De? Jeg ønsker at henlede Deres opmærksomhed på en sag, som må behandles med den største delikatesse. Jeg formoder, De må have bemærket, at min svigerinde ikke er den lykkeligste kvinde i verden?"

Longmore indrømmede dette med et nik.

Madame Clairin så ud, som om hun blev skuffet over denne mangel på entusiasme. "Jeg formoder, De har dannet Deres egne gisninger om grunden til hendes – misfornøjelse?" vedblev hun.

"Gisninger er overflødige. Jeg har med egne øjne set grunden – jeg mener et af de sidste udslag, den har givet sig."

"Jeg ved så godt, hvad De mener. Min broder er kort sagt forelsket i en anden kvinde. Jeg dømmer ham ikke. Jeg dømmer heller ikke min svigerinde. Men jeg tillader mig at sige, at i hendes sted ville jeg have handlet anderledes. Jeg ville enten have beholdt min mands kærlighed, eller jeg ville have hjulpet mig helt foruden med den største frejdighed, men min svigerinde er en underlig sammensætning, og jeg foregiver ikke, at jeg forstår hende. Derfor er det, at jeg henvender mig til Dem, hendes landsmand. Naturligvis vil De blive overrasket over min måde at se sagen på, og jeg indrømmer, at man kun finder den mellem mennesker, hvis familietraditioner tvinger dem til at se livet fra et overlegent standpunkt." Madame Clairin tav, og Longmore spekulerede på, hvor hendes familietraditioner mon nu ville føre hende hen.

"Hør," sagde hun, "der har aldrig været en de Mauves, som ikke har givet sin hustru ret til at være jaloux. Vi kender vor historie i mange menneskealdre tilbage, og det er en afgjort sag. Vore mænd har været ægte franskmænd, og vore – kvinder, jeg tør sige, at de har været dem værdige. Ikke en af dem har gjort sig skyldig i den taktløshed at blive jaloux, og ikke en af dem har opført sig sådan, at man har talt om dem. Det var sund fornuft! Hvordan de klarede det? Gå og se på de mørke, falmede lærreder og pasteller og spørg. Det var *femmes d'esprit*! Når de

havde ondt i hovedet, sminkede de sig lidt og gik ned til middag som sædvanlig. Når de havde ondt i hjertet, sminkede de sig også lidt. Dette er en stor tradition, og jeg synes ikke, det er rimeligt, at en lille borgerlig amerikansk dame skal finde på at forandre den, og skal komme der og hænge sit fotografi med sin lille *air penché* midt i vort galleri af kraftige damer. En de Mauves må være af gammel race. Jeg kan da ikke tænke mig, hun tog min broder for at være et medlem af et *societé de bonnes œuvres*. Jeg siger ikke, vi har ret. Hvem har ret? Men det er den historie, vi finder færdiglavet for os, og hvis noget skal forandres, bør det være min svigerinde selv." Madame de Clairin åbnede sin vifte og slog den sammen igen. "Lad hende forandre sig," gentog hun med forbavsende dristighed.

Longmores følte, at han sad og måbede. Han fremgispede et "Ah!" for at dække over det.

Madame Clairins historiske tilbageblik havde tydeligvis opildnet hendes ånd. "I lang tid har nu min svigerinde indtaget en holdning som en forurettet kvinde, givet sig mine af at være skuffet af verden og har stængt sig selv inde og læst fritænkeriske bøger. Jeg har aldrig tilladt mig at gøre nogen bemærkning over hendes opførsel, men jeg har ganske tabt tålmodigheden med hende. Når en kvinde, så smuk som hun, lader sin mand gå andre veje, fortjener hun sin skæbne. Jeg ønsker ikke, De skal være enig med mig – tværtimod; men jeg kalder en sådan kvinde en gås. Hvad der nu i nogle måneder er passeret mellem dem, vedkommer ikke os, – ikke hvilke krænkelser, der er overgået hende – forfærdelige, om De vil – eller hvilken kedsomhed, min broder har været udsat for. Nok er det, at for en uge siden – lige efter at De angiveligt var rejst

til Brüssel – hændte der noget, som fremkaldte en eksplosion. Hun fandt et brev i hans lomme – et fotografi – en medaljon – *que sais-je*? I hvert fald blev det en stor scene. Jeg lyttede ikke, ved ikke, hvad der blev sagt, men jeg har grund til at tro, at min broder blev stillet til regnskab på en ganske anden måde, end nogen af hans forfædre før ham er blevet det – ikke engang af forurettede elskerinder!"

Longmore havde siddet foroverbøjet og hørt på hende med spændt opmærksomhed; nu slog han instinktivt hænderne for øjnene og stønnede: "Stakkels, stakkels kvinde!"

"Voila!" udbrød madame Clairin. "De har medlidenhed med hende!"

"Medlidenhed med hende?" udbrød Longmore og så på hende med smertende øjne, uden længere at huske på historiens ånd, således som madame Clairin foredrog den. "Har De da ikke?"

"Lidt, men jeg handler ikke nu sentimentalt, jeg handler politisk. Vi har altid været en politisk familie. Jeg ønsker at ordne sagen. At se min broder fri, og Euphemia tilfreds. – Forstår De mig?"

"Det tror jeg. De er den mest umoralske person, jeg i lang tid har haft den ære at tale med."

Madame Clairin trak på skuldrene. "Måske! Har der nogensinde været en stor politiker, som ikke var umoralsk?"

"Nej," sagde Longmore i samme tone, "De er alt for overfladisk til at være en stor politiker. De har ikke det fjerneste begreb om madame de Mauves."

Madame Clairin lagde hovedet lidt på siden, så skarpt på ham, sad lidt, og sagde så med en udmærket efterligning af

intelligent medlidenhed: "Det ligger ikke i min interesse at modsige Dem."

"Men det ville være i Deres interesse at lære, hvad hæderlige mænd mest beundrer hos en kvinde – og at se det, hvor det findes," svarede Longmore med stor oprigtighed.

Men Longmore undervurderede absolut hendes diplomatiske talent, for hun dækkede sin naturlige krænkelse over denne salve med et net lille ironisk udbrud. "Nej, så De *er* forelsket!" udbrød hun.

Longmore tav et øjeblik. "Jeg spekulerer på, om De ville forstå mig, hvis jeg sagde Dem, at jeg nærer det mest hengivne venskab for madame de Mauves?" sagde han til sidst.

"De har ikke den rette opfattelse af min intelligens."

"Men i så fald bør De benytte Deres indflydelse for at få en ende på disse pinlige huslige scener!" udbrød Longmore.

Madame de Clairin stirrede på ham. "Så er Deres venskab altså ikke gengældt? – Nu vil hun i det mindste få noget at fortælle Dem," sagde hun lidt efter, da Longmore vendte sig bort uden at svare hende. "Jeg kan tilfældigvis fortælle Dem om resultatet af min broders sidste samtale med sin kone." Longmore rejste sig som en protest mod al denne ufinhed, men selve hans ømhed for madame de Mauves gjorde ham nysgerrig, og hun fangede i hans bortvendte blik et udtryk, som drev hende til at lade slaget falde. "Min broder er absurd forelsket i en vis dame inde i Paris. Naturligvis burde han ikke være det, men han ville ikke være min broder, hvis han ikke var det. Det var denne uregelmæssige passion, som dikterede hans ord. 'Hør på mig, madame,' udbrød han til sidst, 'lad os leve som mennesker, der forstår livet! Det er ubehageligt at blive

nødt til at sige den slags lige ud, men De har en egen færdighed i at bringe én ned til rudimenterne. Jeg er troløs, jeg er hjerteløs, jeg er brutal, jeg er alt, hvad der er frygteligt – det er afgjort. Tag da Deres revanche! Trøst Dem! De er en alt for smuk dame, til at De skulle have noget at beklage Dem over. Her går en ung smuk mand og får tæring for Deres skyld. Hav medlidenhed med den stakkels fyr, og De vil finde, at dyden ikke er mindre klædelig, fordi den er elskværdig. De vil komme til at opdage, at det i grunden ikke er en så sørgelig verden, og at det endog kan have sine fordele at have en umulig ægtemand.'" Madame Clairin gjorde en pause. Longmore var blevet meget bleg. "De kan tro mig," sagde hun, "talen blev holdt i min overværelse, alt blev gjort i klart. Og nu, mr. Longmore – stoler vi på Dem," sluttede hun med et smil, som han i det øjeblik ikke havde tid til at vurdere, men som han siden ofte mindedes med en slags gru.

"Og dette sagde han til hende ansigt til ansigt, således som De siger det til mig?" sagde Longmore langsomt, efter en pause.

"Ordret og med den største høflighed."

"Og madame de Mauves – hvad sagde hun?"

Madame Clairin smilede atter.

"Til en sådan tale siger en kvinde – intet. Hun havde siddet med et lille håndarbejde, og jeg tror ikke, hun havde set ham siden scenen den foregående dag. Han kom ind med en holdning som en ambassadør, og jeg er sikker på, at hans væsen ikke kunne være mere ærbødigt, da han gjorde sit *demande en mariage*. Der manglede ham kun hvide handsker. Euphemia sad stille et øjeblik og trak nålen ud og ind, hvorpå hun rejste sig og

gik ud af værelset uden et ord og uden et blik. Akkurat som hun burde gøre."

"Ja," gentog Longmore, "akkurat som hun burde gøre."

"Og jeg – da jeg forlod min broder – ved De, hvad jeg sagde?"

Longmore rystede på hovedet. "*Mauvais sujet*," gættede han.

"Jeg sagde: 'Du har gjort mig den ære at tage dette skridt i min nærværelse. Jeg vil ikke udtale nogen dom, du ved, hvad du gør. Men du kan stole på min diskretion.' Tror De, han har haft nogen grund til at beklage sig over det?" Hun fik intet svar. Longmore vendte sig hastigt bort og strøg mekanisk med hånden rundt om hattepulden. "Jeg håber da, at De ikke tænker på at rejse til Brüssel!" udbrød hun.

Men der var noget i den reflekterende tone, hvormed han svarede: "Nej, jeg tror nok, jeg bliver her endnu en tid," som forbavsede hende endnu mere. Det var kedsommeligt, så vanskeligt det var at komme efter hans tankegang; hun kunne virkelig have fundet på at tro, at han var bundet til hendes svigerinde ved en eller anden slags æstetisk sammensværgelse.

Hun gjorde et udfald. "Kom i aften," sagde hun. "Imidlertid skal jeg tage mig den frihed at fortælle min svigerinde, at jeg har – kort sagt, at jeg har bragt Dem *en fait*."

Longmore fo'r sammen og rødmede, og hun vidste ikke, om det skulle betyde, at han ville gå ind på dette eller blive forarget. "Sig hende, hvad De behager. Intet, De kan fortælle hende, vil øve nogen indflydelse på hendes optræden."

"Voyons!"

7

Ud måtte han, gøre noget, gå voldsomt. Han gik på lykke og fromme et par timer, og opdagede til sidst, at han havde skoven bag sig og var kommet ind i ukendte egne. Det var en fuldstændig landlig scene, og den havde en charme, som vanskeligt lod sig forklare af det tarvelige sceneri.

Longmore syntes, han aldrig havde set noget så karakteristisk fransk. Det var beskrevet i alle franske romaner, malet af alle franske malere. Træer og marker var metalagtigt grønne, græsset så ud, som om det kunne sætte pletter på ens bukser, løvet som om man ikke turde røre ved det. Der var noget vist mildt gråt ved det klare lys, og solstrålerne var snarere af sølv end af guld. En stor bondegård med højt, rødt tag og hvidkalkede vægge og omgivet af popler ragede op over landevejen. Longmore gik om på den anden side og fandt en *tonnelle* med udsigt over en ager og floden. Og bondekonen, som holdt et lille gæstgiveri, bragte ham snart en omelet og en flaske landvin. Han blev siddende på en bænk udenfor lysthuset og stirrede, og faldt hen i tanker, der på en uforklarlig måde mildnedes ved den scene, som omgav ham. Hans hjerte, der havde banket voldsomt i al denne tid, begyndte efterhånden at slå normalt, og han så livet i en mere lige linje. De hjemlige lyde, som trængte ud af det åbne vindue, det stille solskin, som lå over ager og eng, og som dækkede over så meget kraftigt naturligt liv, prædikede ingen forsagelse – og slet ingen åndens nidkærhed. Det bragte bud fra den sunde, kraftige natur. Hvad grund, der her kunne være til, at han blev siddende og tænkte over, hvorvidt et dybt såret hjerte kunne læges under sådanne

omgivelser, vil det være vanskeligt at forklare; men sikkert er det, at som han sad der, havde han en vågen drøm om en ulykkelig kvinde, som gik foran ham langs floden og af og til trak de frugttyngede grene ned, som hang over hendes hoved. Han tænkte og tænkte, og blev til sidst vred på sig selv, fordi han ikke kunne tænke værre om madame de Mauves – eller i hvert fald anderledes.

Det var måske, fordi han som så mange andre af samme race havde den medfødte ærbødighed for askesens princip, at han nu så pludseligt rejste sig til modstand. At renoncere, renoncere, altid renoncere! – var dette alt, hvad ungdom og længsel skulle føre til? Skulle erfaringen overdækkes og pakkes bort som et uanstændigt billede? Skulle en mand sidde der og med koldt blod dømme sig selv til kun at leve i anger og savn hellere end gribe den glæde, som skulle give lang genklang ud over livet? Ofre? Ordet var en snare for mennesker, hvis sind var forplumret af frygt, svaghedens uædle tilflugt. Det forekom ham, som om det ikke ville være dristigt, om han nu ville træde frem med sit forlangende; det ville kun være at leve, som man måtte leve.

Hans værtinde kom ud med noget tøj, som hun hængte ud over en hæk til tørring, og skønt han sad roligt nok, syntes hun dog, at hun i hans øjne læste et smigrende vidnesbyrd om hendes vins kvalitet.

Idet hun gik ind igen, mødte hun en ung mand, som Longmore måtte lægge mærke til, til trods for at han sad i så dybe tanker. Han var tydeligvis et medlem af kunstnernes joviale broderskab, af dem, over hvis luvslidthed der er et element af det maleriske og uventede i livet – dette element,

der vækker så megen ubevidst misundelse hos dem, som et dømt til at være respektable.

Longmore blev først slået af, at han så så begavet ud, dernæst af, at han så ud til at være så lykkelig. Dette ansigt med sit udtryk, på engang så opvakt og så lykkeligt, ville have vakt endog en mindre velvillig mands opmærksomhed. Han havde stor, blød hat og blondt skæg, et let staffeli under den ene arm og en påbegyndt skitse under den anden.

Han standsede et øjeblik og talte med værtinden med et besynderligt godmodigt smil. De talte om middagen, og han nikkede til alt, hvad hun sagde. Longmore kunne ikke tro, at det var udsigterne til at få lammekoteletter med spinat og *crouté aux fruits*, som satte ham i et så godt humør. Da de var færdige med at diskutere middagen, viste han hende skitsen, og den gode kone slog hænderne sammen og så ned imod det sted ved stranden, hvor han havde taget den.

Var det da hans arbejde, som gjorde ham så lykkelig? Var et stort talent det bedste, man kunne få i verden? Værtinden gik ind, men maleren blev fremdeles stående, som om han ventede. Endelig blev han træt af dette, tog en lille sten op og kastede mod et af vinduerne. "Claudine!"

Claudine viste sig. Longmore hørte hende komme til vinduet og bede den unge mand være tålmodig.

"Ja, men jeg mister belysningen! Jeg må have skyggerne akkurat, hvor de var i går."

"Så gå forud, du! Jeg kommer om ti minutter," svarede Claudine. Hendes stemme var frisk og ung. Det var, som om den sagde Longmore, at hun var lige så lykkelig som han.

"Men glem ikke Chénier," råbte han tilbage, idet han vendte sig om og slog ind på stien, som førte til floden. Hvem var Claudine? Longmore tænkte på, om hun mon var lige så smuk som sin stemme. Det skulle ikke vare længe, før han fik overbevist sig om det. Hun kom ud med hat og parasol, og hun var iført en lyserød musselins dragt og en lille hvid hat, og var så smuk, som en fransk dame behøver at være, for at være indtagende. Hun havde en klar brun farve og mørke, strålende øjne, og hun gik, som hun holdt takten til en dæmpet musik, ingen uden hun hørte. I hænderne havde hun mangfoldige sager, som hun agtede at bære med sig, blandt andet en stor hvid parasol, som hun tabte. Longmore sprang til og tog den op, og hun takkede og ville strække hånden ud efter den, men han så nu, at hun havde alt for meget at bære.

"Nej, det går ikke an," sagde han. "Lad mig hjælpe Dem."

"De er alt for god, monsieur. Min mand glemmer bestandig alt. Og han kan intet gøre uden sin parasol –"

"De må give mig lov at bære parasollen. Den er for tung for en dame."

Hun modtog tilbuddet med mange komplimenter til hans høflighed, og han gik ved siden af hende ned over engen. Hun gik hurtigt og let, og kiggede fremefter hvert øjeblik for at se, om hun ikke skulle få et glimt af sin mand. Hun var yndig, hun var fortryllende, hun havde samtidig noget både bestemt og sødt over sig. Longmore gik og tænkte på, at den unge maler måtte kunne arbejde så meget bedre, når hun sad ved hans side og læste Chéniers jamber. De måtte vel være nygifte, og deres vej gennem livet havde tydeligvis ikke været så kroget og vanskelig, som mange andres. De fordrede lidet, men hvad

behøver man også mere, end en sådan rolig sommerdag sammen med den, man elsker, en skyggefuld plet ved en strøm, kunst, bøger og en vid, klar horisont. At tilbringe en formiddag som denne, slentre tilbage til middag i bondegården og atter gå ud, når solen stod lavt – alt dette var som en drøm om lykke, der kun pinte ham ved følelsen af sin umulighed. Alle franske kvinder var ikke koketter, det opdagede han nu. Hun sagde et ord nu og da for høfligheds skyld, men hun så ikke på ham en eneste gang, og det lod ikke til, at hun havde bemærket, at han var en smuk ung mand. Det lod i det hele taget ikke til, at hun brød sig om andet end den unge maler i den luvslidte jakke og den bredbræmmede hat, og at opdage, hvor han havde stillet sit staffeli.

Der stod han lige nede ved floden under træernes skygge, og det så ikke ud, som om han netop havde brug for nogen parasol. Han måtte imidlertid høre livlige bebrejdelser, fordi han havde glemt den, og fik også at vide, hvad han skyldte mr. Longmores elskværdighed. Han var også så erkendtlig, som han burde være, takkede vor helt på det varmeste og tilbød ham en plads i skyggen. Mr. Longmore følte alt for meget, at han kom som en forstyrrer, og blev kun et øjeblik for at kaste et blik på den unge mands skitse – en hurtig gengivelse af den glitrende flod og de lysegrønne siv. Den unge hustru bredte sit sjal ud på græsset, og det var hendes mening at sætte sig der, når Longmore gik, og at læse Chéniers vers til akkompagnement af flodens bølger. Longmore så et øjeblik fra den ene til den anden, undertrykte med besvær et suk, sagde farvel og gik sin vej.

Han vidste hverken, hvad han skulle gøre eller hvorhen han skulle gå. Det var, som flød han viljeløs omkring på sine længslers sø. Han slentrede langsomt tilbage til huset, og i døren mødte han værtinden, som kom tilbage fra slagteren med lammekoteletterne, de to skulle have til middag.

"Monsieur har stiftet bekendtskab med vor unge malers dame," sagde hun med sit brede smil – et smil, der var alt for bredt til at have en understukken mening. "Monsieur har måske også set hans billede. De siger, han har stort talent."

"Hans billede et meget smukt," svarede Longmore. "Hans 'dame' er endnu smukkere."

"Hun er en fin lille dame. Så meget mere synd for hende."

"Jeg kan ikke se, at der er noget, kan være synd for hende," sagde Longmore. "De ser meget lykkelige ud."

Værtinden nikkede.

"Ah, monsieur, disse kunstnere – *ca n'a pas de principes*. Jeg kender dem. De kommer her ofte. En dag med den ene, en anden dag med en anden."

Longmore så forbavset på hende et øjeblik. "De tror ikke, hun er hans kone?" spurgte han.

Hun trak på skuldrene. "Hvad ved jeg? Men disse herrer, de er ikke *des hommes sérieux*. De binder sig ikke for evigheden. Men det kommer ikke mig ved. Jeg ønsker ikke at tale ondt om madame. Hun er en sød lille dame, og hun elsker sin unge kunstner *à distraction*. Og min tro er nu, at hun ikke altid har måttet nøje sig med to retter mad til middag." Og hun begyndte at se på sine lammekoteletter, som om hun ville sige, at skønt der nok kunne findes det, som bedre var, havde dog

lammekoteletter meget for sig. "Jeg skal stege dem i revet brød. *Voilà les femmes, monsieur*."

Longmore vendte sig bort med følelsens af, at kvinder i sandhed var ufattelige væsener, og at det var vanskeligt at sige, om deres største skønhed lå i deres svaghed eller deres styrke. Han gik tilbage til Saint-Germain langsommere, end han var kommet, mindre opfyldt af filosofisk resignation, mere af den fordringsfulde egoisme i den lidenskab, som filosofferne kalder den absolut selviske. Uafbrudt så han for sig scenen med den lykkelige unge maler og hans fortryllende dame.

Værtindens sladder havde ingen skygge kastet over dens skønhed. Hendes stemme forekom ham som det vulgære kor, som altid står færdigt med sin simple fortolkning af de mest ophøjede menneskelige handlinger. Var det muligt, at en mand kunne tage *dette* af en kvinde – tage alt, hvad der gav hendes skridt vinger og hendes blik glans, og ikke give hende absolut sikkerhed for en tilbedelse så uforanderlig som sin solens løb? var det muligt, at sorgens sæd var udsået i en forening så lykkelig – at en så fuldendt harmoni kunne brydes af andet end døden? Longmore følte en usigelig trang til at råbe tusinde gange "Nej!" for det forekom ham på en eller anden måde, som om han åndeligt var den samme som den unge maler, og som om hans veninde var Euphemia.

Varmen begyndte at blive trykkende, og da han atter kom ind i skoven, opsøgte han den dybeste skygge, han kunne finde, og kastede sig, så lang han var, under en stor eg. Her lå han og stirrede op i det grønne løvtag og forsøgte at se madame de Mauves ile ned til en rolig flodbred, hvor han ventede, således som han for en time siden havde set et andet tillidsfuldt væsen

gøre. Det er ikke godt at sige, hvorvidt det lykkedes ham, men forsøget beroligede ham mere, end det ophidsede ham, og overvældet af træthed faldt han i søvn.

Han kom da ind i en skov, som meget lignede den, han netop lå i, bortset fra at gennem denne skov løb den rislende flod, han for en time siden havde forladt. Han gik op og ned og syntes, at han ventede i stor spænding på noget. Pludselig så han et glimt af en kvindes dragt foran sig, og han ilede hende i møde. Da han kom nærmere genkendte han hende, men han så nu, at hun stod på den anden bred. Hun syntes først at lægge mærke til ham, da de stod lige overfor hinanden, men da standsede hun og så alvorligt og medlidende på ham. Hun gjorde intet tegn til, at han skulle sætte over floden, men han ønskede så inderligt at stå ved hendes side. Han vidste, at vandet var dybt, og på en eller anden måde var han også kommet til forståelse af, at han måtte kaste sig ud i det, og da var han bange for, at hun skulle være forsvundet, når han kom over. Ikke desto mindre ville han netop til at kaste sig ud, da en båd hurtigt blev roet hen til ham af en mand, som sad således, at han ikke kunne se hans ansigt. Longmore steg ind, og et par åretag bragte dem til den anden bred. Her steg han ud, men skønt han var sikker på, han var kommet over floden, så han nu, at madame de Mauves ikke var der, og idet han ængstelig vendte sig om, opdagede han, at hun stod på den anden side – den, han netop havde forladt. Hun sendte ham et tavs, alvorligt blik og begyndte at gå op langs floden. Båden blev roet videre, men da den var kommet et stykke bort, standsede manden og vendte sig om og så på dette par, som stod der på hver sin side af floden. Og Longmore

genkendte ham nu – ganske som han for nogle dage siden havde genkendt ham i restaurationen i Boulogneskoven.

8

Han måtte have sovet nogen tid efter at have ophørt at drømme, for han huskede ikke straks sin drøm. Den gik op for ham på vejen hjemad, og da der ikke behøvedes nogen stor indbildningskraft for at finde, at dette var en temmelig slående allegori, vedblev drømmen at forfølge og tryllebinde ham hele resten af dagen. Men han tog sin tilflugt til den overbevisning, som havde fæstet sig således hos ham i dag, at det eneste sunde livsprincip er at gribe frejdigt efter lykken, og den sunde moral af dette var jo, at han endnu samme aften måtte besøge madame de Mauves. Det var sent, da han forlod hotellet, og han trådte ind i hendes hus med så voldsomt bankende hjerte, at han var sikker på, det måtte røbe sig i hans stemme.

Tjeneren viste ham ind i en dagligstue, som var tom og dæmpet oplyst. Men de høje vinduer stod åbne, og de bløde gardiner bevægede sig i den milde, varme vind, så at Longmore øjeblikkelig gik ud på terrassen. Og der fandt han madame de Mauves, som gik langsomt op og ned. Hun var klædt i hvidt – meget enkelt, og håret var ikke sat op, som hun ellers plejede at bære det, men hang i en løs knude, som om hun ikke var forberedt på at modtage nogen.

Hun standsede, da hun så Longmore, så forskrækket ud, udstødte et svagt udråb og blev stående ubevægelig, mens hun ventede på, at han skulle tale først. Og han stirrede på hende, uden at sige noget, men nu turde han ikke sige, hvad han ville.

Han så kun hendes ansigt utydeligt i det dunkle lys, men hendes øjne var fæstede på ham, og han spekulerede på, hvad de udtrykte.

"Jeg er glad for, De kom," sagde hun, "jeg har en særlig grund til at ønske det. Jeg ventede Dem halvt, men jeg kunne dog tænke mig muligheden af, at De ikke ville komme."

"Det ville have været umuligt. Jeg har tilbragt hele dagen med at tænke på Dem."

Hun svarede ikke øjeblikkelig, men blev stående og åbnede og lukkede sin vifte. "Jeg har noget at sige Dem," sagde hun til sidst pludselig. "Jeg vil, at De skal vide, at jeg har en meget høj mening om Dem, og – og det største venskab."

Han begyndte at le, han vidste ikke selv hvorfor, hvis det da ikke skulle være, fordi dette forekom ham at være næsten forfærdeligt.

"De ved, formoder jeg, at en stor skuffelse forudsætter en stor tillid – et stort håb?" vedblev hun uden at tage notits af hans latter.

"Jeg har håbet," sagde han, "håbet meget, men rimeligvis har mit håb været så lidt begrundet, at jeg ikke har grund til at beklage mig."

"De undervurderer Dem selv. Jeg har en sådan tillid til Deres forstand, at det ville volde mig den største skuffelse, om jeg skulle finde, at jeg tog fejl."

"Nu må jeg tro, De gør nar ad mig!" udbrød Longmore. "Min forstand! Forstand er kun et ord. Det eneste virkelige i verden er det, man *føler*."

Da rejste hun sig og så alvorligt på ham. Nu da hans øjne havde vænnet sig til det matte lys, kunne han se, at hun så bebrejdende på ham, men med en usigelig godhed. Hun rystede energisk på hovedet og lagde sin vifte mod hans arm med et stærkt tryk.

"Hvis det var sådan, ville det være en sørgelig verden. Jeg ved, hvordan De føler, eller i alt fald ved jeg så meget, at De ikke behøver at fortælle mig noget. Og jeg ved nok til, at det giver mig ret til at bede Dem om en gunst."

"Ja – sig, hvad det er."

"*Skuf mig ikke.* Hvis De ikke forstår mig nu, vil De forstå mig i morgen eller meget snart. Jeg tror ikke, man kan stille noget krav til deres ædelmodighed, som ikke bliver besvaret. Men hvis dette skulle hænde – hvis jeg skulle finde Dem egoistisk, hvor jeg troede, De var ædelmodig, snæversynet, hvor jeg troede, De var stor, simpel, hvor jeg troede, De var fin – da ville jeg tro værre om menneskene. Da ville jeg komme til at lide – lide grusomt, og i hele fremtiden vil jeg på de mørke dage komme til at sige til mig selv: 'Der var en mand, som kunne have handlet sådan og sådan, men også han fejlede.' Men sådan må det ikke gå. De har gjort et alt for godt indtryk på mig til ikke at gøre det allerbedste. Vil De nu gøre mig den allerstørste tjeneste, kan De gøre det."

Hun stod så nær ham, at hendes dragt rørte ved hans, og med øjnene stift fæstede på ham. Og hendes væsen blev mere og mere intenst, hun gjorde et ejendommeligt indtryk, som et menneske, der prædiker fornuft med lidenskab. Det svimlede for ham. Meningen med alt, hvad hun sagde, var at holde ham borte, vise ham fra sig, men som hun stod der, så nær ham, så indtrængende, så personlig, var det, som om hele hendes holdning modsagde alt dette, aldrig havde hun været så dejlig. I sin hvide dragt og med de mørke, lysende øjne i det blege ansigt, var hun som en personificering af sommernattens skønhed. Idet hun ophørte at tale, trak hun vejret dybt, og han

følte hendes ånde på sin kind, og det hensatte ham i en tumult af følelser. Var alle disse ord, så milde og så strenge, var de kun som en trylleformel, der skulle forhøje hendes åndeagtige skønhed, og var dette, at hun stod der så nær ham, den eneste sandhed, den eneste lov?

Han lukkede øjnene, og da han atter så på hende, så han tårer i hendes. Og den sidste hvisken af hans attrå døde hen, og hendes skønhed blev for ham som et symbol på noget ubestemt og svævende, der var endnu skønnere end den.

"Jeg ville ikke, De skulle gå fra mig i vrede," udbrød hun. "Jeg kan ikke engang tænke på, at De skulle gå som den, der bragte et stort offer. Jeg vil tænke på Dem som –"

"Som et menneske, der aldrig har eksisteret. Som et væsen, der havde kendt Dem uden at elske Dem – som havde forladt Dem uden at ofre noget."

Hun vendte sig heftigt fra ham og gik ned over terrassen. Da hun kom tilbage, var hun, i stedet for heftig, kold og streng. Hun stod foran ham og betragtede ham fra isse til fod med et bebrejdende, næsten foragteligt blik. Under dette blik begyndte han at skamme sig. Han rødmede, hun så det, og holdt det tilbage, hun havde på tungen. Atter vendte hun sig og gik ned til den anden ende af terrassen og blev stående der og så ud over haven. Det forekom ham, at hun havde forstået ham, og langsomt – langsomt begyndte han også at forstå hende. Hun ville give ham anledning til på en ædel måde at gøre det, som det var dem begge uværdigt, at han skulle gøre simpelt.

Hun holdt af ham, hun måtte holde overmåde meget af ham for at ønske at spare ham, for at ulejlige sig med at udkaste et ideal for hans opførsel. Med denne følelse af hendes venskab –

hendes store venskab, som hun netop havde faldt det – var det, som om hans sjæl hævede sig til nye højder og han pludselig åndede en klarere luft. Ordene ophørte kun at være en bestikkelse til hans ædelmodighed. De var i sig selv ædelmodighed, de var i sig selv lykke. Han gik hurtigt hen imod hende med en følelse af, at der i dette var noget, som han måtte glæde sig over sammen med hende.

Men idet han skulle gå ned over terrassen, måtte han passere altandøren, og han fo'r tilbage med et udråb. Der stod madame Clairin på vagt. Da det sandsynligvis gik op for hende, at hun kunne blive mistænkt for at lytte, trådte hun hurtigt frem og så smilende fra den ene til den anden.

"Man bør ikke undskylde sig, fordi man afbryder en *tête-à-tête* som denne," sagde hun. "Det bør man gøre for den gode tones skyld."

Madame de Mauves vendte sig om, men hun sagde intet. Hun så lige på Longmore, og hendes blik var overordentlig veltalende. Han var ikke ganske sikker på, hvad hun mente de skulle sige, men til ham sagde de dette: "Kald det, hvad De vil, men det, De kræver af mig, er det, denne kvinde bedst af alt kan forstå. Det jeg fordrer af Dem, er noget hun slet ikke kan forstå." Og det var også, som om de bad ham om frem for alt, at lade hende være sig selv, og at hentyde til, at dette hendes selv var så lidt som muligt ligt madame Clairin. Og der kom over ham en stor trang til at gøre noget, som måtte falde denne dame unaturligt. Han tog sin hat og stok, gav madame de Mauves hånden, idet han kun sagde Godnat, bukkede tavs for madame Clairin og gik.

9

Han gik hjem og kastede sig på sin seng uden at tænde lys. Men han fik ikke søvn i øjnene før de blev morgen; han lå og kastede sig frem og tilbage og spekulerede på, om hans sind nogensinde havde været så aktivt. Det forekom ham som om Euphemia under dette sidste møde havde givet ham en stor mission og som om han havde forelagt hende en kærlighedserklæring. Det var hverken let eller godt for ham at få fuld forståelse af hende, men dog sænkede forståelsen sig efterhånden i hans sind med en slags dulmende følelse. For først af alt måtte han jo forstå, at hun ikke elskede ham og ikke i nogen tænkelig fremtid ville komme til at elske ham. Dette var absolut, og han følte, at han ikke mere kunne forandre noget ved dette, end han kunne forandre noget ved det stjernebillede, han lå og stirrede på ud af vinduet. Hvad var det, hvad var det dog i baggrunden af hendes liv, som hun hang så fast ved? En følelse af pligt, som aldrig kunne kvæles? En kærlighed, ingen krænkelse kunne dræbe? "Gode Gud," tænkte han, "er da verden så rig på kærlighedens rigeste perler, at en ømhed som denne skal kastes bort på intet – kastes i et bundløst dyb?" Og han stod og stirrede ud over by og skov og stod og tænkte på, hvad livet ville have været, om hans troskab havde mødt hendes troskab, før det hændte, at hun traf denne mand, som hun elskede en gang for altid. Men nu var livet, således som det var, og det måtte leves. Og det var liv, også dette at stå der med hendes bøn og krav til ham endnu lydende i sine øren. Han skulle ikke skuffe hende, han skulle retfærdiggøre det billede, hun havde udkastet af ham. Hans fantasi fik vinger, han kastede hovedet

tilbage, og det var, som så han madame de Mauves' billede i stjernebilledet over sig. Men det kom egentlig til ham på den milde nattevind, vandrede over disse hustage, som dækkede så mange andre tunge hjerter. Han følte, at det hun bad ham om, det bad hun ikke om for sin egen skyld, men for hans, for hans lykkes, for hans karakters skyld. Han måtte bøje sig for skæbnen. Hvorfor var han ellers ung, stærk, intelligent? Han måtte ikke udsætte hende for at tale med ham om hans kærlighed, bønfalde, gøre ham forestillinger, bryde af i vrede – han måtte se alting ovenfra, han måtte bevise sin styrke og gøre det rette, finde sig i det uundgåelige, spare hende al smerte og rejse uden at bede om mere end det, han havde fået. Alt dette var krav, som madame de Mauves' venskab stillede til ham. Og hvad ville han vinde ved det? – han ville have opfyldt hendes ønske. Han kastede sig på sin seng og faldt i søvn, sov til morgenen.

Den næste dag bestemte han, at han straks ville forlade Saint-Germain. Det var lettere at rejse uden at have set hende, men skulle han ønske sig nogen som helst slags belønning, måtte det være nogle få minutter ansigt til ansigt med hende. Så rejste han atter kun til Paris.

I trist stemning drev han ned over boulevarderne og satte sig ved et bord på en ophedet asfaltflade foran en café. Aftenen faldt på, lamperne var tændte, der kom gæster, Paris begyndte at få dette ejendommelige aftenpræg, som synes at sige, at dette ikke er nogen verden for en, medmindre man har fulde lommer og bedøvet samvittighed. Men Longmore sad kun og så på det hele, og for første gang følte han med fornøjelse, at han gengældte sin vens ligegyldighed. Snart standsede en vogn lige

overfor det sted, hvor han sad, døren åbnedes, og ud trådte monsieur de Mauves. Han standsede og talte med heftige gestus til en, som sad i vognen. Til sidst nikkede han, og vognen kørte videre. Han stod og svingede med stokken og så op og ned ad boulevarden med en mine som en mand, der så at sige kunne rutte med tidens småpenge. Så opdagede han Longmore, betænkte sig et øjeblik og drev så hen til ham med et usikkert smil.

Det var første gang, de mødtes siden dengang i skoven efter Longmores opgivne rejse til Brüssel. Madame Clairins åbenbarelser, hvis vi må kalde dem således, havde ikke gjort baronen særdeles dyrebar for ham, og han følte nu, da han genså ham, at han afskyede ham. Men han opdagede for første gang en sky på hans rolige pande, og glæden over at se, at skoen også trykkede ham et sted, satte ham i stand til at gengælde hans hilsen med stor selvbeherskelse.

M. de Mauves satte sig, og de to herrer hilste så formelt på hinanden, at den fjendtlige holdning kun endnu mere blev understreget. Longmore var sikker på, at M. de Mauves brød sig meget lidt om hans mening, og dog var der noget i hans blik, som ville have bragt ham til at forandre farve, om en mere skærpet mistanke havde hjulpet ham til at tyde det. Baronen skiftede imidlertid ikke farve, men så på Longmore på en måde, som røbede, at han havde et ubehageligt minde om mødet i Boulogneskoven, og med en nysgerrighed, som var naturlig for en herre, det har betroet sin "ære" til en andens ædelmodighed – eller naivitet.

Det lod dog til, at Longmore nu besad adskilligt mindre af disse dyder i baronens øjne end for et par dage siden, for skyen

på hans pande blev mørkere, end den havde været, og han rynkede panden, idet han tændte sin cigar.

Damen i coupeen var ganske sikkert ingen kilde til ublandet glæde, hvad enten hun nu var den samme person, Longmore havde set hin dag i Boulogneskoven, eller en anden. Longmore havde nogle mærkværdigt lysende mørkeblå øjne – ærlige, oprigtige øjne, som i hans barndom havde fristet hans strengeste lærere til at smile over hans klodsede forsøg på småløgne. Der var i disse øjne noget, som både pinte og plagede baronen. De sad til doms over ham, de lo ad ham, de undgik ham, de triumferede over ham, de truede ham, som intet par øjne endnu havde gjort. Baronens opgave havde været ikke at gøre nogen lykkelig uden sig selv, og dér sad Longmore og så ud, som om han havde triumfer i vente, større end nogen, baronen endnu havde opnået. Var denne ærlige unge barbar dog blot en *faux bonhomme* alligevel? Han havde før været uudgrundelig for baronen. Dette var en gang for meget.

Baronen ville nødigt synes åndsfraværende; han tog op aftenavisen som en hjælp til at se ligegyldig ud. Han kastede et blik i den og kom med en bemærkning om den politiske situation, som gav Longmore anledning til at svare med et ironisk udfald, der gjorde, at han i øjeblikket syntes højst generende overlegen. Og dog var han langt fra at være situationens herre. Baronens slette humør gjorde ham godt, for så vidt som det syntes at tyde på, at han havde sine plager af damen i coupeen, men var ganske anderledes pinefuldt, når han kom til at tænke på, at det muligvis kunne være jalousi. For jalousi er en lidenskab med et dobbelt ansigt; enkelte gange har den en ganske antagelig lighed med kærlighed. Det pinte ham

at tænke på, at baronen kunne komme til at skamme sig over sin politiske overenskomst med sin kone, og han følte, at det i fremtiden ville blive langt værre at tænke på ham som en, der fremturede i sin ugudelighed, end som en angergiven. De sad således en halv times tid uden at kunne få nogen samtale i gang, da de endelig fik undsætning af en læspende dandy, som kom hen til dem for at få baronen med til 'hertuginden'.

Monsieur de Mauves ville ikke, fordi han var *d'une humour massacrante*, men endelig rejste han sig dog og stod og så klodset ned på Longmore. "De undskylder mig," sagde han tørt. "De har vel også en bestemmelse for aftenen?"

"Ingen anden end at komme i rette tid til toget," svarede Longmore, idet han så på sit ur.

"Ah – De rejser tilbage til Saint-Germain?"

"Om en halv time."

Det så ud, som om monsieur de Mauves ville have sluppet sin ledsagers arm, men da denne mumlede noget, lod han være, løftede stift på hatten og gik.

Den næste dags formiddag gik han ud i parken for at få timerne til at gå. Han ville helst træffe hende om aftenen – når skyggerne blev lange og lyset dæmpet, således som han oftest havde set hende. Skæbnen tog imidlertid intet hensyn til dette beskedne ønske; han mødte hende ude i parken, stående alene under et træ. Hun så på ham med ufordulgt spænding, og han fortalte hende straks, at han skulle forlade Saint-Germain samme aften og var kommet for at sige hende farvel. Hendes øjne udvidedes af glæde, men hun sagde intet, og så bort mod det fjerne Paris, som det lå der og lyste og dirrede i varmetågen.

"Jeg har en bøn til Dem," sagde han endelig, "at De vil tænke på mig som en, der har følt meget og fordret lidet."

Hun trak vejret dybt, næsten smerteligt. "Jeg kan ikke tænke på Dem som ulykkelig. Det er umuligt. De har livet for Dem, De har pligter, De har talent, de har interesser. Jeg kommer til at høre om Dem som en mand, der har gjort karriere. Og," tilføjede hun alvorligt efter en lang pause, "man kan ikke blive ulykkelig, fordi man har en bedre mening om en ven, i stedet for en værre."

Han forstod hende ikke først. "Mener De," spurgte han, "at der kunne være forskellige grader i min opfattelse af Dem?"

Hun rejste sig og skød sin stol tilbage. "Jeg mener," sagde hun hurtigt, "at det er bedst ikke at have gjort noget i bitterhed eller – i heftighed." Hun begyndte at gå.

Longmore fulgte hende uden at svare; men han tog af hatten og tørrede panden. "Hvor vil De rejse hen? Hvad vil De gøre?" spurgte han til sidst uden indledning.

"Hvad jeg vil gøre? Det jeg altid har gjort, undtagen at jeg måske rejser til Auvergne for en tid."

"Jeg rejser hjem. Jeg er færdig med Europa for nærværende."

Hun så på ham, som han gik der ved siden af hende og stirrede så længe ned på vejen foran sig. Endelig, da hun opdagede, at hun havde gået meget langt, standsede hun og rakte ham hånden. "Farvel," sagde hun, "måtte De få al den lykke, De fortjener."

Han tog hendes hånd og så på hende, men noget foregik inden i ham, som gjorde det umuligt for ham at gengælde hendes lette håndtryk. Noget, der havde uendelig værdi for ham, flygtede fra ham, og han havde aflagt sin ed på ikke at

løfte en finger for at standse det. Det var født af verdenslivets stærke strømning og ikke af hans eget lille liv. Madame de Mauves tog sin hånd til sig, trak sit sjal sammen om sig og smilede til ham, som man smiler til et barn, man ønsker at opmuntre. Flere minutter blev han stående og så efter hende. Men da han ikke længere kunne følge hende med øjnene, tog han sig hurtigt sammen, gik tilbage til hotellet, og betalte sin regning og gik uden at vente på aftentoget.

Senere på dagen kom baronen ind i sin kones salon, hvor hun sad og ventede på at blive kaldt til middagen. Han var klædt med en udsøgt omhu, der syntes at tyde på, at han skulle spise ude. Han gik lidt op og ned uden at sige noget, og ringede på tjeneren og gik derpå ud i forstuen for at tale med ham. Han gav ordre til, at vognen skulle køre frem straks, stod et øjeblik ubestemt med hånden på dørlåsen, blev vred på tjeneren, som stod og så på ham, og trådte atter ind i salonen, hvor han genoptog sin rastløse march, indtil han til sidst pludselig standsede foran sin kone, som havde taget en bog op. "Må jeg udbede mig den gunst at få et spørgsmål besvaret?" spurgte han med en anstrengelse, som var meget synlig til trods for det forcerede lette smil.

"Det er en gunst, jeg aldrig afslår," sagde madame de Mauves.

"Sandt nok. Venter De besøg af mr. Longmore i aften?"

"Mr. Longmore har forladt Saint-Germain," svarede hans kone, og da han blev stående og stirrede på hende, fortsatte hun: "Mr. Longmore er rejst til Amerika."

M. de Mauves stirrede endnu et øjeblik på hende, blev så blussende rød og vendte sig bort. Derpå genvandt han

herredømmet over sig selv. "Er der hændt noget?" spurgte han. "Har han fået et telegram?"

Men på dette spørgsmål fik han intet svar. I samme øjeblik åbnede tjeneren døren og meldte, at middagen var færdig. Madame Clairin kom brusende ind, mens hun gned sine hvide hænder, og madame de Mauves gik ganske stille ind i spisestuen, mens han blev forundret stående med rynket pande. Snart efter gik han ud på terrassen og begyndte atter at drive urolig op og ned. Efter et kvarters forløb kom tjeneren for at minde ham om, at vognen stod for døren. "Send den bort," sagde han tørt, "jeg vil ikke benytte den." Da damerne var halvt færdige med middagen, gik han ind og satte sig til bords med en formel undskyldning til sin kone, fordi han kom så sent.

Retterne blev båret ind igen, men han smagte næsten intet; derimod drak han meget vin. Der blev kun talt lidt, og dette lidt kun af madame Clairin. To gange så hun sin broder fiksere sig skarpt og spørgende over vinglasset. Hun svarede ved at hæve øjenbrynene, hvilket gjorde samme tjeneste som at trække på skuldrene. Baronen blev alene med sin vin, og han sad der, indtil mørket sænkede sig over ham. Til sidst kom tjeneren ind, tændte et lys og gav ham et telegram. Han læste telegrammet og brændte det så i lyset. Efter fem minutters betænkning skrev han sit svar på bagsiden af sit visitkort og gav tjeneren det, for at han skulle bringe det til telegrafkontoret. Manden vidste fuldstændig så meget, som hans herre troede, om damen, telegrammet var adresseret til, men dets indhold forbavsede ham. Det bestod af det ene ord "*Umuligt*". Da hele aftenen gik, uden at baronen viste sig i salonen, gik hans søster ind til ham, hvor han sad med et lys. Han tog i nogen tid ingen notits af

hende, men han var også det eneste menneske, hun gav denne frihed. "Amerikaneren er rejst hjem uden videre. Hvad betyder det?" spurgte han pludselig.

Madame Clairin tog nu revanche for det skuldertræk, hun havde været nødt til at undertrykke. "Det betyder, at jeg har en svigerinde, som jeg ikke har den ære at forstå."

Han svarede ikke og tillod, at hun gik med en mine, som om det havde været hendes pligt at forsyne ham med en forklaring og han nu var stødt over, at hun ikke havde kunnet gøre det. Da hun havde fjernet sig, gik han ud i haven og gav sig til at drive op og ned, mens han stadig røg. Han blev der længe. Det blev mørkt, og madame de Mauves forsvandt. Hen imod midnat sank han træt og ærgerlig ned på en bænk og sukkede dybt. Det begyndte at gå op for ham, at han heller ikke kendte madame Clairins svigerinde.

I to år var Longmore i Amerika uden at høre noget om madame de Mauves. At han bestandig tænkte på – gik op i tanken om hende – behøver jeg ikke at sige. De fleste var forundrede over, at en så dygtig ung mand ikke skulle "ofre" sig for noget, men ham selv forekom det, som om han var i højeste grad beskæftiget. Han skrev aldrig til hende; han troede, at hun helst ville have det sådan. Så hørte han, at mrs. Draper var kommet hjem, og han gik straks hen til hende. "Naturligvis tænker De kun på at få noget at vide om Madame de Mauves?" sagde hun straks, efter at de første hilsener var udvekslet. "Forbered Dem på noget underligt. Jeg hørte fra hende et par gange, efter at De var rejst. Hun forlod Saint-Germain for at bo på landet, på et sted hendes mand ejer i Auvergne. Hun skrev

nogle venlige små breve til mig, men til trods for dette følte jeg dog, at de var skrevet af en meget trist kvinde. Det eneste håb, jeg ville have givet hende, ville have været, at hun skulle opgive sin usling af en mand og vende tilbage til sit eget land og sit eget folk. Men jeg følte mig ikke berettiget til at gøre dette, og jeg var så ulykkelig over ikke at kunne hjælpe hende, at jeg foretrak at lade vor korrespondance dø en naturlig død. Jeg hørte da ikke fra hende i over et år. Men i fjor sommer mødte jeg i Vichy en begavet ung franskmand, som jeg tilfældigvis fik at vide var en ven af Euphemias fortryllende svigerinde, Madame Clairin. Jeg skyndte mig da at spørge ham om madame de Mauves – en landsmandinde og veninde. "Jeg gratulerer Dem med at besidde hendes venskab," sagde han. "Det er den fortryllende lille dame, som dræbte sin mand." De vil forstå, at jeg ikke nølede med at udbede mig en forklaring, og han gav mig straks, hvad han kaldte "hele historien". M. de Mauves havde begået *quelques folies*, som hans hustru havde taget sig latterligt nær. Han havde angret og bedt om hendes tilgivelse. Hun var smuk, og det lod til, at det strenge passede for hendes stil, for om end hendes mand måske ikke havde elsket hende før, blev han rasende forelsket i hende nu. Han var den stolteste mand i Frankrig, men han tiggede hende på sine knæ om at blive genoptaget i hendes gunst. Alt forgæves. Hun var sten, hun var is, hun var krænket dyd. Man lagde mærke til den store forandring, som foregik med ham. Han opgav selskabslivet; han brød sig ikke længere om noget, han begyndte at se skrækkelig ud. En skønne dag hørte man, at han havde skudt sig en kugle for panden. Min ven havde naturligvis historien fra madame de Clairin."

Longmore blev stærkt bevæget, og hans første indskydelse var, at han straks måtte rejse til Europa. Men der er nu gået flere år, og han er stadig ikke rejst. Sagen er, at midt i sin tilbedelse af madame de Mauves er han kommet til klarhed over en ganske ejendommelig følelse – ærefrygt ville ikke være for stærkt et ord.

Eugene Pickering

1

For nogle år tilbage var jeg i Homburg, før den tid, da spillene var blevet forbudt. Det var en meget varm aften, og den hele verden havde forsamlet sig på terrassen uden for Kursalen og esplanaden nedenfor, for at lytte til det udmærkede orkester; eller rettere: den halve verden, for mylderet var lige så stort omkring bordene i spillesalen. Det myldrede med mennesker over alt. Det var en smuk aften, lige i højsæsonen, de åbne vinduer i Kursalen sendte lange lysstriber ind i den dunkle skov, og nu og da, når musikken et øjeblik holdt inde, kunne man næsten høre napoleondorernes klirren og croupierernes metalliske udråb over salonernes vagtsomme stilhed. Jeg havde gået en tur med en bekendt, og nu ville vi sætte os ned. Stole var imidlertid en sjælden vare; det var lykkedes mig at få fat i en, men det var ikke så let at finde den en mage. Jeg var netop ved at opgive ævred og skulle til at foreslå, at vi i stedet benyttede Kursalens silkebetrukne sofaer, da jeg opdagede en ung mand, hvis ansigt forekom mig bekendt, siddende tilbagelænet i et af emnerne for min søgen, med føddeme lagt op på en anden. Dette var mere luksus, end der med rette kunne tilkomme ham, og jeg gik straks hen til ham. Han tilhørte åbenbart denne særlige race, der altid og lige meget hvor, vidste hvordan han skulle gøre sig det behageligt, omend noget i hans holdning antydede, at hans nuværende stilling snarere skyldtes ubetænksomhed end egoisme. Han stirrede på orkestrets dirigent og lyttede opmærksomt til musikken. Armene omfattede hans lange ben og munden stod halvt åben, hvilket gav ham et lettere tåbeligt udtryk. "Her er ikke så mange stole,"

sagde jeg, "jeg må bede Dem være så elskværdig at overlade mig den ene af disse." Han fo'r sammen, stirrede på mig, rødmede, skubbede stolen fra sig med en kejtet iver, og mumlede et eller andet om, at han ikke havde været opmærksom på, at han havde den.

"Hvilken mærkværdig ung mand!" sagde min ledsager, der havde fulgt mig med øjnene, idet jeg satte mig ned ved siden af hende.

"Ja, han ser sær ud, men hvad der er mere mærkværdigt er, at jeg har set ham før, jeg kender hans ansigt, men alligevel kan jeg ikke placere ham." Orkestret spillede nu *Bønnen* fra *Der Freischütz*, men Webers dejlige musik gjorde kun tomrummet i min hukommelse større. Hvem pokker var han? hvor, hvornår, hvordan havde jeg kendt ham? Det forekom mig mærkeligt, at et ansigt på en gang kunne være mig så bekendt og dog så fremmed. Vi sad med ryggen til ham, så jeg kunne ikke se på ham igen.

Da musikken holdt op, forlod vi vore pladser, og jeg fulgte min veninde ud for at overlade hende til hendes moder ude på terrassen. Idet vi gik forbi, så jeg, at den unge mand var gået, og blev enig med mig selv om, at han vel blot lignede en, jeg kendte. Men hvem i alverden var det så han lignede? Damerne forsvandt hen til deres logi, som var lige i nærheden, og jeg gik ind i en af spillesalene, hvor jeg stillede mig op i yderkanten af den mængde, der omgav rouletten. Lidt efter lidt lykkedes det mig at trænge mig ind til inderkredsen ved bordet, og da jeg så mig omkring, opdagede jeg min gådefulde ven på den modsatte side af bordet. Han fulgte spillets omvekslinger, med hænderne i lommen; men mærkværdigt nok, nu da jeg havde lejlighed til

at iagttage ham, alt det jeg ville, forsvandt det bekendte ved hans ansigt efterhånden ganske. Hvad havde fået os til at kalde ham mærkværdig var hans højde og magre lemmer, hans lange, hvide hals, de blå, fremtrædende øjne og denne ubevidste, fuldkomne optagethed af det, der foregik for hans øjne? Han var, sandt at sige, ikke smuk, men han så åben og godmodig ud, og hvis hans naive forundring kunne virke en smule bondsk, så dannede det kun en behagelig modsætning til de mange kolde og ubevægelige fysiognomier, der omgav ham. Han var det seneste skud på en eller anden gammel, stivnet stamme, sagde jeg til mig selv; han var blevet opdraget i et stille og tilbagetrukkent hjem, og fik nu for første gang et glimt af livet. Jeg blev nysgerrig efter, om han ville sætte noget ind i spillet, det var tydeligt at se, at han var fristet, men undseelse og frygtsomhed hindrede ham i at give efter. Medens han således stod som fortryllet i tabets og gevinstens krydsild, greb han i lommen og raslede med nogle guldstykker; derpå trak han hånden op og strøg sig over panden med en feberagtig bevægelse.

De fleste tilskuere var alt for optaget af spillet til at have opmærksomheden henvendt på deres sidemand, men jeg lagde dog snart mærke til en dame, der sad midtvejs mellem min ubekendte og mig, og som lod til at have opmærksomheden henvendt på både spillet og tilskuerne. Jeg bemærkede, at hun prøvede at fange hans blik.

I Homburg siger man gerne, at man skal tage sig vel i vare for det udvortes skin, men det forekom mig dog, at denne dame ikke kunne henregnes til dem, der havde sat sig til opgave at tiltrække sig en herres opmærksomhed. Hun var ungdommelig

snarere end ældet, og kønnere end de fleste; ja, da jeg et par minutter senere så hende smile, fandt jeg hende fortryllende smuk. Hun havde smukke, grå øjne, en fylde af blondt hår sat op i malerisk uorden, og skønt hendes træk var udmagrede og hendes teint noget falmet, gav hun dog indtryk af en vis sentimental, kunstfærdig ynde. Hun var klædt i en hvid musselinskjole med mange flæser og garneringer, en smule slidt, og hist og her med besætninger af blå atlaskes bånd. Jeg plejer at sige, at jeg kan gætte folks nationalitet af deres ansigter, og som regel gætter jeg rigtigt. Denne lidt falmede skønhed antog jeg for at være tysk – en af den slags tyskere, man ellers kun træffer i den litterære verden. Var hun en slags Bettina eller Rahel, en veninde af digtere, rådgiverinde for filosoffer, en muse, en præstinde ved æstetikkens alter? Men her forvandledes mine betragtninger til forundring over, hvad min bekendt mon fik ud af hende. Hun havde endelig fanget hans blik, hævede sin ubehandskede hånd – ringe med blå stene, turkiser eller safirer, dækkede fingrene – og vinkede ad ham, at han skulle komme hen til hende. Denne gebærde, der syntes at tilhøre en fyrstinde, vant til at befale, blev ledsaget af et uimodståeligt smil. Den unge mand spærrede et øjeblik øjnene vidt op, som om han betvivlede, at vinket var henvendt til ham, men da det blev gentaget med mere energi, rødmede han helt op til hårrødderne, tøvede et øjeblik kejtet og gik så til sidst hen til damen. Da han nåede hen til hendes plads, var han kobberrød, og tørrede sveden af sin pande med et lommetørklæde. Hun bøjede sig bagover, så op på ham, lagde to fingre på hans arm og spurgte ham om et eller andet, som han besvarede ved at ryste på hovedet. Hun spurgte ham tydeligvis,

om han nogensinde havde spillet, og han svarede nej. De, der regelmæssigt dyrker rouletten, tror i reglen, at når Fortuna ikke længere tilsmiler dem, kan de genvinde hendes gunst ved at betro deres indsats til en begynders hånd.

Den unge mands udseende havde forekommet hans nye bekendte at være uerfarenheden selv, og som en praktisk anlagt kvinde, ville hun lade ham gøre forsøget for sig. Hun havde ikke, som de fleste af sine naboer, en lille stabel guldstykker foran sig, men hun tog en dobbelt napoleon op af lommen, trykkede den i hans hånd, og bad ham vove den på et nummer efter hans eget valg. Man kunne se, at han fyldtes af en vidunderlig ophidselse; han nød eventyret, men veg tilbage for chancespillet. Jeg ville have væddet på, at denne mønt var hendes sidste, for skønt hun stadig smilede opfordrende til ham, medens hun så hans tøven, røbede hendes blege, smukke ansigt dog alt andet end ligegyldighed. Pludselig bøjede han sig med en fortvivlet bevægelse ind over bordet og lagde guldmønten på bordet. Min opmærksomhed blev i dette øjeblik afledt af, at jeg måtte træde til side for at gøre plads for en ældre dame, der overlod sit sæde ved bordet til en veninde, som hun åbenbart havde lovet den til. Da jeg atter så på damen i den hvide musselinskjole, var hendes små, med blå stene besatte fingre i færd med at inddrage en pæn lille gulddynge. I Homburg bevarer lykken og fortvivlelsen den samme ligegyldige holdning, og denne lykkelige eventyrerske belønnede sin unge ven, der havde ofret sin uskyldighed for hende, med et enkelt, hurtigt smil. Han havde dog så megen uskyld i behold, at han blot så sig om i salen med en selvbevidst, glad latter. Hans øjne mødte mine, og det bekendte udtryk, der

før var forsvundet, flimrede atter op, og jeg genkendte det drengede smil hos en af mine venner fra drengeårene. Hvor dum var jeg dog ikke, det var jo Eugene Pickering!

Skønt jeg blev stående i nogen tid, genkendte han mig ikke. Min egen genkendelse må have tændt et smil i mit ansigt, men jeg var ikke så lykkelig som han, og mit smil var holdt op med at være drenget. Da lykken nu havde vendt sig, spillede hans veninde for sig selv igen – spillede og vandt, den ene gang efter den anden. Til sidst lod det til, at hun fandt, det var fornuftigst at holde op, medens legen var god, og hun begravede sin gevinst indenfor musselinskjolens folder. Pickering havde ikke vovet noget for egen regning; men da han så sit hende i færd med at trække sig tilbage, rakte han hende en dobbelt napoleon og bad hende sætte den ind for sig. Hun rystede på hovedet med en bestemt mine og syntes at opfordre ham til at putte sine penge i lommen igen, men da han, stadig temmelig rød i hovedet, pressede på hende med en kejtet iver, så hun stift på ham et øjeblik, og tog så guldstykket og satte det på et nummer. Et øjeblik efter trak croupierens rive indsatsen til sig. Hun sendte den unge mand et lille nik, der syntes at sige: "Sagde jeg det ikke nok," han kastede atter et blik rundt om bordet og lo, hun forlod sin plads, og han gik i forvejen for at skaffe hende plads i trængslen. Før jeg gik hjem, tog jeg en runde på terrassen og så ned over esplanaden. Lamperne var slukket, men det varme stjernelys oplyste vagt et dusin personer eller deromkring, som stod parvis spredte derude. En af disse skikkelser, mente jeg, var en dame i en hvid kjole.

Jeg havde ikke til hensigt at lade Pickering gå uden at minde ham om vort gamle bekendtskab. Han havde altid været en

sælsom fyr, og det interesserede mig at erfare, hvad der var blevet af ham. Den næste morgen søgte jeg efter ham på to-tre af byens hoteller, og jeg fandt snart det hotel, hvor han boede. Men han var gået ud, sagde tjeneren; han var gået ud at spadsere for en times tid siden. Jeg gik altså igen, sikker på, at jeg nok ville træffe på ham igen om aftenen. Gæsterne i Homburg tilbringer i reglen deres aften i Kursalen, og hvis jeg ikke tog fejl, havde Pickering fundet en gyldig grund til ikke at være en undtagelse fra reglen.

En af de charmerende ting ved Homburg er, at det er muligt på sådan en varm dag at spadsere hele eftermiddagen, uden at komme bort fra skyggen. De skyggefulde haver omkring Kursalen fortsætter i den yndige Hartwald, som i sin tur smelter ind i de skovbevoksede skråninger for foden af Taunusbjergene. Jeg lagde altså min vej ud ad Hartwald til, og strejfede i en hel time gennem mosbegroede sumpe og fyrreskovenes tavse, lodrette dysterhed. Pludselig opdagede jeg en ung mand liggende udstrakt i den solplettede skygge tæt ved stien. Mine skridt var så lydløse i græsset, at jeg nåede at genkende Pickering, før han opdagede mig komme. Han så ud som én, der havde ligget der længe; hans hår var pjusket, som om han havde sovet, og i græsset ved siden af hans hat og stok lå et forseglet brev. Han rettede sig op, da han så mig, og jeg stillede mig op og så på ham, uden at præsentere mig, for at give ham en chance for at nå at genkende mig. Han satte sin lorgnet for øjet – han var meget nærsynet – og stirrede på mig med et udtryk af tillidsfuldhed, men uden at kende mig. Så sagde jeg ham endelig mit navn. Han sprang op, stirrede og rødmede og lo, rettede et dusin spørgsmål til mig, som jeg ikke

fik tid til at besvare; og spurgte mig til sidst, hvorledes jeg havde genkendt ham.

"Så meget er du heller ikke forandret," sagde jeg; "desuden er der jo kun gået femten år, siden du hjalp mig med mine latinske stile."

"Ikke forandret, hvad?" spurgte han, stadig smilende, men i en noget fortrydelig tone.

Jeg huskede nu, at på det tidspunkt, der var tale om, tjente han til skive for vor ungdommelige spot. Han medbragte hver dag i skolen en lille medicinflaske, som han blandede med vand og tog en slurk af før frokosten, og hver eftermiddag klokken to kom en gammel guvernante med buskede øjenbryn og afhentede ham i en vogn. Hans overordentlig blege ansigt, den lille flakon og den gamle guvernante, gav alt sammen mindelser om sovedrikken i Shakespeares tragedie, og forskaffede den stakkels Eugene øgenavnet Julie. Og Romeos elskede havde i virkeligheden lidt mindre end han; hun var dog trods alt ikke en stående vittighed i hele Verona. Alt dette fo'r gennem mine tanker, og jeg skyndte mig at sige til Pickering, at jeg da håbede, han stadig var den rare fyr, der havde hjulpet mig med min latin.

"Vi to var rigtig gode venner," tilføjede jeg.

"Ja, det var vi," sagde han, "og derfor burde jeg straks have genkendt dig. Som dreng havde jeg kun få venner, husker du nok, og som voksen har jeg heller ikke haft mange. Ser du," tilføjede han og fo'r med hånden over øjnene, "jeg befinder mig nu for første gang i mit liv på egen hånd, og jeg kan ikke finde mig tilrette." Han drejede skuldrene og kastede hovedet tilbage med en nervøs bevægelse, som for at sætte sig fast i en ny

stilling, som ikke rigtig passede ham. Jeg spurgte mig selv, om den gamle guvernante med de buskede øjenbryn måske indtil for ganske nylig havde været om ham, og jeg opdagede snart, at det i en vis forstand var rigtigt.

Vi havde hele den lange sommerdag for os, og vi satte os i græsset ved hinandens side for at genkalde os vore erindringer. Det var næsten, som om vi tilfældigt var faldet over et gammelt skab i et dunkelt hjørne, og i dets gemmer genfandt en hoben børnelegetøj – tinsoldater, foldeknive, kinesiske snurrepiberier og iturevne eventyrbøger. Det følgende er, hvad vi tilsammen kunne huske.

Eugene Pickering havde kun gået en kort tid i skolen – ikke fordi han blev drillet, for han syntes, det var så fint overhovedet at få lov til at gå i skole, at han aldrig sagde noget hjemme om de lidelser, han var udsat for på grund af medicinflasken – men fordi hans fader mente, at skolen lærte ham dårlige manerer. Han havde i sin tid fortalt mig grunden til, at han kom ud af skolen, og jeg husker, hvordan denne omstændighed havde forøget min skræk for mr. Pickering, der dengang forekom mig at være en slags ypperstepræst for det passende. Mr. Pickering var enkemand – en tilstand, der lod til at få en slags overnaturlig koncentration af faderlig værdighed til at samle sig i ham. Han var en mand med en majestætisk optræden, kroget næse, mørke, gennemborende øjne, umådelige bakkenbarter, og sine egne originale anskuelser om, hvorledes en dreng – eller i alt fald *hans* dreng – burde opdrages. Først og fremmest skulle han være en "gentleman", hvilket lod til fortrinsvis at betyde, at han skulle bære et stort halstørklæde og handsker, og efter en aftensmad bestående af brød og mælk gå i

seng hver aften klokken otte. Erfaringen havde vist, at livet i skolen stred mod den strenge iagttagelse af disse regler, og Eugene blev taget hjem igen for at lade sig forme under et faderligt øje. Han fik en huslærer, og der skulle udpeges en enkelt, udvalgt kammerat til ham. Valget faldt, af ubekendte årsager, på mig, der dog ellers var født under en ganske anden stjerne; man henvendte sig til mine forældre, og jeg fik lov til i nogle måneder at lade mig undervise sammen med Eugene. Jeg tror, at læreren var noget af en snob, for Eugene blev behandlet som en prins, medens lektier og prygl regnede ned over mig. Men alligevel husker jeg ikke, at jeg har været skinsyg på min lykkeligere kammerat; tværtimod opstod der mellem os et venskab af den slags, som barndommen kan være fuld af. Han ejede et ur, en pony og et helt bibliotek af billedbøger, men misundelsen, som disse skatte kunne indgyde mig, blev dæmpet af en ubestemt følelse af medlidenhed. Ingen forhindrede mig i at gå ud for at lege ganske ene; jeg kunne selv knappe min trøje, og havde lov til at sidde oppe, til jeg blev søvnig. Den stakkels Eugene turde aldrig gå over dørtærsklen uden tilladelse, eller tilbringe en halv times tid i haven uden at aflægge en formelig rapport over sit ophold, når han kom ind.

Da mine forældre ikke satte pris på, at man indpodede mig upraktiske dyder, så sendte de mig tilbage til skolen efter et halvt års forløb. Siden den tid havde jeg ikke genset Eugene. Hans fader var flyttet ud på landet for at beskytte knægtens moral, og Eugenes minde falmede til blegt billede af nogle af opdragelsens mere nedslående virkninger. Jeg tror nok, at jeg regnede med, at han ville forsvinde i den blå luft, og begyndte lidt efter lidt at tvivle på hans eksistens og at opfatte ham som

en af disse tåbelige ting, man ophører med at tro på, når man bliver ældre. Det virkede helt naturligt, at jeg aldrig skulle høre mere om ham, og dette møde var det første bevis på, at han havde overlevet sin drivhusopdragelse.

Jeg iagttog nu med levende interesse – for han var et fænomen – produktet af et system, der var fulgt med ubønhørlig udholdenhed. Ved at se på ham kom jeg til at tænke på nogle unge munke, som jeg havde lagt mærke til i Italien; han havde det samme åbenhjertige og frygtsomme klosterudtryk. Han havde jo i virkeligheden fået en næsten klosterlig opdragelse. Den havde tydeligvis i ham fundet et føjeligt og eftergivende væsen; hans blide og hengivne natur hørte ikke til dem, der havde den strenge klostertugt behov. Nu, da verden åbnede sine tusinde porte for ham, havde han som en følge af denne opdragelse bevaret en overordentlig følelsens friskhed og livlighed, der er lidet almindelige, og jeg tilstår, at når jeg mødte hans blå øjnes naive blik, skælvede jeg for en sådan sjæls uprøvede uskyld. Berørelsen med verden virkede allerede på ham og forstyrrede hans ro. Alt ved ham fortalte om erfaringer, som man havde afholdt ham fra at gøre; hans hele organisme skælvede ved de dæmrende tanker om lidenskaber, hvis tilværelse han ikke engang havde anet. Denne skælven var synlig for andre; han vendte sig ustandselig i græsset, fo'r med hænderne gennem håret, tørrede lette svedperler af panden, var lige ved at sige et eller andet og hastede så videre med noget andet.

Vort uventede møde havde gjort indtryk på ham, og jeg mærkede, jeg sikkert ville nyde godt af en vis følelsesmæssig gæring, der var ved at flyde over. Det ville jeg gøre med god

samvittighed, for hele hans ængstelige væsen fyldte mig med venlige følelser mod ham.

"Ja," begyndte han, "der er gået femten år, siden du plejede at kalde mig 'smørfinger', fordi jeg altid tabte bolden. Det er lang tid at aflægge beretning om, og dog har de for mig været så begivenhedsløse og ensformige, at jeg næppe behøver at bruge ti ord for at fortælle det hele. Du har uden tvivl oplevet mange slags eventyr og besøgt den halve verden. Jeg kan huske, at du havde en inklination for vovelige forehavender, og at jeg betragtede dig som en slags kaptajn Cook, fordi du sprang over havegærdet for at søge efter bolden, som jeg i min ubehændighed havde ladet flyve ud. Jeg vovede ikke dengang at sætte over gærder, og har heller ikke siden gjort det. Du erindrer vel min fader? Jeg mistede ham for fem måneder siden. Indtil hans død havde vi altid levet sammen, og jeg tror ikke, at vi i de femten år sammenlagt har været tolv timer fra hinanden. Vi boede på landet både sommer og vinter, og så vel kun de samme tre-fire mennesker. Jeg havde en hel rad af lærere, og et helt bibliotek at se mig om i; jeg forsikrer dig, at jeg er forfærdelig lærd. Det var en kedsommelig tilværelse for et ungt menneske i sin opvækst, og endnu sørgeligere for en udvokset ung mand, men jeg vidste ikke, at man kunne leve anderledes, og jeg var tilfreds."

Han talte meget om sin fader, og med en agtelse, som jeg ikke delte. Mr. Pickering havde efter min opfattelse været en kold egoist, ude af stand til at forestille sig noget større for sin søn end denne stræben efter at efterligne hans eget uangribelige eksempel.

"Jeg ved, at min opdragelse har været sælsom," sagde min ven, "og at resultatet måske er noget grotesk; men med alle dens detaljer blev den lidt efter lidt min faders fikse idé. Det skyldtes i starten hans intense følelser for min moder og en slags tilbedelse af hendes minde. Hun døde ved min fødsel, og det lader til, at jeg, efterhånden som jeg voksede op, kom til at ligne hende stadig mere. For resten havde min fader en mængde teorier om alting; han roste sig af sine konservative meninger, fandt den almindelige amerikanske lad-stå-til-opdragelse temmelig vulgær, og mente, at børn ikke har godt af at vokse op som vilde planter ved alfarvej.

– Du ser altså," vedblev Pickering, smilende og rødmende, og dog med en vis ærgerlig ironi, "jeg er vokset op som en sand drivhusvækst. Jeg er blevet passet og vandet som en sjælden blomst, og hvis der er retfærdighed til, kunne jeg sikkert vinde medalje på en gartner-udstilling. For to-tre år siden begyndte min fader at skrante og måtte holde sig inden døre det meste af sin tid. Så skønt jeg havde nået en mands alder, levede jeg fuldstændig indelukket i vort hjem. Var jeg ude af syne i mere end et kvarter, sendte han nogen ud efter mig. Han fik ofte svære anfald, og plejede så at sidde i solen ved vinduet. Han havde en lille teaterkikkert, og når jeg så var ude i haven, kunne han følge mig med den. Da han døde, havde jeg fyldt mit syv og tyvende år, og var vel den mest uskyldige unge mand på hele kontinentet. Jeg savnede ham meget, dengang han døde," fortsatte Pickering. "Jeg holdt mig hjemme i en slags dump døs. Livet syntes for første gang at vise sig for mig; men jeg vovede ikke at gribe til."

Han fortalte mig alt dette med en livlig åbenhjertighed, der blev friere, efterhånden som han talte. Hans mangel på erfaring, som han selv tilstod, og den livlighed og intelligens, jeg mente at spore i hans øjne, dannede en besynderlig modsætning. Han var åbenbart et begavet menneske med usædvanlige anlæg, og jeg tror, at hans megen læsning til en vis grad havde givet ham erstatning for manglen på praktisk frihed. Tilfældet gav nu en slags mening til de tomme former, han bar rundt på i sin fantasi, men den viste sig endnu kun vagt, gennem hans personlige tilbageholdenheds slør.

"Jeg har nu ikke rejst verden rundt, sådan som du synes at tro," sagde jeg nu; "men jeg tilstår, at jeg misunder dig de nye og friske indtryk, som du vil modtage af livet. Ved at rejse til Homburg har du på én gang styrtet dig *in medias res*."

Han betragtede mig, som for at forsikre sig om, at der ikke lå skjult nogen hentydning i min bemærkning, og tøvede lidt: "Ja, jeg ved det. Ombord på damperen, der bragte mig til Bremen, traf jeg en meget venlig tysk herre, som tog sig for at præsentere sit land for mig, og han mente, at jeg på denne tid af året absolut burde besøge Homburg. Det er næppe fjorten dage siden jeg gik i land, og her er jeg nu." Han tøvede på ny, som om han ville tilføje noget, måske om scenen i Kursalen den foregående aften; men i stedet snappede han brevet, der lå ved siden af ham, med en febrilsk bevægelse, undersøgte poststemplet, idet han rynkede panden, og kastede det derpå atter med et suk fra sig i græsset.

"Hvor længe agter du at blive i Europa?" spurgte jeg.

"Et halvt år ... I det mindste agtede jeg ikke at blive længere borte, da jeg rejste hjemmefra; nu derimod ..." Han så atter på

brevet med en drømmende mine.

"Og hvor vil du hen, – hvad vil du tage dig for?"

"Det er ligegyldigt hvor, og ligegyldigt hvad, ville jeg have svaret i går, men i dag er alt anderledes."

Jeg kastede et spørgende øjekast på brevet; – han tog det straks op og stak det i lommen. Vi passiarede endnu nogen tid om fortiden, og jeg så på hans adspredte mine, at han søgte at samle mod til at sætte over en af de skranker, som hans tilvante tilbageholdenhed opstillede for ham. Pludselig lagde han hånden på min arm, så et øjeblik på mig og udbrød så: "Hvor jeg havde lyst til at fortælle dig alt!"

"Jamen så fortæl mig dog blot alting," svarede jeg smilende. "Jeg forlanger intet bedre end at ligge her i skyggen og høre det hele."

"Gerne, men spørgsmålet er, vil du også forstå mig? Nuvel, det får så være; du synes vel allerede, at jeg er en sær fyr. Det er heller ikke nemt for mig at forklare, hvordan jeg er til mode – det er ikke let for sådan en mærkelig fyr at fortælle om alle de måder, han er mærkelig på."

Han rejste sig og gik lidt væk; fo'r med hånden over øjnene, og kom så hurtigt tilbage og kastede sig i græsset.

"Jeg har fortalt dig, at jeg altid mente, at jeg var lykkelig. Det var sandt, men nu, hvor mine øjne er blevet åbnet, indser jeg, at jeg blot blev holdt for nar. Jeg var som en puddelhund, der blev ledet omkring i en blå silkesnor, og blev vasket og kæmmet og levede af rester. Det var ikke noget liv; at leve er at lære sig selv at kende, og fra dette synspunkt betragtet har jeg levet mere i de sidste uger, end i alle de år, der er gået forud. Frihedsfølelsen beruser mig som en ædel vin. Jeg har opdaget, at jeg er et

aktivt, følende, tænkende væsen, i stand til at nære ønsker, have en overbevisning, føle lidenskab, ja endog noget, jeg aldrig havde drømt om – måske endog have min egen vilje! Jeg ser, at der eksisterer en verden, som må studeres, erfaringer, som skal erhverves, og et samfund, man må danne sig tusinde berøringspunkter med. Livet ligger dér som et vældigt, oprørt hav, som man må styrte sig ud i og mærke brisen og kæmpe mod bølgerne.

Jeg står og skælver på bredden, stirrer, længes, forundres, fortryllet af lugten af det salte vand, og dog bange for det. Livet i verden vinker og smiler og kalder, men en navnløs indflydelse fra fortiden, som jeg hverken fuldstændig kan adlyde eller modstå, synes at holde mig tilbage. Jeg er fyldt med tilskyndelser, men mangler på en eller anden måde styrke. Livet lader til at indgyde begejstring i visse øjeblikke, men synes samtidig forfærdeligt og usikkert, og jeg spørger mig selv, hvorfor jeg skulle gå ud og prøve kræfter med ubarmhjertige magter, når jeg så godt har lært at holde mig tilbage for dem. Hvorfor skulle jeg ikke hellere vende ryggen til dem og tage hjem til – ja, hvad kan der vente mig? – dette udsigtsløse, lydløse landlige liv og lange dage tilbragt i selskab med gamle bøger? Ak, selv om man er svag, holder man dog ikke af på forhånd at tilstå sin svaghed, man vil dog smage, hvilken sødme der måtte være ved at betale for kundskaben. Og så er det, at den kommer – den uimodståelige lyst til at springe ud, flyde med strømmen og lade mig føre hen, hvor friheden bringer mig."

Han tav et øjeblik og så på mig med et ivrigt blik, og opdagede måske samtidig i mit ansigt det smil, jeg ikke kunne

holde tilbage ved at se hans forvirring.

"Jeg kan gætte, hvad du tænker: Spring ud, i Himlens navn, og held og lykke med det! Jeg ved ikke, om du smiler over min frygt, eller over, hvad du måske kalder min fordærvelse," fortsatte han alvorligt. "Jeg tvivler nu på, at jeg har nogen inklination for at gøre det forkerte; hvis jeg har, er jeg sikker på, at det ikke vil gavne mig. Jeg vil tro, jeg uden risiko vil kunne tillade mig at more mig. Men det er ikke noget jeg tænker så meget over, lige så lidt som jeg drømmer om at lege med lidelsen. For mig er nydelse og pine endnu kun tomme ord uden betydning; det, som jeg ønsker, er viden – en anden slags viden end den, som kommer til os i formelle, farveløse, upersonlige påbud. Du ville forstå alt dette bedre, hvis du blot en time havde indåndet den indesluttede luft, jeg hidtil har levet i. At knuse en rude og lade lys og luft komme ind – endelig kan jeg, må jeg, *handle*!"

"Du gør ret i at handle – nu, og ved enhver given lejlighed," svarede jeg. "Men tag dig i agt for at gøre dig for store forventninger. Din lange indespærring får dig til at tro, at verden er bedre end du vil finde den i virkeligheden. En mand, der er udstyret af naturen som du, der har et godt hoved og et godt hjerte, besidder i sit eget indre en verden, der er stor nok. Jeg tror ikke på kunst for kunstens skyld eller på det, der kaldes 'liv' for livets egen skyld. Og dog vil jeg råde dig til at styrte dig ud i verdenshavet; og siden kan du så fortælle mig, om du har fundet den menneskelige visdoms perle."

Han rynkede atter panden en smule, ligesom om han fandt min sympati en smule mager. Jeg rakte ham leende hånden.

"Visdommens perle," udbrød jeg, "er kærlighed; den rene kærlighed. Så længe Jorden har bestået, har erfaringen ikke fundet noget bedre. Jeg råder dig derfor til at blive forelsket."

Han smilede ikke igen, men trak det føromtalte brev op af lommen, løftede det i vejret og rystede det med en højtidelig mine.

"Hvad er det?" spurgte jeg.

"Min domfældelse!"

"Da vel ikke din dødsdom, håber jeg?"

"Det er min domfældelse til at gifte mig."

"Med hvem?"

"Med én, som jeg ikke elsker."

Dette blev alvorligt. Jeg holdt op med at smile, og bad ham om nærmere forklaring.

"Det et den besynderligste del af min historie," svarede han efter en tid. "Det vil erindre dig om en gammeldags roman. Således som jeg står her for dig og snakker vildt og voldsomt og om at udfordre skæbnen, er dog min skæbne allerede afgjort. Jeg er forlovet; man har bortskænket min hånd. Det er et legat fra fortiden – denne fortid, som jeg aldrig havde noget at sige i. Forbindelsen blev arrangeret af min fader for mange år siden, dengang jeg var dreng. Den unge piges fader var en af hans særlige venner, han opdrog sin datter lige så afsondret fra verden, som jeg er blevet det. Endnu den dag i dag ved jeg ikke ret besked med oprindelsen til denne overenskomst mellem vore forældre. Mr. Vernor drev en stor forretning, og jeg forestiller mig, at han på et eller andet tidspunkt var i pengevanskeligheder og blev hjulpet af min fader med et større lån, som han ikke dengang kunne tilbyde anden sikkerhed for

end sit æresord. Min fader var i hvert fald fuldt ud i stand til at gøre den slags. Han var en mand med principper, var min fader, og han havde et leveregel, der stod så klart i ham, som om den var nedskrevet på papir med hans smukke, nærmest kobberstukne håndskrift, der fortalte ham, hvorledes han burde opføre sig over for en ven i pekuniære vanskeligheder. Og hvad mere er, han efterlevede sine egne regler. Jeg tænker, at mr. Vernor kom på fode igen, betalte sin gæld, og tilsvor min fader sin evige taknemmelighed. Hans lille datter var hans øjesten, og han forpligtede sig til at opdrage hende til at blive hans velgørers søns ægtefælle. Vores skæbne var således beseglet af vore fædre, og vi er blevet opdraget til hinanden. Jeg har ikke set min forlovede, siden hun var en temmelig ordinært udseende lille pige i en nusset forklædekjole med en enarmet dukke, der var lige så stor som hende selv, og tilmed af hankøn, trykket i favnen. Mr. Vernor var i det, man kalder handel på Orienten, og har i mange år opholdt sig i Smyrna. Isabel er opvokset dér i en have, omgivet af hvide mure, mellem orangetræerne, alene sammen med sin fader og en guvernante. Hun er temmelig meget yngre end jeg: sytten og et halvt år, og vi skal giftes, når hun er atten."

Han fortalte alt dette ganske roligt, uden den mindste antydning af beklagelse, i en tør og temmelig indædt tone, som om han var træt af at tænke på det.

"Din historie ligner i sandhed en roman, og jeg ønsker dig hjertelig til lykke!" sagde jeg. "Det er ikke enhver ung mand, der når sin giftefærdige alder og finder en hustru sat til side i en æske af rosenblade til sig. Jeg vædder tusind mod én på, at miss

Vernor er en nydelig ung pige, og det forundrer mig, at du ikke allerede er på vej til Smyrna."

"Du spøger," svarede han med en sørgmodig mine, "og jeg er dog særdeles alvorlig. Lad mig fortælle dig resten af historien. Jeg havde ikke den mindste mistanke om dette komplot indtil for henved et år siden. Da min fader mærkede, at han ikke havde langt igen, underrettede han mig meget højtideligt om det. Jeg blev hverken henrykt eller nedtrykt, da jeg hørte det; nyheden gjorde ikke mere indtryk på mig, end om jeg havde fået at vide, at han havde bestilt et dusin nye skjorter til mig. Jeg antog, at alle unge mennesker ægteskaber blev indgået på en lignende måde; jeg havde hørt, at ægteskaber blev indstiftet i Himmelen, og hvad var min fader vel andet end en slags guddom? Der skrives meget i romaner og digte om forelskelse og den slags, men romaner og digte var jo én ting, livet en anden. Kort tid efter viste han mig et fotografi af min tilkommende, som var i besiddelse af et kønt, men fuldkommen stivnet ansigt. Derefter gik det hurtigt ned ad bakke med ham. En aften sad jeg, som jeg havde for vane, i den syges dunkelt oplyste værelse, tæt ved hans seng, som han dengang havde været bundet til i en uges tid. Han havde længe ikke sagt noget, og jeg troede, han sov; da jeg så på ham, opdagede jeg imidlertid, at hans øjne stod vidt åbne og han stirrede stift på med et sært udtryk i øjnene. Han smilede venligt til mig og gav mig et tegn, at jeg skulle komme nærmere.

'Jeg har ikke lang tid tilbage at leve i,' sagde han, da jeg kom hen til ham, 'men jeg går bort med et let hjerte, når jeg tænker på, hvordan jeg har sørget for din fremtid.' Han talte om døden, og enhver anden følelse end sorg i det øjeblik ville utvivlsomt

have været både ugudeligt og uhyrligt, og dog opstod der i dette øjeblik for første gang en følelse i mig af, at jeg blev alt for meget styret af ham. 'Jeg kommer ikke til at se dig blive gift,' vedblev han, 'men siden fundamentet nu engang er lagt, betyder det ikke så meget; det ville blot være mig en lille egoistisk fornøjelse, og jeg har aldrig tænkt på mig selv så meget som på dig. At forestille mig dig i din fremtid, med sikkerhed vide, at du vil have et sikkert hjem her og en hustru, jeg har godkendt, at du vil opdyrke den moralske frugt, jeg har lagt frøet til – dette er mig en trøst. Men, min søn, jeg vil gerne befri dette smukke, lyse syn fra enhver skygge af tvivl. Jeg tror, at du er en lydig søn, jeg tror, jeg kan stole på den helsebringende indflydelse, som din respekt for mit minde vil have på dig. Men jeg erindrer mig også, at når jeg er borte, vil du stå ene og være udsat for tusindvis af navnløse fristelser. Tåger af utilbørlig stolthed vil måske stige dig til hovedet og friste dig i retning af en vis vulgær forestilling, som vi kan kalde selvstændighed, og ryste den bygning, jeg så møjsommeligt har opført, i dens grundvold! Jeg må altså afkræve dig et løfte – et helligt løfte, som du skylder mig i min nuværende tilstand.'

Og han greb min hånd. 'Du vil følge den sti, jeg har udstukket for dig; du vil være dén unge pige tro, som en indflydelse fuldt så hengiven som den, der har ledet dit eget unge liv, har formet til det mest elskværdige, henrivende væsen: Du vil ægte Isabel Vernor.' Dette var dog et 'temmelig stift stykke', som vi plejede at sige i skolen. Jeg blev angst, jeg trak min hånd til mig og bad ham stole på mig, uden at jeg behøvede at aflægge et så frygtindgydende løfte. Min tøven indgød min fader en mistanke om, at selvstændighedens vulgære teorier allerede

havde draget mig med deres hvisken. Han rejste sig op i sengen og stirrede på mig med et blik, som syntes at forudse et helt liv i modbydelig utaknemmelighed. Jeg mærkede hans bebrejdelse, som jeg endnu mærker den i dette øjeblik. Jeg lovede ham alt! Og til dette øjeblik har jeg ikke angret mit løfte eller beklaget mig over min faders vedholdenhed. Jeg har en følelse af, at kimen til en endeløs hvile er blevet lagt i mig i mine unge, umistænksomme år, og at jeg endnu lang tid efter vil kunne sanke den bløde frugt. Men først lang tid efter! Jeg vil holde mit løfte, jeg vil adlyde, men først vil jeg *leve!*"

"Min kære ven, du lever jo allerede nu. Hele denne lidenskabelige bevidsthed, du opfatter din stilling med, giver dig jo et bevæget liv. Jeg ville ønske, jeg kunne sige det samme om mig selv."

"Men jeg vil glemme min stilling; jeg vil i tre måneder hverken tænke på det forbigangne eller det tilkommende, men kun gribe, hvad nuet tilbyder mig. Endnu i går troede jeg at have min frihed, men så kommer dette brev her til morgen!" Og han knugede brevet sammen i hånden.

"Men hvad er det?"

"Et brev fra Smyrna."

"Jeg ser, du ikke har åbnet det."

"Nej, og det er ikke min hensigt at åbne det lige nu. Det bringer dårlige efterretninger."

"Hvad kalder du dårlige efterretninger?"

"At jeg er ventet i Smyrna om tre uger. At mr. Vernor dadler min turen omkring i verden. At hans datter står ventende foran alteret."

"Men er det ikke kun lutter gisninger?"

"Gisninger, måske, men meget sandsynlige gisninger. I samme øjeblik jeg så brevet, sprang mit hjerte et slag over. Se engang på seglet, og sig mig, om det ikke klart og tydeligt siger: *Dvæl ikke et øjeblik!*" Og han kastede brevet fra sig i græsset.

"Du ville gøre bedre i at åbne det," sagde jeg.

"Hvis jeg åbnede det og læste min indkaldelse, ved du, hvad jeg da ville gøre? Jeg ville vende tilbage til hotellet i fuld march, spørge overtjeneren, hvorledes man kommer til Smyrna, pakke min kuffert, købe billet og ikke standse før jeg var fremme. Det ved jeg, at jeg ville; således er vanens magt. Det eneste middel til at sikre mig min frihed er altså at lade brevet ulæst."

"I dit sted," sagde jeg, "ville jeg give efter for nysgerrigheden og lukke det op."

Han rystede på hovedet.

"Jeg er aldeles ikke nysgerrig. Tanken om mit giftermål er ikke længere ny for mig, og jeg har vendt og drejet den i tankerne og set den i ethvert tænkeligt lys. Fra den kant frygter jeg ikke noget. Hvad jeg frygter, er min samvittighed. Jeg ønsker at have bundne hænder. Vil du gøre mig en tjeneste? Tag brevet, stik det i din lomme, og behold det, indtil jeg beder om det. Når jeg forlanger det tilbage, ved du, at jeg har løbet linen ud."

Jeg tog smilende brevet. "Hvor lang skal da din line være? Sæsonen i Homburg varer ikke evigt."

"Den varer vel en måned? Lad dét være min sæson! Du kan give mig mit brev tilbage om en måned."

"I morgen, om du vil. Imens lader jeg det hvile i fred."

Og jeg gemte det i min tegnebogs allerhelligste. Når jeg siger, at jeg var tilbøjelig til at lade den stakkels fyr have sin vilje,

mener jeg samtidig, at jeg fandt hans forlangende temmelig fantasifuldt: Selve hans stilling – og det var ikke engang hans egen skyld – var fantastisk, og han prøvede blot at være naturlig. Han så til, mens jeg lagde brevet i min tegnebog, og da det var forsvundet, udstødte han et lille suk af lettelse. Intet var naturligere end dette suk, og dog gjorde det mig betænkelig. At han veg tilbage for et omgående ansvar, der var blevet ham påduttet af andre var vel sundt nok, men jeg var bange for, at det skyldtes en illusion af nyere dato og ikke blot den tidligere forurettelse. Det ville ikke have været venskab, hvis jeg havde afholdt mig fra at gøre en bemærkning, der måske kunne være en slags advarsel, så jeg fortalte ham kort, at jeg aftenen før havde været vidne til hans bedrifter ved roulettebordet.

Han rødmede dybt, men udholdt mit blik med et frimodigt smil.

"Ah, du har altså set den vidunderlige dame?"

"Ja, i sandhed vidunderlig! Jeg så hende også senere, i måneskinnet på terrassen, og jeg tror ikke, at hun var alene."

"Det var hun ikke, nej, for jeg var sammen med hende – i mere end en time. Derpå fulgte jeg hende hjem."

"Virkelig? Og gik du med hende ind?"

"Nej, hun mente, at det var for sent, omend hun tilstod, at hun ellers ikke havde for skik at gøre ceremonier."

"Hun er for streng imod sig selv. Da du ville tabe dine penge for hende, måtte du insistere."

"Nå, det bemærkede du også?" udbrød Pickering, stadig på samme rolige måde. "Jeg følte det, som om hele selskabet stirrede på mig, men hendes måde at være på er så indtagende, at jeg tænkte, at det var noget usædvanligt for hende. Hun

tilstod dog selv bagefter, at hun er temmelig excentrisk. Man begyndte at kalde hende original, sagde hun, allerede før hun selv havde tænkt på at sætte sig ud over de selskabelige former, så at hun til sidst faldt på at benytte sig af det privilegium, som hendes ry for at handle efter egen smag og behag gav hende. Og nu gør hun så, hvad der falder hende ind."

"Med andre ord, det er altså en dame, der ikke har noget godt rygte at miste?"

Pickering så på mig med et forundret udtryk; så smilede han let. "Er det ikke sådan noget, som man siger om letfærdige damer?"

"Om nogle af dem, – om dem, som er blevet opdaget."

"Nuvel," sagde han, stadig smilende, "jeg har endnu ikke opdaget noget om madame Blumenthal."

"Hvis det er hendes navn, så antager jeg, at hun er tysk."

"Ja, men desuagtet taler hun engelsk uden fremmed accent, lige så godt som du og jeg. Hun et meget åndfuld. Hendes mand er død."

Sammenstillingen af disse to egenskaber fik mig uvilkårligt til at le, og Pickerings naive blik syntes at spørge om grunden til min munterhed.

"Du har været så ligefrem over for mig," sagde jeg, "at jeg vil være det samme til gengæld. Sig mig da, hvis du kan, om ikke denne åndfulde madame Blumenthal, hvis mand er død, har nogen del i din lyst til at afbryde forbindelsen med Smyrna."

Han syntes at tænke efter. "Jeg tror det ikke," svarede han endelig. "Jeg har i tre måneder følt denne lyst, og jeg lærte først madame Blumenthal at kende for mindre end fire og tyve timer siden."

"Sandt nok. Men forekom det dig ikke i morges, da du fandt dette brev på din tallerken, at du så madame Blumenthal sidde over for dig?"

"Over for mig?" gentog han med en panderynken.

"Over for dig, kære ven, eller et eller andet sted i nærheden. Kort sagt, interesserer hun dig?"

"Særdeles meget!" udbrød han, og panderynken glattede sig.

"Amen!" svarede jeg, idet jeg rejste mig. "Og nu, siden vi jo kun har en måned til at se hele verden, så er der ingen tid at spilde. Lad os begynde med Hartwald."

Pickering rejste sig, og vi slentrede gennem skoven, mens vores samtale gled over til lettere emner. Endelig nåede vi udkanten af skoven, hvor vi satte os på en omstyrtet træstamme for at hvile ud, medens vi betragtede Taunusbjergene bjergdækkede skråninger.

Jeg ved ikke, hvad min ven tænkte på; jeg selv tænkte over hans mærkværdige levnedsløb, og lod min forundring vandre til Smyrna. Pludselig kom jeg i tanker om, at han vist havde et portræt af den unge pige, der ventede ham i derude i en have med hvide mure.

Jeg spurgte, om han havde det på sig. Han sagde ikke noget, men tog alvorligt sin brevtaske frem og tog et fotografi i visitkortformat frem af den. Det gengav, med poetens ord, en simpel jomfru i sin blomst – en spinkel ung pige, med et rundt, barnligt fysiognomi. Der var noget krampagtigt i hendes stilling, hun stod stiv og undselig for fotografen, klædt i en kortlivet, hvid kjole, med hængende arme og hænderne foldede foran; hendes hoved var let bøjet fremad, og blikket rettet stift fremad. Men hendes kejtethed var lige så fortryllende som de

hellige jomfruers af middelalderens kunstnere, og i hendes sky blik lyste dette barndommens spørgende glimt, som syntes at sige: Hvad skal det her gøre godt for? Hvorfor er jeg klædt ud på denne her måde i hvid kjole og ravperler?

"Store Gud!" sagde jeg til mig selv, "hvor er uskylden dog en fortryllende egenskab!"

"Dette billede er halvandet år gammelt," sagde Pickering, som om det kostede ham anstrengelse at være fuldkommen retfærdig. "På nuværende tidspunkt ser hun antagelig lidt mere kløgtig ud."

"Forhåbentlig ikke alt for meget," svarede jeg, idet jeg rakte ham billedet tilbage; "hun er fortryllende."

"Ja vist, hun er fortryllende, stakkels pige – uden tvivl!" svarede Pickering og puttede billedet i lommen igen uden at se på det.

Vi tav et par minutter. Endelig sagde jeg kort til ham: "Min kære ven, det ville glæde mig meget at se dig forlade Homburg straks med det samme."

"Straks?"

"Ja, i dag – så snart du kan få dig gjort klar."

Han så forundret på mig og rødmede: "Der er noget, jeg ikke har fortalt dig," sagde han, "noget, som din bemærkning om, at madame Blumenthal ikke havde noget rygte at sætte til, har gjort mig lidt bange for at sige til dig."

"Jeg tror, jeg kan gætte det. Madame Blumenthal har bedt dig komme og spille for sig engang endnu."

"Overhovedet ikke!" udbrød Pickering med et triumferende smil. "Hun siger, at hun ikke i øjeblikket vil spille mere. Hun har indbudt mig til te hos sig i aften."

"Ah! Så er det klart, at du ikke kan forlade Homburg," svarede jeg meget alvorligt.

Han svarede ikke, men skævede til mig, som om han ventede, jeg ville le. "Vær lidt mere bestemt," sagde han efter et øjebliks tavshed. "Sig, jeg har en pligt at opfylde – befal mig at rejse."

Jeg forstod ham ikke helt; men for at gøre ham en tjeneste erklærede jeg, at jeg aldrig mere ville tale med ham, hvis han ikke straks fulgte mit råd.

Han rejste sig, stillede sig foran mig og slog i jorden med sin stok. "Nu vel!" råbte han; "Jeg søgte en lejlighed til at bryde en regel – besejre en hindring. Her er den. Jeg bliver!"

Jeg bukkede spottende for at ønske ham til lykke med hans nye evne. "Det er udmærket," sagde jeg, "og nu vil vi, for at sætte dig i en passende stemning til madame Blumenthals te, gå hen og lytte til orkestret spille Schubert under lindetræerne." Og vi gik tilbage gennem skoven.

Den næste formiddag besøgte jeg Eugene i det hotel, hvor han boede, og da jeg bankede på døren, blev jeg overrasket ved at lyden af en høj stemme derinde. Min banken forblev ubesvaret, Atter bankede jeg; til sidst gik jeg ind. Jeg fandt intet selskab derinde, kun min ven, der spadserede frem og tilbage i værelset, idet han tilsyneladende deklamerede vers for sig selv fra en lille bog i hvid skindindbinding. Han hilste hjerteligt på mig, kastede sin bog fra sig på bordet og sagde, at han var ved at lære sig tysk.

"Og hvem er din lærer?" spurgte jeg og kastede et blik på bogen.

Han undgik mit blik, tøvede lidt og svarede: "Madame Blumenthal."

"Virkelig! Har hun da udgivet en grammatik?" spurgte jeg.

"Det er ikke nogen grammatik; det er en tragedie." Han rakte mig bogen.

Jeg åbnede den og så, at den indeholdt et "*Trauerspiel*" i fem akter, betitlet "*Cleopatra*". Den var trykt med fine typer og var forsynet med rigelige mængder af håndskrevne randgloser og rettelser, tilsyneladende fra forfatterens egen hånd. Replikkerne var meget lange, og heltinden havde en frygtelig mængde monologer at fremsige. En af dem, husker jeg – hen mod slutningen af skuespillet – begyndte således:

"Hvad er da, når alt kommer til alt, livet andet end følelse, og følelse andet end bedrag? – en virkelighed, der blegner ved lyset fra éns drømme, som Octavias blege skønhed ved siden af min? Men ak! lad mig tro, der findes en større lykke, og søge den i dødens arme!"

"Der lader til at være stærkt lidenskabeligt," sagde jeg. "Har denne tragedie nogensinde været opført?"

"Aldrig offentligt; men madame Blumenthal har fortalt mig, at hun har ladet den opføre i sit hjem i Berlin, hvor hun selv gav heltinden."

Pickerings verdensfjerne liv havde ikke været egnet til at skærpe hans sans for det tåbelige, men det forekom mig at være et umiskendeligt tegn på, han var bukket under for fortryllelsen, at han meddelte mig denne oplysning ganske alvorlig. Han var opslugt af sine egne tanker, han svarede ikke på mine forsøgsvise betragtninger over almindelige genstande – det varme vejr, hotellet, Adelina Pattis ankomst. Endelig afslørede han sine tanker ved at fortælle mig, at madame Blumenthal havde vist sig at være en usædvanlig interessant

dame. Han lod til ganske at have glemt vor lange samtale i Hartwald, og viste ingen tegn på selv at forstå, at dette var en tilståelse af, at han havde taget springet og nu lod sig flyde med strømmen. Han erindrede kun, at jeg havde omtalt hende på en temmelig respektstridig måde, og han nu mente, at det ville klæde mig at revidere denne min opfattelse. Den foregående dag havde jeg dannet mig et stærkt indtryk af den åndelige forfinethed, der lå i min vens natur, så at jeg, når jeg nu så en ny tid oprinde – så at sige – i hans bevidsthed, og ved at se, hvordan ekkoerne fra fortiden fuldstændig blev overdøvet af dens toner, sagde til mig selv, at der virkelig havde skullet en sikker hånd til at trække denne delikate mekanisme op. Madame Blumenthal var uden tvivl en meget begavet kvinde.

Det er en god tysk skik i Homburg at tilbringe timen før middagsbordet med at lytte til orkestret i Kurgarten. Mozarts og Beethovens musik er et appetitvækkende middel for organismer, hos hvem det åndelige og legemlige er blandet på en særegen og mystisk måde. Pickering og jeg rettede os efter moden, som vi også havde gjort det dagen før, og da vi var kommet til sæde under træerne, begyndte han at udbrede sig om sin venindes gode egenskaber.

"Jeg ved ikke, om hun er excentrisk eller ej," sagde han, "for jeg finder alle mennesker excentriske, og det ensomme liv, som jeg har ført, berettiger mig ikke til at dømme nogen. Jeg havde aldrig set en spillesal før, og jeg troede, at en spiller nødvendigvis måtte være en skummel forbrydertype med onde øjne. Men her i Tyskland, siger madame Blumenthal, spiller man roulette lige så gerne som billard, og det var hendes egen moder, der lærte hende grundreglerne. For mange mennesker

uden formue er rouletten et levebrød, som der ikke er noget uhæderligt ved. Men jeg vil tilstå, at madame Blumenthal kunne gøre værre ting end at spille roulette, og forvandle det til noget smukt. Jeg har aldrig betragtet legemlig skønhed som den fornemste egenskab hos en kvinde. Jeg har altid sagt til mig selv, at når mit hjerte em gang skulle blive fængslet, ville det være af en slags almindelig, harmonisk ynde – en slags sødme i bevægelser og stemme – som ville have den samme beroligende indflydelse som et velstemt instrument. Madame Blumenthal besidder denne slags ynde; – den ynde, der beroliger og tilfredsstiller, og den virker så meget mere fuldkommen, som den holder orden og sammenhæng i en karakter, der i virkeligheden er voldsomt lidenskabelig og levende. Med hendes ivrige natur og utallige talenter ville det ikke være mærkeligt, hvis hun i stedet kom til at virke rastløs og aggressiv. Men du vil lære hende at kende, og du vil selv kunne bedømme, om hun er sådan! Hun er i besiddelse af alverdens talenter, og hendes opdragelse har forfinet dem alle. Hvad der foregår i hendes indre, kan jeg naturligvis ikke sige – hvad man ser – beundrer – er blot en slags duft af hendes intelligens og sympati."

"Madame Blumenthal," sagde jeg smilende, "kan være den skønneste kvinde i verden, og du genstanden for hendes mest udsøgte gunstbevisninger, og dog ville jeg ikke misunde dig hendes gunst, men derimod din smukke indbildningskraft."

"Du fortæller mig på en høflig måde, at jeg er en nar," svarede han. "Du er en skeptiker, en kyniker, en satiriker! Jeg håber, at det vil vare længe, inden jeg kommer på samme standpunkt som du."

"Det bliver måske før du tror. Men sig mig, har du haft dristighed nok til at fortælle madame Blumenthal dine høje tanker om hende?"

"Jeg ved ikke alt, hvad jeg kan have fortalt hende. Hun forstår endnu bedre at høre efter end at tale, og det er nok muligt, at jeg har udsat hende for at høre på en del tåbeligheder. Efter det første par ord, jeg talte med hende, følte jeg nemlig hele min gamle undseelse forsvinde. – Jeg har virkelig," vedblev han lidt efter, "velsagtens på grund af min mærkelige opvækst, et stort sammenhobet forråd af alskens uudtalt veltalenhed, jeg skulle af med. I går aftes, mens jeg sad der sammen med denne elskværdige kvinde, fløj det ud som en sværm bier. De væltede ligefrem fra mig. Jeg har en følelse af, at jeg omgav mig med formelig sky af fraser, og at jeg så hendes yndige øjne skinne mig i møde som tågelygter over havet." Og her fortalte Pickering mig, hvis jeg ikke husker forkert, i parentes, at madame Blumenthals øjne havde et eller andet over sig, som han aldrig havde set hos andre. "I det hele taget har jeg plasket omkring i et hav af urimeligheder, men jeg følte mig på en eller anden måde klogere og stærkere ved så at sige at have affyret alt mit skyts – intet af det ville være i stand til at såre nogen, selv om det skulle ramme – og jeg tror, jeg kunne have søgt længe, inden jeg havde truffet en anden kvinde, der kunne have hørt på mig uden at le."

"Jeg antager, at madame Blumenthal endog har opmuntret dig, i stedet for at spotte?"

"Netop – meget endda! Hun har både følt og lidt en del i sit liv, og nu er hun i stand til at forstå!"

"Hun har vel også, tænker jeg, fortalt dig, at hun forstod dig lige så godt, som om du var hendes egen frembringelse, og tilbudt dig at blive din vejleder, filosof og veninde?"

"Hun har talt med mig," svarede Pickering efter en pause, "som ingen før har gjort, og hun har lovet at yde mig al den bistand, som en kvindes venskab kan yde."

"Og du har taget imod det?"

"Jeg kan forestille mig, at du finder det latterligt, men tillad mig at sige dig, at det er mig komplet ligegyldigt!" udbrød Pickering med et udtryk af venskabelig trods, der var noget at det mindst fornærmende, man kunne forestille sig. "Jeg blev dybt bevæget, ja ligefrem begejstret. Jeg forsøgte at sige et eller andet, men jeg kunne ikke; jeg havde haft rigeligt at sige lige forinden, men nu stammede jeg og kludrede i det, og til sidst flygtede jeg."

"Og hun havde imens stukket sin tragedie i din lomme?"

"Aldeles ikke! Jeg havde allerede set bogen på bordet, før hun var kommet ind. Senere tilbød hun at læse tysk med mig to eller tre gange om ugen. – 'Hvad skal vi begynde med?' spurgte hun. – 'Med dette!' svarede jeg, og tog bogen fra bordet. Og hun lod mig tage den med, for at jeg kunne studere den nærmere."

Jeg er hverken satiriker eller kyniker; men selv om jeg var, ville hans forsikring om, at madame Blumenthal ønskede at lære mig at kende og havde bedt ham præsentere mig for hende, have afvæbnet mig. Blandt alle de dumheder, som han beskyldte sig selv for at have sagt, fandtes også en varm lovtale over mig, som hun havde besvaret meget velvilligt. Jeg tilstår, at jeg var nysgerrig efter at se hende, men jeg bad ham om, at min

præsentation måtte blive opsat i nogle dage, for jeg ønskede, at Pickering selv skulle afgøre sin skæbne.

I nogle dage så jeg ikke synderlig til ham, om jeg end af til traf ham i Kursalen og vi tog en spadseretur i parken. Trods mit ønske om at overlade ham til sig selv søgte jeg at udforske, hvilken indflydelse omgangen med mennesker og især omgangen med madame Blumenthal udøvede på ham. Han syntes at være meget lykkelig, og jeg fik det indtryk at hans selvtillid og modenhed var vokset. Hans ånd arbejdede uophørligt, og jeg kunne ikke tale en halv time med ham, uden at måtte spørge mig selv, hvad erfaring egentlig kunne gøre, som uskylden ikke allerede havde gjort, for at forfine den mere.

Jeg var slået af hans begejstring over udsigten til det fremmede liv i Homburg – over det ukendte, pittoreske, dets lys og skygger – og den ubegrænsede frihed, hvormed han følte, han kunne komme og gå og strejfe om eller sidde stille for at opdage det alt sammen. Det var som en opvågnen, en indvielse af hans moralske manddom.

For hver gang, jeg traf ham, talte han mindre om madame Blumenthal, idet han dog tilstod, at han ofte besøgte hende, og at han stadig beundrede hende uendelig meget. Til trods for mine forudfattede meninger måtte jeg erkende, at hun ganske sikkert var begavet med ualmindelige egenskaber for at kunne fortrylle en så ren umiddelbar natur. Pickering forekom mig at være en troskyldig filosof, der havde taget sæde ved en ædel muses fødder, og ikke en sentimental ødeland, der lod sig bedåre af en letfærdig skønheds tillokkelser.

2

For tiden syntes madame Blumenthal at have givet afkald på Kursalen, og jeg så aldrig et glimt af hende. Hendes unge ven gav hende rimeligvis stof til et interessant studium, og hun ville ikke forstyrres i det.

Jeg opdagede hende dog endelig igen en aften i operaen, hvor jeg fik øje på hende i hendes loge, hvor hun sad og så ubeskrivelig smuk ud. Adelina Patti sang, og da tæppet gik op, henvendte jeg udelukkende min opmærksomhed på scenen. Da første akt var forbi, så jeg, at *Cleopatra*s forfatterinde havde fået sin unge beundrer til kavaler. Han sad bag hende, så over hendes skulder og lyttede, medens hun med en langsom bevægelse af sin vifte lod sine øjne glide hen over tilskuerne, og tilsyneladende lod en bemærkning falde om både den ene og den anden. Jeg formoder, at de af dem, som hun omtalte, nok ikke ligefrem ville være blevet glade ved at høre hendes omtale, men Pickering lo ikke, hans blik fulgte hendes forklaringer; hans læber var halvt åbne, således som det altid var tilfældet, når en samtale interesserede ham; han så umådelig alvorlig ud. Jeg var glad for, at hun vendte ryggen til ham, så hun ikke kunne se hans tåbelige udtryk.

Det forekom mig at være et passende øjeblik til at gøre hende min opvartning, men netop som jeg skulle til at forlade min plads, kom en herre, som var en af mine gamle bekendte, og satte sig på pladsen ved siden af mig. Vi hilste på hinanden, og jeg blev nødt til at opsætte min visit hos madame Blumenthal. Jeg beklagede det ikke, for ingen ville bedre end min nabo kunne forvandle Eugenes lyrik til prosa. Niedermeyer var

østriger af fødsel, og havde tidligere haft en hel del mindre poster ved diplomatiet rundt om i Europa. Især havde han ofte været i England, og han talte vort sprog næsten uden accent. Jeg havde engang tilbragt tre regnfulde dage sammen med ham på en af mine venners landsted. Han var meget observant og lidt af en sladretaske; han vidste lidt om alle, og alting om nogle. Hans viden om alt, hvad der vedrørte det bedre selskab var systematisk som tysk videnskab: omfattende, præcist og udtømmende.

"Kan De sige mig," spurgte jeg ham, idet vi stod og så rundt på publikum, "hvem og hvad er den dame i den hvide kjole, som sidder der med en ung mand bagved?"

"Hvem hun er?" svarede Niedermeyer, idet han sænkede kikkerten. "Madame Blumenthal. Hvad hun er? Det vil kræve lang tid at fortælle det. Lad Dem præsentere – intet er lettere; De vil finde hende fortryllende. Efter otte dages forløb kan De fortælle mig, hvad hun er."

"Måske skulle jeg hellere lade være. Min ven, der ledsager hende i aften, har kendt hende i mere end en uge, og jeg tror ikke, at han endnu er i stand til at bedømme hende."

Han satte atter kikkerten for øjnene, og efter at have studeret dem lidt, sagde han: "Så er jeg bange for, at Deres ven er en smule – hvad skal man kalde det – lidt 'blød'. Stakkels fyr! han er ikke den første. Jeg har vist aldrig mødt denne kvinde, uden at hun havde en eller anden køn yngling omkring sig. Hun ser særdeles godt ud herfra. Det er forbavsende, hvor godt den slags fruentimmer holder sig!"

"De mener vel ikke … når De siger 'den slags fruentimmer', at madame Blumenthal ikke skulle være en udmærket respektabel

dame?"

"Ja og nej! Den slags atmosfære, der omgiver hende, er noget, hun selv skaber. Der er intet i hendes fortid, som gør det nødvendigt at dæmpe stemmen, når man nævner hendes navn. Men der gives kvinder, som ikke er tilfredse, før de har bragt sig selv i en tvetydig stilling. I deres øjne er dydighed uklædelig, ligesom hvis man sidder alt for stift, ret op og ned i en blød lænestol. Spørg mig ikke om min mening, men tag til takke med nogle få kendsgerninger og en historie.

Madame Blumenthal er fra Preussen og af særdeles god familie. Jeg har kendt hendes moder, en grevinde fra Westphalen, med principper så stive og stolte som Frederik den Stores grenaderer. Uheldigvis var hun også fattig, og hendes stolte principper var ikke meget af en medgift for Anastasia, der i en ganske ung alder ægtede en ondskabsfuld jøde, der var dobbelt så gammel som hun. Man mente, han havde penge, men jeg er bange for, at hans formue var mindre, end man havde ansat den til i ægteskabskontrakten, eller også var den kønne unge kone god til at bruge af den. Hun har været enke i seks eller otte år, og har, tror jeg, levet mere eller mindre fra hånden og i munden. Hun kan vel være en seks eller otte og tredive år gammel. I vintersæsonen omtales hun en del i Berlin, hvor hun giver små souperer for det kunstneriske bundfald der; om sommeren ser man hende hyppigt ved det grønne bord i Ems og Wiesbaden.

Hun er i besiddelse af ånd, men denne ånd har ødelagt hende. Et år efter sit giftermål udgav hun en roman, hvori hun udviklede sine ideer om ægteskabet, efter George Sands forbillede – hun så at sige slog på tromme til madame Sands

trompet. Hun havde uden tvivl været meget ulykkelig; Blumenthal var en led gammel fyr. Nå, bagefter udgav hun en mængde andre ting: romaner, digte, brochurer om alt muligt, lige fra Lola Montez' omvendelse til den hegelske filosofi.

Hendes konversation er langt bedre end hendes skriverier. Hendes radikale ideer i forhold til ægteskabet som institution fik folk til at se ned på hende, på en tid, da hendes oprør mod ægteskabet antagelig kun var rent teoretisk. Hun har en vis faible for fine fraser, og dem gav hun ud i metermål, indtil der ikke var flere, og hun mærkede da, at samfundet havde vendt hende ryggen. Hun slog med nakken og erklærede, at hun at ville 'leve i tankens rige og indånde frihedens luft'. Hvilket for hende betød uindskrænket samkvem med bladsmørere og tredjerangs malere, hegelske filosoffer og ungarske klaverboksere uden noget engagement. Men hun er også blevet beundret af en hel del fremragende mænd; ja, engang fik hun endog fordrejet et hoved, der ellers sidder så godt fast på halsen som dette her." Niedermeyer bankede sig på panden. "Hun er meget indtagende, og jeg kender ikke til, at hun skulle have gjort nogen skade på nogen. Men alligevel vil jeg ikke tale med hende, og jeg vil ikke komme i nærheden af hendes loge. Så vil jeg hellere lade sige, at jeg også er gået over til filistrene, hvis hun da i øvrigt skulle bemærke, at jeg undviger hende. Det er jeg egentlig ikke; det er snarere, at der ligesom er et eller andet skummelt ved fruentimmeret. Jeg er for gammel til, at det skulle skræmme mig, men ikke så gammel, at det ikke generer mig. Hendes kamp med det gode selskab har ikke bragt hende nogen lykke, og hendes overfladiske charme er kun en maske, der skjuler en farlig misfornøjelse. Hendes fantasi indtager den

plads, hvor hjertet skulle være! Så længe man morer den, så er alting godt; hun er lysende og munter. Men i det øjeblik, man slapper af, kan hun lade én i stikken uden betænkning. Hvis man så lander på fødderne, er man så meget klogere, men der findes vel en to-tre stykker, der ikke var så heldige, og som næsten knækkede halsen i faldet."

"Nu gør De jo netop det modsatte af, hvad De lovede mig," sagde jeg. "De giver mig Deres mening, men ingen historie."

"Her er historien. For et års tid siden gjorde en af mine venner hendes bekendtskab i Berlin, og skønt han ikke var nogen ung mand, og aldrig havde været, hvad man kalder for følsom, blev han meget indtaget i madame Blumenthal. Han er major i det preussiske artilleri – gråsprængt, alvorlig, en smule stiv, på alle måder autoritetstro. Det er et virkeligt bevis på Anastasias charme, at sådan en mand skulle komme i vane med at besøge hende hver eneste dag! Men majoren var forelsket, eller i hvert fald så tæt på, han kunne komme. Hver dag, når han besøgte hende, fandt han hende i færd med at skrive ved et lille bord af messingindlagt træ, hvorpå var spredt en mængde ark med noter. Hun bad ham som regel om at tage plads og tie stille et kvarters tid, indtil hun havde fuldendt sit kapitel; hun var ved at skrive en ny roman, og den var allerede solgt til en forlægger. Hun betroede ham, at den sårede heltindes navn var Clorinda. Jeg tror ikke, majoren nogensinde i sit liv havde læst en roman til ende, men han havde hørt om madame Blumenthals litterære frembringelser, at de søgte at undergrave adskillige af samfundets mest respektable institutioner. For resten mente han ikke, at kvinder var i stand til at skrive, og det irriterede ham at se denne blækindsmurte gudinde sidde og

skrible løs for næsen af ham – så meget mere, som han var forelsket i hende, og mente at vide, at hun for sin del nærede venlige følelser over for såvel hans alder som hans distinktioner. Men hun var ikke en kvinde, han uden videre kunne bede om indgå ægteskab. Resultatet af alt dette var, at han fik for vane at nedgøre hendes intellektuelle sysler og kom med bemærkninger om, at han kunne have lyst til at rende sit sværd gennem hendes papirbunker. En kvinde var klog nok, når hun blot var i stand til at gætte sin ægtefælles ønsker og havde lært nok til at kunne stave sig igennem sin bønnebog. Så endelig en dag kastede madame Blumenthal pennen fra sig og bekendtgjorde i en triumferende tone, at hun havde gjort romanen færdig. Clorinda havde danset sin sidste dans. Majoren sagde hende tillykke ved at erklære, at hendes roman var det rene koketteri og forfængelighed, og at hun kun frembragte mærkelige paradokser for at vække opsigt og virke pittoresk og passioneret over for sin omverden. Han tilføjede imidlertid, at han elskede hende trods hendes tåbeligheder, og hvis hun formelt ville afsværge dem, ville han lige så formelt tilbyde hende sin hånd. Man påstår, at kvinder i visse situationer holder af at blive forskrækket og ydmyget. Jeg ved det ikke; og jeg ved heller ikke, hvor meget nydelse der var iblandet Anastasias vrede ved den lejlighed. Men hendes vrede var meget stilfærdig, og majoren har siden forsikret mig om, at den gjorde hende ualmindelig skøn at skue. 'Jeg har før sagt dig,' sagde hun, 'at jeg skriver af en indre tilskyndelse. Jeg skriver for at udøse mit hjerte og tilfredsstille min samvittighed. Du kalder mine ydmyge bestræbelser for koketteri, forfængelighed, sensationshunger. Jeg kan bevise for

dig, at det er det rolige arbejde, jeg holder af, og ikke verdens mere eller mindre smigrende opmærksomhed!' Og hun tog romanen om Clorinda og kastede den på ilden. Majoren stirrede stift på hende, og det næste han ser, er at hun nejer dybt for ham og siger ham farvel for evigt. Da han er alene, fisker han Clorinda ud af gløderne, og begynder så at banke ivrigt på damens dør. Men den blev aldrig åbnet, og fra den dag og indtil for tre måneder siden, da han fortalte mig historien, har han ikke set et glimt af hende igen."

"For pokker da, det var ellers noget af en historie," sagde jeg. "Men spørgsmålet er, hvad den egentlig beviser."

"Adskilligt. For det første (hvilket jeg passede nøje på ikke at sige til min ven), at madame Blumenthal holdt en hel del mere af ham, end han troede; for det andet, at *han* elsker hende mere end nogensinde; for det tredje, at denne forestilling var et mesterligt træk, og at det kun er et spørgsmål om tid, før hun tillader ham en samtale igen."

"Og hvad så?" spurgte jeg.

"Her er en anden historie: Forleden dag gik jeg en tur på Unter den Linden, hvor jeg hos en boghandlers disk opdagede en lille roman i lyserødt bind – *Sophronia*, af madame Blumenthal. Jeg bladrede den igennem og bemærkede et overvældende misbrug af stjerner og udeladelsestegn, og på hver anden eller tredje side var der et fremtrædende mellemrum prydet med en række stjerner."

"Javel, men den stakkels Clorinda?" spurgte jeg, da Niedermeyer holdt inde.

"Sophronia, min kære ven, er ganske enkelt Clorinda, omdøbt ved ild. Den smukke forfatterinde kom naturligvis

tilbage og fandt Clorinda kastet på gulvet, noget sveden, men i det store og hele mere skræmt end egentlig såret. Hun samler hende op, børster det værste af de svedne kanter af og sender hende til trykkeren. Hvor flammerne har lavet et hul, anbringer hun en stjernehob! Men skulle majoren en dag føle sig inklineret til at fælde en angrende tåre over Clorindas aske, bliver det ikke mig, der hvisker til ham, at urnen er tom."

Adelina Patti sang ypperligt den næste halve times tid, men min nysgerrighed var dog så pirret, at hendes stemme ikke formindskede mit ønske om at beskue madame Blumenthal ansigt til ansigt. Da anden akt var til ende, gik jeg derfor op til hendes loge, hvor Pickering gæstfrit indførte mig. Hans strålende smil syntes at sige: "Ja, så kom da, se og tilbed!" Intet kunne være mere elskværdigt end den måde, hun modtog mig på, og jeg måtte – ikke uden en vis overraskelse – erkende, at hendes skønhed ikke tabte noget ved at blive beskuet på nært hold.

Hendes øjne var de smukkeste, jeg nogensinde har set – de blødeste, dybeste, mest intenst forstående. Uagtet hendes ansigtstræk bar spor af en vis falmet træthed, havde hendes bevægelser, hendes smil og hendes stemme, især når hun lo, en næsten barnlig friskhed og ligefremhed. Hun så meget direkte på én med sine strålende, grå øjne, og ledsagede sin tale med en mængde hvileløse, temmelig affekterede små håndbevægelser, som lod til at skulle understrege ordene på en meget særegen og fin måde. Jeg spurgte mig selv, om hendes konversation ikke til sidst ville virke trættende, men så mødte jeg atter hendes blik, og sagde til mig selv, at det vistnok ville vare meget længe, før det skete. Hun var meget intelligent, og som Pickering

havde sagt, talte hun fremragende engelsk. Jeg tog plads ved siden af hende og gentog nogle af de lovtaler, som min ven havde holdt over hende; hun lyttede og lod mig fortsætte nogen tid – gav mig endog lov til at overdrive lidt. "Virkelig?" udbrød hun pludselig, idet hun vendte sig mod Pickering, der stod bag os og så på ham på den samme ligefremme måde. "Er det således, De omtaler mig?"

Han rødmede dybt, og jeg fortrød, hvad jeg havde sagt. Pludselig begyndte hun at le; og jeg opdagede, hvor dejlig hendes stemme var, når hun lo. Vi talte derpå om forskellige ting; jeg roste hendes rene engelske udtale, og spurgte, om hun var blevet undervist i England.

"Gud fri mig for dét!" udbrød hun. "Jeg har aldrig været der, og ønsker det heller ikke. Jeg ville aldrig kunne forliges med – " jeg ved ikke, hvad hun skulle til at sige: tågen, røgen, whist med lave indsatser? – "Jeg ville aldrig kunne forliges med aristokratiet," sagde hun, "jeg er indædt demokrat og lægger ikke skjul på det. Mine meninger ville få mine forfædre til at vende sig i deres grave. Jeg blev født i feudalismens skød, mine aner går tilbage til korstogene. Men jeg er revolutionær! Jeg nærer en lidenskab for friheden – grænseløs, uendelig, ubeskrivelig frihed! Til Deres store republik vil jeg hellere søge hen. Jeg gad gerne se et stort folk, der har frihed til at gøre, hvad det selv lyster, og dog aldrig gør noget forkert."

Jeg svarede beskedent, at i grunden var hverken amerikanernes friheder eller deres dyder ubegrænsede. Hun vendte sig hurtigt om og pegede med sin vifte med en dramatisk gestus på Pickering.

"Lad så være," udbrød hun, "jeg gad dog gerne se det land, der har frembragt denne vidunderlige unge mand. Det må være en slags Arkadien, et gyldent rige. Han er så pragtfuldt uskyldig! Her i dette dumme gamle Tyskland er det sådan, at når en mand er uskyldig, er han et fjols, har ingen hjerne: han er ikke interessant. Men mr. Pickering siger de naiveste ting, og efter at jeg har leet i fem minutter ad deres naivitet, slå det mig pludselig, at de er særdeles fornuftige, og jeg kan tænke over dem i en hel uge. Det er min oprigtige mening," henvendte hun sig til Pickering. "Jeg kalder Deres nativiteter geniale, og jeg gemmer på dem. Husk på det næste gang, når jeg ler ad Dem."

Jeg skævede til Pickering, og tænkte, at han vist befandt sig i en lyksalighedstilstand, hvori madame Blumenthals smil og panderynken opvejede hinanden. Begge dele var jo hende; det var ligeværdige led i en gylden kæde. Han så på mig, som ville han sige: "Har du nogensinde set en kvinde med så megen ånd og ynde?"

Så vidt jeg kunne mærke, opfattede han kun flygtigt den betydning, der lå i hendes ord, hvorimod hendes bevægelser, stemme og øjekast blandede sig for ham i en uimodståelig harmoni. Synet af en sådan forblændelse er altid noget pinlig, selv når den har en så glimrende årsag. Jeg svarede ham derfor ikke, men drejede i stedet samtalen hen på Adelina Pattis sang. Som det sømmer sig for en 'revolutionær' ånd fandt madame Blumenthal ikke noget usædvanligt ved den; den var tynd, almindelig, manglede sjæl. "De må vide," sagde hun, "at også inden for musikken tænker jeg selv!" Og hun begyndte med en mængde yndefulde bevægelser med viften at forklare, hvad det var, hun tænkte. Uden tvivl højst bemærkelsesværdige sager,

men jeg kan ikke svare for det, for midt under hendes forklaringer gik tæppet op. "For at være en stor kunstnerinde må man være i besiddelse af stor lidenskab," sluttede hun.

Før jeg fik tid til at gendrive eller bifalde denne sætning hævede Patti sin stemme som en lærke i flugt og lod en kaskade af sølvklare toner regne ned over salen.

"Giv mig blot dén kunst," hviskede jeg, "så overlader jeg gerne lidenskaben til Dem!"

Da jeg var kommet tilbage til min plads, tænkte jeg på, at mine ord muligvis havde såret mit nye bekendtskab; men ved udgangen fik jeg en lille venlig hilsen, der beroligede mig. Hun gik ved Pickerings arm, idet han fulgte hende ud til hendes vogn. I Homburg er afstandene ikke store, men det regnede, og jeg skimtede en særdeles køn lille fod i atlaskes sko, hvilket forklarede grunden til, at madame Blumenthal ikke kunne tilbagelægge den korte strækning til fods, uanset hun var en enke uden nogen større formue.

Pickering lod os ene et øjeblik for at søge efter køretøjet, og hun greb lejligheden, som hun sagde, til at bede mig være så venlig at besøge hende, så snart det var mig muligt, af en ganske bestemt årsag! Det var naturligvis grund nok for mig, at hun havde givet mig blot den mindste skygge af en undskyldning for en visit, svarede jeg. Hun så et øjeblik på mig med dette dybe øjekast, der var så dristigt og dog så rent, og erklærede, at jeg gjorde flere komplimenter end min unge ven, men at hun var sikker på, at jeg kun var halvt så oprigtig.

"Men det er om ham, jeg ønsker at tale med Dem," tilføjede hun. "Jeg har så mange ting at spørge Dem om; De må fortælle mig alt om ham. Han interesserer mig, men jeg har så stærke

sympatier og en så levende indbildningskraft, at jeg ikke stoler på mine egne indtryk. De har ført mig på vildspor mere end én gang." Der fo'r en lille tragisk gysen gennem hende.

Jeg lovede, at jeg ville komme og udveksle erfaringer med hende, og vi tog afsked med hende i vogndøren. Pickering og jeg blev endnu nogen tid og spadserede op og ned i Kursalens lange galleri. Jeg havde ikke taget mange skridt, før jeg mærkede, at jeg fulgtes med en op over begge øren forelsket mand.

"Er hun ikke vidunderlig?" spurgte han, med en indforståaet tillid til min sympati, som det kostede mig en del besvær at komme uden om. Hvis han virkelig var forelsket, nuvel! det var jo udmærket. Thi skønt jeg nu havde set hende, og var rede til at indrømme hende en hel del fascination, ja at der endog var en vis mulighed for, at hun mente det alvorligt, forekom det mig at være mindre skæbnesvangert, hvis han blot havde ladet sig bedåre, og ikke, at han ville rose sig af at have en skønsom smag. Jeg regnede med, at hans grundlæggende enfoldighed snart ville bringe en ende på dette eksperiment, og i så fald ville den første mulighed gøre det enklere. Jeg besluttede at holde mig tilbage og lade ham løbe linen ud. Han havde en hel del at sige om, hvor lykkelig han var, om dage, der gik hen som timer, timer som minutter, og om at madame Blumenthal var "en åbenbaring". "Hun var intet i aften," sagde han, "intet i forhold til, hvorledes hun sommetider glimrer – hvorledes hendes konversation sommetider kan være kvik og vittig. Hvis du blot hørte hende fortælle om sine eventyr!"

"Eventyr?" spurgte jeg. "Har hun da oplevet eventyr?"

"De sælsomste hændelser!" udbrød Pickering henrevet. "Hun har ikke vegeteret som jeg. Hun har levet i verdens tummel. Når jeg lytter til hendes erindringer, tror jeg at høre en af Beethovens symfonier, når den opløser sig i en triumferende harmoni af skønhed og tro."

Jeg gjorde et let buk, men jeg ville gerne vide, hvad han havde gjort med sin ømme samvittighed. "Min kære ven, du ved nok, at du simpelt hen er forelsket. Det er i hvert fald den almindelige betegnelse for din sindstilstand."

Han svarede med et glimt i øjet, som om han blev henrykt over at erfare denne nyhed. – "Det er netop, hvad madame Blumenthal sagde til mig så sent som i morges!" Og da han åbenbart bemærkede, at jeg var en smule forundret, vedblev han: "Vi tog ud sammen til Königstein, for at bese det gamle slot. Vi klatrede helt ind i ruinen og sad i over en time i en af de forfaldne gamle gårde. Noget ved stedets højtidelige tavshed løste min tunge, og medens hun sad på en med vedbend omslynget murkant, stod jeg og holdt en slags tale. Hun lyttede til mig og så på mig, medens hun af og til brækkede småstykker af muren og lod dem falde ned i dalen. Omsider rejste hun sig og så på mig, idet hun nikkede et par gange. "De er forelsket," sagde hun, "den ting er sikker!" I nogen tid sagde hun så ikke mere. Men da vi skulle til at stige ned, sagde hun, at hun skyldte mig et svar på min tale. Hun takkede mig hjerteligt, men hun var bange for, at hvis hun tog mig på ordet, ville det være at udnytte min manglende erfaring. Jeg havde kun kendt meget få kvinder; jeg lod mig alt for let henrive, jeg tog hende for bedre end hun var. Hun havde mange fejl, jeg skulle kende hende i længere tid, så at jeg kunne opdage dem; jeg måtte

sammenligne hende med andre kvinder – kvinder, der var yngre, mere uskyldige og uvidende om verden, og så, hvis mine følelser da forblev uforandrede, ville hun høre på mig igen. Jeg svor, at jeg ingen frygt nærede for, at jeg nogen sinde skulle foretrække en anden kvinde for hende, og hun udbrød: 'Lykkelige, lykkelige menneske! De er forelsket, meget forelsket.'"

To dage efter besøgte jeg madame Blumenthal. Jeg vidste ikke ret, hvad jeg skulle tro om hende. Det er en kendsgerning, at der nogle steder i verden findes mennesker, som deres liv igennem spiller komedie i god tro; der gives en slags karakterer, der, uden at vide det, kun nærer kunstlede følelser. Selv om denne begavede kvinde nød stakkels Pickerings fortryllelse, måtte man antage, at hun, når man tog forfængeligheden såvel som næstekærligheden i betragtning, når alt kom til alt nok ville tage mere hensyn til ham end til sin egen trang til underholdning; og hendes forslag om at lade udfaldet af hans sammenligning af hende med andre kvinder – en farlig prøvelse af hans følelser – være afgørende, forekom mig at være et finere træk end hendes rygte havde ladet mig forvente.

Hun modtog mig i en lidt lurvet lille dagligstue, overstrøet med uopskårne bøger og aviser, som for en stor dels vedkommende var franske. En af væggene var optaget af et klaver, hvis klap stod åben, oven på det stod en vase, fyldt med hvide roser. Deres duft opfyldte atmosfæren, de forekom mig at udånde den rene duft af Pickerings henrykkelse. Jeg fandt min værtinde i en dyb lænestol, i færd med at læse et nummer af *Revue des Deux Mondes*. Målet for mit besøg var imidlertid ikke at beundre madame Blumenthal for egen regning, men at forvisse

mig om, til hvilket punkt det ville være sikkert at lade hende råde over min ven. Den første gang, vi mødtes, havde hun ytret tvivl om min oprigtighed; denne gang afholdt jeg mig fra at sige komplimenter, for ikke at gøre hende mistroisk. Det er unødvendigt at gengive vor samtale i alle detaljer; for at sige det rent ud, så blev jeg straffet under mit forhastede forsøg på at tage hende med et overraskelsesangreb. Hun sad der så spørgende, så modtagelig, og i alt så yndefuld, medens hun hørte på mig med en så levende interesse, at jeg efter en halv times forløb var rede til at tilslutte mig Pickerings lovsange. Hun var i sandhed en vidunderlig kvinde. Jeg holder ikke af at tænke tilbage på hin halve time. Den syntes at bevise, at der var langt mere i denne kvinde, der havde sat fantasien i hjertets sted, som Niedermeyer sagde, end jeg kunne have drømt om, selv i mine mere filosofiske øjeblikke. Og dog, som jeg sad der og strøg over min hat, medens jeg afvejede natur og kunst i min elskværdige værtinde, følte jeg mig som en særdeles kyndig filosof.

Hun bad mig om uden omsvøb at give hende oplysning om alt, hvad der angik vor fælles ven, og hun udspurgte mig om hans familie, hans formue, hans fortid og hans karakter. Alt dette var naturligt for en kvinde, der har modtaget en passioneret kærlighedserklæring. Hun spurgte vel beskedent, men dog med en sådan interesse og på en for Pickering så smigrende måde, at jeg ville have følt mig fristet til at lyve, hellere end at fortælle noget ufordelagtigt om ham. Jeg fortalte hende, at hun egentlig kendte ham bedre end jeg, og at jeg, da jeg traf ham i Homburg, ikke havde set ham siden hans barndom.

"Men han taler åbent med Dem," svarede hun; "jeg ved, De er hans fortrolige. Han har virkelig været meget oprigtig imod mig, og dog føler jeg, at han skjuler noget, som om han holder noget bag ryggen og kun viser mig én hånd ad gangen. Det er, som om han hele tiden står på kanten af en hemmelighed. Jeg har, gudskelov! oplevet mere end ét venskab i mit liv, men intet har været mig kærere end dette. Men alligevel har jeg en pinefuld følelse af, at min ven halvvejs er bange for mig, som om han finder, at jeg er frygtelig, fremmedartet, måske en smule fra min samling. Jeg stakkel! Vidste han blot, hvilken simpel lille sjæl jeg er, og hvor inderligt jeg ønsker at kende ham og være hans ven."

Disse ord var så fulde af en beklagende storsindethed, at de fik enhver mistillid til at virke grusom. Hvor meget bedre kunne jeg spille Forsyn i Pickerings eksperimenter med livet, hvis jeg kunne vinde denne indtagende kvinde for min sag! Hemmeligheden, som han ikke havde haft mod til at betro hende, var naturligvis forlovelsen med miss Vernor; det var jo også naturligt nok, at han ikke kunne få sig selv til at omtale dette for madame Blumenthal. Den unge piges yndige træk havde ikke forladt min erindring, og jeg kunne ikke komme bort fra den tanke, at Pickering meget vel kunne komme i mindre gode hænder end hendes. Madame Blumenthals ord bragte mig på den tro, at hun muligvis ville være af min mening, og efter nogen tøven sagde jeg, at min ven virkelig havde en ikke uvæsentlig hemmelighed, og at jeg muligvis ville gøre ham en tjeneste ved at fortælle hende den. I så få ord som muligt fortalte jeg hende, at Pickering af sønlig hengivenhed havde lovet at gifte sig med en ung dame i Smyrna. Hun lyttede

opmærksomt til min fortælling; da jeg var færdig, lå der en let rødme af iver og spænding over hendes kinder. Hun brød ud i en mængde beundrende og medfølende ord.

"Hvilken forunderlig fortælling! Hvilken romantisk situation! Det er ikke så mærkeligt, at den stakkels mr. Pickering virker så urolig og utilfreds, eller at han har ønsket at udsætte underkastelsens øjeblik. Og den stakkels lille pige i Smyrna, der venter på sin unge prins fra Vesten, ligesom heltinden i et af Østens eventyr!" Hun ville give meget for at se hendes billede. Troede jeg, at han vil vise hende det? Men nej, jeg skulle ikke være bange, hun ville ikke være så indiskret. ... Ja, det var en vidunderlig roman; hvis hun selv havde udtænkt den, ville man have fundet den usandsynlig indtil det latterlige. Hun rejste sig og gik et par gange rundt i værelset, medens hun smilede for sig selv og kom med små, tyske udbrud af forundring. Pludselig brød hun ud i en lille, klar latter, standsede foran pianoet og skjulte sit ansigt i den uhyre rosenbuket. Det var nu passende for mig at gå, men jeg ville ikke forlade hende uden at skaffe mig en sikker forvisning om, at hendes medlidenhed mere var rettet mod den lille pige, der ventede i Smyrna, end den unge mand her i Homburg.

"De gætter uden tvivl, i hvilket håb jeg har fortalt Dem alt dette?" sagde jeg, idet jeg rejste mig.

Hun havde taget en af roserne fra vasen og satte den på brystet af sin kjole. Hun så pludselig op og udbrød: "Lad mig kun råde, – dette interesserer mig!" Hun bankede med sin lille hånd med de blå ædelsten mod sin pande: "Det interesserer mig overordentligt – lad De blot mig om det!"

Og dette måtte jeg tage til takke med. Den næste dag angrede jeg min iver mere end én gang, og det faldt mig ind, at et Forsyn, der sætter sig en hvid rose på brystet, måske kunne vise sig at være blot en anelse for meget menneskelig. Om aftenen søgte jeg forgæves Pickering i Kursalen, og jeg indså, at min afsløring endnu ikke lod til at have bevæget madame Blumenthal til at skride til en afkøling af hans følelser. Jeg traf ham først meget sent; det ærgrede mig, for det var mig magtpåliggende at fortælle ham så snart som muligt, hvilken slags tjeneste jeg havde forsøgt at yde ham. Han tog imidlertid straks min arm og førte mig afsted i retning af haven. Han var alt for ophidset til at lade mig tale først.

"Jeg har brændt mine skibe!" udbrød han, da vi var uden for mængdens hørevidde. "Jeg har tilstået hende alt. Jeg har sagt hende, at det var den rene tortur for mig at vente under det tomme påskud, at jeg muligvis kunne komme til at elske hende mindre. Det var pænt nok af hende at bede mig om det, men jeg føler mig stærk nok til at overvinde hendes tøven. Jeg har afkastet den møllesten, jeg havde om halsen. Jeg er ligeglad med alting, jeg ved ikke andet, end at jeg elsker hende med hver en fiber i min krop – og at alt andet i mit liv hidtil har været et hæsligt mareridt, og at der kun behøvedes et ord af hende for at vække mig til en vidunderlig morgenstund!"

Jeg holdt ham ud i en arms længde fra mig og så alvorligt på ham. "Du mener dermed, at du har fortalt hende om din forlovelse med miss Vernor?"

"Hele historien! Jeg har tilstået hende alt. Fortiden eksisterer ikke længere for mig. Den kan stige ud af sin grav og forbande mig, men den kan ikke skræmme mig mere. Jeg har ret til at

være lykkelig, ret til at være fri; jeg er ikke tvunget til at begrave mig i levende live. Det var ikke *mig*, det gav det løfte – jeg var end ikke født dengang. Jeg selv, min sjæl, mine tanker, mine muligheder – alt dette er jo kun en måned gammelt! Ak," vedblev han, "hvis du blot vidste, hvilken forskel det gør – at have valgt og brudt med fortiden, at have talt ud! Jeg et større menneske i dag end jeg var i går! Endnu i går var jeg bange for hende; der stod en slags mysterium om hende, der ligesom spottede mig, et mysterium af viden og begavelse, som nedtrykkede mig, selv i min kærlighed. Men nu er jeg kun bange for at være alt, alt for lykkelig."

Jeg stod tavs, for at lade hans følelser komme til orde. Han gjorde et ophold, idet han tog hatten af og brugte den som vifte.

"Lad mig nu forstå dig fuldstændigt," sagde jeg endelig. "Du har bedt madame Blumenthal om at blive din hustru?"

"Min hustru efter mit eget bevidste valg!"

"Og hun har sagt Ja?"

"Hun bad om tre dages betænkningstid."

"Lad os sige fire! Hun har nemlig kendt din hemmelighed siden i morges. Det er min pligt at sige dig, at jeg har fortalt hende den."

"Så meget des bedre!" udbrød Pickering, uden at vise nogen åbenbar misbilligelse eller overraskelse. "Mit tilbud er ikke glimrende for en dame som hende, og så grusomt det end er at vente, finder jeg dog, at det ville være hensynsløst at trænge yderligere ind på hende."

"Hvad mener hun om, at du således bryder dit løfte?" spurgte jeg.

Pickering var alt for forelsket til at vise nogen falsk anger. "Hun siger, at hun elsker mig for højt til at have mod til at fordømme mig. Hun er enig med mig i, at jeg har ret til at være lykkelig. Jeg forlanger jo ikke at blive undtaget fra de almindelige love. Jeg beder blot om friheden til at prøve at eksistere!"

Hans svar overraskede mig naturligvis; det var ikke på den måde, jeg havde forventet, madame Blumenthal ville gøre anvendelse af mine oplysninger. Men det lå nu ikke mere i mine hænder, og alt, hvad jeg kunne gøre, var at råde min ven til ikke at gå hen og skaffe sig en feber på halsen over alt dette.

Den næste dag aflagde Niedermeyer mig et besøg; jeg havde givet ham mit kort under vor samtale i Operaen. Vi sludrede sammen en tid, til sidst udbrød han pludselig: "For resten har jeg et nyt kapitel i historien om Clorinda. Majoren er i Homburg!"

"Virkelig?" sagde jeg. "Hvornår er han ankommet?"

"For tre dage siden."

"Og hvad laver han så?"

"Han lader til," sagde Niedermeyer leende, "først og fremmest at være optaget af at sende blomster til madame Blumenthal. Jeg mødte ham den morgen, han ankom, i færd med at udvælge sig en buket, og han var ikke tilfreds med mindre end en ligefrem høstak af hvide roser. Jeg håber da, hun tog mod dem."

"Det kan jeg forsikre Dem for, hun gjorde," udbrød jeg. "Jeg så hende nærmest bruge dem som hovedpude. Men jeg vil ikke råde majoren til at bygge noget på det – han har en rival."

"De mener den bløde unge mand fra forleden aften?"

"Ja, Pickering er ganske vist blød, men det lader til at have tjent hans sag i dette tilfælde. Han har tilbudt hende alting, og hun har endnu ikke afvist ham." Jeg havde givet min gæst en cigar, og han pulsede løs på den uden at sige noget. Endelig spurgte han, om jeg havde gjort madame Blumenthals bekendtskab, og da jeg bekræftede det, spurgte han, hvad jeg syntes om hende. "Det vil jeg ikke fortælle Dem," sagde jeg, "så vil De bare synes, *jeg* er blød."

Han slog asken af cigaren og sendte mig et sideblik. "Jeg har set Deres ven rundt omkring," sagde han, "og selv om De ikke havde fortalt mig det, ville jeg ikke være i tvivl om, at han var forelsket. Når han har forladt sin tilbedte, bærer han resten af dagen det samme ansigtsudtryk som i det øjeblik, han rejste sig fra hendes fødder, og mere end én gang har jeg følt mig tilskyndet til at gøre ham opmærksom på det ved at støde til ham med albuen, som man gør med et menneske, der uforvarende er trådt ind i éns dagligstue med galocher på. De siger, at han har tilbudt vor veninde alt, men, min kære ven, sandheden er, at han ikke har alt at tilbyde hende. Han er uden tvivl så elskværdig som selve morgengryet, men denne kvinde har ikke smag for dagslys."

"Jeg forsikrer Dem for, at Pickering er et meget interessant menneske," sagde jeg.

"Nå, der kom det frem! Han har en historie, ikke sandt? Han er en forældreløs, er født uden for ægteskab, lider af brystsyge, er arving til store ejendomme? Hun vil læse hans patetiske lille fortælling til ende, lukke bogen langsomt og blidt og kærtegne omslaget; og så, når han mindst venter det, vil hun kaste den fra sig, ud i det støvede intet, hvor hun gemmer alle sine andre

gamle affærer. Hun vil lade ham hænge i nogen tid, men hun vil lade ham falde til sidst."

"Hvis hun gør det," udbrød jeg ophidset, "er hun virkelig en samvittighedsløs lille gås!"

Niedermeyer trak på skuldrene. "Jeg har aldrig sagt, at hun var en helgen!"

Selv om jeg følte, at Niedermeyer var både skarpsindig og dreven, ville jeg ikke tage hans simple dom for pålydende, og samme aften modtog jeg en billet, som forstærkede mine tvivl. Den var fra Pickering, og lød som følger:

> "Min kære ven. – Jeg nærer et begrundet håb om at blive lykkelig, men må rejse til Wiesbaden for at erfare min skæbne. Madame Blumenthal rejser derhen nu i eftermiddag; hun agter at tilbringe nogle dage i denne by, og har tilladt mig at ledsage sig. Ønsk mig held og lykke; du vil snart høre resultatet.
>
> *E. P.*"

En af Homburgs mere underholdende foreteelser er, at man på skift kan indtage sine måltider ved forskellige *table d'hôtes*. Således skete det, at Niedermeyer et par dage senere indtog en sin middag på mit hotel, og havde sikret sig pladsen ved siden af mig. Da vi satte os til bords, fandt jeg på min tallerken et brev med poststempel Wiesbaden. Det indeholdt kun tre linjer:

> "Jeg er lykkelig. Hun har modtaget mit tilbud for en time siden! Jeg kan næppe fatte, at jeg er din

stakkels ven

E. P."

Jeg lagde billetten foran Niedermeyer; vel ikke ligefrem triumferende, men med en vis ivrig glæde over, at hans ord var blevet gjort til skamme. Han så på den, længere end nødvendigt for at læse den, strøg alvorligt med hånden over skægget, og jeg følte pludselig, at det vist ikke var så let at overbevise en elev af Metternichs skole. Til sidst foldede han billetten sammen og spurgte, idet han gav mig den tilbage: "Har din ven nævnt madame Blumenthals ærinde i Wiesbaden?"

"De ser så snedig ud. Jeg ved det ikke!" sagde jeg.

"Hun er taget derhen for at få majoren til at følge efter. Han var med det næste tog."

"Og har majoren måske meddelt Dem noget?"

"Han er ikke nogen stor brevskriver."

"Nå," sagde jeg, og lagde brevet i lommen, "med dette brev i hånden må jeg nødvendigvis vente med at dømme om noget. Lad os få en flaske Johannisberger og drikke på dydens triumf."

I otte dage hørte jeg intet fra Pickering – det overraskede mig i nogen grad, og som dagene gik, foruroligede det mig tillige. Jeg havde forventet, at hans lykke ville give sig udslag i en strøm af små bulletiner, og hans tavshed tydede på, at der var gået en sky for hans sol. Endelig skrev jeg til hans hotel i Wiesbaden, men fik intet svar. Derefter gik jeg hen til det hotel i Homburg, han havde boet på, idet jeg tænkte, at han muligvis havde efterladt ejendele, som han før eller siden ville sende bud efter. Man fortalte mig da også virkelig, at han netop telegrafisk havde bedt om at få sine sager sendt til Köln. Jeg sendte øjeblikkelig en forespørgsel til Köln om hans befindende, og

grunden til hans tavshed. Den næste dag fik jeg tre ord til svar – han bad mig uden videre omsvøb om at komme. Jeg spildte ikke et øjeblik, og nogle timer efter var jeg i Köln. Det var mørkt, da jeg ankom, og der faldt en kold efterårsregn over byen. Pickering var, med en ligegyldighed, der i sig selv betegnede hans fortvivlelse, taget ind på et gammelt, skummelt hotel, og jeg fandt ham siddende foran en halvt udslukt kamin i et stort værelse, der så ud til at være blevet mere og mere gråt ved at indsuge al den tristesse, som ti generationer af rejsende havde uddunstet. Jeg så på ham, da han rejste sig for at tage imod mig; det var tydeligt, at han var overvældet af sine trængsler. Han var bleg og hærget, hans ansigt var blevet fem år ældre. Nu kunne han med god samvittighed rose sig af at have drukket af livets bæger! Jeg længtes efter at komme på det rene med, hvad der havde gjort drikken så bitter. Imidlertid forskånede jeg ham for al utidig nysgerrighed og lod ham tage sig den tid, han havde nødig. Vi forsøgte i nogen tid forgæves at samtale om Kölns seværdigheder. Endelig rejste han sig og stod længe og så ind i ilden, medens jeg langsomt gik frem og tilbage i det mørke værelse.

"Ak," udbrød han, "jeg ville jo gøre erfaringer, og nu ved jeg sandelig også mere, end jeg gjorde for en måned siden."

Han fortalte mig da med temmelig fatning, som om hans sår allerede smertede mindre, de foregående dages historie. Han gik let hen over detaljerne; det var tydeligt, at han aldrig mere ville fortælle mig noget så frit og uden forbehold, som dengang hans forhold var i fremgang.

Efter at hans elskede en aften havde tilkendegivet ham sine følelser så tydeligt, som han kunne ønske, tilbragte han resten

af natten med at fortælle stjernerne og natteluften sin lykkes hemmelighed.

"Det er næsten det hele værd," sagde han, "blot for en time at have været således i den syvende himmel. Jeg tror ikke, noget menneske oplever det mere end én gang i livet."

Den næste morgen var han vendt tilbage til madame Blumenthals bopæl, hvor han til sin forbløffelse var blevet mødt med en fuldstændig afvisning af hans besøg. Han spadserede omkring et par timer – nu i en ganske anden stemning – og vendte så tilbage. Tjeneren gav ham da en billet, der kun indeholdt disse ord:

> "Lad mig være ene i dag. Jeg vil skænke Dem ti minutter i morgen aften."

De næste 36 timer kunne han ikke give nogen sammenhængende skildring af, men madame Blumenthal havde modtaget ham på det angivne tidspunkt. Næsten inden hun havde talt, havde han fået en fornemmelse af, hvor tåbelig han havde været, når han mente at kende hende.

"Man taler ofte om folk, der lægger masken," sagde han, "det er en fast talemåde hos romanforfattere. Nuvel, der stod hun for mig med masken i hånden. – Hendes ansigt," vedblev han alvorligt, efter en tøven, "hendes ansigt var forfærdeligt." – "Jeg tilstår Dem ti minutter," havde hun sagt, idet hun pegede på uret. "Opfør Deres scene med mig; riv Deres hår ud, sving Deres dolk." Og hun havde sat sig med armene overkors. "Det er ikke nogen spøg," råbte hun, "det er dødsens alvor, lad os få det overstået. De er afskediget – har De intet at sige?"

Han havde fremstammet en usammenhængende bøn om en forklaring, og hun havde rejst sig og var gået hen til ham. Hun

havde målt ham fra isse til fod, hun var meget bleg og åbenbart mere ophidset end hun ønskede, han skulle se.

"Jeg har ikke længere brug for Dem," sagde hun med et smil, "og De burde være færdig med mig! Det har alt sammen været nydeligt; men der er glimrende grunde til, at det nu må være slut."

"De har altså spillet en komedie?" gispede han, "De har aldrig holdt af mig?"

"Jo, indtil jeg kendte Dem; indtil jeg så, hvor langt De ville gå. Men nu er romanen slut, det er tid til kaste maskerne. Lad os lukke bogen og være gode venner."

"De ville se, hvor langt jeg ville gå?" gentog han. "De har trukket mig rundt ved næsen, og hele tiden haft *dette* som mål?"

"Jeg har trukket Dem om ved næsen, ja, hvis De vil kalde det sådan. Jeg modtog Deres besøg, både på passende tidspunkter og til alle andre tider. Nogle gange var de højst underholdende, til andre tider kedede de mig umådeligt. Men De var sådan et mærkeligt tilfælde af – ja, hvad skal jeg kalde det? – af oprigtighed, at jeg besluttede at tage det ene med det andet. Jeg ønskede at få Dem til at forpligte Dem fuldstændigt, umisforståeligt. Jeg ville have foretrukket ikke at bringe Dem hertil, men det var desværre nødvendigt. Naturligvis kan jeg ikke gifte mig med Dem, jeg kan få bedre tilbud. Og tak De skæbnen for det. De har tænkt alverden om mig en månedstid, men Deres gode vilje ville næppe vare ved. Jeg er for gammel og har set for meget, og De er for ung og for godtroende. Jeg synes, jeg har været meget venlig mod Dem, jeg har kælet for Deres drømmerier og bortset fra, at jeg måske kan forekomme Dem en smule brysk lige nu, har De vist ikke noget at beklage Dem

over. Jeg ville have afvist Dem på en mere blid måde, hvis jeg havde haft længere tid; omstændighederne har gjort det nødvendigt at gå hurtigere frem. Anklag mig, forband mig, hvis De har lyst. Jeg vil bære over med alt!"

Pickering havde lyttet opmærksomt nok til hende til at opfatte, at jorden, som ved en pludselig rystelse, var forsvundet under hans fødder, og at han måtte gribe for sig. Han vendte sig om i stum forbløffelse.

"Jeg ved ikke, hvordan jeg så ud til at tage det," sagde han, "men – og jeg ved virkelig ikke hvorfor – hun lod til virkelig at ønske en eller anden form for bebrejdelse og skældsord. Men jeg kunne ikke, i det øjeblik, have udtalt ét eneste bebrejdende ord. Jeg havde kvalme, jeg ville ud, ud i den friske luft – ryste hende af mig og komme til mig selv. 'Har De intet, intet, intet som helst at sige?' råbte hun, da jeg stod med hånden på dørgrebet. – 'Har jeg ikke sagt rigeligt?' tror jeg, jeg svarede. 'De vil måske skrive til mig, når De er kommet hjem?' – 'Det tror jeg ikke,' sagde jeg. 'Bah! Om seks uger kommer De og besøger mig!' – 'Aldrig!' sagde jeg – 'Det er jo bare en tilståelse af, hvor tåbelig De er!' svarede hun, 'det betyder kun, at selv efter moden overvejelse vil De ikke være i stand til at vurdere den filosofi, det ligger i min opførsel.' Ordet *filosofi* forekom mig så mærkeligt, at jeg ligefrem tror, jeg smilede. 'Jeg har givet Dem alt, hvad De gav mig,' vedblev hun. 'Denne affære havde ikke sin rod i hjertet.' – 'Jeg ville ønske, De havde fortalt mig noget før, at det var sådan, De så på det!' udbrød jeg.

Derefter gik jeg min vej. Den næste dag forlod jeg Wiesbaden på en damper, der gik ned ad Rhinen. Jeg sad hele dagen på skibet, uden at vide, hvor jeg skulle hen, eller hvor jeg skulle stå

af. Jeg befandt mig i en slags rædselstilstand, det var som jeg havde kastet et blik ned i Helvede. Endelig så jeg tårnene på domkirken her i Köln, og da skibet lagde til, gik jeg i land. Jeg har været her i en uge. Jeg har ikke sovet en hel nat igennem – og dog har denne uge været mig en hvile."

Det forekom mig, at han var godt på vej til at komme til sig selv, og at hans egen filosofiske tankegang ville bringe ham på ret køl, når den blot fik tid til at virke. Efter at han havde fortalt sin historie, vendte jeg kun tilbage til hans sorg en eneste gang – den samme aften, da vi skulle skilles for natten. "Tillad mig at sige, at der dog var nogen sandhed i *hendes* bemærkning om din forelskelse," sagde jeg. "Du brugte hende, men ikke med hjertet, og dog var det hele tiden hende, der udnyttede dig, uden at du vidste det. Det var som den ene diamant, der skærer den anden. Hendes behov var mere overfladiske, og hun blev først træt af legen." Han rynkede panden og vendte sig om med en usikker bevægelse, men uden at modsige mig. Jeg ventede nogle få øjeblikke, for at se, om han ville erindre, at han havde et krav på mig, men han lod til at have glemt det.

Den næste dag gik vi igennem den pittoreske gamle stad og naturligvis besøgte vi også domkirken. Pickering sagde kun lidt, han lod til at være fordybet i sine egne betragtninger. Han satte sig ned ved en søjle foran et pragtfuldt vindue med glasmalerier. Jeg overlod ham til sig selv og sine tanker, og gik langsomt gennem kirken. Da jeg kom tilbage, kunne jeg se, at han havde noget at sige. Men før han fik talt, lagde jeg hånden på hans skulder og så på ham med et betydningsfuldt smil. Han sænkede hovedet og så ned mod gulvet med et udtryk af accept og ydmyghed. Jeg trak brevet, som han havde betroet mig, op af

lommen, hvor det havde ligget urørt i en måned, lagde det på hans knæ uden at sige noget, og fjernede mig for at lade ham åbne det i fred.

En halv time efter vendte jeg tilbage, men han var der ikke mere, og en af sakristanerne, der havde bemærket, at jeg ledte efter Pickering, fortalte mig, at han vistnok havde forladt kirken. Jeg fandt ham gående langsomt op og ned ad gulvet i sit dystre værelse. Man ville have bragt mig i forlegenhed, hvis man havde spurgt mig, hvilken virkning jeg havde forventet, at brevet fra Smyrna skulle have frembragt, men hans reaktion overraskede mig. Han var ophidset og tilsyneladende noget irriteret.

"Åbenbart," sagde jeg, "har du læst dit brev."

"Jeg skylder dig vist at fortælle, hvad der stod i det," svarede han. "Da jeg gav dig det for en måned siden, gjorde jeg mine venner uret."

"Du kaldte det en 'marchordre', hvis jeg husker ret."

"Jeg var en tosse! Det er en løsladelse."

"Fra din trolovelse?"

"Fra det hele! Brevet er naturligvis fra mr. Vernor. Han ønsker at underrette mig ufortøvet om, at hans datter, efter for en uge siden for første gang at have erfaret, hvad man forventede af hende, rent ud nægter at betragte mig som bundet af en sådan kontrakt. Man gav hende en uges betænkningstid, og hun har tilbragt denne uge utrøstelig og i tårer. Hun har modstået enhver form for forsøg på at overbevise hende, skriver mr. Vernor; og tvang ønsker han naturligvis ikke at benytte. Den unge dame finder det omtalte arrangement 'afskyeligt'. Efter at hendes pligter hele livet har været udstukket for hende, vover

hun nu endelig at have en mening for sig selv. Jeg tilstår, at det overrasker mig; man har altid skildret mig hende som et mønster på passiv lydighed, og regnede med, at det ville blive ved at være sådan til den bitre ende. Men sådan er det slet ikke! Hun har forlangt, at man formelt skal løse mig fra mit løfte, og hendes fader meddeler mig endog, at hun truer med en nervefeber, hvis man ikke føjer hende. Mr. Vernor tilføjer, den unge dames indstilling har været et stort chok for ham. Han skriver desuden, at han ikke vil forøge den sorg, som jeg muligvis vil gøre ham den ære at føle, ved den mindste hentydning til sin datters charmerende egenskaber og det store tab, jeg lider, og håber af hensyn til alle vedkommendes rolighed, at jeg måske har moret mig med at 'lægge andre planer'. Til sidst siger han, at hans bedste vens søn, uagtet denne pinlige begivenhed, altid vil være velkommen hos ham. Jeg er fri, bemærker han, og har livet for mig; han råder mig til at fuldende min fortrinlige opdragelse ved at tage en jordomrejse. Hvis jeg tager vejen om Orienten, gør han regning på, at ingen falsk følelse af forlegenhed vil få mig til at glemme, at jeg i Smyrna er sikker på at finde en venskabelig modtagelse. Det er et meget høfligt brev."

Så høfligt brevet end var, syntes Pickering dog ikke at finde nogen større tilfredsstillelse ved, at denne famøse byrde så smukt var blevet løftet fra hans samvittighed. Han rugede over sin befrielse på en måde, der ville have været mere passende, hvis han var blevet lagt i nye lænker. "Dårlige nyheder," havde han engang kaldt dette brev, og nu, hvor dets indhold viste sig at stå i stik modsætning til hans anelser, følte han ingen trang til at udtale den omvendte mening og erklære nyheden for god.

Stakkels fyr, hans fantasis vinger var blevet grusomt beklippet, og det var en naturlig tanke, at hvis han ikke for en måned siden havde været så sikker i sin overbevisning og havde samtykket i at bryde mr. Vernons segl, ville han måske være undsluppet madame Blumenthals tilnærmelsers skærsild. Men jeg overlod ham til at moralisere for sig selv; jeg havde intet ønske om, som man siger, at gnide salt i såret. I øvrigt fulgte mine tanker en anden bane; jeg sagde til mig selv, at hvis den blide ynde og de blomstrende løfter, hendes unge ansigt havde ladet opstå i min forestilling, var betegnende, så lod miss Vernors evne til ædle og storsindede gerninger ane, at denne ændring af min vens livsbane var mindre heldig, end man skulle antage ved første blik. Jeg vendte mig om, og så, at han stod og betragtede den unge dames fotografi.

"Naturligvis har jeg nu ingen ret til at beholde det længere!" sagde han. Og før jeg fik tid til at forhindre det, havde han kastet det i ilden.

"Jeg er ked af, at jeg først siger det nu," bemærkede jeg efter en tids tøven, "men det skulle undre mig, om miss Vernor ikke var et overordentligt charmerende væsen."

"Rejs derhen og overbevis dig selv," svarede han mørkt. "Marken er fri. – Der står kun tilbage for mig at glemme hende," tilføjede han lidt efter. "Det skulle ikke være så vanskeligt. Men sig mig," spurgte han pludselig, "er det ikke hårdt for en stakkels djævel, der kun forlanger af skæbnen at få lov at sidde fredeligt i en krog, så ondskabsfuldt at være blevet skubbet rundt med?"

Jeg erklærede, at det virkelig var hårdt, og at han havde ret til at fordre en ny, tom side af sit livs bog, og lov til at starte på en

frisk. Mr. Vernors råd var godt; han burde forlyste sig med en lang rejse. Hvis det kunne være ham til nogen trøst, ville jeg godt slå følge med ham.

Pickering modtog tilbuddet uden stor begejstring; han havde det samme forlegne udtryk som en mand, der havde gjort sig stor ulejlighed med at gøre en god figur i et selskab, men pludselig så sig lukket ude. Vi påbegyndte imidlertid rejsen, og lidt efter lidt mærkede jeg, at hans entusiasme atter vågnede. Hans iboende evner til at nyde kunst og skønne udsigter var for dybt forankrede til at han for evigt kunne være upåvirket, og efter at vi havde tilbragt et par uger med at besøge billedgallerier og beundre monumenter og antikviteter, følte jeg, at jeg for første gang så ham fra hans bedste og mest naturlige side. Han havde udstået en feber og var derefter blevet forkølet: pendulet var svinget frem og atter tilbage på en måde, der havde været temmelig belastende for maskineriet, men nu arbejdede det atter i sin vante, naturlige takt. Han havde til en vis grad genvundet den ukunstlede veltalenhed, som han havde givet prøve på i Homburg, og talte om tingene med næsten den samme passionerede optagethed som dengang.

En dag i Brügge, da jeg var nødt til at holde mig inde på grund af en dårlig fod, holdt han ved sin hjemkomst en begejstret lovtale over et vist Madonna-billede med et særegent ydmygt udtryk, der var malet af Hans Memling, og hans udbrud ved den lejlighed forekom mig langt fornuftigere end hans tidligere lovprisninger af madame Blumenthal. Han havde sine mørke dage og melankolske øjeblikke – timevis af uimodståelig skuen tilbage, men jeg lod dem komme og gå

uden at bebrejde ham det, for det forekom mig, at han hver gang bagefter var en lille smule mere fattet og tilfreds.

En aften sad han dog og hang med hovedet på en så trist måde, at jeg greb tyren ved hornene og sagde til ham, at han nu måtte have betalt sin gæld til angeren, og at han skyldte sig selv at forsage enhver erindring om denne kvinde.

Han så forundret på mig; derpå svarede han rødmende:

"Denne kvinde? – Jeg tænkte ikke på madame Blumenthal!"

Fra den dag af forklarede jeg mig hans tungsindighed på en anden måde, og alt i alt var han efter seks ugers forløb ved så smukt et helbred og sindstilstand som tænkes kan. Vi rejste til Italien, og gjorde ophold i Venedig i fjorten dage. Dér indtraf den en begivenhed, som jeg inderst inde allerede i nogen tid havde ventet; jeg mente i virkeligheden, at det blot var et spørgsmål om tid.

Vi havde tilbragt dagen på Torcello, og vi vendte tilbage i solnedgangens glødende skær, blidt vuggede af bølgerne og af bådførernes sang. "Nu er jeg så godt på vej," sagde Pickering pludselig; "jeg tror, jeg rejser."

I en dog times tid havde vi ikke vekslet et ord, og der var derfor naturligt for mig at spørge: "Hvorhen?" Men da vi i det samme nåede Piazzettaen, kunne han ikke straks svare. Jeg sprang først i land, og jeg vendte mig for at række ham hånden. Idet han greb den, mødtes vore blikke, og han svarede: "Til Smyrna!"

Han rejste et par dage senere. Jeg havde engang påstået, at miss Vernor måtte være et charmerende væsen, og et halvt år senere fik jeg et brev fra ham, hvori der stod, at jeg havde ret.

Fire gange mødt

1

Kun fire gange har jeg mødt miss Spencer, men disse møder står indgraverede i min erindring; for denne unge dame gjorde et stærkt indtryk på mig. Hun var en ædel prøve på en lidet almindelig typus. Efterretningen om hendes død har voldt mig oprigtig sorg – og dog, når jeg rigtigt tænker mig om, burde jeg måske glæde mig. Sidste gang ... men vi vil går frem i orden.

Første gang vi mødtes, var ude på landet; det kan nu være en sytten eller atten år siden. Min ven Jones, som skulle tilbringe juleferien hos sin moder, havde overtalt mig til at følge med, og til ære for os gav min værtinde et aftenselskab for venner. Det var for mig en ganske ny forlystelse, for hidtil havde jeg så godt som altid boet i store byer, og jeg havde aldrig vovet mig ud i hjertet af en amerikansk provins. Lige fra morgenstunden faldt sneen med en sådan vedholdenhed, at man på vejen gik i til knæene. – Hvordan skulle damerne bære sig ad med at komme til mrs. Jones? Det var meget naivt af mig at være bekymret: i Grimwinter havde de med største fornøjelse trodset langt værre hindringer for at have den glæde at overvære et selskab, som to lige fra New York ankomne herrer beærede med deres nærværelse. Ingen af de indbudte svigtede.

I løbet af aftenen spurgte mrs. Jones mig, om "jeg ikke ville vise en af damerne fotografierne." De omtalte fotografier fyldte to mægtige bind, som hendes søn, der ligesom jeg kom tilbage fra en rejse i Europa, havde bragt med. Ved at se mig om i salen, bemærkede jeg, at de fleste af de unge damer var forsynet med en genstand, der optog deres opmærksomhed i langt højere grad, end et af solen gengivet landskab. Jeg bemærkede tillige,

at en af gæsterne stod alene henne ved kaminen; efter at have betragtet hende et øjeblik, svarede jeg:

"Jeg skal meget gerne vise Dem for damen der."

"Fortræffeligt", sagde mrs. Jones; "det er netop hende; hun holder ikke af 'flirtations'."

Havde jeg fået tid til det, havde jeg måske erklæret, at når hun ikke holdt af 'flirtation', var det måske bedre at tage en anden; men jeg fik ikke lejlighed til at protestere; mrs. Jones havde allerede foreslået mig som fotografiforeviser.

"Hun vil blive henrykt," sagde hun, da hun et par minutter efter kom hen til mig. "Miss Spencer passer netop for Dem – så alvorlig, så fornuftig."

Min værtinde præsenterede mig.

Om miss Caroline Spencer end ikke var nogen skønhed, var hun dog en nydelig lille, dejligt skabt person. Hun kunne ikke være langt fra de tredive; men hendes figur og hendes vidunderlig friske ansigtsfarve gav hende næsten udseende af et barn. Hendes hoved var meget smukt og håret ordnet som på en græsk buste. Jeg fandt hende mistænkt for smag for de skønne kunster, for så vidt et ophold i Grimwinter var i stand til at begunstige anlæg af den slags.

Hun var virkelig nydelig med den svage uregelmæssighed i trækkene, de lidt tynde læber og de skinnende hvide tænder. Om halsen havde hun, hvad damerne, om jeg ikke tager fejl, kalder en "ruche," sammenholdt med en simpel koralbroche, og i hånden en vifte uden nogen luksus.

Desuden lagde jeg mærke til, at skørtet på hendes sorte silkekjole måske ikke var fuldkomment så vidt, som datidens mode fordrede.

Hun gav mig en lille ceremoniel hilsen, viste de hvide tænder mellem de smalle læber og smilede. Det syntes virkelig, som om hun var henrykt og tillige lidt forlegen ved udsigten til at studere de skatte, hvis skønheder jeg havde påtaget mig at forklare hende. Jeg for min del følte mig ikke ængstelig ved min rolle. Jeg trak kartonerne frem og rykkede to stole hen til et vel belyst bord. Fotografierne forestillede optrin og genstande, jeg godt kendte: udsigter i Schweiz, Italien og Spanien, mere eller mindre berømte mindesmærker, malerier og statuer. Jeg fortalte, hvad jeg vidste om hver genstand; min dame betragtede fotografierne efterhånden, som jeg tog dem frem, ét for ét, lyttede ubevægelig og støttede viften mod underlæben. Når jeg lagde et stykke tilbage i mappen, spurgte hun: "Har De set originalen?" Jeg kunne næsten hver gang svare, at jeg havde set den flere gange, og så fæstedes hendes smukke øjne ligesom stjålent et øjeblik på mig.

I begyndelsen af vor underholdning havde jeg spurgt hende, om hun kendte Europa, og mit spørgsmål havde kun indbragt mig et lavmælt, hurtigt og fortroligt: "Nej, nej, nej!" Siden henvendte hun kun af og til med lange mellemrum et ord til mig, uden at tage øjnene fra fotografierne. Da vi var færdige med gennemsynet af den ene mappes indhold, lod jeg, som om jeg ikke tænkte på den anden; jeg følte, at mine forklaringer vel ikke kedede hende, men hendes tavshed ærgrede mig.

"Jeg beklager, at mit hverv er endt, miss Spencer," sagde jeg.

Idet jeg hilste, så jeg en svag rødme farve hendes kinder. Med febrilsk hånd bevægede hun den beskedne vifte, og, i stedet for at betragte samlingen som endt, fæstede hun sine øjne på den anden mappe, der stod lænet mod bordet.

"De vil ikke vise mig dem dér?" sagde hun.

"Med fornøjelse, hvis De ikke er træt," svarede jeg.

"Jeg er aldeles ikke træt," vedblev hun; "jeg kan aldrig blive ked af at beundre sådanne skønne ting."

Idet jeg gjorde mig rede til at tilfredsstille hendes videbegærlighed, lagde hun sin hånd kærtegnende på kartonet og spurgte:

"Og det sted, har De også set det?"

Ved at undersøge det første fotografi, så jeg, at jeg havde været der – det var en udsigt over Genfersøen fra slottet Chillon.

Jeg gjorde hende opmærksom på den vidunderlige virkning af genskinnet af de furede klipper og de runde tårne i søens klare vand. Hun råbte ikke: "Fortryllende!" og lagde billedet til side for at gå over til det næste. Hun kom ikke med et af disse almindelige udbrud, som amatørerne plejer, men spurgte, om det ikke var her, Bonnivard sad fanget. Jeg svarede Jo og søgte at genkalde mig de strofer, hvori Byron beskriver fangens lidelser; hukommelsen svigtede, og jeg standsede forvirret.

Hun viftede sig et øjeblik, gentog verset med bevæget stemme, men uden mindste affekteret begejstring. Da hun var færdig med sit citat, rødmede hun. Jeg gjorde hende min kompliment og erklærede, at hun var fuldkomment udrustet til at besøge Schweiz og Italien. Atter sendte hun mig et stjålent blik for at se, om jeg ikke spottede, og jeg tilføjede:

"Men hvis De ønsker at overtyde Dem om, hvorvidt Byrons beskrivelse er nøjagtig, må De give Dem afsted uden at spilde for megen tid, for Europa de-byroniseres med en beklagelig hurtighed."

"Hvor lang tid giver De mig?"

"Jeg giver Dem 10 år."

"Jeg tror, jeg vil kunne rejse inden 10 år," svarede miss Spencer med største alvor.

"Så meget des bedre. Det vil interessere Dem uhyre."

Jeg fik netop fat i et fotografi af en krog i Europa, som genkaldte kære erindringer. Formodentlig indgød erindringerne mig en slags veltalenhed, for miss Spencer hørte på mig med tilbageholdt åndedræt.

"Var De længe i udlandet?" spurgte hun efter en stunds tavshed.

"Flere år."

"Og De har rejst over alt?"

"Over alt ikke. Jeg har gennemstrejfet Europa en smule på lykke og fromme. Jeg holder overordentlig meget af at rejse."

Atter et af hendes stjålne blikke.

"De taler fransk og italiensk?"

"Nok til at kunne hjælpe mig igennem."

"Er det meget svært?"

"Jeg er overbevist om, at De hurtigt lærer det," svarede jeg galant.

"Ak, jeg tænker ikke på at tale andet sprog end mit eget; jeg ville blot kunne forstå det. Man siger, at Théâtre-Français er så smukt."

"Det bedste teater i verden!"

"Har De været der ofte?"

"Da jeg boede i Paris, var jeg der hver aften."

"Hver aften!" gentog hun og slog de store øjne op. – Lidt efter spurgte hun: "Hvilket land foretrækker De?"

"Et land er der, som jeg foretrækker for alle andre på grund af dets sol. Jeg er vis på, at De inden 10 år vil tænke som jeg."

"Italien?" sagde hun.

"Italien," svarede jeg.

Der var kommet liv i hendes ansigt; hun havde næppe set smukkere ud, om jeg i stedet for at vise hende fotografier havde talt til hende om kærlighed. Hun så på mig med spørgende mine, vendte øjnene bort og rødmede en smule. Efter en pause brød hun tavsheden og sagde:

"Netop det land, jeg ønsker at besøge."

Uden at veksle et ord så vi på flere fotografier.

"Det skal ikke være så dyrt at leve i Italien?" sagde hun endelig.

"Nej. Jeg har levet dér billigere end noget andet sted."

"Men alt det koster dog en del, ikke sandt?"

"De mener en rejse til Europa?"

"Ja. Rig er jeg ikke – jeg giver undervisning. Det er problemet."

"Penge må der ganske vist til," svarede jeg; "men man kan indrette sig således, at man ikke behøver at give for meget ud."

"Det tror jeg, at jeg godt ville kunne komme ud af," svarede miss Spencer. "Jeg gør ikke store fordringer. – Jeg har allerede lagt lidt til side til min rejse," vedblev hun i en fortrolig tone. "Men alt har været mig imod, pengene og meget andet. Jeg har ventet og ventet. Det var et luftslot. Jeg vover næppe at tænke på det. To-tre gange stod slottet næsten fiks og færdigt, men så snart jeg begyndte at tale om det, styrtede det sammen! Det er urigtigt af mig, at tale med Dem om min drøm," vedblev hun

med lidt hykleri; for blot det at fortælle om hendes plan var hende øjensynlig en stor glæde.

"Der er en dame, som har meget venskab for mig, og som slet ikke bryder sig om at forlade Grimwinter, med hende taler jeg bestandig om min rejse. Hun sagde forleden dag, at hun ikke vidste, hvad der skulle blive af mig; fik jeg ikke Europa at se, gik jeg måske fra forstanden, og sikkert ville jeg gøre det, hvis jeg havde den glæde, at min drøm gik i opfyldelse."

"Vær De rolig," svarede jeg leende; "De har ventet længe og har dog hele Deres forstand."

Hun så et øjeblik på mig uden at svare.

"Det er jeg ikke så sikker på," sagde hun endelig. "Jeg kan ikke tænke på andet end på det og glemmer så meget, jeg ellers burde tage mig af. Det er dog en slags galskab."

"Midlet er ikke svært at finde: De må rejse!"

"Ja, jeg er overbevist om, at jeg får Europa at se. Jeg har en fætter derovre."

Vi så endnu nogle fotografier, og jeg spurgte miss Spencer, om hun altid havde boet i Grimwinter.

"Hel og holden provinsialist er jeg ikke, min herre!" svarede hun og rettede sin lille skikkelse til dens fulde højde; "jeg har tilbragt hele 23 måneder i Boston."

Jeg svarede, at i så fald ville synet af Europas gamle hovedstæder ikke overraske hende i den grad, hun antog; men det lykkedes mig ikke at indgyde hende nogen frygt i den henseende.

"Jeg kender den gamle verden bedre, end De tror," sagde hun. "Jeg har ikke ladet mig nøje med at læse Byron; jeg har forberedt mig, studeret historikerne og rejsebeskriverne."

"Jeg forstår Dem," svarede jeg. "De har amerikanernes medfødte lidenskab – lidenskaben for det maleriske. For os andre er det en ungdomslidenskab, der går forud for erfaringen. Senere kommer erfaringen og viser os, hvad vi allerede har set i drømme."

"Hvad De der siger, finder jeg meget rigtigt," svarede miss Spencer. "Jeg har drømt om alt, og jeg håber at se alt."

"Jeg er bange for, at De har spildt megen tid."

"Ja, det er også det, jeg bebrejder mig."

Gæsterne begyndte at gå, man tog allerede afsked. Miss Spencer rejste sig og rakte mig frygtsomt hånden; men kunne jeg dømme af glansen, som strålede i hendes øjne, havde vor samtale hjulpet til at genopbygge hendes luftslot.

"Jeg tager tilbage til Europa," sagde jeg, idet jeg trykkede den lille hånd, "og skal passe på, når De kommer."

"Og skulle jeg blive skuffet," sagde hun, "skal jeg åbent tilstå det."

Hun fjernede sig drømmende og slog med sin vifte.

2

Nogle måneder senere var jeg atter i Europa. Omtrent tre år havde jeg boet i Paria, da jeg i midten af oktober forlod byen for at møde min søster og min svoger. Ved ankomsten til Havre erfarede jeg, at paketbåden, de kom med, allerede havde landsat sine passagerer. Jeg gik derfor lige hen til det hotel, der var angivet mig af de rejsende. Min søster var anstrengt af en slem overfart, ønskede blot at hvile og afskedigede mig efter fem minutters forløb. Det blev aftalt, at vi næste dag skulle rejse sammen.

Min svoger var lidt urolig og ville blive hos sin kone; men hun påstod, at han skulle gå en tur med mig, for atter at vænne sig til at spadsere på fast grund. Det var en smuk og mild efterårsmorgen. Driveriet gennem den travle by var os en behagelig adspredelse. Vi gennemstrejfede de larmende, solbeskinnede kajer og svingede ind i en bred, livlig gade, hvis ene side lå i fuldt sollys – en provinsgade, der så ud som en gammel akvarel: store grå huse med fremspringende tage, den ene etage over den anden, røde gavle, grønne skodder, spraglede skilte, blomster på alle balkoner og tjenestepiger med hvide huer ved dørene. Vi gik i skyggen og betragtede det billede, som udfoldede sig på den modsatte side. Pludselig standsede min ledsager og trykkede min arm.

Jeg fulgte retningen af hans blik og så, at det var fæstet på et kaffehus noget bore, foran hvilket allerede var stillet borde og stole under et telttag, der gik ud over fortovet. Bag denne opstilling i fri loft sås cafeens store åbne vinduer og en halv snes træer i baljer. For at gøre stedet mere tiltalende, var der

strøet gult sand på fliserne. Cafeen havde et roligt udseende og patroniseredes formodentlig af byens småhandlende. I det forholdsvis mørke indre sås en ung pige med en kappe med rosenrøde bånd, som vendte ryggen til et stort spejl og smilede til en gæst, man ikke kunne se.

Disse småting slog mig ikke straks. Det første, som tildrog sig min opmærksomhed, var en dame, der sad alene ved et af de små borde udenfor. Hende var det, min svoger betragtede. Hun lænede sig tilbage på stolen og syntes fortabt i drømmen; i det mindste glemte hun bakken, der stod foran hende, og så ikke til vor side. Det eneste, jeg kunne se, var profilen; alligevel erindrede jeg, at jeg havde set den før.

"Den lille dame fra paketbåden?" udbrød min svoger.

"Var hun ombord på jeres dampskib?" spurgte jeg.

"På dækket mødte man hende bestandig; der spadserede hun fra morgen til aften, eller også sad hun forude med hænderne på rælingen og øjnene stirrende mod øst."

"Går du hen og taler med hende?"

"Jeg kender hende ikke. Vi har ikke vekslet to ord på hele overrejsen. Jeg befandt mig alt for ilde til at have lyst til at tale med nogen; men jeg lagde mærke til hende, og hun interesserede mig; hvorfor ved jeg ikke. Det er et stakkels lille yankeefruentimmer. Jeg antager, hun er en lærerinde, der har taget sig en ferie, og hvis elever har foræret hende en pung til bestridelse af rejseomkostningerne."

I samme øjeblik vendte genstanden for vor samtale sig for at betragte husene lige overfor.

"Vil du ikke tale med hende, så vil jeg," sagde jeg til min ledsager.

"I dit sted ville jeg vel vogte mig; hun er meget sky."

"Vær ikke bange. Jeg kender hende – jeg har tilbragt en aften med at vise hende fotografier."

Jeg skred over gaden og nærmede mig cafeen. Damen vendte sig helt om. Jeg havde ikke taget fejl – det var miss Spencer. Hun genkendte mig ikke straks og syntes forskrækket. Jeg skubbede en stol hen til hendes bord og satte mig.

"Nå," sagde jeg, "jeg håber, at De ikke allerede er blevet skuffet?"

Hun så forundret på mig, rødmede en smule, og en let bæven fortalte mig, at nu havde hun også genkendt mig.

"Det er Dem, som viste mig fotografierne hos mrs. Jones!"

"Ja, det er mig. Jeg ønsker mig til lykke med dette møde, for efter den lovtale, jeg holdt for Dem om Europa, var det min pligt at byde Dem velkommen."

"De sagde ikke for meget; jeg er så lykkelig!" svarede hun.

Hun så virkelig meget lykkelig ud. Hun syntes ikke at være blevet ældre; hun så endog noget smukkere ud end ved vort første møde. For tre år siden kunne hun lignes ved en lille skær blomst med svage farver; man vil let forstå, at jeg under de nuværende omstændigheder ikke tænkte på at søge en mindre delikat sammenligning. Ved siden af hende tømte en gammel herre sit glas absinth; bagved råbte damen i kontoret: "Alcibiades! Alcibiades!" til en opvarter med hvidt forklæde. En nydelig modsætning.

Jeg fortalte miss Spencer, at min svoger havde været hendes rejsekammerat, og forestillede ham. Hun hilste, som om hun så ham for første gang. Åbenbart havde hun ikke lagt mærke til ham, og hun tænkte ikke på at undskylde sig. Jeg blev tilbage

hos hende foran døren til kaffehuset, medens min svoger gik hjem til sin kone. Jeg sagde til miss Spencer, at der var noget mærkeligt i, at vi således skulle mødes, netop som hun steg i land, og at jeg følte mig lykkelig over, at jeg var på pletten og kunne erfare hendes første indtryk.

"Det falder mig vanskeligt at gøre mig selv regnskab for, hvad jeg føler," svarede hun. "Det er, som jeg drømmer. Jeg tror virkelig, at kaffen er gået mig til hovedet – jeg har aldrig drukket nogen så god. Her har jeg siddet næsten hel time, og har ikke lyst til at røre mig. Alting er så malerisk."

"Det er virkelig ikke rigtigt, miss Spencer, at De i den grad lader Dem henrive af det stakkels prosaiske Havre. – De beholder ingen begejstring tilbage til at ødsle med. Glem ikke alle de smukke steder, alle de dejlige sager, som venter Dem. Husk på Italien."

"Jeg er ikke bange for at komme til kort med beundring," svarede hun muntert. "Her kunne jeg blive siddende en hel dag og sige til mig selv: Endelig er jeg i Europa! Hvor her er mørkt og gammelt og fremmed."

"Og mig undrer det, at finde Dem her, slående Dem til ro under åben himmel. Er De da ikke steget af i et hotel?"

Den uskyldige dristighed, hvormed den smukke, lille amerikanerinde således satte sig foran døren til et kaffehus i en ensomhed, der måtte gøre hende bemærket, både morede og ængstede mig.

"Min fætter har sat mig af her," svarede hun. "De ved, jeg har sagt Dem, at jeg havde en fætter i Frankrig. Han mødte mig i morges ved dampskibets ankomst."

"Når han så hurtigt atter ville forlade Dem, kunne han have sparet sig den ulejlighed."

"Han har blot forladt mig for en halv time. Han er gået hen for at hente mine penge."

"Hvor er Deres penge?"

"Ja, det er noget, jeg er ganske stolt af," svarede miss Spencer med et lille latterudbrud; "jeg er kommet hertil forsynet med veksler!"

"Og hvor er Deres veksler?"

"Dem har min fætter."

Tonen i svaret tydede ikke på ringeste mistillid, men mig løb det koldt ned ad ryggen. Jeg kendte ikke miss Spencers fætter, og forudsætningen talte til hans gunst af den simple grund, at han var hendes fætter; men alligevel kunne jeg ikke værge mig mod en uro ved tanken om, at den uerfarne rejsende kvindes formue, en halv time efter at hun var steget i land, befandt sig i denne herres hænder.

"Skal han rejse med Dem?" spurgte jeg.

"Kun til Paris. Han bor i Paris; han er der for at studere malerkunst. Jeg skrev til ham og underrettede ham om min ankomst. Jeg ventede ikke, at han skulle komme helt til Havre for at møde mig; jeg mente kun at finde ham, når jeg steg af i Paris. Det er smukt af ham; han er meget god og har meget talent."

Jeg fik pludselig stor lyst til at gøre bekendtskab med denne talentfulde maler.

"Er han gået til bankieren?" spurgte jeg.

"Ja; han førte mig til et hotel – et gammelt herberg, så malerisk, så morsomt, med et trægalleri rundt om første etage

og en forekommende og net værtinde. Lidt efter gik vi ud; for jeg havde ingen franske penge; men jeg var endnu ganske fortumlet af skibets gyngen, og så mente jeg, det var bedre at hvile mig lidt. Fætter fik øje på dette sted og gik alene til bankieren. Her skal han møde mig."

Da intet berettigede til det, kunne min antagelse være meget uretfærdig; men jeg havde fået den idé i hovedet, at fætteren ikke ville vise sig igen. Jeg flyttede min stol hen til miss Spencers og var bestemt på at afvente løsningen. Hun var meget agtpågivende, og der var noget rørende i den barnlige nysgerrighed, som vaktes af røret på gaden, vognenes form, de store normanniske heste, de klippede puddelhunde, de forskellige toiletter og præsternes dragter. Alt dette var noget nyt for hende.

"Når Deres fætter kommer tilbage, hvad vil De så gøre?" spurgte jeg.

Hun betænkte sig et øjeblik, inden hun svarede:

"Det ved vi ikke rigtigt."

"Hvornår rejser De til Paris? Tager De med firetoget, vil jeg have den fornøjelse at gøre rejsen med Dem."

"Jeg er bange for, at det ikke lader sig gøre. Min fætter har rådet mig til at blive her nogle dage."

"Det råd overrasker mig!" udbrød jeg. "For at se Havre behøver man kun et par timer."

Et minut eller to sagde jeg intet. Jeg søgte at gætte, fra hvilken kant fætteren ville komme; jeg så til højre og til venstre, men ingensteds sås et menneske, der lignede en maler med en stor fremtid og en stor godhed. Til sidst tillod jeg mig at erindre min landsmandinde om, at fremmede gerne fritog sig for at

gøre Havre til en æstetisk station; Havre er et transitsted og slet ikke andet. Jeg opfordrede hende derfor til at tage til Paris med eftermiddagstoget og indtil den tid more sig med at bese fortet ved indløbet til havnen.

Jeg nævnte den gamle bygning, der kaldtes François I.s tårn, og som senere er blevet demoleret.

Miss Spencer syntes med en vis interesse at lytte til min beskrivelse af tårnet; derpå antog hendes ansigt et mere alvorligt udtryk og hun svarede:

"Endnu kan jeg intet bestemme. Min fætter har noget vigtigt at sige mig. Så snart han kommer tilbage, vil jeg spørge ham om det, og så vil vi gå ned og se fortet. Jeg har ikke så stor hast med at komme til Paris – jeg har taget mig fri for et halvt år."

Hun smilede og rystede på hovedet med et bestemt udtryk; alligevel forekom det mig, jeg i hendes blik kunne læse, at hun følte en svag uro.

"Åbent og ærligt!" udbrød jeg, "De frygter, at den ulyksalige fætter skal bringe Dem et dårligt budskab."

"Nuvel, ærlig talt er jeg bange for, at det ikke vil være godt, men jeg håber, at det ikke må være for slemt. I ethvert tilfælde har jeg lovet at høre på ham."

"De er ikke kommet til Europa for at høre; De er kommet for at se."

Da fætteren havde noget ubehageligt at meddele, var jeg nu overbevist om, at han ville komme tilbage. Samtalen fortsattes, jeg udspurgte miss Spencer om hendes rejseplan. Hun kendte ruten på sine fingre, opremsede alle stationer med en nøjagtighed som en skoledreng, der er sikker i sine sager – fra

Paris til Dijon og Avignon, fra Avignon til Marseille, der fra ad Cornichevejen til Genoa, Spezzia, Pisa, Firenze, Rom.

At der kunne være det mindste i vejen for således alene at gennemstrejfe Frankrig og Italien, var aldrig faldet hende ind; da jeg vidste, at hun ingen ledsager havde, undlod jeg at gøre hende bange.

Endelig viste fætteren sig; han kom fra en tværgade, og så snart jeg fik øje på ham, anede jeg den vordende amerikanske mester. Han bar en blød filthat og en sort rustagtig fløjlsjakke af den slags, som ofte ses i Paris og i Rue Bonaparte. Skjortekraven var slået langt tilbage og viste en hals, som på afstand set ikke var noget for en billedhugger. Han var stor, mager, med rødt hår og rødfinnet ansigtsfarve. Så vidt jeg kunne dømme, betragtede han på sin side mig med en temmelig naturlig overraskelse, mens han, skjult af sin bredskyggede hovedbeklædning, nærmede sig cafeen. Da han kom hen til os, sagde jeg, hvad jeg hed, og at jeg var en gammel bekendt af miss Spencer. Hans små grå øjne fæstede sig på mig med et spejdende udtryk; derpå tog han hatten af og gav mig en hilsen à la Don Cesar de Bazan.

"Var De også ombord på dampskibet?" sagde han.

"Nej, jeg var ikke ombord. Jeg har været her i Europa i tre år."

Han satte atter sin hat på og indbød mig med en håndbevægelse til at tage plads. Jeg satte mig, men kun for at studere ham i et par minutter. Jeg måtte tænke på at komme tilbage til min søster.

Miss Spencers fætter var en snurrig fyr; han var ikke af naturen bestemt til at tage sig ud i rafaëlsk eller byronsk kostume. Fløjlsjakken og den bare hals stod i skærende

modsætning til hans hverdagsagtige ansigt; det tætklippede hår fremhævede hans store, slet stillede ører. Dertil kom, at han påtog sig en smægtende holdning, der stak mærkeligt af mod livligheden i hans grå øjne. Måske var jeg alt for oplagt til at fælde en ufordelagtig dom; men hans blik forekom mig falsk. Først sad han tavs med hænderne støttede på nakken og så snart til højre, snart til venstre; endelig hævede han nakken, pegede på noget og sagde drævende:

"Smuk lysvirkning!"

Han lagde hovedet på siden og lukkede øjnene halvt. Jeg fulgte den af hans stok betegnende retning: den genstand, den pegede på, var en rød pjalt udenfor et tagkammervindue.

"Herlig tone!" vedblev han, uden at løfte hovedet, og skottede til mig med halvt lukkede øjne. "Meget harmonisk. Kunne gøre godt et sted i et billede."

"Jeg ser, De har et godt øje," svarede jeg. "Deres kusine har sagt mig, at De studerer malerkunsten."

Han vedblev at betragte mig på samme måde, og jeg tilføjede i en meget høflig tone:

"Jeg antager, De besøger en af vore store maleres atelier?"

Med stirrende blik og bøjet hals sad han at øjeblik tavs; så drævede han:

"Gerome."

"De elsker Deres kunst?"

"Forstår De fransk?"

"Kommer an på, hvorledes det tales."

Hans små grå øjne åbnede sig lidt og han mumlede:

"*J'adore la peinture!*"

"Nuvel! Det fransk forstår jeg," sagde jeg.

Miss Spencer lagde hånden på fætterens arm, som om hun på hans vegne følte sig smigret ved, at det lykkedes ham så let at gøre sig forståelig i et andet sprog end sit eget. Jeg rejste mig for at tage afsked og spurgte min landsmandinde, hvor jeg kunne træffe hende i Paris; hvor hun agtede at tage ind?

Hun sendte fætteren et spørgende øjekast.

"Kender De *Hôtel des Princes*?" spurgte denne.

"Jeg ved i det mindste, hvor det ligger."

"Derhen vil jeg føre hende."

"Jeg ønsker Dem til lykke," sagde jeg til miss Spencer. "Det er et godt valg. Apropos! Måske kunne jeg være så lykkelig at få lejlighed til at aflægge Dem et besøg inden min afrejse. Hvor bor De her i Havre?"

"Å, i en dejlig gammel gæstgivergård!" udbrød miss Spencer, "med sådan et morsomt navn – *À la belle Normande*!"

Da jeg gik, beærede fætteren mig med et stort malerisk svingud med hatten.

3

Som jeg havde frygtet, befandt min søster sig ikke vel nok til at rejse med eftermiddagstoget.

Henimod skumringen kunne jeg derfor gå ud for at opdage "la belle Normandie". Jeg må tilstå, at jeg i mellemtiden havde anstrengt mig for at gætte, hvad det kunne være, den lille lærerindes fætter havde at meddele hende.

Det under "den skønne normandierindes" beskyttelse stående beskedne gæstgiversted lå i en udkant af byen, og med tilfredshed måtte jeg erkende, at miss Spencer ikke kunne beklage sig over, at det savnede lokal kolorit. Jeg kom ind i en gård uden den beregnede symmetri, som er maleren en torn i øjet. En trappe uden på huset førte op til soveværelserne, på en brønd stod en gipsstatue, en kokkedreng med hvid hue og trøje skurede en kasserolle ved døren til køkkenet, og en høflig værtinde ordnede kunstfærdigt en pyramide af abrikoser og druer på en rosenrød tallerken. Jeg så mig om, og på en bænk ved væggen ved siden af en dør med overskriften "Restaurant" opdagede jeg Caroline Spencer.

Et øjekast var nok til et sige mig, et hendes munterhed havde taget flugten siden i morges. Med hovedet støttet mod bænken og hænderne foldede over knæet betragtede hun værtinden, der syslede med sine abrikoser i den anden ende af gården.

Den rejsendes adspredte mine sagde mig, at det ikke var abrikoserne, hun tænkte på, og da jeg kom nærmere, opdagede jeg, at hun havde grædt. Jeg satte mig på bænken ved siden af hende, uden at hun så mig; da jeg havde tildraget mig hendes opmærksomhed, vendte hun sig om, og i stedet for at synes

overrasket, modtog hun mig med et sørgmodigt smil. Hun var fuldstændig forandret.

"Hvad er der sket? De har en stor sorg," sagde jeg.

Hun svarede ikke straks; jeg troede, hun var bange for at tale af frygt for, at hendes tårer atter skulle begynde at rinde. Snart fik at mærke, at hun siden vor sidste sammenkomst havde udtømt sit forråd af tårer, og at hun var resigneret.

"Min stakkels fætter er i en frygtelig forlegenhed," sagde hun endelig, "det budskab, han bragte, var slet. Han trængte så hårdt til penge," tilføjede hun efter et øjebliks nølen.

"Det vil sige, han ville have Deres?"

"Han trænger til alt, hvad han på en honnet måde kan få. Og der var kun mine."

"Og dem har han taget?"

Atter nølede hun. Aldrig har noget forsvar været mere veltalende end det blik, hun under disse to minutters tavshed sendte mig.

"Jeg har givet ham alt, hvad jeg havde," sagde hun endelig.

Hvorledes englene taler, ved jeg ikke; men jeg forestiller mig, at deres tonefald må ligne det, hvormed miss Spencer sagde disse sidste ord. Jeg følte mig pludselig oprørt, som om jeg havde fået et slag i ansigtet.

"Gode Gud!" råbte jeg og sprang op. "Og det kalder De at få penge på en honnet måde?"

Jeg var gået for vidt; en livlig rødme farvede miss Spencers kinder.

"Lad os ikke tale mere om det," sagde hun.

"Tværtimod, vi *må* tale om det," svarede jeg og satte mig atter. "Jeg er Deres ven, og mig synes, De trænger til en ven, der kan

beskytte Dem. Hvad er det for en frygtelig forlegenhed, som piner Deres fætter?"

"Han har gæld."

"Det undrer mig ikke. Men hvad ret har han til at lade Dem betale den?"

"Han har fortalt mig sin historie, og jeg beklager ham dybt."

"Jeg beklager ham også; men jeg håber, at han betaler Dem Deres penge tilbage."

"Han betaler dem tilbage, så snart han kan."

"Og hvornår kan han?"

"Når han har solgt sit store maleri."

"Gid Fanden havde hans store ... Om forladelse, miss Spencer! Hvor er den ulyksalige fætter?"

Denne gang tøvede hun længere med svaret end før. – "Han spiser til middag."

Jeg vendte mig om og kastede et blik ind i spisestuen, hvis dør stod åben. For enden af et langt bord så jeg den, hvis forlegenheder indgød miss Spencer så stor medfølelse, Geromes elskværdige elev, ganske ene, alt for optaget af sin middagsmad til at lægge mærke til mig. Da han havde tømt sit glas og satte det på dugen, faldt hans øjne til min side og bemærkede min iagttagende stilling. Han holdt op med at spise, lagde hovedet på siden og så på mig med sine små blinkende øjne. Så begyndte de magre kæber atter deres arbejde.

I det samme kom værtinden forbi med sin tallerken med frugter.

"Og denne smukke opstilling er for ham!" udbrød jeg og blev så ærgerlig, at jeg ikke kunne bare mig for at tilføje: "Nå! og De

finder det rigtigt, at den lange rækel tager imod Deres penge?"

Hun vendte øjnene bort; det var tydeligt, at jeg voldte hende smerte; sagen var tabt; den lange rækel interesserede hende.

"Undskyld, at jeg behandler ham temmelig uhøfligt," vedblev jeg; "men Deres ædelmodighed er i sandhed for stor, og Deres fætter er ikke delikat. Har han gjort gæld, så lad ham selv betale den."

"Han har været uforsigtig, det indrømmer jeg," svarede miss Spencer; "han har sagt mig alt. Vi har talt længe sammen i morges; han har ingen anden end mig at stole på. Han har skrevet på veksler."

"Deri har han gjort uret, når han ikke har noget til at indfri sin underskrift."

"Min fatter er selv den første til at erkende sin fejl; men han er ikke den eneste, som lider under det. Hans stakkels kone ..."

"Hvad for noget? Hans stakkels kone?"

"Ja, jeg vidste intet om det; først i dag her jeg erfaret det. For to år siden har han giftet sig – hemmeligt."

"Hemmeligt? Og hvorfor?"

Caroline Spencer så sig om, som var hun bange for at blive hørt af uvedkommende øren, og tilføjede med dæmpet stemme:

"Hun var komtesse."

"Er De også sikker på det?"

"Hun har tilskrevet mig et så rørende brev."

"For at bede om Deres penge?" svarede jeg barsk, måske kynisk; men vreden løb af med mig.

"For at bede om min tillid og medfølelse," sagde miss Spencer blidt. "Hendes fader har gjort hende arveløs. Min fætter har fortalt mig historien, og hun har i sit brev fortalt den på sin

måde. Den ligner en gammel roman. Faderen modsatte sig giftermålet, og da han opdagede, at hun havde været ham ulydig, var han så grusom at forstøde hende. Hun hører til en af de ældste familier i Provence."

Aldeles forbavset så og hørte jeg på hende. Man kunne næsten have svoret på, at romanen med en provençalsk komtesse til kusine fortryllede hende i den grad, at hun glemte, hvad tabet af hendes penge ville koste hende.

"Kære miss Spencer," sagde jeg, "vil De da lade Dem ruinere af kærlighed til det maleriske?"

"Jeg bliver ikke ruineret. Om kort tid kommer jeg tilbage, og så skal jeg bo hos dem. Komtessen har bedet mig så indtrængende om det."

"Komme tilbage? Rejser De da hjem igen?"

Et øjeblik sad hun med nedslagne øjne og sagde derpå med en lidt dirrende stemme:

"Jeg har ikke flere penge til at rejse for."

"De har givet alt?"

"Jeg har beholdt, hvad der behøves til min overfart."

Der undslap mig et for miss Spencers fætter kun lidet smigrende udbrud. Den lykkelige besidder af den kostelige pung, den provençalske komtesses ægtefælle kom netop ud af spisesalen. Han standsede et øjeblik på tærsklen, tog stenen ud af en abrikos, han havde taget med fra bordet, puttede abrikosen i munden, og, mens han nød den med veltilfreds mine, stod han skrævende med de lange ben og med hænderne i lommerne på fløjlsjakken og så på os. Miss Spencer stod og tilkastede fætteren et blik, som jeg greb i flugten, og som indeholdt en underlig blanding af resignation og fortryllelse –

en slags sygelig begejstring. Hvor grim, hvor simpel, hvor fordringsfuld, hvor falsk personen end var, havde han ikke forgæves appelleret til kusinens naivt-romantiske indbildningskraft. Mig indgød han en inderlig væmmelse; men jeg havde ingen ret til at blande mig i det, og tillige følte jeg, at min indblanding ikke ville være til nogen nytte.

Den vordende store maler hævede armen og pegede omkring sig med en mine af altomfattende beundring.

"En prægtig gammel gård!" sagde han. "Hollandsk skole. Smuk blød virkning i disse mursten. Karakteristisk gammel faldefærdig trappe. Et rembrandtsk hele!"

Jeg var i alt for dårligt humør; uden at give denne herre noget svar, rakte jeg Caroline Spencer hånden. Hun vendte det lille blege ansigt mod mig, hendes øjne genfandt et øjeblik deres gamle glans, og eftersom hendes smukke tænder kom til syne, antager jeg, at hun forsøgte at smile.

"Vær ikke bekymret for min skyld," sagde hun. "Trods alt er jeg sikker på, at jeg nok vil få noget af gamle Europa at se."

Jeg svarede, at jeg endnu ikke ville tage afsked, min afrejse var opsat, og jeg håbede at se hende næste dag. Fætteren havde sat sin bredskyggede hat på; den tog han af for at hædre mig med en teatralsk hilsen, hvilken jeg vel vogtede mig for at besvare; jeg gik.

Næste dag vendte jeg tilbage til gæstgiveriet, hvor jeg i gården traf værtinden, langt mindre indsnævret af sit livstykke end dagen i forvejen. Jeg spurgte efter miss Spencer.

"Hun er rejst, min herre! Rejst i går aftes kl. 10. Hendes fætter fulgte hende ombord på det amerikanske dampskib, og selv er han i morges taget med toget til Paris."

Uden at spørge mere, gik jeg min vej. Den stakkels lille lærerinde havde tilbragt omtrent 13 timer i Europa.

4

Jeg var mere lykkelig end miss Spencer og rejste først tilbage efter fem års forløb. Mod slutningen af mit ophold i den gamle verden havde jeg den sorg at miste min kammerat Jones, som døde af malaria i Levanten. Ved min tilbagekomst til de Forenede Stater var det første, jeg tænkte på, at gøre en kondolancevisit hos min vens moder. Jeg fandt hende meget nedslået, og hele morgenen efter min ankomst til Grimwinter tilbragte jeg med i verandaen at høre på hendes lovtaler over den kære afdøde. Vi talte ikke om andet, og vor samtale stoppede først, da en med en sjælden livlighed begavet dame foran verandaen standsede en karriol, som hun selv kørte.

Hurtig som en sovende, der har ligget for længe, springer op og kaster tæppet af sig, kastede hun tømmerne på ryggen af hesten; i ét nu var hun nede fra det landlige køretøj og hos os på verandaen. Det var den protestantiske præsts kone i Grimwinter, og hendes mission var at kolportere dagens sladder. Da jeg tidligere havde truffet hende og kendte hendes specialitet, kunne jeg let gætte, at hun brændte efter at betro sin naboerske en vigtig hemmelighed. Jeg troede det derfor høfligst at vige pladsen.

"Jeg tvinges til at røre benene," sagde jeg til min værtinde. "Med Deres tilladelse vil jeg gøre en spadseretur i haven indtil spisetid ... A propos, vil De ikke være så god at sige mig, hvor min gamle veninde miss Spencer bor; det ville glæde mig at se hende igen."

Præstens kone skyndte sig at svare, at miss Spencer boede i det fjerde hus efter den metodistiske kirke. Kirken var i den

anden gade på højre hånd; den var let at kende på en underlig lille arkitektonisk udpyntning, der beæredes med navn af *porticus*, men lignede en sengehimmel.

"Ja, gå hen og se til min stakkels Caroline," sagde mrs. Jones, da hendes veninde havde forsynet mig med disse oplysninger; "synet af et fremmed ansigt vil gøre hende godt."

"Jeg tænker, at hun snarere må være mæt af synet af et fremmed ansigt," sagde præstens kone.

"Jeg mente kun, hun ville være lykkelig ved at få et besøg," vedblev mrs. Jones.

"Mig synes, hun må have tabt smagen for besøg," indvendte den anden dame. "Men De tænker vel ikke på at blive der i to år?" tilføjede hun, henvendt til mig.

"Har hun en besøger af den slags?" spurgte jeg lidt ærgerlig over dette spørgsmål.

"Nej, ingen besøger, men en besøgerske. De vil få at se, af hvad slags det er! Damen viser sig gerne. En god del af dagen opholder hun sig i haven foran huset. Men meget høflig må man være, det råder jeg Dem til!"

"Hun er altså meget fintfølende?"

Præstens kone rejste sig med et sæt og gjorde mig en dyb kompliment – en meget ironisk kompliment.

"Hun er – komtesse til tjeneste," fortsatte hun og lo på en lidet agtelsesfuld måde – som om hun lo komtessen lige i øjnene.

Et minut stod jeg ubevægelig, tænkte mig om, undrede mig og rådspurgte mine erindringer.

"Vær De rolig, høflig skal jeg være," svarede jeg og gik.

Det faldt mig ikke vanskeligt at finde miss Spencers bolig. Metodistkirken tjente mig til landkending, og et hus i nærheden med gamle gulnede mure, halvt skjulte af slyngplanter, kunne nok være et passende asyl for en stakkels lærerinde, som sværmede for det maleriske. Da jag kom hen mod landstedet, sagtnede jeg min gang. Det var sagt mig, at miss Spencers gæst ofte trak frisk luft udenfor huset; jeg ville undersøge terrænet. Jeg kiggede over plankeværket, som adskilte den ikke brolagte gade fra det lille rum, som forestillede haven, men jeg så ingen. En smal gang førte til indgangsdøren over to forfaldne trappetrin. På begge sider af døren var en med stikkelsbærbuske indfattet grøn plet; til højre og til venstre stod to gamle kvædetræer med forvredne grene; under det ene sås et bord og to stole. På bordet lå et stykke næppe påbegyndt broderi og to-tre bøger, hvis spraglede bind tydede på fremmed herkomst. Jeg åbnede havelågen og trådte ind. Midtvejs standsede jeg og så mig om og søgte beboersken, som jeg – hvorfor ved jeg ikke – nødig ville overraske.

Et blik var nok til at sige mig, at landstedets udseende var meget fattigt.

Jeg spurgte mig selv, om jeg ikke begik en indiskretion; for det var kun nysgerrighed, som drev mig, og under sådanne omstændigheder kunne nysgerrighed se ud som mangel på delikatesse. Mens jeg stod nølende, kom nogen frem i den åbne dør, blev stående der og så ned på mig fra trappen. Jeg genkendte straks Caroline Spencer. Hun kendte ikke mig. Jeg hilste hende og sagde i en venlig, spøgende tone:

"Jeg ventede Dem derovre, miss Spencer. Jeg håbede, De skulle komme tilbage; men De kom ikke."

"Hvor har De ventet mig, min herre?" spurgte hun blidt og gjorde store øjne.

Hun var blevet meget gammel og så forknyt og træt ud.

"Jeg ventede Dem i Havre," svarede jeg.

Hun så forbavset på mig, smilede, rødmede og foldede hænderne.

"Nu kender jeg Dem," sagde hun; "jeg husker dagen."

Hun blev stående på dørtærsklen, uden at gå ud og uden at byde mig ind.

Hun var forvirret; jeg på min side følte mig noget generet og vidste intet bedre, end at bore spidsen af min stok ned i gangens grus.

"Jeg har spejdet efter Deres komme, jeg ved ikke hvor mange år," sagde jeg endelig.

"Derovre, i Europa?" mumlede miss Spencer.

"Naturligvis i Europa. Her har det ikke været mig vanskeligt at finde Dem."

Hun lænede sig mod dørstolpen, som ejeren havde undladt at lade male, og bøjede hovedet. Et øjeblik så hun på mig, og i hendes udtryk troede jeg at se en kvindes ansigt, når tårerne ville bryde frem. I to skridt gik hun ned ad den sprukne trappe og lukkede døren efter sig; hun smilede, og jeg så, at hendes tænder var så hvide som nogensinde.

"Og i al den tid har De været derovre?" spurgte hun næsten hviskende.

"Det er kun tre uger, siden jeg kom tilbage. Men De er aldrig igen kommet til at rejse?"

Bestandig stirrede hun på mig med sit stive smil og åbnede døren uden at vende sig om.

"Jeg er ikke meget høflig," sagde hun; "vil De ikke træde indenfor?"

"Jeg er bange for at komme til ulejlighed."

"De kommer aldeles ikke til ulejlighed," sagde hun, stødte døren op og bød mig med en håndbevægelse at gå ind.

Jeg fulgte. Han førte mig ind i en lille stue til venstre for den smalle gang; skønt den vendte mod bagsiden, antog jeg den for salonen. Vi gik forbi en lukket dør til et andet værelse, hvorfra der måtte være udsigt til kvædetræerne; på denne side sås ikke andet end et gårdrum med en stabel brænde og to høns. Alligevel fandt jeg kammeret meget net, indtil jeg opdagede, at dets elegance i høj grad tydede på fattigdom; bagefter fandt jeg det måske endnu smukkere; for aldrig har jeg set falmet bomuldstøj og gamle billeder, omvundet med høstgule blade, anbragt med mere smag.

Miss Spencer satte sig på et meget lille stykke af kanapeen med hænderne foldet over knæet. Man kunne have antaget hende 10 år ældre end ved besøget i Havre, og det ville have været uværdigt smigreri at sige, hun var smuk; men noget så tækkeligt og så rørende var der stadig. Hun var synligt bevæget. I førstningen lod jeg, som om jeg ikke lagde mærke til det; men ved erindringen om vort sidste møde greb hendes bevægelse mig.

"Det gør mig næsten ondt, at jeg er kommet," sagde jeg; "mit besøg volder Dem sorg."

Hun skjulte ansigtet i sine hænder og svarede så med et smil:

"Det er, fordi De minder mig ..."

"Ja, det var urigtigt af mig. Jeg erindrer Dem om den bedrøvelige dag, De tilbragte i Havre."

Hun rystede på hovedet:

"Bedrøvelige! Den er en af mine glæder," svarede hun.

"Aldrig har jeg været så opbragt," vedblev jeg, "som da jeg dagen efter vendte tilbage til Deres gæstgivergård og erfarede, at De atter var rejst hjem."

Et minut eller to tav hun, derpå svarede hun:

"Jeg beder Dem, lad os ikke tale mere om det!"

"Og De vendte lige tilbage til Grimwinter?"

"Jeg kom tilbage netop tredive dage efter min afrejse."

"Og siden har De været her?"

"Ja," svarede hun blidt.

"Hvornår rejser De atter til Europa?"

Spørgsmålet var brutalt; men i hendes resignation var der noget, som irriterede mig, og jeg ville fravriste hende et utålmodighedens ord. Hun stirrede lidt på en af en solstråle belyst plet på tapetet, rejste sig for at rulle gardinet ned, og først da den lysende plet var tilintetgjort, svarede hun:

"Aldrig!"

"Jeg håber, Deres fætter i det mindste har betalt Dem Deres penge tilbage?"

"Det tænker jeg ikke på mere."

"De tænker ikke mere på Deres penge?"

"Jeg tænker ikke mere på at tage til Europa."

"Vil det sige, at De ikke ville tage derhen, selv om De kunne?"

"Det er umuligt! Dermed er det forbi; jeg tænker ikke mere på det."

"Han har altså aldrig tilbagebetalt Dem Deres penge?" udbrød jeg.

"Jeg beder Dem – jeg beder Dem –" begyndte hun.

Hun afbrød sig selv og så hen til døren; i gangen hørtes raslen af en kjole og lyden af fodtrin. Jeg vendte øjnene mod døren, den gik op, og ind trådte en dame, der standsede på tærsklen. Damen fulgtes af en ung mand. Hun så længe nok på mig til at jeg på min side også kunne iagttage hende; derpå vendte hun sig til Caroline Spencer og sagde med stærkt udtalt fremmed accent:

"Undskyld, at jeg forstyrrer Dem! Jeg vidste ikke, der var nogen hos Dem."

Ved disse ord rettede hun atter blikket mod mig.

Det var i sandhed en mærkelig komtesse, og dog forekom det mig straks, at jeg engang måtte have set hende; men snart opdagede jeg, at jeg kun havde truffet damer, der i høj grad lignede hende; jeg havde rigtignok truffet dem langt fra Grimwinter, og det forekom mig underligt, at jeg her skulle genfinde et af disse produkter af en anden verden. Hendes nærværelse førte mine tanker til fjerne strande, til en skummel trappegang i en parisisk fjerde etage, hvor en logerende i filmet pudderkåbe bøjer sig ud over rækværket og råber til portnersken, at hun skal bringe hende kaffe. Miss Spencers gæst var et temmelig svært fruentimmer i moden alder, med et fyldigt bleggult ansigt og tilbagestrøget hår *à la chinoise*. Hun havde små gennemtrængende øjne, og hvad franskmændene kalder et behageligt smil. Ligesom den logerende i min drøm bar hun en slags pudderkåbe af rosenfarvet kashmir, oversået med sorte broderier, hvis vide ærmer lod en buttet arm komme til syne.

"Jeg ville blot bede Dem, ikke at glemme min kaffe," sagde hun med sit behagelige smil til miss Spencer; "jeg ønsker at

drikke den i haven under træet."

Det unge menneske, som ledsagede damen, var nu også kommet frem og gav sig også til at betragte mig. Det var en ganske net yngling på en atten-nitten år med et landligt dumt udseende – en Grimwinter Adonis. Han havde en lille spids næse, en lille spids hage og meget små fødder. Han betragtede mig dumt med gabende mund.

"Deres kaffe skal blive bragt," sagde miss Spencer, på hvis kinder to røde pletter kom til syne.

"Godt," sagde damen i pudderkåben. "Tag Deres bog," tilføjede hun og vendte sig til det unge menneske.

Han så sig søgende om i stuen.

"Mener De min grammatik?" spurgte han klynkende.

Den nyankomne betragtede mig nysgerrigt og samlede folderne af sin morgenkjole, idet hun udstrakte sin buttede arm.

"Kan De ikke finde Deres bog, min ven?" sagde hun.

"Mener De min bog med digte?" spurgte det unge menneske, hvis blik atter fæstede sig på mig.

"Nå, så lad bogen ligge," svarede damen. "I dag vil vi tale, holde konversation; vi bør ikke gøre ulejlighed ... Kom ... så venter jeg min kaffe under det lille træ."

Efter at have henvendt disse sidste ord til miss Spencer, benådede hun mig med en hovedbøjning og et "Min herre, jeg har den ære ..." og fjernede sig, fulgt af sin kavaler.

Caroline Spencer sad med øjnene fæstet på jorden.

"Hvem er denne dame?"

"Min kusine, komtessen."

"Og det unge menneske?"

"Hendes elev, mr. Mixter."
Jeg kunne ikke bare mig for, at der undslap mig en lille latter; men miss Spencer vedblev med uforstyrrelig alvor:
"Komtessen giver undervisning i fransk, hun har mistet sin formue."
"Jeg ser det. Hun vil ikke falde nogen til byrde. Nuvel!"
Miss Spencer så stadig på gulvet.
"Jeg må hente kaffen," sagde han.
"Har damen mange elever?"
"Kun mr. Mixter; hun ofrer ham sin hele tid."
Atter undertrykte jeg min lyst til at le; miss Spencer så alt for alvorlig ud.
"Han betaler godt," tilføjede hun næsten i samme øjeblik ligefremt. "Han er meget rig og meget forekommende, stiller sin vogn til komtessens disposition og kører selv."
Hun ville gå.
"De vil hente komtessens kaffe?" spurgte jeg.
"Hvis De et øjeblik undskylder mig."
"Er der ingen anden, som kan gøre det?"
"Jeg har intet tyende!" svarede hun roligt.
"Og selv kan hun ikke betjene sig?"
"Det er hun ikke vant til."
"Hm ... Men førend De går, sig mig oprigtigt, hvem er denne dame?"
"Det bar jeg allerede sagt Dem derovre i Havre – det er min fætters kone."
"Damen, der blev gjort arveløs på grund af sit giftermål?"
"Ja. Familien har ikke mere villet se hende."
"Og hendes mand?"

"Han er død."

"Og Deres penge?"

Den stakkels lærerinde bøjede hovedet; der var noget alt for metodisk i mit forhør.

"Det ved jeg ikke," sagde hun og så træt ud.

"Efter mandens død har damen aflagt Dem et besøg. Er det længe siden?"

"To år."

"To år har hendes besøg varet?"

"Hun har ingen anden end mig."

"Og opholdet i Grimwinter tiltaler hende?"

"Ingenlunde."

"Og De finder behag i dette lange besøg?"

Miss Spencer skjulte ansigtet i sine hænder, ligesom hun tidligere havde gjort, og gik hurtigt bort for at hente komtessens kaffe.

Jeg blev alene i den lille stue. Jeg ville vide mere, skønt jeg allerede næsten var overbevist om, at det ville være forgæves at søge at unddrage miss Spencer det slaveri, hun havde påtaget sig. Fem minutter efter viste komtessens elev sig i døren og stod et øjeblik og betragtede mig med åben mund.

"Hun spørger, om De ikke vil komme ned," sagde han endelig.

"Hvem spørger om det?"

"Komtessen."

"Har hun bedt Dem om at hente mig?"

"Ja, min herre!" svarede det unge menneske med svag stemme; han forekom mig at måle samme seks fods højde, som naturen har begavet mig med.

Jeg bragte ham ud af hans forvirring ved at gå med, og vi fandt komtessen siddende under det ene kvædetræ, beskæftiget med at tilføje nogle punkter på det broderi, jeg havde set på det lille bord. Hun pegede med anstand på en stol ved siden af sin egen. Jeg satte mig. Af mangel på flere stole strakte mr. Mixter sig i græsset ved fødderne af miss Spencers kusine. Han sad med åben mund og vendte ansigtet snart mod mig, snart mod komtessen.

"De taler fransk, ikke sandt?" sagde denne sidste, som stirrede på mig med sine små gennemtrængende øjne.

"Ja, frue!"

"Jeg gættede det straks, da jeg så Dem!" udbrød hun. "De har opholdt Dem i Frankrig?"

"Meget længe."

"De kender Paris?"

"Til bunds, frue!" svarede jeg og så hende lige i ansigtet.

Hun vendte øjnene bort og så ned til mr. Mixters side.

"Hvad taler vi om?" spurgte hun sin opmærksomme elev.

Mixter trak knæene til sig, rykkede en tot græs op, rødmede lidt og svarede ikke før efter moden betænkning.

"De taler fransk."

"Det er godt!" udbrød komtessen. "I 10 måneder har jeg nu givet ham undervisning! De kan uden at genere Dem kalde ham kretiner. Han forstår Dem ikke."

"Jeg håber, De må have mere fornøjelse af Deres andre elever."

"Jeg har ikke andre. Her i landet er der ingen, som forstår fransk, og ingen, som bryder sig om at lære det. De kan derfor

tænke Dem, hvilken glæde det er mig at træffe nogen, der taler mit sprog så godt som De."

Jeg svarede, at glæden var på min side, og hun vedblev at sy punkter på sit broderi, idet hun viste sin bøjede lillefinger. Fra tid til anden løftede hun broderiet op til ansigtet, som om hun var nærsynet. Ved første øjekast så jeg, at hun var lige så lidt komtesse, som jeg var kalif.

"Lad os tale om mit kære land," vedblev hun med en stemme, som skulle synes bevæget. "Hvor længe er det siden, De forlod Frankrig?"

"For 2 måneder siden var jeg der endnu."

"Hvor De er lykkelig! Fortæl mig noget om mit gamle Paris. O, boulevarden! Hvad bestiller man derovre?"

"Omtrent det samme som altid: man morer sig godt."

"På teatrene, ak!" sagde komtessen med et suk; "på cafékoncerterne! Hvilken tilværelse! Jeg er pariserinde med liv og sjæl!"

"Miss Spencer har altså taget fejl," tillod jeg mig at indvende; "hun sagde, De var provençalerinde."

Et øjeblik stak hun næsen ned i broderiet, der så noget fedtet ud.

"Af fødsel er jeg provençalerinde," sagde hun; "men af tilbøjelighed pariserinde."

"Og måske også af erfaring?"

Denne formodning indbragte mig atter at spejdende øjekast.

"Af erfaring?" gentog hun. "Ak, havde jeg blot vidst, hvad den gemte til mig!"

Med albuen gjorde hun en beskrivende bevægelse mod omgivelserne – det fattige landsted, kvædetræerne, det

faldefærdige plankeværk, som skilte haven fra gaden, ikke at glemme mr. Mixter.

"De er frivilligt gået i landflygtighed," svarede jeg, "og i så tilfælde er landflygtigheden ingen straf."

"I ethvert tilfælde er den ikke lystelig, det kan jeg forsikre Dem! To år har jeg nu været her, og jeg har tilbragt timer ... ak, timer! Der gives øjeblikke, da jeg tror, jeg kan vænne mig til det; men der er ting, man ikke kan vænne sig af med, f.eks. min kaffe ..."

"Drikker De altid kaffe på denne tid?"

"Hvornår skulle jeg ellers drikke den?" sagde hun og rystede på hovedet. "Jeg må have min lille kop efter morgenmaden."

"Så spiser De sen morgenmad."

"Klokken 12 som skik og brug. Her spiser de morgenmad klokken 7¼. Dette kvarter morer mig."

"De talte om Deres kaffe," sagde jeg medfølende.

"Min kusine er en god pige; men hun kan ikke forstå, at man gerne hver morgen vil have sin lille kop med en dråbe cognac, så jeg næsten hver dag er nødt til at sige hende det. Og når så kaffen kommer! De undskylder, min herre, at jeg ikke byder Dem, men jeg ved, at De har drukket på boulevarden."

Denne hånlige måde at anerkende miss Spencers gæstfrihed på vakte min levende indignation; men da jeg ikke ville være uhøflig, fandt jeg det rigtigst at tie. Jeg nøjedes derfor med at beundre mr. Mixter, der sad sammenkrympet i græsset med armene om sine knæ og beundrede komtessen med en dum, fortryllet mine. Han bemærkede snart, at jeg iagttog hendes elev og så på mig med et uforskammet smil.

"Han tilbeder mig, må De vide," mumlede hun og stak atter næsen i broderiet.

Jeg svarede, at det ingenlunde undrede mig; og hun fortsatte:

"Han drømmer om at blive min ... ven. Det er hans mani. Han har læst en fransk roman; han brugte et halvt år til det, og fra den tid bilder han sig ind, han er helt, og betragter mig som heltinden."

Mr. Mixter havde øjensynlig ikke fjerneste anelse om, at talen gjaldt ham; han var alt for optaget i sin ekstase. I det samme kom Caroline Spencer ud fra huset med en lille bakke. På vejen fra døren til bordet tilkastede hun mig et eneste blik, et hurtigt, halvt forskrækket blik med en usikker bøn. Jeg gættede, hun ønskede at vide min mening om komtessen. Min egenskab som mand af verden, der havde rejst meget i Frankrig, gav min mening en vis vægt. Jeg følte mig meget forlegen; det ville ikke nytte, om jeg havde sagt, at komtessen rimeligvis var en sølle hårskærers emanciperede kone; jeg tvang mig derfor til at indtage en respektfuld holdning overfor komtessen; men denne rolle var mig alt for pinlig, til at jeg længe kunne finde mig i den. Jeg rejste mig. Det ærgrede mig at se Caroline Spencer stå der som en tjenestepige.

"Tænker De at blive længe i Grimwinter?" spurgte jeg komtessen.

"Hvem ved?" svarede hun og trak på skuldrene ... "Måske flere år. Når man ikke har valget! ... Kære," vedblev hun, henvendt til miss Spencer, "nu har De atter glemt cognac'en."

Caroline Spencer kastede et blik på det lille bord og gjorde sig rede til at indhente det forsømte. Jeg holdt hende tilbage og rakte hende tavs hånden som til farvel. Hun så træt ud; men

udtrykket i hendes ansigt tilkendegav, at hendes tålmodighed endnu ikke var til ende. Jeg troede at bemærke, at hun ikke alt for ugerne så mig gå.

Mr. Mixter rejste sig og skænkede kaffe for komtessen.

Da jeg gik forbi metodistkirken, tænkte jeg på, at miss Spencers forudfølelse ikke havde skuffet hende. Hun havde set, og hun så stadig "noget af det gamle Europa".

To lande

1

Da han nåede hotellet, blev Macarthy Grice til sin store skuffelse mødt af den underretning, at hans moder og søster var fraværende for hele dagen, og han bebrejdede sig selv, at han ikke i forvejen havde givet mere bestemt besked om tiden for sin ankomst.

Det lå en smule i hans natur at vente, at folk skulle vide ting om ham, som han ikke havde sagt dem, og at blive ærgerlig, når han fandt, at de ikke vidste besked. Jeg vil ikke gå så vidt som at sige, at han var ualmindelig indbildsk, men han havde en vis forestilling om, at han for sit vedkommende altid var vel underrettet, uden at man behøvede at give ham det ind med skeer.

Han havde selv været noget uvis om tiden for sin ankomst, og siden han gik i land i Liverpool, havde han holdt de to damer, der efter at have tilbragt vinteren i Rom, nu ventede ham i Cadenabbia, underrettet om sine bevægelser blot ved breve så korte som telegrammer og ved flere lejligheder endog kun simpelthen ved telegrammer.

Det forekom hans moder, at han ødede en hel del penge på denne sidste slags meddelelser, hvis indhold væsentligt kun var af negativ art, og gik ud på at sige, at han endnu ikke kunne sige, hvornår han ville kunne begive sig afsted til kontinentet.

Han havde haft forretninger i London og syntes at være blevet meget ærgerlig over den opdagelse, at de fleste af de folk, som han nødvendigvis måtte træffe, var borte fra byen; midten af august var således en meget uheldig tid for forretninger.

Mrs. Grice forstod, at han havde haft ubehageligheder og skuffelser, men hun håbede, at han ville have genvundet sin ligevægt ved den tid, da han ville støde sammen med dem. Hun havde ikke set ham i et år, og hendes hjerte hungrede efter hendes søn. Der var en særdeles stærk familiefølelse mellem disse tre – skønt den måde, hvorpå Macarthy viste den, undertiden var noget besynderlig – og hendes hengivenhed for sønnen var skinsyg og lidenskabelig. Hun og Agatha gjorde sig dog indbyrdes ingen hemmelighed af den kendsgerning, at man hovedsagelig havde anledning til at prise det privilegium at være hans moder og søster, når verden ikke gik ham imod. De var tit bange for, at den gik ham noget imod netop nu, og de spurgte hinanden, hvorfor han ikke kunne lade sine forretninger hvile for nogle uger og tage sin rejse til Europa som en fuldstændig ferie – en fremgangsmåde, som han ville have så ulige mere godt af. Han tog livet for strengt og var nervøs og overanstrengt.

Det var dog blot mellem sig selv indbyrdes, de ængstelige kvinder anstillede disse betragtninger, for de vidste, at det var til ingen nytte at sige noget sådant til Macarthy. Ikke sådan at forstå, at han gav et ærgerligt svar, tværtimod – han lagde ikke så meget mærke til sådanne bemærkninger, at han overhovedet gav noget svar. Svaret lå i selve kernen af hans natur – han var utæmmeligt ærgerrig.

De havde rejst med dampbåd til den anden ende af søen og kunne ikke være tilbage før om flere timer. Der var en *festa* i en af landsbyerne, et lille stykke fra søen, og en hel del herrer og damer fra hotellet var taget afsted for at være til stede ved denne begivenhed. De skulle blive afhentet af vogne ved

landgangspladsen, hvorfra de ville køre til landsbyen, og de samme vogne skulle så atter til sin tid bringe dem tilbage til dampbåden.

Macarthy Grice modtog disse meddelelser af hotellets sekretær, en ung mand med meget lav skjortekrave, hvis nationalitet var ham en ubehagelig gåde – han syntes om at vide, hvem han talte med, selv om han ikke kunne have den tilfredsstillelse at føle, at det var en amerikaner – og som foreslog ham, at han kunne rejse efter og indhente sine venner med den næste dampbåd. Da der imidlertid kunne være nogen fare for, at han i så fald kunne rejse dem forbi på deres vej tilbage, besluttede han at blive i ro, hvor han var, og tilbringe tiden med at slentre omkring ved søen og i hotellets park.

Stedet var yndigt, udsigten pragtfuld, og der var en uafbrudt kommen og gåen af små dampbåde, af rejsende af enhver nationalitet, af omflakkende forhandlere af små luksusgenstande.

Macarthy iagttog alt dette så tålmodigt, som hans medfødte amerikanske rastløshed tillod ham – en egenskab hos ham, som den dag ytrede sig i en ualmindelig stærk grad. Han skiftede plads de tyve gange, han tændte en cigar og kastede den væk igen, han rekvirerede frokost, og da den kom, havde han ikke lyst til at spise den. Han følte sig nervøs og undrede sig over, hvad han var nervøs for, om han måske var bange for, at hans moder eller Agatha skulle rammes af et eller andet ulykkestilfælde på deres udflugt.

Han plejede i almindelighed ikke at være offer for sådanne ængstelser, og det kostede ham virkelig en vis overvindelse at indrømme for sig selv, at en lille italiensk indsø kunne være dyb

nok til, at et par amerikanere kunne drukne i den, eller at italienske heste kunne have fyrighed nok til at løbe løbsk med dem.

Han talte ikke med nogen, for amerikanerne syntes alle optaget af hinanden og englænderne alle optaget af sig selv. Han havde nogle elementære principper til benyttelse på rejser – han havde kun rejst lidt, men havde overflod af teori med hensyn til sagen – og en af dem var dette, at amerikanere aldrig skulle søge at indlede en konversation med englændere. Det var hans tro, at en amerikaner derved udsatte sig for ubehageligheder, ja måske for en ren fornærmelse, og denne tro forblev urokket af det faktum, at englændere meget ofte talte til ham, Macarthy, først.

Eftermiddagen sneg sig langsomt hen, og endelig, som han stod der med hænderne i lommen og hatten trukket dybt ned i panden for at beskytte sine øjne mod den brændende sol, så han dampbåden, han ventede på, i det fjerne.

Den smule misfornøjelse, han havde følt over det puds, hans slægtninge uafvidende havde spillet ham, var nu ganske forbi, og hans tanker dvælede udelukkende ved glæden over atter at se sine kære igen. Denne følelse gav sig tydeligt til kende i hans ansigt og i det smil, hvormed han holdt øje med dampbåden, mens den stadig nærmede sig.

Hvis vi benyttede denne ventetid til at tage den unge mand selv i øjesyn, vil vi se, at han er høj og slank, har ualmindeligt lave skuldre, tynd hals, kortklippet lyst skæg og kloge, udtryksfulde øjne. Han har næsten altid sin hat enten for langt bag på hovedet eller for dybt ned i ansigtet; i første tilfælde kommer en høj, smuk pande til syne. Han så ud som en mand,

hos hvem det intellektuelle var det vigtigste, mens legemet med dets sanser og begær var trængt i baggrunden. Han havde små fødder og gik altid med dobbeltradet frakke, som han aldrig knappede.

Hans moder og søster fandt ham meget smuk og ikke mindst, som han nu stod der og viftede med hatten og vinkede til dem efter at have fået øje på dem på dampbådens dæk. De besvarede hans hilsen på det ivrigste, og da de var kommet nær nok, råbte hans moder til ham, at hun ikke kunne tilgive sig selv, at hun var gået glip af en stor del af hans besøg. Hun havde ikke rigtigt vidst, hvornår han kunne komme og ikke ventet ham mere den dag end enhver anden.

"Det er min skyld! – det er min skyld!" råbte en herre, der stod ved siden af hende; han løftede let på hatten, mens han talte. Agatha, som stod på den anden side, sagde intet, men smilede kun til sin broder. Han havde ikke set hende i så mange måneder, at han næsten havde glemt, hvor smuk hun var. Hendes bredskyggede hat og dampbådens solsejl kastede en stærk skygge over hendes yndige ansigt, der strålede af glæde; i hånden holdt hun en stor buket markblomster.

Macarthy havde meget at være stolt af, men i dette øjeblik var han mest stolt over at eje en så indtagende søster.

Forinden de alle gik i land, havde han haft tid til at iagttage den herre, der havde talt til ham – en overordentlig smuk og fint udseende mand med hvid vest, hvid hat, monokel og en blomst i knaphullet. Macarthy undrede sig over, hvem han var, men uden nogen dybere interesse, da han antog det for givet, at han var en af hotellets gæster, der havde gjort hans moders og søsters bekendtskab og deltaget i udflugten.

Det eneste, som Grice havde imod ham, var, at han havde udseende af at være en amerikaner, der bestræbte sig for at gælde for englænder – efter den unge mands mening en slags mennesker, som man umuligt kunne tage fejl af, og for hvem han nærede en dybt indgroet afsky. Han beklagede, at hans slægtninge havde søgt selskab med personer af den art; han ville næsten have foretrukket, at de havde gjort bekendtskab med en virkelig englænder.

Han havde anledning til at observere, at den unge herre betragtede ham opmærksomt, men dog var diskret nok til at forsvinde i samme øjeblik, som dampbåden lagde ind til kajen, og de tre Gricer – jeg havde nær sagt de tre gratier – faldt i hinandens arme.

En halv time senere sad Macarthy mellem de to damer ved *table d'hôte* og havde hundreder af spørgsmål at give og besvare. Han var fremdeles ganske slået over Agathas forandrede udseende; hun var blevet ældre, smukkere og forstandigere – var fuldstændig forvandlet til ung dame og det til en meget fuldendt ung dame.

Det forekom ham, at også hans moder havde forandret sig til det bedre, det vil da sige, at hun så friskere ud, havde fået lidt mere farve i kinderne, og at hendes hoste var aftaget.

Mrs. Grice var en bleg, from lille dame, der hele sit liv igennem havde næret den anskuelse, at intet af hvad der angik hende selv, var af nogen som helst betydning.

Hun anså det for ubeskedent at være syg og for alt for opsigtsvækkende at blive rask igen, og nærede en sand skræk for al konversation, der på nogen som helst måde kom til at dreje sig om hende selv.

Heldigvis havde hun ikke været i stand til at forhindre sine børn fra at diskutere hendes tilstand såvidt, at de blev enige om, at hun måtte have forandring af klima og tilbringe en vinter eller to i Sydeuropa. – Der behøvedes forresten ikke lang forhandling om sagen, for de blev altid let enige, det vil sige, Agatha blev altid let enig med sin broder –

Mrs. Grices mest fremtrædende specialitet var hendes forgudelse af sønnen og hendes dygtighed til håndarbejde. Hun kunne en uendelighed af strikkemønstre og hendes venner modtog med jævne mellemrum med posten små egenhændigt forarbejdede presenter fra hende, sædvanligvis indpakket i en konvolut uden vedføjelse af noget brev.

Hen imod slutningen af middagen, begyndte Macarthy, som hidtil havde været fuldstændig optaget af sine to damer, at se sig om, og at forhøre sig om de gæster, der sad overfor dem. Derefter bøjede han sig lidt frem og fæstede sine øjne på dem af sine bordfæller, der sad på samme side af bordet. Herved kom han til at få øje på den herre, som på dampbåden havde sagt, at det var *hans* skyld, at mrs. Grice og hendes datter var rejst ud på en så lang tur, og som nu sad nogle pladser nedenfor den unge dame.

I samme øjeblik, som Macarthy bøjede sig frem, traf den fremmede til at se i retning af ham, så at han opfangede hans blik. Til Macarthys overraskelse smilede herren til ham og nikkede, som om det var givet, at der var stiftet en slags bekendtskab mellem dem. Macarthy trak sig tilbage og spurgte sin søster, hvem han var – denne person, som havde været med dem på dampbåden?

"Det er en englænder – sir Rufus Chasemore," sagde den unge pige. "Sådan en elskværdig mand," føjede hun derpå til.

"Ah, jeg troede det var en amerikaner, der gjorde sig til nar ved at ville gælde for englænder," svarede Macarthy.

"Der er ikke noget som helst naragtigt ved ham," erklærede Agatha leende, og tilføjede lidt efter, at sir Rufus i almindelighed havde sin plads ved hendes side. I anledning af omstændighederne havde han i dag valgt sig en anden plads.

"Hvad mener du med: 'i anledning af omstændighederne'?" spurgte hendes broder.

"O – fordi du er her."

"Er han da bange for mig?"

"Ja, det tænker jeg, han er."

"Det skulle man i alt fald ikke tro efter hans opførsel."

"O, der er i sandhed intet at udsætte på hans opførsel."

"Nå, nå, kan så være. Men dette er vel ikke mere end rimeligt. Er han ikke en slags adelsmand?"

"Nej, ikke egentlig adelsmand."

"Nå, altså blot en slags lavadelsmand. Har han ikke engang nogen titel?"

"Jo, men ikke nogen af de højere," forklarede Agatha. "Han er blot K.C.B. og tillige M.P."

"K.C.B. og M.P.? Hvad pokker skal det vrøvl betyde?"

Da Agatha havde givet ham forklaring på disse mystiske betegnelser, om hvis betydning, hans uvidenhed næppe var så stor, som han foregav, bemærkede han, at postvæsenet burde kræve dobbelt porto af hendes vens breve, på grund af dette lange sludder i hans adresse. Han sagde også, at den gode herre skyldte ham en undskyldning for at have ført dem på vildspor

på et tidspunkt, da de burde være ved hånden for at modtage en, der var dem så kær.

Til dette svarede Agatha:

"Ah, englænderne har det ikke på den måde, som du ved. De venter, at damerne skal føle sig så umådelig beærede ved, at man vil have dem med på noget. Og dette må altid være, hvad de selv har lyst til, naturligvis."

"Hvad mændene har lyst til? Nå ja, det er rimeligt nok, vedkommende mænd bør blot ikke være englændere," sagde Macarthy Grice.

"Å, hvis man først skal være en andens slave, ved jeg ikke, om det gør synderligt til sagen, af hvad nationalitet ens herre er," udbrød hans søster. På dette punkt afbrød moderen samtalen ved at spørge ham, om han i de nærmest forløbne måneder havde set noget til deres Philadelphia-slægtninge – en familie, der skrev deres navn Gryce, og som Macarthy kun havde lidet til overs for.

Efter bordet sad de tre ude på hotellets terrasse i den dejlige milde septemberaften. Ude på søen sås både med kulørte lamper, fra flere af dem lød der musik og sang, og alt bidrog til et harmonisk indtryk.

Da Macarthy var blevet færdig med sin cigar, blev det dog anset for at være bedst, at den gamle dame ikke skulle sidde længere ude i aftenluften. Hun gik ind i hotellets salon, og hendes børn ledsagede hende, trods hendes protester, for at hun ikke skulle være alene. Macarthy holdt mere af at sidde med sin moder i den af lamperne ophedede salon end ude i det fri uden hende. Efter en kort tids forløb blev Macarthy opmærksom på, at hans søster var forsvundet, og da der hengik

nogen tid, før hun kom tilbage, spurgte han moderen, hvor hun var blevet af.

"Jeg tænker, hun er gået ud at spadsere med sir Rufus," sagde den gamle dame ligefremt.

"Hvad for noget – I lader til at have vænnet jer til at gøre alt, hvad sir Rufus peger på," udbrød hendes søn. "Hvordan har han dog fået jer således i sin magt?"

"Nå ja, han har vist os overordentlig megen venlighed, Macarthy," svarede mrs. Grice, uden at gøre noget forsøg på at benægte, at englænderen havde en meget betydelig indflydelse over dem.

"Jeg har hørt sige, at det ikke er skik her til lands, at unge piger spadserer – ved aftentide – med fremmede herrer."

"O, han et ikke fremmed, og han er pålideligheden selv," sagde den gamle dame meget alvorligt. Det lå ikke for hende at behandle et sådant spørgsmål eller overhovedet noget som helst spørgsmål anderledes end med den største alvor.

"Nå, vi vil ikke tale mere om den ting," sagde sønnen i en tone, der gav at forstå, at han var i godt humør og ikke ønskede at få sin ligevægt forstyrret. Men da fem minutter til var gået, uden at Agatha kom tilbage, kunne han ikke lade være at udtrykke det håb, at der dog ikke var noget på færde mellem søsteren og den kedelige englænder.

"O nej, jeg tænker, de går og passiarer ved søen. Jeg vil gå og se efter dem, hvis du synes," sagde mrs. Grice.

"Passiarer ved søen – har de ikke passiaret ved søen – eller på søen – den hele dag, om jeg må spørge?" sagde den unge mand uden at besvare hendes forslag.

"Jo, naturligvis havde vi en hel del munter snak på vor udflugt. Jeg havde fuldstændig nok med at høre på. Men han er så særdeles venlig – og han ved alt muligt, Macarthy."

"Vel, det er ikke mere at tale om," udbrød den unge mand på ny. Men få øjeblikke senere vendte han dog tilbage til det samme emne, idet han spurgte sin moder, om englænderen viste Agatha nogen påfaldende opmærksomhed – hun vidste, hvad han mente.

"Italienske søer og sommeraftener og glimrende titler og al den slags – du ved naturligvis, hvad det kan føre til."

Mrs. Grice så ængstelig og oprigtig ud, som hun altid gjorde, og syntes at betænke sig lidt.

"Ja, ser du, Macarthy, jeg vil sige sig, hvorledes det er. Din søster er så indtagende og møder altid så megen beundring, at det synes, som om hun vækker almindelig interesse, hvor hun kommer. Sir Rufus synes ganske vist om at tale med hende, men det samme har været tilfældet med så mange andre – og det ville være tilfældet med hvem som helst, der kom hende så nær. Og Agatha er så samvittighedsfuld. For mig er dette hendes mest tiltrækkende egenskab."

"Jeg er særdeles vel fornøjet med hende – hun er et yndigt væsen," bemærkede Macarthy.

"Ah – der er ingen, hvis bifald vil glæde hende mere end dit. Hun har pralet så meget med dig for sir Rufus," sagde den gamle dame naivt.

"Kære moder, hvad har *han* med mig at gøre?" spurgte hendes søn forbavset. "Jeg bryder mig ikke det ringeste om, hvad sir Rufus tænker om mig."

Heldigvis fik den gode dame ikke anledning til at svare på denne tiltale, for i dette øjeblik kom Agatha tilbage, idet hun trådte ind fra terrassen gennem en af salonens glasdøre, og ganske rigtigt ledsagedes af den herre, der netop havde været samtaleemne mellem hendes moder og broder. Hun kom smilende imod dem, og rødmede måske endog en smule, men der var noget vist bestemt over hende, og hun sagde til Macarthy: "Broder, jeg ønsker at gøre dig bekendt med en god ven af os: sir Rufus Chasemore."

"Det er mig, der var bedt miss Grice om at have den godhed," lo englænderen i en let, gemytlig tone.

Macarthy rejste sig og rakte den anden hånden med et: "Det glæder mig at gøre Deres bekendtskab, sir," og de to mænd stod et øjeblik og så på hinanden, medens Agatha holdt øje med dem begge.

Jeg skal ikke forsøge at gengive de betragtninger, som derved fremkaldtes i den unge dames sind, for de var af en meget sammensat natur, og jeg har vanskeligt nok ved at gengive mit eget mere overfladiske indtryk af modsætningen mellem de to herrer. Denne modsætning var særdeles iøjnefaldende og indtrykket af den blev ikke i nogen måde forringet ved, at de begge to syntes at være mænd af karakter og dygtighed.

Amerikaneren har mager og tør, og der var noget i hans ansigt, der syntes at sige, at han mere var et åndens, end et bogstavets menneske. Der var noget ufærdigt og dog på samme tid modent ved ham, skønt han endnu var forholdsvis ung.

Englænderen gav indtryk af at være mere udarbejdet i detaljerne, af noget vist mejslet og retoucheret og havde præg af at være mere omhyggeligt formet efter traditioner og modeller.

Han gik med gamle klæder, som så nye ud, mens hans transatlantiske broder gik med nye klæder, som så gamle ud. Englænderen tænkte i sit stille sind, at han aldrig havde hørt den amerikanske accent så udpræget som på mr. Macarthy Grices læber, mens den anden på sin side syntes, at hans søsters ven talte det sprog, han selv troede at være opdraget med, på en forunderlig affekteret måde. Han var i det hele taget meget indigneret over de narrestreger, som englænderne udførte i det engelske sprog, og han misbilligede især deres brug af lokale "slang"udtryk.

"Jeg hører af miss Grice, at De netop er kommet herover fra England, men jeg er bange for, at vi ikke beholder Dem her ret længe," bemærkede sir Rufus meget venligt.

"Å nej, jeg agter at vende hjem, så snart jeg har fået mine forretninger ekspederet," svarede Macarthy. "Det var kun derfor, jeg kom."

"Da lader De os virkelig ikke vederfares tilbørlig interesse. De burde følge Deres moders og søsters eksempel og se Dem lidt om," vedblev sir Rufus atter leende. Han var øjensynlig en munter natur.

"O, jeg har været her før, jeg har set det mest bemærkelsesværdige."

"Han har studeret alt til bunds," mumlede mrs. Grice bag sit hækletøj.

"Ah, jeg antager, at De har set meget mere end vi stakkels indfødte europæere. Og Deres eget land er så interessant. Jeg har en umådelig længsel efter at se det."

"Å ja, det er ganske bestemt et besøg værd," sagde Macarthy Grice.

"De ville slet ikke synes om det; De ville finde det forfærdeligt," bemærkede hans søster i en spøgefuld tone til Rufus.

"Men hvad er det, du siger, Agatha?" udbrød den gamle dame og forsøgte at opfange Agathas blik.

"Det er kun den tone, hun altid plejer at tale i, som om hun ville forsøge at afholde mig fra at rejse over. Jeg ved ikke, hvad galt hun kan have gjort derovre, som hun ikke vil have, jeg skal komme og opdage."

Mens sir Rufus gjorde denne bemærkning, hvilede hans øjne på den unge dame med et overordentlig respektfuldt og dog samtidig særdeles venskabeligt udtryk.

Hun smilede tilbage til ham og sagde:

"Jeg har ganske godt rede på, hvilken slags folk der vil kunne lide Amerika og hvilke ikke."

"Har De også rede på, hvilken slags folk, der vil kunne lide *Dem* og hvilke ikke?" spurgte sir Rufus Chasemore.

"Jeg ved ikke af, at det i visse tilfælde skulle komme ret meget an på, hvad folk kan lide og ikke lide," indskød Macarthy i en streng tone.

"Jeg må sige, at jeg gerne vil have, at folk skal kunne lide midt fødeland," sagde Agatha.

"De benytter i hvert tilfælde den bedst mulige metode til at bringe dem dertil, miss Grice," udbrød sir Rufus.

"Mener De ved at søge at afholde folk fra at komme der?" spurgte Macarthy.

"O nej, jeg mente ved at være en så fortryllende repræsentant for sit fødeland. Men jeg skal ganske bestemt rejse derover, så snart det er mig muligt."

"Forhåbentlig vil det ikke blive, mens vi er på denne side Atlanterhavet," sagde mrs. Grice høfligt.

"De vil behøve os derovre til at forklare Dem det hele," tilføjede hendes datter.

Englænderen så på hende et øjeblik gennem sin monokel. "Jeg skal helt bestemt gøre mig så dum som muligt." Derefter fortsatte han, henvendt til Macarthy: "Jeg har en forestilling om, at I har nogle skær forude, men det formindsker ikke – nej, det forøger kun så meget mere – min nysgerrighed efter at se landet."

"Å, jeg tænker vi nok vil klare vore sager," svarede Macarthy med et lidt spotsk smil og i en tone, der antydede, at de amerikanske institutioners mere eller mindre heldige virksomhed sandsynligvis ikke ville afhænge af sir Rufus' dom over dem. Han skulle også til at udtrykke den tro, at der var europæiske lande, som ville være glade nok ved at få lov at bytte sine egne "skær forude" med de Forenede Staters, men han holdt denne bemærkning tilbage, da den måske kunne synes for spydig, og han ikke ønskede at være uhøflig mod en mand, der syntes at stå på så venskabelig fod med hans moder og søster.

Efter et kvarters forløb trak damerne sig tilbage til de øvre regioner, og Macarthy Grice forsvandt sammen med dem. Englænderen så efter ham, om han ikke skulle komme igen, da der var blevet talt noget om, at de skulle ryge en cigar sammen, før de gik til sengs. Han viste sig imidlertid ikke, og sir Rufus dampede i ensomhed på sin cigar, mens han slentrede op og ned på terrassen uden at blande sig med de andre, da han var meget optaget af at betragte bjergene og den månebelyste sø.

2

Næste borgen efter morgenmaden havde mrs. Grice en samtale med sin søn i sit eget værelse. Agatha havde endnu ikke vist sig, og hun forklarede, at hans søster sov ualmindelig længe i dag, fordi deres udflugt den foregående dag og glæden over hans ankomst havde virket noget angribende på hende.

Det forekom Macarthy noget besynderligt, at hun skulle have mindre kræfter til at bære gårsdagens anstrengelser end sin broder, men han forstod alt, i samme øjeblik som den gamle dame greb hans hånd med et skyldbevidst, frygtsomt udtryk i sit lille ansigt og trak han hen til sig. Hun havde haft en lang og alvorlig samtale med Agatha den foregående aften, efter at de var kommet op på deres værelser, og havde fået hende til at udtale sig om noget, som i de sidste dage havde vakt hendes opmærksomhed og gjort hende urolig til sinds.

"Det er angående sir Rufus Chasemore. Jeg kunne ikke tænke mig andet, end at du også ville komme til at lægge mærke til det samme, som i den sidste tid har været mig påfaldende," sagde mrs. Grice, "og jeg havde ikke ro på mig, før jeg fik talt med hende. Jeg ved ikke rigtigt, hvordan de vil tage det, men jeg er bange for at du ikke vil blive fornøjet. Hvad du end måtte synes – nuvel, du ved, det er det, det kommer an på."

"Vil du sige, at hun har forlovet sig med denne hersens englænder?" spurgte Macarthy, mens hans ansigt pludselig blev ganske mørkerødt.

"Nej, hun er ikke forlovet. Jeg tror ikke, hun ville tage et sådant skridt uden først at være på det rene med din mening om det. Det var i grunden netop det, hun sagde i går aftes."

"Min mening! Godt – jeg er færdig til at flyve i flint over det hele, og jeg håber, du vil lade hende det vide," udbrød Macarthy.

Mrs. Grice så forskrækket og bekymret ud.

"Min kære søn, jeg er glad over, at du er kommet; hvis vi skulle få ubehageligheder."

"Ubehageligheder! – hvor skulle de komme fra? Han kan da ikke gifte sig med hende, når hun ikke vil have ham."

"Men hun sagde ikke, at hun ikke ville have ham; hun sagde, at der ikke havde været noget spørgsmål om det endnu, men at det ganske vist ville blive tilfældet, hvis hun gav ham den mindste opmuntring. Det var netop, hvad jeg havde tænkt mig, og jeg ønskede at få vished i min sag."

Macarthy betragtede sin moder nogle øjeblikke med et ansigt, der var præget af den mørkeste alvor.

Derpå tog han sit ur frem.

"Hvornår går den første dampbåd?" spurgte han.

"Jeg ved ikke – der er så mange af dem."

"Godt, vi tager den første, som går – vi vil gøre en ende på dette." Den unge mand stak uret i lommen og rejste sig med en bestemt mine.

Hans moder sad stille og så på ham med et bekymret blik.

"Ville du synes, det var så skrækkeligt, om hun gjorde det?"

"Hun kan jo gøre det uden mit samtykke, men *med* mit samtykke – aldrig!" sagde Macarthy Grice.

"Det burde jeg næsten have vidst efter den måde, du opførte dig på i går aftes," mumlede hans moder, som om hun anså det for sin pligt at gå ind på hans tankegang.

"Hvordan opførte jeg mig da?"

"O, du bar dig ad, som om du ikke havde store tanker om englænderne."

"Nuvel, det har jeg heller ikke," sagde den unge mand.

"Agatha lagde mærke til det, og hun troede, at sir Rufus også gjorde det."

"De er i almindelighed så tykhudede, af intet bider på dem, men hvis han er mere sensibel end sine landsmænd i almindelighed, ville det måske tjene til at holde ham på afstand."

"Kunne du finde glæde i at såre hans følelser?" spurgte hans moder med et anstrøg af frygtsom bebrejdelse.

"Såre ham! Jeg skulle gerne tage livet af ham. Vær nu så rar at underrette Agatha om, at vi skal rejse," tilføjede den unge mand.

Mrs. Grice rejste sig, som for at udføre hans anmodning, men standsede midt i værelset og spurgte sin søn med et svagt forsøg på at hævde en samvittighedsfuld upartiskhed, der i ethvert andet tilfælde ville have bragt ham til at smile:

"Synes du dog ikke, at englænderne i mange henseender er en udmærket nation?"

"Jovist, jeg beundrer dem for deres kraftige ale og deres papir og paraplyer, og jeg har anskaffet mig en aldeles udmærket engelsk kuffert, men jeg ønsker, at min søster skal ægte en af vor egen nation."

"Ja, jeg tænker, det ville være at foretrække," bemærkede mrs. Grice, "men sir Rufus indtager meget ansete stillinger i sit eget land."

"Jeg ved, hvad slags stilling, det er han indtager. Det kunne jeg sige blot ved at se på ham. Jo mere der er at sige om ham i så

henseende, desto fuldstændigere repræsenterer han alt, hvad jeg ikke kan lide."

"Naturligvis holder han på England," følte mrs. Grice sig nødsaget til at indrømme.

"Hvorfor i al verden bliver han ikke hjemme i dette herlige land, i stedet for at løbe rundt efter amerikanere?" spurgte Macarthy.

"Han løber ikke efter os, men vi lærte hans søster, lady Bolitho at kende i Rom. Hun er en særdeles elskværdig dame, og vi var meget sammen med hende; hun blev rent indtaget i Agatha. Jeg antager, at hun havde omtalt os meget for sin broder, da hun kom tilbage til England, og da han kom til fastlandet i sin efterårsferie, som han kalder det – vi traf først sammen med ham i Engadine for 3 eller 4 uger siden, og rejste så i følge hertil – forekom det os, som om vi allerede kendte ham, og han kendte os. Han er meget begavet og hans pekuniære stilling er særdeles god."

"Moder," sagde Macarthy Grice, idet han gik tæt hen til den gamle dame og talte i en meget dæmpet tone; "hvorfor har du skaffet dig så god underretning om alt, hvad der angår ham?"

"Jeg har ikke skaffet mig nogen underretning; jeg ved blot, hvad han selv har fortalt os."

"Men, hvorfor har I givet ham ret til at fortælle jer dette? Hvad i al verden vedkommer det jer, om hans pekuniær stilling er god eller ikke?"

Den stakkels kone begyndte at se nervøs og forfærdet ud. "Min søn, jeg har ikke ladet ham få utilbørlig ret, jeg ved ikke, hvad du mener. Det var desuden ikke ham, der sagde os, at han er rig, det var hans søster."

"Det ville have været bedre, om I ikke havde kendt hans søster," sagde den unge mand mørkt.

"Gode himmel, Macarthy, vi må dog også få lov til at kende nogen," svarede mrs. Grice med et forbigående glimt af mod.

"Jeg indser ikke nødvendigheden af, at I skal kende englændere."

"Hvad for noget, Macarthy, må vi ikke engang *kende* dem?" udbrød hans moder.

"Ja, du ser, hvad slags ubehageligheder det kan påføre jer."

"Det har hidtil ikke påført os noget. Der er intet sket."

"Så meget desto bedre, kæreste moder," sagde den unge mand. "Så vil vi straks rejse videre til Venedig. Hvor tager han vejen hen?"

"Det ved jeg ikke, men jeg tror ikke, han vil følge efter til Venedig, hvis vi ikke opfordrer ham til det."

"Jeg tiltror ham ikke nogen finfølelse, der ville forbyde ham det," svarede Macarthy. "Men han afskyr mig; det er en betryggelse."

"Afskyr dig – han ønskede jo kun meget at lære dig at kende."

"Ja vist – det var dengang. Men nu *har* han lært mig at kende. Han ved nu, at han hader alt, hvad jeg synes om, og at jeg hader alt, hvad han synes om."

"Han kan dog antagelig ikke tænke sig, at du hader din egen søster," sagde den gamle dame og smålo lidt frygtsomt.

"Mama," sagde Macarthy, der fremdeles stod foran hende med hænderne i lommen. "Jeg tror virkelig, at jeg ville komme til at hade hende, hvis hun ægtede ham."

"O, min søn, min søn, sig ikke noget så skrækkeligt," udbrød mrs. Grice, idet hun kastede sig i hans arme med en

rædselsgysen og begravede ansigtet ved hans skulder.

Sønnen trykkede hende ind til sig og vedblev, idet han bøjede sig over hende:

"Kæreste moder, kan du ikke forstå, at vi må holde sammen – at vi ikke for nogen pris må lade os skilles ad ved forskellige begreber, forskellige forbindelser og tilbøjeligheder? Jeg tror næppe, at nogen familie nogensinde har haft mere af den familiefølelse, der holder folk nøje forbundne, end vi; lad os derfor for Himlens skyld bevare den, lad os finde vor lykke i den, som vi altid har gjort. Agatha vil naturligvis gifte sig med tiden, men hvorfor behøver hun at gøre et parti, der skaber en kløft imellem os? Jeg har ikke andre at holde mig til end dig og hende, og – det er måske egoistisk af mig – men jeg skulle gerne ville beholde jer."

"Jeg vil naturligvis lade hende vide, hvorledes du betragter sagen," sagde den gamle dame efter et øjebliks pause, idet hun trak sit sjal til rette og samlede sit lommetørklæde op.

"Ja, det bør hun bestemt vide. Hun vil ønske at vide det også, hvis hun ikke er ganske overordentlig forandret," tilføjede han, som om han så alt dette med ophøjet klarsyn.

"O, hun er ikke forandret – og vil aldrig forandres!" udbrød hans moder med nyt tilløb til optimisme. Hun anså det for urigtigt ikke at se sagen i det bedste lys.

"Hvis hun ægtede en englænder, ville det være det samme som at sige farvel til mig," erklærede han, idet mrs. Grice forlod ham for at gå til sin datter.

En time senere kunne hun underrette ham om, at Agatha ville være færdig til at begive sig til Venedig den følgende dag,

og at han ikke behøvede at nære nogen frygt for, at sir Rufus Chasemore fulgte efter dem. Han var naturligvis nysgerrig efter at høre, hvad der var passeret mellem hende og den unge pige, men den eneste bestemte oplysning, han kunne få hende til at afgive, gik ud på at Agatha med inderlighed havde erklæret, at hun aldrig ville ægte en fjende af sit fædreland.

Da han traf hende senere på dagen, troede han, at hun havde grædt, men der var intet i hendes væsen, der antydede, at hun følte uvilje over det tryk, som han gennem moderen havde forsøgt at øve på hende, eller på at hun bragte ham et nødtvungent offer.

Agatha Grice holdt meget af sin broder, som hun vidste var hæderlig, dygtig og overordentlig samvittighedsfuld med hensyn til den beskyttelse og støtte, som han skyldte moderen og hende selv. Han var stiv og egensindig, men hun vidste tillige, at han, når det gjaldt noget væsentligt, var ømheden selv, og han havde altid været den mest fremtrædende skikkelse på hendes horisont.

Der blev ikke gjort nogen hentydning til sir Rufus Chasemore, skønt begges tavshed i så henseende var temmelig bevidst. De talte i stedet om de forestående fornøjelser i Venedig, og om de foranstaltninger, som Macarthy ville kunne træffe for moderens ophold i Rom.

Han skulle følge dem til Venedig og tilbringe et par uger sammen med dem der, hvorefter han skulle vende tilbage til London for at afslutte sine forretninger og så rejse direkte tilbage til New York. Der var desuden tale om, at han skulle komme og besøge dem i Rom senere på vinteren, hvis det var ham muligt at rive sig løs en seks ugers tid.

Som en energisk og målrettet mand anså han ikke en atlanterhavsrejse for nogen større affære; sammenlignet med hans vanlige strenge arbejdsliv var en sådan rejse meget mere en hvile og en opfriskelse for ham. Det var vel bekendt for hans moder og søster, at den nødtvungne adskillelse, som hensynet til mrs. Grices helbred foranledigede, pålagde ham et trykkende savn, og de ville ikke have ødelagt hans hjem ved at slå sig ned i Europa, hvis han ikke selv med bestemthed havde forlangt, at de gjorde det.

Macarthy var, som allerede omtalt, i højeste grad samvittighedsfuld og i stand til at pålægge sig hvilken som helst ubehagelighed, når det gjaldt en sag, som han anså for rigtig. Men hans moder og søster var alligevel ensbetydende med hjemmet for ham, og i deres fravær følte han sig meget ensom. Heldigvis troede man at have håb om, at et par vintre i syden ville gøre mrs. Grice ganske rask igen, og at alt i deres hjem i Amerika så ville komme i sin gamle gænge igen.

Agathas hengivenhed for broderen var næsten lige så stærk, som hans hengivenhed for hende, men den drev hende til at ønske, at hans ensomhed måtte bringe ham til at ægte en eller anden rigtig elskværdig ung pige, så meget mere, som det jo slet ikke var givet, at hun og moderen altid kunne være hos ham.

Den broderlige ømhed, der fyldte Macarthys hjerte, gav sig udslag i en ganske anden logik. Han elskede sin søster så højt, at han nærede et hemmeligt håb om, at hun aldrig ville gifte sig. Han havde udtalt sig noget anderledes til sin moder, fordi det andet ville lyde alt for egenkærligt, men på bunden af sit hjerte havde han dog den mening, at Agatha ville svigte ham

den dag, hun giftede sig. Og den dag, hun ægtede en englænder, ville hun ikke alene svigte ham, men ligefrem – forråde ham. Det vil sige, hun ville forråde sit land, og det kom ud på ét for Macarthy, hvis patriotisme var af en så intens karakter, at hans egne og hans fødelands interesser var et og det samme for ham.

Sir Rufus Chasemore var som regel ikke synlig før frokost. Han havde fortalt Agatha, som igen omtalte det for broderen, at han om formiddagen var begravet i arbejde. Macarthy undrede sig over, hvad slags arbejde det kunne være, men nedlod sig ikke til at spørge om det.

Han fik imidlertid nogen oplysning om sagen, da han ved et besynderligt tilfælde traf til at lægge mærke til en hentydning til sir Rufus Chasemore i et nummer af *Times*, som han fandt i hotellets læsesal. Denne omtale forekom i et brev til redaktionen, hvis forfatter beskyldte Agathas ven for at forholde almenheden nogle oplysninger, som den var berettiget til at få. Disse oplysninger vedrørte "situationen i Sydafrika", og sir Rufus var tydeligvis agent for den britiske regering i egenskab af chef for et eller andet departement eller departementsafdeling.

Dette bidrog ikke til at forøge Macarthys sympati for ham. Han var misfornøjet med, at England overhovedet ejede kolonier, og mente, at det var kommet i besiddelse af dem ved vold eller bedrageri, og holdt dem fast ved svage og unaturlige bånd. Det forekom ham derfor også, at en mand, der havde noget med dette uretfærdige system at gøre, måtte have en uhæderlig, foragtelig karakter.

Om eftermiddagen viste sir Rufus sig på terrassen, og optrådte med en sindsro, der viste, at han var ganske uvidende om de slette forestillinger, man havde dannet sig om ham.

Macarthy hverken søgte eller undgik ham – han formildedes endog lidt imod ham i sit stille sind, da han tænkte på den sorg, han stod i begreb med at tilføje ham, men da englænderen nærmede sig og syntes at ønske at forny deres konversation fra den foregående aften, slog det ham, at dette var mangel på finfølelse. Det var der dog ikke noget mærkeligt i, for finfølelse og takt er jo ikke vore transatlantiske sprogfællers styrke.

Det forekom Macarthy, at sir Rufus Chasemore burde have forstået, at han ikke ønskede at vedligeholde bekendtskabet med ham, skønt det næppe ville være faldet den unge amerikaner let at forklare, hvorledes han skulle have forstået, så meget mere, som han selv med uvilje ville have tilbagevist den beskyldning, at han selv havde været ubehøvlet nok til at bibringe ham en sådan forståelse.

De amerikanske damer holdt sig på deres værelser, beskæftiget med noget, der stod i forbindelse med deres påtænkte afrejse, og Macarthy kunne ikke undgå at slentre op og ned ad terrassen i næsten en halv times tid sammen med den person, som på en så ærgerlig måde var årsag til deres flugt.

Det var nu faldet ham ind, at han overordentlig gerne ville tilbringe nogle dage ved Comosøen. Stedet gjorde et langt mere behageligt indtryk på ham, end det havde gjort den foregående dag, mens han gik der og ærgrede sig over sine slægtninges fravær. Han var vred på englænderen, fordi han nødte ham til at

rejse bort, og endnu mere vred på ham, fordi han viste så lidt ansvarsfølelse i forhold til denne skyld.

Det faldt ham ind, mens han var i dette humør, at måske ville være en god plan at gøre sig så ubehagelig, at sir Rufus vendte ham ryggen for aldrig at dukke op igen, skræmt ved tanken om at få en så utålelig svoger. Men denne plan krævede en kraft i udførelsen, som Macarthy ikke smigrede sig med at besidde. Han følte, at det var umuligt for ham som en poleret amerikansk gentleman at nedlade sig til en sådan optræden.

Hvis det traf sig således, at han følte sig uenig i de fleste af de domme og meninger, som sir Rufus Chasemore tilfældigvis udtalte i deres samtales løb, lå der jo intet deri, der kunne opfattes som nogen uhøflighed. Det var tilsyneladende kun et simpelt faktum, at englænderen og han havde afvigende anskuelser på alle områder, og at den første nødvendigvis måtte fremkomme med udtalelser, som det var umuligt for ham at være enig i.

Hvorledes kunne han desuden være enig i udtalelser, henkastet på en sådan kort, afsnuppet, uceremoniel måde, med ordene næsten løbende i ét og stemmen snart højt oppe i de høje, snart nede i de dybe toner. Macarthy, som talte meget langsomt og distinkt, og i almindelighed overordentlig korrekt, irriteredes ikke alene ved englænderens måde at tale på, men også ved hans sære og, som det forekom ham, utilbørlige anvendelse af visse ord.

Alt dette syntes ham at røbe en mangel på ærbødighed for det sprog, som Macarthy havde en ikke ganske ubegrundet forestilling om, at han selv var inderligt hengiven. Han ville have indrømmet, at dette hørte til de små og ikke til de store

ting, men i livets vanlige forhold kommer det mere an på de små ting end de store, og de var i dette tilfælde i alt fald tilstrækkelige til at minde ham om den gennemgribende antipati og uoverensstemmelse, som efter hans mening altid måtte eksistere mellem en englænder og en amerikaner.

Det lå i selve sagens natur, at de måtte være hinanden ubehagelige, og at de måtte være modsætninger både i sind og skind. I enkelte tilfælde, hvor denne mangel på samstemmen var blevet overvundet, var det, fordi amerikanerne havde været svage nok til at gøre uværdige indrømmelser. Dette var noget, som englænder, for at lade dem vederfares retfærdighed, aldrig gjorde; de havde i det mindste mod til at vedkende sig deres fordomme.

Det var ikke Macarthy ubekendt, at den her omhandlede antagonisme syntes at indskrænke sig til det amerikanske mandkøn, som det sås af de mangfoldige internationale giftermål, der havde omplantet så mange af hans landsmandinder til de for dem så unaturlige britiske hjem. Denne synsmådernes forskellighed hos det smukke køn var noget, man måtte bære over med, og den unge mand følte, at han viste en sådan overbærenhed, når han tog i betragtning, at hans søster efter al sandsynlighed godt kunne lide sir Rufus Chasemores måde at tale på. Han var virkelig inderligt overbevist om, at hun kunne lide den, hvilket var endnu en grund til, at de måtte forlade Cadenabbia den følgende dag.

Sir Rufus stod lige så fast på sine meninger, som den anden på sine, men han gjorde det på en spøgefuld, familiær måde og smålo hele tiden, som om han morede sig over amerikanerens smag og anskuelser, og særligt over, at han hævde dem med en

alvor, der næsten grænsede til barskhed. Det var denne familiære spøgefuldhed, der gav det udseende af, at de var gamle bekendte, som forekom Macarthy så udelikat.

De talte ikke om politik, og sir Rufus sagde ikke mere om Amerika, men alle englænderens udtalelser forrådte, at han var udpræget konservativ og en fuldblods tory. Der fo'r en slags gysen igennem Macarthy ved tanken på, at hans søster havde stået i fare for at associere sig med en mand med sådanne arrogante teorier, ikke fordi der lå nogen vægt på en kvindes politiske trosbekendelse, men fordi der lå så meget mere vægt på hendes mands. Han havde et indtryk af, at han selv var en lidenskabelig demokrat, en radikal, der ikke veg tilbage for noget.

Det var et bevis på, hvor langt sir Rufus' optræden var fra at forekomme amerikaneren tilfredsstillende, at denne var ganske ude af stand til at ane, om han vidste besked om sine amerikanske venners pludselige beslutning om at forlade Cadenabbia, eller om han først fik nys om deres hensigt ved Macarthys tilfældige omtale af den, noget, som tilsyneladende ikke på nogen måde bragte ham ud af fatning, idet han kun besvarede underretningen med en ligefrem, utvungen ytring af beklagelse.

Macarthy måtte uvilkårligt fatte mistro til en mand, der kunne skjule sine følelser på en sådan måde. Hvor kunne han have vidst, at de skulle rejse, hvis ikke Agatha havde fortalt ham det, og hvor kunne Agatha have fortalt ham det, når hun endnu ikke havde truffet ham i dag?

Det faldt ikke engang den unge mand ind at mistænke hende for skriftligt at have meddelt englænderen den uvelkomne

efterretning. Og hvis han ikke vidste det i forvejen, hvorfor blev han da ikke mere forbavset, da Macarthy tildelte ham slaget?

Den unge amerikaner blev til sidst enig med sig selv om, at grunden til, at sir Rufus tog efterretningen så roligt, var den, at han i forvejen havde sat sig ind i, at det ikke var mere end naturligt, at den nysankomne broder skulle ønske at fordærve legen for ham. Men hvorfor var han i så fald ikke vred på ham for en sådan disposition? Der forekom Macarthy at være noget uforskammet i denne ligegyldighed – som om en engelsk statsmand var alt for ophøjet over en yankee-sagfører til, at det kunne falde ham ind at tage nogen notits af dennes animositet.

3

Vi kan lade læseren vide, at Agatha Grice ikke havde skrevet nogen billet til sin engelske ven, og hun havde heller ikke nogen som helst anledning til at tale med ham før om aftenen, efter at hun med sin moder og broder havde forladt *table d'hôte*. Sir Rufus havde haft samme plads ved bordet som aftenen i forvejen og havde allerede indtaget den, da hun trådte ind i værelset, hvorfor han kun på afstand sendte hende en smilende hilsen.

Da hun senere gik ud på terrassen sammen med sit selskab, indhentede han hende og bemærkede i en mere dæmpet tone end sædvanlig, at det havde gjort ham meget ondt at høre, at hun så snart skulle forlade Cadenabbia. Var det virkelig sandt? Kunne de ikke opsætte deres afrejse en kort tid? Ville de ikke komme til at finde det for varmt i Venedig og myggene for besværlige?

Agatha havde en sikker følelse af, at sir Rufus fremsatte disse spørgsmål i den hensigt, at drage hende bort fra de andre og få hende med på en spadseretur, hvorved han kunne opnå en samtale med hende under fire øjne. I begyndelsen modarbejdede hun hans plan, ved at holde sig nær til sin moder og broder, fordi hun om formiddagen i en lang, ensom overvejelse af situationen var blevet enig med sig selv om, at hun ville bringe ham til at forstå, at et fortsat bekendtskab ikke kunne føre til noget godt for nogen af dem.

Nu faldt det hende imidlertid pludselig ind, at det ville tage lidt tid at forklare dette for ham, og at den nødvendige

anledning dertil kunne opnås ved, at de spadserede lidt sammen ved den yndige strandbred.

Fra hotellets og de små strandvillaers vinduer strømmede lampelyset i brede striber ud over strandbredden og vandet, på hvilket der stadig bevægede sig både fyldt med musicerende selskaber, og det hele sceneri tog sig ud som en illumineret gade omkring et storartet vandbassin.

Agatha kom ved videre overvejelse til den slutning, at det blot ville være almindelig venlighed at give sir Rufus anledning til at sige, hvad han kunne have på hjerte, det vil sige inden for de grænser, som hun selv ville bestemme. De havde været for gode venner til at skilles uden nogen form for beklagelse og uden i det mindste at kaste et blik tilbage, siden det ikke var dem tilladt at se fremad.

Hun havde om formiddagen taget en så dydig beslutning, grundet på så høje og brede opfattelser af den hele situation, at hun følte sig berettiget til nogen belønning i form af en smule handlefrihed i dette ene øjeblik. Hun vendte sig fra sin familie for at følge sir Rufus – hun så, at de ikke lagde mærke til hende netop da – og få øjeblikke senere vandrede hun afsted ved sir Rufus' side et godt stykke fra hotellet.

"Jeg vil sige Dem, hvad jeg skulle have lyst til at gøre," sagde han, mens de gik således: "Jeg skulle have lyst til at dukke op i Venedig om en uges tid."

"Det vil jeg ikke råde Dem til at gøre," svarede den unge pige uden tøven, skønt hun, lige så snart som ordene var udtalt, huskede på, at hun slet ikke kunne angive ham nogen bestemt grund til, at han ikke måtte følge efter hende; eller i alt fald ikke nogen grund, der ikke ville synes overordentlig taktløs.

For første gang blev hun grebet af en følelse af uvilje mod sin broder, fordi han havde bragt hende i en falsk stilling. Om morgenen, da hendes moder gentog for hende, hvad Macarthy havde sagt, og hun forstod alt, hvad det indbefattede, havde hun ikke været det mindste vred på ham – hun undrede sig undertiden over, hvorfor hun ikke var det – og hun ville heller ikke give sir Rufus Chasemore indtryk af at være det.

Hun havde været bedrøvet og tillige berørt af en følelse af rædsel – rædsel ved den forestilling, at hun måske under en bedårende fremmeds indflydelse havde stået i fare for at svigte de følelser og synsmåder, som hun var blevet opdraget til at betragte med ærbødighed.

Sir Rufus *var* for det første fanatisk konservativ, skønt dette måske ikke var så farligt, og han havde i et tidligt stadium af deres bekendtskab ladet hende vide, at han aldrig havde brudt sig om amerikanerne, i det mindste som nation betragtet. Da det imidlertid var tydeligt nok, at han brød sig om hende – til trods for at hun var amerikaner og tilmed en sådan fuldblods amerikaner – havde hun ikke lagt så megen vægt på denne fejl hos ham, og hun havde endog fornøjet sig med i al stilhed at lægge planer til, hvorledes hun skulle omvende ham til et venligere sindelag mod hendes nation.

Hvis hun ikke havde fundet ham så elskværdig, ville hun ikke have brudt sig om, hvad han tænkte om hendes landsmænd, men da det nu traf sig så, at hun fandt ham elskværdig, gjorde det hende ondt, at en mand, der virkelig fortjente at have den fineste forståelse af det amerikanske spørgsmål, kastede sig bort på usle fordomme.

Ved at vise ham, hvor prægtig hun selv var, troede hun imidlertid, at hun på en eller anden måde skulle kunne bringe ham til at synes bedre om det folk, hun var bundet til med så stærke bånd, og da han indrømmede, at han hidtil kun havde haft en meget begrænset anledning til at iagttage amerikanere, ville hun også lære ham dem bedre at hende.

Disse betragtninger ansporede hende, indtil hendes broder pludselig kom med sine advarende tilråb. Så ubelejligt de end kom, kunne hun ikke foregive, at hun ikke erkendte deres berettigelse. Hvis hun ikke tog sig i agt, ville hun forråde sit land, og i sit eget værelses ensomhed havde hun rødmet lige op til hårrødderne ved denne tanke.

Hun blev betaget af en uhyggelig angst for, at der var større udsigt til, at han ville bringe hende over på sin side, end at hun skulle bringe ham til at synes om noget, som han fra starten af ikke havde syntes om. Hun beredte sig derfor til at gøre sig hård overfor sir Rufus' tilnærmelser, i overbevisning om, at de vanskeligheder, der kunne opstå ved, at hun tillod en fordomsfuld englænder at vinde hendes hengivenhed – hvilket øjensynlig var hans hensigt – ville blive meget større, end en samvittighedsfuld ung pige, som havde andre forpligtelser at opfylde, kunne være i stand til at klare.

Et øjeblik efter at hun havde sagt til englænderen, at hun ikke ville råde ham til at følge efter til Venedig, tilføjede hun, at han naturligvis havde sin frihed til at gøre, hvad han ville; men hvorfor skulle han komme, hvis han var vis på, at stedet var så lidet tiltrækkende. Til dette svarede sir Rufus, at han var ligeglad med, om det var tiltrækkende eller ikke, når hun var

der, og at der ikke var noget, han ikke ville finde sig i, for at nyde godt af hendes selskab nogle dage længere.

"O, hvis det er derfor, De vil komme," svarede den unge pige leende og med en nervøs fornemmelse af, at der lå noget i luften, som hun netop ønskede at holde væk – "O, hvis det er derfor, De kommer, kan De lige så godt spare Dem umagen, for De vil ikke komme til at se synderlig meget til mig. Så længe min broder er hos os, vil jeg komme til at ofre ham al min tid."

"Fanden tage Deres broder!" udbrød sir Rufus; derpå fortsatte han: "De har selv sagt mig, at hans ophold her ikke kom til at blive langvarigt. Når han er rejst, vil De atter have tiden til fri rådighed og endnu blive nogen tid i Venedig, ikke sandt, miss Grice? Jeg længes efter at ro i en gondol med Dem."

"Det er meget muligt, at min broder bliver sammen med os i flere uger."

Sir Rufus betænkte sig et øjeblik.

"Jeg forstår Deres mening – han vil ikke forlade Dem, før jeg har absenteret mig. Hvis De er så glad for ham, bør De altså være mig taknemmelig, fordi jeg er så stædig med at blive i nærheden."

Før den unge pige endnu havde fået tid til at udtale sin mening om denne sindrige opfattelse af sagen, tilføjede han:

"Hvorfor i al verden har han fattet en sådan uvilje mod mig?"

"Jeg ved ikke af, at han nærer nogen uvilje mod Dem," svarede Agatha ikke ganske overensstemmende med sandheden. "Han har ikke nævnt noget om det til mig."

"Men tydeligt nok givet mig det tilkende. Han nærer næsten modbydelighed for mig."

Hun svarede ikke straks; endelig spurgte hun: "Synes De godt om ham?"

"Jeg finder ham overordentlig løjerlig! Han er intelligent som de fleste amerikanere, jeg har truffet sammen med, Dem selv indbefattet. Jeg ville ønske, at jeg kunne få ham til at forstå, at jeg synes om ham, og jeg har virkelig gået her og gjort mig lækker for ham, så snart jeg har fået anledning til det, men han afviser enhver tilnærmelse. For pokker, det er ligefrem grusomt af ham!"

"Selv om han måtte nære en vis uvilje, er den ikke rettet mod Deres person i særdeleshed. Jeg har jo før fortalt Dem, at han ikke synes om englænderne," bemærkede Agatha.

"Å, hvad det angår, så har jeg heller ikke så gruelig meget til overs for dem, men det er dog blandt dem, jeg har fundet mine bedste venner."

"Jeg siger ikke, at jeg deler min broders anskuelser, men jeg har heller ikke sagt, at jeg ikke kan forstå dem," fortsatte Agatha. "Min moder er, som jeg vist har fortalt Dem, af irsk herkomst. Hendes moder var en Macarthy. Vi har bevaret både navnet og nationalfølelsen."

"A-ha – så meget, at jeg altså kunne vente at få Paddy på halsen, selv om jeg opnåede at slutte fred med yankee'en! Det er den mest fortvivlede situation, man kan tænke sig. Jeg håber imidlertid, at De også må erindre, hvad jeg ganske bestemt har fortalt Dem, nemlig at der flyder lige så meget irsk blod i mine årer, som i Deres. Min bedstemoder var irlænderinde – en bekendt skønhed – en vis lady Laura Fitzgibbon, *qui vaut bien la votre*. En rigtig elskværdig gammel dame var hun."

"O! så var hun ikke i familie med *min* bedstemoder," udbrød den unge pige leende.

"Vil De dermed sige, at hun ikke var elskværdig? Tillad mig i hendes barnebarns nærværelse at udtale mine tvivl om dette."

"Nuvel, jeg tror at disse slægtsfjendskaber – overleverede og nedarvede som de er – er de værste af alle." Agatha fremførte denne vise reflektion på en alt andet end triumferende måde, og der var en svag bæven i hendes stemme.

"Gode Gud, det er da ikke Deres mening at sige, at et nedarvet slægtsfjendskab, som vi blot kender fra sagn og fortællinger, skal forhindre Dem og mig fra at ses igen?"

Englænderen standsede midt i sin gang, idet han stillede hende dette spørgsmål, men Agatha vedblev at gå, som om dette ville hjælpe hende til at undgå spørgsmålet. Hun var gået ud med sir Rufus med den oprigtigste beslutning om at hindre ham fra at sige, hvad hun troede, at han ønskede at sige, og hvis hendes stemme skælvede netop i dette øjeblik, var det, fordi det begyndte at gå op for hende, at hendes forebyggende foranstaltninger ville vise sig frugtesløse.

Det eneste nogenlunde virksomme skridt hun til dette øjemed kunne foretage sig, ville være at vende om på stedet og gå lige hjem. Men der ville være noget ubehøvlet og endog en vis mangel på værdighed ved at gøre dette, og hun havde desuden ikke lyst til at gå hjem. Hun røbede sig imidlertid til en vis grad ved ikke at besvare sin ledsagers spørgsmål, og skønt hun ikke kunne se ham, følte hun, at han så efter hende med et udtryk af stærkt skuffet utålmodighed.

Hun kendte dette udtryk hos ham og fandt det smukt, hun kendte alle hans udtryk og fandt dem alle smukke. Få øjeblikke

efter havde han indhentet hende, og hun blev da overrasket ved at mærke, at han lo, idet han udbrød: "Det er *for* urimeligt – det er *for* urimeligt!"

Det varede imidlertid ikke længe, før hun forstod, hvorledes det havde sig med hans latter, ligesom hun forstod alt andet hos ham. Var han nervøs, var hun det næppe mindre; hans hele væsen udtrykte hans febrilske utålmodighed efter hurtigt at komme på det rene med, om den højeste lykke skulle falde i hans lod eller blive ham nægtet.

Før han selv vidste af det, havde han udtalt de ord, som hun havde smigret sig selv med, at hun skulle forhindre ham fra at udtale; han havde sagt, at siden det syntes at være tvivlsomt, om de skulle mødes igen, var det nødvendigt at benytte den anledning, han nu havde, til at tale med hende. Han elskede hende, som han aldrig før havde elsket nogen anden kvinde, og han bønfaldt hende inderligt om at tro det. Hvad skulle man bryde sig om disse dumheder om, at amerikanerne ikke kunne lide englænderne og englænderne ikke amerikanerne? Hvad havde nationalitetsspørgsmål mere med den sag at gøre end et ornitologisk spørgsmål f.eks.? Her var spørgsmålet, om hun ville blive hans hustru eller ikke, og han troede, at dette var noget, som vedkom de to og ingen andre. Han bønfaldt hende om at overveje hans bøn, ligesom han havde tænkt og tænkt over sagen, næsten fra første øjeblik, de mødtes.

Det stod ikke i Agathas magt nu at gå sin vej, da han havde lagt hånden på hendes arm på en måde, som fik hende til at blive stående ubevægelig, og mens han talte i en dæmpet, inderlig tone, stod hun der i det varme mørke, meget bleg, og så

ud, som om hun blev tvunget til at høre på en forsmædelig trussel snarere end på en kærlighedserklæring.

"Jeg burde naturligvis tale til Deres moder," sagde han, "jeg burde tale til hende først. Men jeres pludselige afrejse i forbindelse med en optræden fra Deres side, som om De ønskede at blive mig kvit, har ikke givet mig tid til at iagttage formerne. For Guds skyld, giv mig Deres tilladelse, og jeg vil indhente det forsømte endnu i aften."

"Å nej – å nej, tal ikke til moder," sagde Agatha sorgfuldt.

"Kom da ikke i morgen og sig mig, at hun ikke vil høre tale om det."

"Hun synes godt om Dem, sir Rufus," svarede den unge pige i den samme besynderlige, håbløse tone.

"Jeg håber, at det ikke er Deres mening at lade mig forstå, at De ikke gør det samme."

"Nej, jeg synes naturligvis godt om Dem, ellers ville jeg ikke have udsat mig for at komme i en situation, der er så grusom."

Den unge pige ytrede de sidste ord med et pludseligt udbrud af bevægelse, idet hendes selvbeherskelse for et øjeblik svigtede hende, og begyndte at gå tilbage i den retning, hvorfra de var kommet. Hendes ledsager var imidlertid i næste øjeblik atter ved hendes side, og han fandt midler til at forhindre hende i at gå så hurtigt, som hun ønskede.

Historien har ikke bevaret, hvad han i dette øjeblik sagde til hende: det var noget, der bragte hende til at udbryde i en tone, der syntes lige på nippet til at slå over i gråd: "Å, sig ikke dette eller noget lignende oftere, ellers må jeg sige Dem farvel for stedse, og det i dette øjeblik."

Han kæmpede for at efterkomme hendes bøn, og de gik et lille stykke tavse, hvorefter hun genoptog samtalen i en noget forandret tone:

"Det gør mig meget ondt, at De har sagt mig dette i aften. Det var ikke nogen belejlig tid – De har gjort mig så ulykkelig og bekymret."

"Jeg gad så vide, om De ville begunstige mig med underretning om, hvilken tid De ville regne for belejlig til at fremkomme med mit ønske?"

"Det ved jeg ikke. Måske vil den aldrig komme. Jeg er Dem meget forbunden for den ære, De har vist mig. Jeg beder Dem om at tro mig, når jeg siger dette. Men jeg tror ikke, at jeg nogensinde vil komme til at gifte mig. Jeg har andre pligter. Jeg kan ikke disponere over mit liv efter eget forgodtbefindende."

Her nødte sir Rufus hende atter til at standse for at sige ham, hvad hun mente med en sådan forunderlig udtalelse. Han måtte spørge om, hvilke overvældende pligter hun havde og hvilke bånd i livet, der gjorde hendes stilling så forskellig fra andre kvinders? Han for sit vedkommende kunne ikke tænke sig en friere kvinde. Hun mindede ham om sin moder, hvis helbred var så forfærdelig ømfindtligt, og som måtte være hendes første tanke og første omsorg. Intet ville kunne bevæge hende til at forlade moderen. Moderen havde jo ingen anden end hende, bortset fra Macarthy, der var så optaget af sit arbejde.

"Hvorfor i al verden skulle De behøve at forlade hende?" spurgte englænderen. "Hvad kunne være herligere, end at hun boede hos os, at vi forenede os om at drage omsorg for hende?

De siger, hun er så venlig at synes om mig, og jeg forsikrer Dem, at jeg er ganske overordentlig indtaget i hende."

"Det ville være umuligt at tage hende bort fra min broder," sagde den unge pige efter nogen betænkning.

"Tage hende bort?" Sir Rufus Chasemore stirrede forbavset på hende. "Hvis han ikke selv vil tage sig af hende – De siger, at han er så optaget af sit arbejde – har han ingen som helst ret på jorden til at forhindre andre fra at gøre det."

"Det er noget, som ingen mand kan gøre – det kan kun jeg, – hendes datter."

"Det er netop det, jeg også mener, og hvad i al verden ønsker jeg andet end at hjælpe Dem med det? Hvis hun behøver et mildt klima, vil vi finde en eller anden yndig plet i det sydlige England, og der være så lykkelige som dagen er lang."

"Så at Macarthy måtte komme dér hen for at se sin moder? Tænke sig Macarthy i det sydlige England – og dertil så lykkelig som dagen er lang! Han ville finde dagene meget lange, er jeg bange for," vedblev Agatha Grice og smålo på en egen måde, som røbede – eller rettere sagt skjulte – hendes følelsers blandede karakter. "Han ville aldrig i verden give sit samtykke."

"Aldrig give sit samtykke til hvad? Er det Deres mening, at han aldrig ville give sit samtykke til, at De gifter Dem? Det er virkelig aldrig faldet mig ind, at De ville behøve at spørge om hans samtykke til dette. Har De ikke atter og atter fremholdt for mig den frihed og uafhængighed, som amerikanerinderne selv slutter deres giftermål med? Hvor bliver denne uafhængighed af, når det gælder Dem selv?"

Sir Rufus Chasemore var tavs et øjeblik og fortsatte så med bitterhed:

"Hvorfor tilstår De ikke lige ud, at De er bange for Deres broder? Miss Grice, jeg havde aldrig drømt om, at De ville besvare mit tilbud således. Jeg byder Dem alt, hvad en mand – og det en mand af nogen anseelse, tør jeg sige, for det ville være affektation af mig at foregive, at jeg betragtede mig som et nul – kan lægge for en kvindes fødder."

Den unge pige svarede ikke straks; hun syntes alvorligt at overveje, hvad han havde sagt, og vendte sit blege ansigt og sine blide, bedrøvede øjne op imod ham, mens hun gjorde det. Da hun endelig talte, var det på en meget rolig og behersket måde.

"De tager fejl i at tro, at jeg er bange for min broder. Hvorledes kunne jeg vel frygte nogen, som jeg er så usigelig hengiven?"

"O, de to ting lader sig godt forene," sagde sir Rufus Chasemore utålmodigt, "men er det da så ganske umuligt, at det nogensinde kunne lykkes mig at indgyde Dem en følelse, som var stærk nok til at kunne rivalisere med denne udprægede søskendekærlighed?"

Han havde ikke før udtalt disse, noget sarkastiske ord, før han i en ganske anden tone udbrød: "O, Agatha, hav medlidenhed med mig og skab ikke vanskeligheder, hvor der ingen er!"

"Det gør jeg heller ikke. Jeg kan forsikre Dem om, at de virkelig eksisterer. Det er vanskeligt at forklare Dem, men jeg kan både se og føle, at de er der, derfor må vi heller ikke tale længere sammen på denne måde. O nej, De må ikke gøre det," udbrød den unge pige i en bønfaldende tone. "Det er umuligt, som sagerne nu står, men før eller siden vil der sandsynligvis

indtræde en forandring. Da kan vi atter mødes – da kan vi atter tales ved."

"Dette lyder, som om der var tale om at vente i ti år. Hvad mener De med 'forandringer'? Ved Himlen, jeg vil aldrig forandre mig," erklærede sir Rufus.

Agatha Grice betænkte sig et øjeblik. "Måske kan De komme til at synes bedre om os."

"'Os'? Hvem mener De med 'os'? Kommer De atter tilbage til dette fatale spørgsmål angående ens følelser – virkelige eller foregivne – for Deres mægtige og berømte fædreland? Store Gud! Dette er dog for galt! Man fortæller en ung pige, at man tilbeder hende, og hun svarer, at det er hende ligegyldigt, så længe man ikke også tilbeder hendes landsmænd. Hvorledes ønsker De, at jeg skal optræde lige over for dem? Hvad ønsker De, at jeg skal sige? Jeg vil sige alt, hvad De måtte forlange, og som kan udtrykkes i det engelske eller amerikanske sprog. Jeg vil sige, at Deres nation er den største blandt de store, og at den besidder ethvert fortrin og enhver dyd, som findes under solen. Jeg til kaste mig ned i støvet for den og blive liggende der for alle tider. Mere kan jeg dog virkelig ikke gøre."

Om dette ekstravagante tilbud gjorde Agatha skamfuld over at have tilladt sig sin bemærkning om sin ledsagers internationale standpunkt, eller om hendes sind simpelthen var kommet i oprør ved hans heftighed og påståelighed, er mere end jeg kan sige. Vist er det, at hendes svar på hans sidste udtalelser var et pludseligt udbrud af tårer. De faldt hurtige og lydløse i nogle øjeblikke, men hun var endnu hurtigere til at fjerne dem.

"Det står Dem frit for at le ad mig eller at foragte mig," sagde hun, da hun endelig kunne tale, "og jeg vil gerne tro, at min horisont er sørgeligt snæver, men jeg kunne ikke blive lykkelig med Dem, hvis De hadede mit fødeland."

"De ville komme til at gøre gengæld ved at hade mit, og vi ville have det så livligt og morsomt, som De kan tænke Dem," svarede englænderen, blødgjort og bedåret ved hendes tårer. "Min kære pige, hvor er en kvindes egentlige fædreland? Det er hendes hus og hendes have, hendes børn og den selskabelige verden, hun bevæger sig i. De overdriver ganske umådeligt den vægt, som nationalitetsspørgsmålet har. Jeg forsikrer Dem, at hvis De ægtede mig, ville dette være det sidste, der ville komme til at optage Deres tanker. For at bevise, hvor lidet jeg hader Deres land, er jeg imidlertid fuldt villig til at rejse over og slå mig ned der, hvis De da hellere vil blive min hustru."

"O, sir Rufus Chasemore," mumlede Agatha Grice protesterende.

"De tror mig ikke?"

Hun troede ham ikke, og dog var det hende kært at høre ham give et sådant tilbud, for det gav hende et stærkt indtryk af hans kærligheds virkelighed.

"Det ville jeg ikke bede Dem om – ja, jeg ville ikke engang synes om det," sagde hun, hvorpå han ytrede ønske om at vide, hvad hun da ville synes om.

"Jeg skulle synes om, at De ville lade mig gå – at De ikke ville trænge ind på mig, ikke plage mig mere nu. De ved jo, at jeg vil overveje det hele atter og atter. Men det vil tage lang tid. Det er alt, hvad jeg for øjeblikket kan sige, men dermed synes jeg, at De burde være fornøjet."

Han var nødt til at sige, at han var fornøjet, og de genoptog deres gang i retning af hotellet. Kort før de nåede det, udbrød Agatha med en vis inkonsekvens:

"De burde rejse derover først, så ville De komme på det rene med det."

"Komme på det rene med hvad?"

"Om De ville kunne lide det."

"Lide Deres store fædreland? Gode Himmel! Hvad forskel kan det gøre, enten jeg kan lide det eller ej?"

"Jo – det er netop det – at De bryder Dem ikke om det hele," sagde Agatha, "og så sagde De dog til min broder, at De længtes så umådeligt efter at komme der."

"Det gør jeg også; jeg er skamfuld over ikke at have været der; dette betragtes nutildags i England som en umådelig mangel ved en mand i det offentlige liv. Der er desværre altid år efter år indtruffet en eller anden kedsommelighed, som har holdt mig tilbage. Jeg rejser naturligvis, så snart det er mig muligt at komme afsted."

"Det er skade, De ikke rejste derover i år, i stedet for at komme her," bemærkede den unge pige noget sententiøst.

"Jeg takker min gode stjerne, at jeg ikke gjorde det," svarede han i en ganske forandret tone.

"Nu vel, jeg ville forsøge at få Dem til at synes om det," vedblev hun. "Og jeg anser det meget sandsynligt, at det ville lykkes mig."

"Jeg anser det meget sandsynligt, at De vil kunne få alt til at lykkes, som De måtte ville forsøge med mig."

"O, De hykler," udbrød den unge pige, og dermed skiltes hun fra ham og gik ind i huset. Det var ham en beroligelse at se, at

hun tog denne vej i stedet for at slutte sig til sin moder og broder, som han så sidde på terrassen noget længere nede. Hun havde set dem lige så vel som han, men hun ville gå lige til sit værelse for at være alene med sine egne tanker.

Sir Rufus Chasemore smigrede sig med det håb, at disse tanker ville tale hans sag og til sidst afgøre den i hans favør. – Han udstødte imidlertid et melankolsk, elskermæssigt suk, idet han nærmede sig mrs. Grice og hendes søn. Han kunne ikke holde sig borte fra dem, skønt han var interesseret i at være og synes diskret. Den unge pige havde sagt, at hendes moder havde noget til overs for ham, og han ønskede både at stimulere og belønne dette sindelag.

Alt hvad han ønskede, ønskede han med en overordentlig bestemthed og energi. Han ville gå hen og sætte sig ved siden af den gamle dame – som han ikke hidtil havde haft ret megen direkte underholdning med – og passiare med hende og være venlig mod hende og more hende. Det må tilføjes, at han fik sine tvivl om, at disse kunster ville lykkes ham synderligt, da han så Macarthy Grice rejse sig og gå sin vej, så snart han blev opmærksom på, at englænderen var i anmarch.

4

"Det forekommer mig undertiden, som om han med forsæt ikke har giftet sig, for at bringe mig til at føle mig ilde til mode."

Dette var den eneste måde, lady Chasemore på nogen måde havde givet nogen uvilje mod broderen til kende overfor sin mand. Ordene faldt fra hendes læber omtrent fem år efter Macarthys besøg ved Comosøen – to år efter moderens død og et års tid efter at hun var blevet gift med sir Rufus Chasemore.

Den samme forestilling fo'r hende gennem sindet – men denne gang gav hun den ikke udtryk – da hun stod ved sin mands side på dampskibets dæk, en halv time før de nåede New Yorks havn. Seks år var forløbet mellem de ovenfor skildrede scener i Cadenabbia og deres landstigning i den nævnte by.

Agatha vidste, at hendes broder ville være nede ved bryggen for at tage imod dem, og at han skulle være der alene, var naturligt nok. Men hun så ånden forud deres indtog sammen med ham – hun vidste også, at han gjorde regning på, at de boede hos ham – i det gamle velkendte hus, hvor der i fordums dage havde levet en sådan lykkelig trio, før den forbindelse, der havde været følgen af mrs. Grices og Agathas rejse til Europa, havde bragt noget fremmed og fjernt ind i deres indbyrdes forhold.

Agathas giftermål havde fundet sted i Europa, idet sir Rufus var kommet til hende i Bologna midt i selve parlamentssesionen, så snart han gennem sin søster fik efterretning om hendes moders død, et tegn på hengivenhed, der endelig havde besejret alle hendes betænkeligheder. Deres

vielse, der gik for sig i al stilhed, fandt sted i Paris, og hun var således fraværende fra fædrelandet uden afbrydelse, så hun ikke havde set deres gamle hjem i New York, siden hun forlod det med moderen for at begive sig ud på den rejse, de håbede ville gengive hende den tabte sundhed. Det gik imidlertid langt fra således, thi da stakkels mrs. Grice om foråret rejste op fra Rom, efter at have tilbragt sin tredje vinter der – to havde ikke vist sig tilstrækkeligt til formålet – bukkede hun under fra den ene dag til den anden for en heftig lungebetændelse.

Alt dette passerede på ny for Agathas indre øje, endog før hun forlod skibet, og hun følte i forvejen, hvor pinligt det ville blive at finde Macarthy boende der alene som pebersvend, uden nogen hjælp af sin søster til at regere sit plagsomme New York'ske tjenerskab. Der ville sandsynligvis være mange, som syntes, at hun her i omsorgen for hans hus ville have haft sin naturlige plads, hvor æren og behagelighederne ved en sådan stilling også ville have været hendes naturlige belønning.

Lady Chasemore var forberedt på at føle kval på kval, når hun fik anledning til at mærke, hvor meget mindre hyggeligt han havde det, end tilfældet ville have været, om hun ikke havde forladt ham. Hun vidste også, at deres slægtninge i Boston, hvis pligtfølelse var så overvældende – selv stakkels mrs. Grice, der aldrig havde en tanke for sig selv, plejede så meget som muligt at holde sit liv skjult for dem – syntes, at hun på en næsten moralsk måde havde svigtet sin broder af ærgerrighed efter en engelsk titel.

Da de gik i land og kørte hjem med Macarthy, modtog Agatha også helt og holdent det indtryk, hun havde ventet: hendes broders liv slog hende som nøgent, trist og så at sige hjælpeløst,

både fra et selskabeligt og et husligt standpunkt betragtet. Han forstod naturligvis ikke at indrette sig, og hvis man ikke har meget mere at gøre med, end han havde, er det i New York meget vanskeligt at overlade alt, hvad der hører til et hjems daglige mekanismer, til lejede hænder.

Lady Chasemore lod dog ikke sin mand oftere høre nogen hentydning til, at broderen var forblevet ugift blot for at ærgre hende. Situationen var for alvorlig til at sige noget så nærgående.

Det var en noget vanskelig sag for de to svogre at skulle tilbringe en to, tre uger under samme lag, skønt ikke fordi Macarthy ivrigt havde modsat sig hendes giftermål, da afgørelsens øjeblik kom. Da han ankom fra Amerika efter moderens død, havde englænderen allerede taget valpladsen i besiddelse, og det var for sent at frelse hende. Han havde haft anledning til at vise hende en deltagelse, som hun i sin daværende stilling havde grund til at føle sig overordentlig taknemmelig for, og han havde ydet hende tjenester, som selv Macarthy ikke kunne andet end sætte pris på, skønt han vidste, at de måtte udledes af egennyttige motiver.

Da hendes broder traf hende i Paris, så han, at hun allerede var tabt for ham; hun havde nedlagt kampen og besluttet at overgive sig til sin skæbne som en englænders hustru. Hun syntes også at være meget indtaget i sin englænder, og dermed var det hele afgjort. Macarthy gjorde nu intet som helst forsøg på at modsætte sig forbindelsen, men hun ville have foretrukket, at han havde gjort det, da dette ville have givet hende bedre anledning end nogensinde før til at gribe ham i utilbørlig egoisme.

Han vidste, at hun var fuldt vidende om, hvad han tænkte og følte, og at det var ganske overflødigt at sige mere om den ting. Han ville ganske vist ikke have modtaget noget offer fra hendes side, selv om hun havde været i stand til at bringe det, (der gaves øjeblikke, da det forekom hende, som om hun virkelig kunne have frasagt sig sin lykke, hvis han blot – om det så var i sidste øjeblik – havde henvendt en direkte og kærlig opfordring til hende) men det stod alligevel ikke mindre klart for hende, at han følte sig dybt såret ved at finde, at hun kunne have hjerte til at skilles fra ham.

Der var også noget i hans hele holdning, som syntes at sige, at det ikke var blot fra ham, hun havde skilt sig ved en vid kløft, men tillige fra alle sine landsmænd og alt, hvad der var godt og smukt i det amerikanske liv. Han betragtede hendes giftermål som en fornægtelse af hende fædreland, en slags moralsk forræderi.

Det var til ingen nytte at sige ham, at der ikke var noget påfaldende eller særdeles usædvanligt ved hendes handlemåde, og at spørge ham, om han ikke vidste, at et utal af amerikanerinder gifter sig med englændere, så at hvis hun havde gjort noget galt, havde hun i alt fald en hel del af sine landsmandinder til medskyldige. Til sådanne godtkøbsargumenter svarede han blot, at de amerikanerinder, som havde gjort sig skyldige i en sådan handlemåde, vitterligt var dårlige eksemplarer af slægten, de mest letsindige og karakterløse unge damer, man havde i landet.

Det var folk, som ikke havde nogen forståelse af de amerikanske institutioners betydning eller af hvad deres

amerikanske nationalitetsret var værd, og de var uden tvivl meget værdige til at optages i et udlevet åndssvagt aristokrati.

Det bedrøvelige ved Agathas svigten var, at hun tydeligvis var bestemt til noget bedre, og hun havde også forstået, hvad det var at tilhøre en sådan nation, eller hvis hun ikke havde gjort det, kunne skylden derfor i alt fald ikke tillægges hendes broder, som havde gjort sig så megen møje med at forme hendes tænkemåde og karakter. Han havde således gjort alt for at fremelske nationalitetsfølelsen hos hende, så hun ikke blot skulle have den ganske instinktmæssigt eller som en ren vanesag, men som et stort ansvar, en næsten religiøs forpligtelse.

Hun var heller ikke blevet noget dårligt eksemplar af slægten, tværtimod: hun var intelligent, hun havde æresfølelse, evne til at opfatte vanskelige kombinationer og føle for det, som var ædelt og stort.

I hine bevægede dage i Paris, da det blev bestemt, at hun skulle have bryllup øjeblikkelig – som om hun i virkeligheden havde været forlovet med sir Rufus fra aftenen før deres flugt fra Cadenabbia – havde der naturligvis været en del forhandling med Macarthy om sagen, og da havde hun næsten ønsket, at han udtrykkeligt havde udtalt sin misbilligelse, så hun lige så udtrykkeligt kunne berolige ham og forsøge at bringe ham på andre tanker.

Han havde dog aldrig ytret til hende personlig, hvad han havde sagt til hendes moder i Cadenabbia – og hvad hendes moder i sin skræk og bedrøvelse øjeblikkeligt havde gentaget for hende. Han sagde kun, at han håbede, hun var sig bevidst alle de forskelle i stort og småt, der ville komme for sagen

mellem hendes mand og hende, når de dagligt skulle leve sammen i et så nært forhold. Han håbede, at hun i forvejen havde gjort sig det klart, hvilke vanskeligheder, der ville udspringe af den omstændighed, at det, som var vigtigt i hendes øjne, i så mange henseender ville være galt i hans og omvendt – den omstændighed kort sagt, at hun ved fødsel, traditioner og overbevisning var et produkt af et demokratisk samfund, medens hvert pulsslag i sir Rufus' legeme var en fornægtelse af den menneskelige lighed.

Hun havde da svaret: "O ja, jeg var tænkt på alt," men i virkeligheden havde hun ikke tænkt på, at hun var demokrat i nogen fremtrædende grad eller havde så meget som haft tanke for, at hun havde nogen repræsentativ forpligtelse i forhold til sin nation. Hun havde heller ikke tænkt, at Macarthy var demokrat i sin inderste sjæl, og hun havde endog grublet over, hvad der ville ske, hvis hun var blevet taget på ordet med hensyn til nogle af sine nivellerende tendenser.

Hun vidste imidlertid, at intet kunne irritere ham mere end at hentyde til, at noget i så henseende kunne finde ham uforberedt, og hun skammede sig ved at fralægge sig de meninger og hele det standpunkt, som hendes broder tillagde hende som noget selvfølgeligt, og herved ligesom vise sig uværdig til de høje tanker, han nærede om hende. Hun havde desuden slet intet ønske om at gøre noget sådant. Hun var vel opmærksom på, at der var meget ved de engelske forhold, hun ikke ville synes om, og hun følte sig aldrig som mere fuldblods amerikanerinde, end den dag, da hun ægtede sir Rufus Chasemore.

I hvilken udstrækning hun vedblev at være amerikanerinden, ville en iagttager af denne unge dames holdning i begyndelsen have haft meget vanskeligt ved at afgøre. Spørgsmålet om de respektive fortjenester og mangler ved de to landes institutioner kom meget lidt frem i hendes liv. Hendes gemal havde andre ting at tænke på end den store republik på den anden side af oceanet, og hendes sociale og politiske horisont blev indtil videre helt og holdent engelsk.

Sir Rufus var fuldstændig nedsænket i politiske og administrative spørgsmål, men de bevægede sig udelukkende på indenlandske felter og var legemliggjorte i tykke blå bøger med forfærdelig tørre titler, som hobede sig op i store dynger på bordet i hans bibliotek – Agatha havde samvittighedsfuldt forsøgt at gøre sig bekendt med indholdet af nogle af dem.

De konservative var kommet til roret straks efter hans giftermål, og han havde indtaget flere ærefulde, om end ikke første rangs fremtrædende stillinger. Hans pligter gav ham intet med udenlandske forhold at bestille, de var udelukkende af økonomisk og statistisk art. Han opfyldte dem på en måde, som måske viste, at han til dels erkendte det berettigede i den bebrejdelse, der almindeligt rettedes mod toryerne – den nemlig at de altid kom til kort på det økonomiske og industrielle område.

Hans hustru besad hans fortrolighed i tilstrækkelig grad til at vide, hvor meget det lå ham på hjertet at bevise, at en konservativ administration kunne være stærk i nævnte henseende. Han talte aldrig til hende om hendes eget land – de havde så meget andet at tale om – men der var ikke noget i hans

adfærd, der røbede den forudsætning, at hun skulle svigte sin tidligere følelse for det.

Hun kom i væsentlig grad til at sande, hvad han i sin tid havde sagt, at en kvindes fædreland er hendes mand og børn, hendes hus og have og selskabelighed, for det var sikkert, at den unge frues nye stilling gav hende fuldt op af beskæftigelse, skønt hun ingen børn havde. Selv om dette ikke havde været tilfældet, ville hun altid have følt sig tilstrækkeligt optaget af at elske sin gemal, hvilket hun fremdeles gjorde med al inderlighed og varme.

Han syntes hende at være en meget ophøjet personlighed, men han optrådte alligevel ikke med nær så megen overlegenhed overfor hende, som hun havde ventet. Der var tider, da det endog faldt hende ind, at han ikke engang i tilstrækkelig grad lod hende føle sin overlegenhed, for hun havde altid haft en forestilling om, at det ville være behageligt at blive underkastet en sådan prøvelse gennem nogen, som hun holdt særdeles meget af.

Efter at de havde været gift et år, blev han forfremmet til et højere embede efter en herre, som blev udnævnt til pair ved sin fratrædelse fra den post, som nu blev tildelt sir Rufus. Dette foranledigede lady Chasemore til at forestille sig, at hun måske også med tiden kunne blive pair-frue, da det var nok så rimeligt at formode, at den samme belønning ville falde i hendes mands lod, når han til sin tid med hæder skulle fratræde embedet.

Hun var nødt til at erkende for sig selv, at tanken om denne mulighed ikke fremkaldte nogen følelse af angst hos hende, den virkede tværtimod i den grad oplivende på hende, at hun smilede ved forestillingen om, at Macarthy måske med tiden

ville lide den tort at befinde sig i et søskendeforhold til et medlem af det engelske aristokrati.

Hendes mands nye embede var af den art, at det ikke gav ham anledning til på nogen aktiv måde at lægge sine politiske sympatier for dagen, men hun kunne ikke smigre sig med, at hun mærkede nogen formindskelse i hans konservative iver. Selv om hun havde troet noget sådant, ville det ikke have gjort meget til sagen, for hun havde ikke behøvet lang tid til at opdage, at hun havde giftet sig ind i en kreds af fanatiske toryer – en kreds, hvor folk tog det for givet, at hun nærede konservative følelser, selv om hun ikke netop var oplagt til at råbe dem ud fra tagene.

Det var næppe umagen værd at forklare, at hun ikke var blevet opdraget på den måde, dels fordi folk ikke ville have forstået det og dels fordi de virkelig ikke bekymrede sig om det, når alt kom til alt. Hvor meget det i det hele gik an at lade være at bekymre sig om andres politiske anskuelser, bragte hendes ophold i England hende efterhånden til at forstå. De, som tog det lettest i så henseende, syntes at være dem, som var overbevist om, at hele det offentlige liv gik rent i hundene.

Lady Chasemore var ikke selv tilbøjelig til at nære sådanne anskuelser, men om hun havde været det, ville denne tro have pint hende mere, end den syntes at pine hendes venner. Hun syntes særdeles godt om de fleste af dem og fandt dem meget venlige og meget behagelige at omgås, men hun holdt dog meget mere af at være i London end på landet og var særdeles fornøjet, da hendes mands nye embede forøgede det antal måneder, han årligt måtte tilbringe i hovedstaden. Hun havde endog sine alvorlige tvivl, om hun ville have været i stand til at

holde det ud, hvis det var blevet hendes skæbne at leve konstant blandt medlemmerne af hendes nye omgangskreds, der hovedsagelig boede på deres landejendomme.

Skønt hun bar de ubehageligheder, hun var nødt til at bære, meget roligt, hengav hun sig dog til en hel del privat spekulation over de ting, som mishagede og plagede hende. Hun omtalte dem ikke altid for sin gemal, men hun havde altid til hensigt at gøre det. Hun ønskede ikke, at han skulle tro, at hun var dum nok til at sluge alt, hvad hans land bragte hende, uden at gøre nogen forskel på sort og hvidt.

Han vidste naturligvis, at hun ikke var dum, og han vidste naturligvis også, at hun ikke kunne undgå at få et pinefuldt indtryk af den fattigdom og elendighed, de lavere klasser i England levede i. Hun havde aldrig noget andet sted set noget lignende. Hun vidste naturligvis yderligere, at sir Rufus havde beskæftiget sig og også for fremtiden ville beskæftige sig meget med lovgivende foranstaltninger, der sigtede til gradvis at forbedre de lavere samfundsklassers livsforhold. Det slog undertiden lady Chasemore, at det ville være godt, om nogle af disse foranstaltninger ville blive til virkelighed uden at det skulle tage alt for lang tid.

Den sidste nat, før de forlod England, tilbragte hun med sin mand i et hotel i Liverpool, hvorfra deres rejse skulle fortsættes tidligt næste dags morgen. Sir Rufus gik ud i forretningsanliggender, og da det allerede var ved at blive mørkt, satte hun sig ved vinduet og så ud på den lille åbne plads, der stødte op til hotellets facade.

Aftenen var lummer, vinduet stod åbent og en sælsom fortryllelse holdt hende som fastbundet til hendes plads. Mørke

skikkelser fra lastens og elendighedens boliger viste sig for hende i det svindende dagslys; smudsige, halvnøgne, klynkende betlere samlede sig foran hendes vindue og lyden af eder og slagsmål nåede hendes øren. Der var også unge piger, hvis heftige gebærder tydede på, at de var drukne – en tilstand, der for resten i større eller mindre grad syntes at beherske dem alle, og som fandt sin naturlige grund i de fire knejper, hvis oplyste lokaler kunne ses fra lady Chasemores plads ved vinduet, og som lod til at være lige så meget søgt af kvinder som af mænd.

Stedet gjorde det samme uhyggelige indtryk nu, som det havde gjort for år tilbage, da hun og hendes moder her var steget i land i England og havde tilbragt en aften i det samme hotel, og hun vendte sig fra vinduet med en behagelig følelse af, at hun nu rejste til et land, hvor der i det mindste var mindre af denne slags elendighed.

Da hendes mand kom tilbage, sagde han, at det ganske vist var et fælt sted, men at det dog var bedre, end det før havde været, hvilket glædede hende at høre. Hun gjorde nogle hentydninger til, hvor sikre de kunne føle sig på aldrig at blive vidne til sådanne scener i hendes fædreland, hvilket han benægtede, idet han spøgefuldt udtalte sit håb om, at det måtte blive dem forundt at se et glimt af de berygtede slagsmål i de amerikanske knejper.

Det skat tilføjes, at han i New York under samværet med sin svoger aldrig gjorde nogen som helst hentydning til disse foreteelser, hvilket viste en finfølelse, ja et højsind, der blev meget værdsat af hans hustru. Hun beundrede og bifaldt i alle dele den måde, han altid optrådte på under deres ophold i de Forenede Stater og hun havde en stærk følelse af, at, hvis hun

ikke før havde vidst, at hun havde ægtet en fuldendt gentleman, så måtte denne kendsgerning nu være gået op for hende.

Hun var nemlig kommet ganske på det rene med, at sir Rufus (det var umuligt at lukke øjnene for denne sandhed) når alt kom til alt slet ikke havde noget til overs for de Forenede Stater. Han kunne ikke lide at være det, men gjorde sig en ganske overordentlig umage for at lade som om han gjorde det. Hun var ham meget taknemmelig for dette; det beroligede hendes nerver – hun var bange for, at det kunne komme til "scener", hvis han nogensinde ytrede sit mishag – ja, hun var ham så taknemmelig, at hun næsten glemte at føle sig skuffet fordi hun ikke fik anledning til – som hun forud havde tænkt sig det – at blive ulykkelig, når hun så, eller rettere gættede sig til (han var nemlig meget reserveret, også over for hende) at et nærmere kendskab til de amerikanske forhold ikke havde den virkning på ham, som hun engang havde lovet sig selv, at de skulle have.

En af hendes bevæggrunde til at ægte ham havde været den trang hun følte, til at gøre ham til en beundrer af sit fædreland. Hun havde aldrig sagt det til nogen, for hun var for stolt til at gøre en sådan tilståelse til en englænder, og hun vidste, at en amerikaner ufortøvet ville have givet hende det svar: "Hvad i alverden gør det fra eller tit, om han tænker på den eller anden møde om os?" idet naturligvis ingen ville have nogen tanke for, hvilken betydning det havde for *hende*.

Hun havde ægtet sir Rufus med denne missionstanke for øje, og nu viste det sig ikke alene, at hendes forventede proselyt var ganske umedgørlig, men også at hendes omvendelsesgerning

var blevet hende selv mindre magtpåliggende, end den før havde været.

Hun undrede sig lidt over, at dette ikke gjorde hende mere ondt end tilfældet var, og glædede sig over, at hendes mand i reglen beholdt sine iagttagelser for sig selv, fordi dette gav hende et slags grund til ikke at føle sig skamfuld over sin egen lunkenhed.

Hun havde før smigret sig med, at han i almindelighed havde en diplomats optræden, og i det mindste i de første fire uger af deres ophold i vesten forekom hans opførsel hende som et rent mesterstykke af diplomati. Fra at bryde sig om, hvor vidt de amerikanske forhold mishagede ham, var hun i virkeligheden gået over til først og fremmest at bryde sig om, hvor vidt han *viste*, at de mishagede ham – en overgang i anskuelser, som hun på sin side anså det for meget vigtigt at holde skjult for Macarthy.

At elske en mand, der ikke kunne have nogen sympati for den slags forhold, hun var opvokset under – forhold, som mange af dem, der stod hende nærmest og som hun altid ville bevare i kærlig erindring, havde anset som fuldkommenheden selv – var en gåde, hvis nøgle, når alt kom til alt, var gemt i hendes eget bryst, hvor hun kunne tiltro følelsen for sin egen værdighed at passe på den på en eller anden måde.

Men at blive peget fingre af som en, der havde et problem af den art at bære på, var en ganske anden sag, det har en slags udstilling af ens helligste eje, ens private hjerteanliggender.

Lady Chasemore havde ved denne tid kendt sin mand længe nok til at forstå den logik, der var bestemmende for hans sympatier og antipatier. Hvis han misbilligede eller følte sig

ubehagelig berørt ved, hvad han så i Amerika, har hans grunde for det ikke længere nogen hemmelighed for hende. De udgjorde selve elementerne i hans karakter, de bestemmende grundtræk i hele hans livsanskuelse.

I hele den tid, hun var fraværende fra England sammen med ham – det har ikke meget længe, da deres rejse, overfarten frem og tilbage iberegnet, kun varede ti uger – vidste hun i større eller mindre grad, hvilket indtryk alt ville gøre på ham. Hun vidste, at livet i Amerika både i sin almindelighed og i det enkelte ville være hans smag og natur imod og støde an mod alle de traditioner, han havde levet sig ind i.

5

Ikke desto mindre var han bestemt på at studere landet grundigt, og dette var utvivlsomt en af de ting, der gav hende grund til, da de første få dage var gået, at håbe på, at deres ophold skulle kunne forløbe uden nogen kollision med Macarthy. Naturligvis måtte det tages med i beregningen, at Macarthys egen optræden var langt mere verdensmandsmæssigt, end hun i forvejen havde vovet at håbe.

Han syntes for lejligheden næsten at have tilbagetrængt sin nationale selvbevidsthed, som altid havde været så fremtrædende, og at have accepteret søsterens forbindelse med en englænder som noget, der ikke kunne være anderledes. Hun kunne se, at det glædede ham atter at have hende i sin nærhed – glædede ham så meget, at han glemte at spejde efter tegn på demoralisering hos hende, eller at lægge nogen mistanke om, at hun betragtede sine gamle venner med forandrede øjne, nu da hun efter så lang tids forløb atter kom i berøring med dem.

Hvis hun altså ikke allerede havde været opmærksom på, hvilken gentleman Macarthy har, ville hun have forstået det af den måde, hvorpå han ved denne lejlighed var situationen voksen. Følgelig var de alle fint dannede mennesker, og alt var så godt, som det kunne være, efter lady Chasemores naive tro.

Hendes broder stillede hende ikke noget som helst spørgsmål om hendes liv i England, men hans breve havde allerede ladet hende forstå, at han var bestemt på at undgå dette emne. De havde hidtil ikke indeholdt et eneste spørgsmål om hendes beskæftigelser og levevis, og om hun havde været

bosat på månen, kunne hun ikke have gjort mindre hentydning til offentlige eller private foreteelser på de britiske øer.

Dette var en stiltiende form for misbilligelse af, at hun var trådt i forbindelse med denne uværdige egn af kloden, men det havde aldrig forhindret hende fra af give ham den fuldstændigste underretning om alt, hvad han ikke spurgte om. Han gik aldrig i mindste måde ind på hendes hentydninger til disse emner, og når hun nu gav ham udførlige meddelelser om alt, hvad der angik hendes nye hjem, hørte han på hende med en slags understreget stum underkastelse, som om hun fremsagde en lektie, og han måtte sidde smukt stille, indtil hun var færdig.

Når hun endelig holdt op, plejede han i reglen at sukke og derpå at henlede samtalen på et emne, der var så forskelligt som muligt fra det, hun havde haft på bane. Det fornøjede ham dog øjensynligt at se, at hun fandt sig vel ved sit fædrelands luft, og havde glæde af at gense nogle af sine gamle bekendte.

Dette var en ubevidst inkonsekvens fra hans side, der viste, at han ikke fuldstændig havde opgivet hende. Måske håbede han på, at sir Rufus skulle dø, og at hun i så fald ville komme tilbage og bo i New York. Hun passede på ikke at lade ham forstå, at en sådan beregning ingen hjemmel havde, at hun med eller uden sir Rufus aldrig ville være i stand til at slå sig ned i sin fødeby som lady Chasemore. Han var overdrevent omhyggeligt høflig mod sir Rufus, og denne spurgte Agatha, hvorfor broderen aldrig tiltalte ham, uden med hans fulde titel. Hun forstod udmærket, hvad hendes gemal mente, men selv dem imellem var hun loyal nok mod Macarthy til ikke at blotte hans egentlige motiver.

Sir Rufus var overordentlig aktiv, han ville ikke lade noget uforsøgt og ubesigtiget. Det var hans hensigt at bese offentlige indretninger, at indsamle statistisk materiale, at tale med fremragende personer, at undersøge det politiske maskineris arbejdsmåde, og Macarthy gik ham samvittighedsfuldt til hånde efter bedste evne, ved at give ham oplysninger og introducere ham hos de folk, han ønskede at lære at kende.

Lady Chasemore iagttog med tilfredsstillelse, at broderen så ivrigt opfyldte værtskabets pligter. Hun havde imidlertid nogen mistanke om, at da han ikke kunne lide hendes mand, var det ham en lettelse at få ham fra sig til andre ved at introducere ham hos folk, som kunne vise ham offentlige og private indretninger, som han ønskede at studere.

Sir Rufus' hyppige ekspeditioner ud i sådanne øjemed, og lange forhandlinger med lokale autoriteter af enhver art holdt ham stadig ude af huset, og da Macarthy på sin side var meget optaget af sine forretninger – sir Rufus blev ganske overvældet af hans flid; han havde aldrig set en gentleman arbejde så hårdt uden noget som helst mellemrum af jagt eller fiskeri – kan det med sandhed siges, at de to herrer kom meget lidt i direkte berøring med hinanden – ja næppe mødtes, undtagen om aftenen, eller med andre ord altid i andres selskab.

I de tyve dage, Chasemores tilbragte sammen i New York, spiste de enten middag ude, eller deltog i selskaber, som Macarthy holdt hjemme, og ved disse lejligheder havde sir Rufus altid en hel del at tale om med sine nye bekendte. Hans hustru smigrede sig med, at han var almindeligt afholdt – han var altid så munter og let tilgængelig. Hun ønskede forresten ind imellem, at han ville lægge en smule dæmper på sin

munterhed; der var nemlig øjeblikke, da det måske kunne se ud, som om han opfattede alt i de Forenede Stater som lutter morskab.

Hun vidste på en prik, hvorledes denne insinuation om, at Amerika var så komisk i alle sine forhold, måtte berører Macarthy, men når alt kom til alt, var det ikke godt at sige, hvorledes Macarthy helst ville ønske, at en fremmed, eller især sir Rufus, skulle opfatte den store republik. At han havde fornøjelse af at lære landet at kende, dog uden at finde noget komiske ved det, ville vel have været det heldigste, om det kunne have været opnået. Om sir Rufus i sit hjerte var pessimist med hensyn til ting, han ikke kunne lide, så satte han i hvert tilfælde ikke sin ære i at være overlegen ironisk, og dette var allerede noget. Og så stillede han spørgsmål i millionvis, og hvad er nysgerrighed andet end en hyldest?

Det må bemærkes, at Macarthy Grice aldrig personlig gjorde tjeneste som cicerone for sin svoger. Han sørgede for, at han blev ført omkring, men han var ikke selv hans fører. Han lyttede til hans beretninger om, hvad han havde set – det var som regel ved frokosten, Rufus gav den slags meddelelser til bedste – men med den samme kolde tålmodighed, hvormed han hørte på Agathas beretninger om, hvad hun havde oplevet i England.

Sir Rufus brød sig ikke om, hvor vidt Macarthy havde lyst til at høre på ham eller ikke, og han holdt ikke fast ved sit uudtømmelige emne om de amerikanske institutioner for at underholde ham eller for at underholde sig selv – alt hvad han ønskede, var at bane sig vej til fortsatte undersøgelser og opdagelser.

Macarthy mødte ham altid med det samme svar: "Den og den er den rette til at give Dem fuld besked om dette. Hvis De ønsker det, skal jeg give Dem et brev med til ham."

Til disse tilbud svarede sir Rufus altid Ja, og Macarthy skrev en hel hoben breve i løbet af disse uger.

Efter at hans gæst så nogenlunde havde tilfredsstillet sin videbegærlighed med hensyn til New York, ville han også se noget af resten af landet, og efter nogen forhandling mellem ægteparret blev det besluttet, at sir Rufus skulle rejse rundt alene, mens hans hustru afventede hans tilbagekomst hos sine venner i New York. Dette arrangement var ganske efter hendes ønske, men det viste, i hvilken grad hun havde opgivet sin fordums drøm om at lære sir Rufus at se det store Vesten gennem *sine* briller.

Hvis hun ikke var ved hans side, kunne hun naturligvis ikke påvirke hans opfattelse – han ville få et frygteligt forspring for hende. Kort sagt, ved at blive hos Macarthy under hans fravær, opgav hun næsten den store fordel, hun hidtil havde haft ved at kende Amerika bedre, end hendes mand kunne gøre.

Hun syntes imidlertid om at føle, at hun bragte et offer – egentlig talt både for sir Rufus og sin broder. Forestillingen om at opgive noget for Macarthys skyld – hun ønskede blot, at det havde været noget mere – gjorde hende godt og formildede hende savnet af sir Rufus, mens han var borte.

Den hele sæson havde udmærket sig ved et herligt vejr, men på denne tid sænkede eftersommerens gyldne dage sig over den skinnende by, og omgav den med en egen forunderlig malerisk disethed. I en to-tre uger forekom New York lady Chasemore rent poetisk, marmorbygningerne fik et gyldent skær af de

hendøende solstråler, og hendes fødeland viste sig for lejligheden i et ejendommeligt fortryllende lys, der kaldte ubestemte minder fra hendes yngre dage tilbage, minder, der stod i forbindelse med lignende herlige efterårsdage engang.

Hun spadserede omkring, hun vandrede om på lykke og fromme i timevis, hun gav en god dag i de hensyn, som hun altid måtte iagttage i London. Hun mødte venner på gaden og vendte om og spadserede med dem, og fornøjelser så enkle som disse øvede en næsten unaturlig tiltrækning på hende. Hun syntes om at spadsere, og havde i gamle dage frit kunnet følge denne lyst, men i London havde hun ikke tid til andet end at køre – og desuden var der så mange kedelige hensyn at tage.

Macarthy kom temmelig tidligt hjem fra sit kontor, og hun gik ham i møde til Washington Square og spadserede op ad Femte Avenue med ham i den dejlige eftermiddag. Det var mange år siden, hun havde været i New York, og hun greb sig i at føle en slags personlig interesse i de forandringer og forbedringer, der var foregået i mellemtiden. Hun så huse, hvor der i gamle dage boede venner af hende, som nu ikke boede der længere – ingen af hendes bekendte i New York lod til at bo, hvor de havde boet i gamle dage – og dette mindede hende om begivenheder, som hun for længst havde glemt, men som det nu var hende en vemodig glæde at genkalde i erindringen.

Macarthy blev på sidde vandringer livlig snakkesalig, han kom endog med enkelte spørgsmål med hensyn til hendes forhold i England, og gav hende indtryk af at sidde inde med en hel del amerikansk humor, noget hun aldrig før havde lagt synderlig mærke til. En dag forsømte han ganske kontoret og tog hende med en tur på dampskibet op ad Hudsonfloden til

West-Point – en udflugt, som hun fandt overordentlig interessant. Og næsten hver dag var hun ude til lunch i en fortrolig kreds på et dusin damer.

Til den fastsatte tid vendte sir Rufus tilbage fra Canada, Mississippi, Rocky Mountains og Californien – han havde udrettet vidundere i retning af at tilbagelægge distancer og hurtigt og let at skaffe sig et indtryk af hvert steds særegne forhold.

Alt var ordnet med hensyn til deres afrejse til London næsten umiddelbart efter hans tilbagekomst; de skulle kun være endnu to dage i New York, for derefter i al hast at foretage ture til Washington, Philadelphia og Boston.

Macarthy stillede ikke sin svoger noget som helst spørgsmål om hans indtryk af det store Vesten; han spurgte ham ikke engang, om han havde fået et fordelagtigt indtryk af Canada. Der ville for øvrigt heller ikke have været meget anledning til at spørge ham, for sir Rufus var fuldt optaget af at få ekspederet, hvad han endnu havde ugjort før sin afrejse. Han tog sig for øjeblikket ikke engang tid til at meddele sin hustru noget om sine indtryk, og hun undlod at spørge ham, da hun vidste, at den forestående sørejse ville give rigelig anledning til at stifte bekendtskab med han rejsehistorie.

Næsten det eneste, han udlod sig med, var en privat ytring til Agatha om, at det var en ren glæde atter at se et smukt dameansigt, da dette næsten ikke var hændt ham på alle hans rejser rundt i Amerika. Lady Chasemore protesterede forundret og fravristede ham den tilståelse, at efter hans opfattelse var de store ord om kvindernes skønhed, ligesom så meget andet, kolossal amerikansk humbug.

Sir Rufus havde forgæves set sig om efter disse smukke damer – ja, han gik så vidt som til at sige, at han på sine vidtløftige rejser rundt i verden, i det hele taget aldrig havde set en kvindetype mindre efter sin smag end den, i hvis selskab han i overfyldte, overophedede jernbanekupeer havde gennemfaret en stor del af det amerikanske fastland.

Hans hustru spurgte ham, om han måske foretrak de unge kvinder, som de – eller i det mindste hun – havde haft anledning til at iagttage i Liverpool aftenen før deres afrejse, hvortil han svarede, at hine kvindelige væsener naturligvis var et sørgeligt syn, men at der kun lå nogen magt på en kvindes udseende, så længe man opholdt sig sammen med hende, og han skulle aldrig have noget at gøre med det kvindelige køn i dén afskyelige havneby. Men kvinderne i de amerikanske jernbanekupeer havde han måttet være sammen med – o, kun alt for længe – og de var pokkers grimme.

Hertil svarede lady Chasemore med spørgsmål om, hvor vidt han ikke syntes, at mrs. Eugene og mrs. Ripley og hendes søster mrs. Redwood og mrs. Long og visse andre damer, som de havde mødt i det selskabelige liv under deres ophold i New York, var smukke.

"Mrs. Eugene er mrs. Eugene, og mrs. Redwood er mrs. Redwood," svarede sir Rufus, "men damerne i jernbanekupeerne var ingen af delene, og alle de kvinder, jeg så, lignede damerne i jernbanekupeerne."

"Så må der være noget ved jernbanekupeerne, som gør det," sagde lady Chasemore eftertænksomt, og hun omtalte, at det var meget løjerligt, at hun for sit eget vedkommende, mens hun strejfede om i New York under sin mands fravær, syntes at have

gjort præcis den modsatte iagttagelse og var blevet slået af de mange smukke ansigter, hun mødte på sin vej.

"Smukke ansigter, o ja, det vil jeg tro," men sir Rufus havde ingen tid til videre at forklare dette ubestemte svar.

Da de kom tilbage fra Washington for nu at begive sig på hjemrejsen, fortalte Agatha sin broder, at hendes mand agtede at skrive en bog om Amerika; det var grunden til, at han havde søgt så nøjagtige oplysninger og gjort så mange optegnelser. Hun havde ikke vidst det før – det var først nu, mens de var i Washington, at han rigtigt havde bestemt sig til det og fortalt hende om det. Noget, som han havde set eller hørt i Washington, syntes at have modnet hans beslutning.

Lady Chasemore var i sit hjerte meget ulykkelig over denne samme beslutning og var blevet ganske forskrækket, da hendes gemal forkyndte hende den store nyhed. Hun havde sagt til ham: "Du vil naturligvis skrive anerkendende om vore forhold – Du vil lade dem vederfares retfærdighed." Og han havde svaret: "Mit kære barn, man vil komme til at skælde mig ud som en lommetyv."

Dette svar havde været alt andet end beroligende, og hun havde foresat sig at udspørge ham nøjere under jernbaneturen fra Washington, men havde ikke fået anledning til det, da sir Rufus hele vejen sad fordybet i samtale med et demokratisk kongresmedlem, som han havde fået fat i, hun vidste næppe hvor, for det var ikke sandsynligt, at han havde truffet sammen med ham i noget som helst respektabelt hus i Washington.

De sad lige over for hende i vognen med hovederne så nær sammen, at de næsten berørte hinanden, og skønt hun holdt meget mere på amerikanerne end sin mand, ville hun slet ikke

have syntes om at komme i så nær berøring med et demokratisk kongresmedlem. Hun vidste naturligvis nu, at sir Rufus på denne måde samlede materiale til sin bog, men denne tanke var hende alt andet end behagelig, og hun ville have givet meget for at kunne have skilt ham fra den andens selskab – hun vidste næppe selv hvorfor, undtagen at hun umuligt kunne tro, at der kunne komme noget godt ud af at søge oplysninger fra en så sjofel kilde. Hun lovede sig selv, at når de først var kommet i god ro ombord på skibet, ville hun nøjagtigt forvisse sig om, i hvilken ånd han agtede at skrive sin bog. Hun var meget stærk til søs, og ville gerne sidde oppe på dækket og passiare. Hendes mand ville dér ikke så let kunne slippe bort fra hende, og hun udtænkte på forhånd, hvorledes hun ville tage ham i forhør.

Dette hensatte hende allerede nu i en vis febrilsk tilstand, og hele denne sag med bogen voldte hende mere uro, end hun ville have været i stand til at fortælle. Hun vogtede sig imidlertid omhyggeligt for at lade Macarthy vide, hvordan det var med hende. Hun hentydede til sin gemals forehavende på en så naturlig og ligefrem måde, som det var hende muligt, og når hun overhovedet bragte dette tema på bane, var det blot fordi det forekom hende loyalt mod Macarthy at nævne det for ham.

Hvis bogen, når den engang udkom, skulle komme til at vække opmærksomhed på grund af dens indgående og alvorlige kritik over amerikanske forhold – og lady Chasemore tvivlede ikke på, at dette ville blive tilfældet – ville hun føle det som en lettelse, at hun ikke havde holdt det skjult for sin broder, at den var på vej, hvilket jo også kunne have taget sig ud som om hun bar på en ond samvittighed. Det var netop for at bevise både sig

selv og Macarthy, at hun havde en god samvittighed, at hun fortalte ham om sir Rufus' forehavende.

Den beslutning, Macarthy øjensynlig havde taget og troligt praktiserede: aldrig at tage sig af, hvad hans svoger foretog sig, var det ham ved denne lejlighed temmelig vanskeligt at overholde. Han var i alt fald ikke i stand til at undertrykke alle tegn på sindsbevægelse – det var ikke til at tage fejl af, at han blev rød i hovedet. Han genvandt imidlertid hurtigt sit sædvanlige, ligegyldige udseende, der også ved denne lejlighed skulle vise, hvor lidt sagen interesserede ham. I næste øjeblik bemærkede han imidlertid noget inkonsekvent: "Det gør mig virkelig ondt at høre."

"Hvorfor gør det dig ondt?" spurgte Agatha.

Det overraskede hende, og det næsten behageligt, at han skulle blotstille sig så vidt som til at udtrykke sin beklagelse. Hvad hun havde tænkt sig, at han ville sige, hvis han overhovedet sagde noget, var at han var hende taknemmelig for, at hun underrettede ham om sagen, men hvis hun havde gjort det i forventning om at bevæge ham til at læse bogen, måtte han lade hende vide, at hendes håb i så henseende var ganske forgæves. Sir Rufus' tanker og meninger havde ikke mere værd for ham i denne form, end når han udtalte dem mundtligt.

"Jeg tænkte, at det kunne blive ubehageligt for dig," sagde han som svar på hendes spørgsmål, "hvis det da ikke forholder sig sådan, at du ikke bryder dig om, hvad han siger."

"Jo, det gør jeg rigtignok. Bogen vil uden tvivl blive skrevet med dygtighed, men du mener vel, at det ville volde mig ubehageligheder, hvis den var streng og uskånsom. Det ville det

også. Det ville bringe mig i en falsk, endog latterlig stilling og jeg forstår sandelig ikke, hvordan jeg skulle udholde det," sagde lady Chasemore med en følelse af, at hendes åbenhjertighed alene fremsprang af lutter højsindede motiver. "Men jeg skal nok sørge for, at dens indhold ikke bliver således. Før skal jeg selv skrive hvert eneste ord i den, om det gøres fornødent."

Hun lo, idet hun fremkom med denne erklæring, men udtrykket i Macarthys ansigt tydede ikke i nogen måde på, at han kunne betragte sagen fra noget muntert standpunkt.

"Jeg tænker, at englænderne gjorde bedst i at feje for deres egen dør," sagde han, "og hvis de gør det, indser jeg ikke, hvorledes denne beskæftigelse skulle levne dem tid eller lyst til at holde foredrag for andre nationer. Din mands landsmænd er virkelig i besiddelse af en selvgodhed, som er kolossal, og dog er det et næsten løjerligt syn at se dem, til trods for alle deres egne vanskeligheder og den dom, som den øvrige verden fælder over dem, fremdeles sætte sig på sit gamle dommersæde og bryde staven over andre, som er opfyldt af et liv, der for længe siden har forladt *dem*."

Macarthy Grice talte i en langsom, mild tone med en vis tørhed, som om han lettede sit hjerte engang for alle og ikke oftere ville vende tilbage til dette emne. Hans rolige optræden gjorde ordene end mere betydningsfulde for hans søster, og hun stirrede næsten målløs på ham et øjeblik, som om de åbnede hendes blik for noget, hun hidtil kun ufuldstændigt havde opfattet.

"Den dom, som den øvrige verden fælder over dem – hvorledes lyder den?"

"Således, at det er simpelthen forbi med dem – at ingen tager dem med i betragtning mere."

"Å, sådan siger du; en nation, der indbefatter sådanne mænd som min mand, må dog tages med i betragtning," svarede Agatha og lo atter. Macarthy var på nippet til at svare, at det blev taget i betragtning som en stadig genstand for verdens spot og latter, og dette var naturligvis også noget, men han standsede sig på halvvejen, og hun kom ham imens i forkøbet ved at fortsætte:

"Hør, Macarthy, du burde selv komme med en bog om de engelske. Så ville du kunne overtrumfe min mand."

"Intet kunne bevæge mig til at gøre noget sådant; det har jeg alt for meget medlidenhed med dem til."

"Du har medlidenhed med dem!" udbrød lady Chasemore. "Hvor det ville more min mand at høre!"

"Det ville det formodentlig, og dette ville netop være nok et vidnesbyrd om, hvad der er så ynkværdigt hos dem – modsætningen mellem deres store prætentioner og de faktiske forhold ved deres stilling. De trykkes under vægten af alle de samfundsproblemer, alle de kilder til svaghed, alle de farer, som kan true et folks liv, og de har intet at møde situationen med uden deres klassiske stupiditet."

"Nuvel, den er før kommet dem til nytte," sagde lady Chasemore og smilede. Hendes smil var imidlertid lidt tvungent, og hun skiftede farve, som hendes broder havde gjort, da hun først talte til ham om sagen. Hun fandt det umuligt ikke at bryde sig om, hvad han sagde, og dog ærgrede hun sig over, at hun gjorde det, forbi hun ikke ønskede at gøre det.

Han så på hende, som om hendes ansigt udtrykte noget vist advarende og vedblev:

"Tilgiv mig, hvis jeg er gået for vidt. I lyset af denne måned, som vi har tilbragt så lykkeligt sammen, havde jeg næsten glemt, at du nu er en af dem."

Lady Chasemore sagde intet og benægtede ikke, at hun var en af dem. Når hun hørte på, at man kritiserede hendes mands fædreland – han havde jo, når alt kom til alt, ikke skrevet sin bog endnu – følte hun det, som om hun derved svigtede en af de forpligtelser, hun havde overtaget ved at ægte ham.

6

Postbuddet stod ved døren i Grosvenor Crescent, da hun kom tilbage fra sin køretur, og tjeneren tog brevene ud af hans hånd, idet hun gik ind i huset. Hun standsede i entreen for at høre, om der var noget til hende, han gav hende to breve og beholdt dem, der var til sir Rufus.

Hun spurgte ham, hvad sir Rufus havde befalet med hensyn til sine breve, og han svarede, at de skulle sendes efter ham, indtil den følgende aften. Dette gjaldt dog kun breve, ikke pakker eller bøger.

"Men tror De, han ville ønske at få dette tilsendt, mylady?" spurgte manden og holde en ganske lille pakke frem; han tilføjede, at det så ud til at være en slags dokument. Hun tog det fra ham, hendes blik var blevet opmærksom på et navn, trykt på omslaget, og skønt hun ikke befattede sig meget med litterære sager, vidste hun dog, at navnet tilhørte et af de mest bekendte forlag, og forstod, at pakken indeholdt korrekturark.

Hun beså pakken fra alle vinkler, mens tjeneren stod og ventede; den havde et ganske andet udseende end de bunker af trykte, offentlige dokumenter, som postbuddet dagligt bragte, og som godt kendte af udseende. Dette var ganske bestemt de første korrekturark til hendes mands bog – den, om hvilken han havde sagt til hende på sørejsen, da de for et år siden rejste tilbage fra New York:

"Mit kære barn, jeg lover dig, at du får hvert eneste blad at se – at du skal have fuld kontrol over, hvad jeg skriver."

Siden hun skulle have fuld kontrol over dem, begyndte hun med at pålægge tjeneren ikke at sende dem efter sir Rufus, men

lægge den sammen med den øvrige post på bordet i forhallen. Hun gik ovenpå for at klæde sig om – hun skulle ud til middag – og da hun efter endt toilette kom ned for at gå i vognen, så hun pakken der, hvor hun havde beordret den henlagt.

Der var gået så mange måneder, siden bogen sidst var på tale, at hun rent havde glemt, at den var i farvandet, eller rettere sagt, hun havde troet, at hendes mand havde opgivet ideen. Sir Rufus havde jo altid så forfærdelig meget at tage vare på – efter tilbagekomsten fra Amerika havde hans stilling i det offentlige liv givet ham mere end nogensinde at gøre – og hvis han ikke lagde hånd på værket inden udløbet af et par år i det højeste, ville han aldrig komme til at gøre det, for hans indtryk ville da have mistet den friskhed, som ville være nødvendig, for at foretagendet skulle lykkes.

Han havde naturligvis sine optegnelser, men ikke desto mindre ville en forhaling af værkets udarbejdelse være højst uheldig, for så vidt som det ved den tid, da det blev udgivet, ville blive mødt af den indvending, at alt forandrede sig i Amerika i løbet af en to-tre år, og at ingen brød sig om at vide noget om den døde fortid.

Det havde været med sådanne betragtninger, lady Chasemore havde trøstet sig over resultatet af de forespørgsler, som hun i New York havde lovet sig selv at gøre, når hun engang var vel fortøjet i en dampskibsstol ved sin mands side, og som hun også i sin tid fremkom med, skønt de oplysninger hun derved fik, skaffede hende liden glæde.

Nu havde han imidlertid, som det syntes, i al hemmelighed lagt hånd på værket i sine ledige stunder, havde sendt det til trykkeriet, og her kom nu de første frugter tilbage. Var det,

fordi han havde ond samvittighed med hensyn til dets indhold, at han havde været så tavs? Hun troede ikke meget på hans onde samvittighed, for han havde været overordentlig meddelsom, da de afhandlede sagen ombord på skibet og havde i al mulig fuldstændighed ladet hende vide, hvad han havde til hensigt at gøre, under deres lange, uforstyrrede samtaler på den smukke sørejse – han var altid så udmærket "oplagt" på søen – havde han rigtig taget bladet fra munden og i al fortrolighed sat hende ind i sin virkelige opfattelse af forholdene i Amerika.

De havde ikke gjort noget fordelagtigt indtryk på ham, nej, slet ikke! Men herved havde han i det mindste forberedt hende og havde derfor siden den tid intet at skjule. Det var utvivlsomt kun et tilfælde, at han syntes at have holdt sit arbejde hemmeligt for hende, for han havde flere gange ved andre lejligheder vist hendes intelligens den hyldest at forudsætte, at hun kunne gå ind i alle hans interesser.

Det var sandsynligt, at han i dette tilfælde havde ønsket først selv at se, hvorledes hans arbejde ville tage sig ud på tryk. Efter al sandsynlighed havde han endnu ikke skrevet den hele bog eller endog blot halvdelen af den; han havde formodentlig blot skrevet indledningen og fået den sat; hun huskede at have hørt ham omtale dette som en meget hensigtsmæssig måde at gå frem på. Hun var enig med ham i, at det var meget hensigtsmæssigt, da det jo også ville give hende anledning til at se, hvorledes begyndelsen tog sig ud. Dér lå korrekturarkene på bordet i den nette lille pakke, hvor de syntes halvt at tiltrække hende og halvt at skræmme hende bort.

Pakken lå der naturligvis fremdeles, da hun kom tilbage fra selskabet, og denne gang satte hun sig i besiddelse af den. Hun tog den med op i sit værelse, og da hun var blevet alene og havde fået morgenkjolen på, satte hun sig ned med den foran lampen. Pakken lå imidlertid længe i hendes skød, før hun besluttede sig til at åbne den. Hendes tøven kom imidlertid ikke på nogen måde af, at de trykte ark forekom hende at være hellige som et brev, så hun ikke havde ret til at bryde konvolutten, men af en uovervindelig nervøs angst for, hvad hun ville finde i den.

Hun blev siddende således vel en time med lukkede øjne og hovedet tilbagelænet mod stoleryggen, men hun var ikke faldet i søvn – hun var tværtimod ganske lysvågen. Hun gennemlevede i erindringen alt, hvad hendes mand havde sagt, efter at han begyndte at åbne sit hjerte for hende. Det viste sig da, at det indtryk, han havde fået af de Forenede Stater, var endog endnu ugunstigere, end hun havde frygtet. Der var ikke mange ting, som fandt nåde for hans øjne, og disse få undtagelser vedrørte sager, der af naturen var karakteristiske for selve landet og ikke ejendommeligheder ved det amerikanske liv. Alt i så henseende forekom ham ubetinget forkasteligt, og det hele skuespil var i hans øjne en eneste slående illustration af demokratiets fordærvelighed.

Det eneste, som hidtil havde frelst den forkvaklede republik fra undergangen, var dens uhyre geografiske omfang, men også denne fordel begyndte nu at blive udnyttet og udtømt. For øvrigt var enhver demokratisk last i tiltagende der og kunne studeres *sur le vif*. Han kunne ikke være taknemmelig nok for, at han ikke længere havde opsat at rejse over og studere forholdene. Han var kommet tilbage med hovedet fuldt af

lærdomme og hjertet opflammet af iver efter at holde dem frem for sit eget folk, der, som Agatha vidste, var begyndt at bevæge sig i samme beklagelige retning.

Efterhånden som hun hørte på ham, forstod hun, hvor forkert det havde været af hende, ikke at ledsage ham til Vesten, for det var fra de egne af landet, han havde hentet sine mest opsigtsvækkende anekdoter og eksempler. Disse sammenstillede han derpå i række og rad til et ligefrem skrækindjagende regiment, og han havde over alt kendsgerninger og tal rede på hver finger, så hans hustru følte det, som om knusende bølger slog sammen over hendes hoved.

Hun forstod også, hvor galt det var, at hun ikke havde draget ham bort fra den sjofle lille kongresfyr, som han havde klynget sig så fast ved i toget fra Washington. En smule mere eller mindre gjorde dog ikke meget til sagen, alt derovre havde været så uforeneligt med hans natur, traditioner og opdragelse, at der ikke var noget som helst udkomme med ham. De mindste ting, som hun havde indbildt sig, at han syntes om, viste sig at have mishaget ham, og han havde følt sig særdeles ilde berørt ved lejligheder, hvor hun troede, han havde været rigtig vel fornøjet. Kun ved én eneste lejlighed, hvor han havde siddet mellem mrs. Redwood og mrs. Eugene ved en middag, lod han til at have været virkelig fornøjet.

Selv hans lange forhandling med kongresmanden fra Pennsylvania havde gjort ham næsten syg, mens den stod på.

Hans hustru kunne dog ikke undlade at beundre den dygtighed, hvormed han havde gjort sig til herre over så megen viden på så kort tid. Han havde ikke alene opdynget fakta, men han havde tillige sammenstillet dem i den mest systematiske

orden, og hun var stolt af, at han var så dygtig, selv om han fik hendes hjerte til at bløde ved den måde, han udtalte sig på. Dette havde han naturligvis på ingen måde til hensigt at gøre, og han blev lige så overrasket som rørt, da hun brød ud i en lidenskabelig bøn til ham om ikke at offentliggøre sådanne afskyelige misforståelser.

Hun forsvarede sit land heftigt, så godt hun formåede det overfor hans syndflod af statistik og anekdoter om korruption i det offentlige liv, idet hun forsøgte at modsige ham såvel i enkeltheder som i det store hele. Hun fastholdt, at han havde set forkert på alt, set det gennem fordommens og uviljens misvisende briller, set det under påvirkning af et ønske om at finde våben mod sine partimodstandere i England.

Naturligvis havde Amerika sine fejl, men i det hele var det et meget behageligere land end noget andet, og endog behageligere end hans eget tunge, overfyldte gamle England, hvor han kunne få nok at gøre med at afskaffe misbrug og mangler, hvis han ville ofre lidt mere af sin tid på det. Hun havde hørt mere om skandaler, siden hun kom til England, end i alle de år, hun havde levet hjemme i Amerika. Hun anførte ikke Macarthy som kilde – det havde hun sine grunde til ikke at gøre – men noget af Macarthys ånd flammede op i hende, mens hun talte.

Sir Rufus smilede af hendes heftighed, han optog den i den bedste mening, skønt den åbenbart hensatte ham i en ringe forbavselse. Han havde glemt, at Amerika var hendes hjemland – at hun stod i andre loyalitetsforhold end dem, hendes ægteskab havde givet hende. Han havde gjort hende til sin hustru, og englænder med liv og sjæl, som han var, var det

aldrig faldet ham ind at betvivle, at hun nu var besjælet af de samme følelser som ham.

Han havde så at sige assimileret hende fuldstændig, og han havde forudsat, at hun på samme måde havde assimileret ham med samt hans fædreland – en proces, som måtte have til følge, at hun ville komme til, som han i stille sind udtrykte sig, "at afryste" dette andet hæslige, dumme, vulgære land, som tidligere havde været hendes hjemstavn. At det ikke var gået således, var blot tegn på en sygelig sensibilitet, som tid og kærlig behandling ville mildne.

Og han overbeviste hende på stedet om, at han ville behandle hende kærligt, for det første ved at underrette hende om, at hun ikke havde noget som helst kendskab til de Forenede Stater – det var jo forbavsende, hvor lidt mange derovre kendte til deres eget land – og for det andet ved at love hende, at han ikke ville lade så meget som ét ord trykke, der ikke havde hendes udtrykkelige billigelse. Hun skulle kontrasignere hvert et ark af manuskriptet, før det gik i trykket – intet skulle forlade huset, før det var forsynet med hendes *visé*.

Hun ønskede at vide, om han måske skulle have glemt – så mærkeligt det end ville være – hvorledes hun i sin tid i Cadenabbia havde sagt ham, hvor skrækkeligt det ville være for hende at se sig gift med en mand, som nærede slette tanker om hendes fædreland. Han huskede denne erklæring meget vel og ligeledes flere andre, der stod i forbindelse med den, men ville spørge, om hun på sin side erindrede at have advaret ham om, at hun ville omvende ham til at blive en beundrer af de amerikanske ejendommeligheder. Hun havde haft udmærket anledning til det, men hun havde ikke gennemført sin plan.

Han havde forholdt sig ganske passiv i hendes hænder, hun kunne have gjort med ham, som hun ville – havde han ikke den aften ved Comosøen tilbudt hende at komme over og opslå sin bolig med hende i en eller anden afskyelig amerikansk by, – det havde været hans oprigtige mening, det havde det virkelig – så at hvem anden end hun kunne have skylden, hvis der ikke var blevet noget af nogen omvendelse? Hun havde ikke taget fat på arbejdet med nogen særlig energi.

I alle tilfælde var det nu for sent, han havde nu set med egne øjne, og indtrykkene var slået fast, så de ikke kunne forandres.

Idet lady Chasemore genkaldte sig hin scene ombord på skibet, var der især to punkter, der stod levende for hendes erindring. Det ene var hendes mands fremhævelse af den omstændighed, at han ikke nærede mindste animositet mod det amerikanske folk, men blot havde sine egne engelske brødre for øje, med ønske om at frelse dem ved at fremholde sine erfaringer fra den anden side af oceanet for dem, og det andet var hans løfte om, at intet skulle offentliggøres uden hendes samtykke. Endelig brød hun konvolutten på den pakke, hun havde i sit skød, og spekulerede på, hvor meget hun ville finde i disse blade, som hun kunne være enig i.

7

Han kom tilbage til Grosvenor Place sent næste dags aften, og da han spurgte efter sin hustru, blev der svaret ham, at hun var i sine egen værelser. Han blev ligeledes underrettet om, at hun skulle have spist til middag ud, men havde opgivet det, idet hun i sidste øjeblik havde ladet vogne afbestille og sendte et brev i stedet. Da sir Rufus spurgte, om hun var syg, svaredes der, at hun havde set dårlig ud og ikke havde forladt huset siden den foregående dag.

Et øjeblik senere fandt han hende i hendes eget værelse, hvor hun lod til at vandre frem og tilbage på gulvet. Hun standsede, da han trådte ind og blev stående og så på ham; hun var iført sin morgenkjole, var meget bleg og modtog ham uden et smil. Han gik hen til hende, kyssede hende, og da han så et eget udtryk i hendes øjne, spurgte han deltagende, om der havde været noget i vejen med hende.

"Ja, ja," sagde hun, "men jeg har ikke været syg." I næste øjeblik slyngede hun armene om hans hals, skjulte sit ansigt ved hans bryst og hulkede højt, mens hun på samme tid kæmpede for at undertrykke sin bevægelse. Uforståelige ord blandede sig med hendes hulken, og først lidt efter lidt forstod han, at hun sagde: "Hvor kunne du gøre det? Ak, hvor *kunne* du gøre det?"

Han forstod ikke straks, hvad hun hentydede til, og før han endnu var kommet på det rene med det, havde hun genvundet sin fatning og vendte sig bort fra ham. Hun gik hurtigt hen til sit skrivebord og fremtog af en skuffe en del papirer, som hun holdt frem imod ham uden at ville se ham i øjnene.

"Vær så rar at tage dem tilbage – lad mig aldrig se dem oftere. Det er din bog – korrekturarkene, som er kommet fra trykkeriet. Jeg så det på dit bord – jeg forstod, hvad det var, og jeg åbnede pakken. Jeg læste dem – jeg læste dem. Tag dem bort fra mig."

Han var på dette tidspunkt blevet vis på, at hans hustru, skønt hun jo ligefrem havde kastet sig til hans bryst, dog var opfyldt af harme mod ham og følte sig krænket og forurettet. Da han først så papirerne, havde han ikke genkendt dem som tilhørende sin bog – den havde slet ikke været i hans tanker. Han tog dem fra hende med et udråb af forundring og en dæmpet latter og så dem flygtigt igennem, idet han vendte blad for blad.

Skønt Agathas opførsel havde bragt ham noget ud af fatning, var han dog endnu modtagelig for den behagelige kildrende fornemmelse, som en mand føler ved at se sin prosa og endnu mere sine vers "på tryk". Sir Rufus havde set sine udtalelser blive citeret i aviserne og havde sat flere små pamfletter i cirkulation, men dette var hans første bidrag til hans fødelands egentlige boglitteratur, og hans forlægger lod til at ville give hans bog et meget smukt udstyr. Han blev stående et øjeblik og betragtede de trykte blade med overraskelse og beundring, men der på vendte hans blik tilbage til hans hustru, der med sin mine af krænket stolthed ikke tog sig mindre ud til sin fordel.

"Min kære Agatha, anser du mig for en hjerteløs slyngel? Har jeg såret dine følelser?" spurgte han. Han forsikrede hende, at han ikke havde næret den ringeste frygt for, at hun skulle blive så forfærdet. Han havde udeladt så uendelig meget; han havde søgt at holde alle bidende udtryk ude – han havde forvandlet

det hele til lutter smør og honning. Han bad hende om endelig ikke at tage sig det nær; de kunne i fællesskab gennemgå det alt sammen, hvis hun ville, og han ville foretage alle de forandringer, hun måtte ønske. Det ville ødelægge hans bog, men han ville hellere se dén spoleret end hendes gode humør.

Han gjorde denne hentydning til hendes humør på en munter, spøgefuld måde, og hun kunne ikke andet end hæfte sig ved, hendes sorg ikke havde gjort mere indtryk på ham, end at han stadig kunne være i stand til at spøge. Hun lagde mærke til to ting. For det første, at han havde den bedste samvittighed af verden og kunne udholde det mest forskende blik uden at rødme. Han havde ingen følelse af at havde bedraget hende, og stod virkelig der i den gode tro, at hans frygtelige bog var meget velvilligt affattet. Han talte den simple sandhed, når han sagde, at han for hendes skyld havde bestræbt sig for at moderere sine skarpe udtryk, og så besynderligt det end kunne forekomme, så troede han virkelig, at det var lykkedes for ham. Agatha undrede sig senere over, hvad han vel ville have skrevet, hvis han havde følt sig fuldkommen ubundet af ethvert hensyn. For det andet, lagde hun mærke til, at han ikke havde den mindste forståelse af, i hvilken grad hun følte sig ulykkelig, ja sønderknust af skamfuldhed, skønt han meget godt så, hvor oprørt hun var. Heller ikke ville han nogensinde komme til helt at forstå hende i dette stykke; han kunne ikke sætte sig ind i hendes følelser, fordi han ikke kunne tro på dem, de berørte ham blot som overdrevne og fremkunstlede.

Han havde givet hende et fædreland, som var stort og hædret, og hvordan i al sund fornufts navn kunne hun falde på at opføre scener for et andet lands skyld?

Når han beskyldte hende for at være sygeligt sensibel, lå det meget nær for hende at nægte dette på det bestemteste og at udtrykke sin forbavselse over, at han så lidet var i stand til at forstå hendes berettigede ømfindtlighed, når det gjaldt angreb på hendes fødeland. Han formåede ikke at forstå, at hun følte sig som amerikanerinde, han kunne ikke begribe, at det ville gøre et sørgeligt afbræk i hendes lykke, at skulle gå omkring i verden forenet med en mand, der så brutalt havde angrebet et land, som hun skyldte datterlig ærbødighed.

Hun sagde ikke til ham, at hun aldrig ville kunne se Macarthy i øjnene mere, men det var i høj grad forudfølelsen af hendes broders kolde, livslange foragt, der i hendes mands fravær havde tændt den heftighed, hun nu protesterede med. Macarthy ville aldrig læse hendes mands bog, men han ville høre om den, han ville se den omtalt i aviserne, og dens navn ville møde ham fra alles læber. Selve luften ville føre dens værste sider ind i hans øre og for hendes vedkommende gøre skandalen endog større i hans øjne, end den virkelig var.

Hun tænkte på den lykkelige måned, hun for et år siden havde tilbragt i Amerika, mødt af lutter venlighed og imødekommenhed fra alle sider, og tanken om, at dette skulle blive gengældt på denne måde, bragte hende næsten til at forgå af skamfuldhed. Hvilken skam! Hvilken skam!

Hun gentog dette ord for ord for sir Rufus i en tone, der fik ham til at stirre på hende, som om han var bange for, at hendes forstand måske var begreb med at svigt hende. At hans hustru skulle føle det, som om *hans* handlemåde på nogen måde bragte skam over hende, var en forestilling, som det kostede ham en del vanskelighed at sætte sig ind i, og mens hans oprigtighed

røbede dette, blev hans hustru, trods al sin harme, næsten rørt ved at se, at hun ikke havde gjort ham vred.

Han syntes, at hun var mærkeligt urimelig, men han var fast bestemt på ikke for sit eget vedkommende at forfalde til samme skrøbelighed. Hun nævnte ikke Macarthy, fordi sir Rufus engang før deres ægteskab havde beskyldt hende for at være bange for ham, og hun havde dengang besluttet aldrig oftere at udsætte sig for en sådan bebrejdelse. Før forhandlingen imellem dem havde udviklet sig synderligt længere, mindede hun imidlertid sin mand om, at hun havde irsk blod i årerne, og at han måtte tage dette med i betragtning, når han overvejede, i hvilken grad han troede at kunne udfordre hende. Som han vidste, var hun meget langt fra at være fanatisk med hensyn til dette emne, men når Amerika blev holdt op for det dydige England som en genstand for hellig forargelse, kunne hun ikke andet end huske på, at millioner af hendes keltiske stammefrænder havde fundet tilflugt der for det velsignede engelske herredømme, og føle sig overrasket over hans frimodighed i at udfordre sammenligninger, som det var bedre at lade hvile.

Da hans hustru begyndte at fremholde sin irske herkomst, troede sir Rufus tydeligvis for fuldt alvor, at hun havde fået en skrue løs; det var første gang, han hørte hende omtale dette, siden hun berørte det for ham hin aften ved Comosøen. Ikke desto mindre diskuterede han sagen med hende i en halv times tid, som om hun var ved sine fulde fem, og før de skiltes, havde han gjort hende en indrømmelse, som kun et fuldstændig klart hoved ville være i stand til at vurdere.

Og denne indrømmelse var så meget mere at sætte pris på, som den ikke udsprang af nogen erkendelse af, at han havde været uretfærdig i sine domme, for skønt hans hustru gentog sin beskyldning i så henseende med en hellig ild i sine øjne, der gjorde dem smukkere, end han nogen sinde før havde set dem, lod han sig ikke rokke fra det stade, som hans uhyre lager af indsamlede oplysninger én gang havde bragt ham til at indtage. Han sagde hende med tydelige ord, at han simpelt hen kun gav efter for hendes opposition.

Hvis udgivelsen af denne bog ville gøre hende så usigelig ondt, var det tilstrækkeligt til at afgøre sagen. Bogen skulle ikke udkomme, og de ville ikke tale mere om den ting. Han ville gemme den væk, ja brænde den op, og det skulle være, som om den aldrig havde eksisteret.

Lady Chasemore modtog med begærlighed dette offer, skønt hendes mand ikke undlod at lade hende forstå, hvor overordentlig stort det i grunden var. Han blev ikke i dårligt humør, han blev ikke gnaven eller bitter, han opgav ikke i vrede sin drøm om litterær udmærkelse. Han henledte blot hendes opmærksomhed meget indtrængende på den omstændighed, at han ved at bøje sig for hendes med så megen bestemthed udtalte følelser, gav afkald på et kært håb om at gøre sit land en meget væsentlig tjeneste.

Der var en vis bitterhed i hans smil, da han sagde hende, at *hendes* ønske var det eneste i verden, der kunne bringe ham til at skyde en så gylden anledning fra sig. Den ville aldrig oftere i hans liv frembyde sig for ham, men patriotismen måtte gå i hundene, hvis han blot kunne spare hende for smerte. I så fald brød han sig ikke engang om, hvorledes det gik stakkels gamle

England. Det kunne fremture i sine sørgelige vildfarelser og glide ned ad bakke, så hurtigt det havde lyst, fordi det ikke fik det advarende ord at høre, som han ville have udtalt – et ord, der efter hans mening var rent ud inspireret af hans sags retfærdighed.

Lady Chasemore smigrede sig med, at de ikke skiltes fra hinanden i bitterhed denne aften, der var intet af den slags i det kys, hvormed hun med fugtige øjne og nogle taknemmelige ord sagde sin mand godnat. Det forekom hende, som om intet kunne være smukkere end deres gensidige tillid: hendes mands føjelighed var overordentlig ædelmodig, men hun havde et endnu stærkere indtryk af, hvor dyb hendes egen hengivenhed var, siden den kunne modtage et sådant offer uden frygt for nogen eftersmag.

Hun havde elsket sir Rufus fra den dag, han i Cadenabbia bad om hendes hånd, men hun havde aldrig holdt så meget af ham som i de uger, der fulgte umiddelbart efter, at han havde trukket sin bog tilbage fra trykken. De blev sig imellem enige om, at ingen af dem oftere ville hentyde til denne sag, men hun i det mindste ofrede den i sit stille sind overordentlig mange tanker.

Dette udfald fjernede en umådelig sten fra hendes hjerte, og dette gav hende igen tilbørlig frihed i sindet til at anstille den betragtning, at sandsynligvis kun få mænd på en så smuk måde ville have opgivet sin egen vilje. Hun ville gerne have ham til at forstå, at hun i alle enkeltheder fuldt ud værdsatte hans adfærd. Hvis han virkelig ikke kunne forstå, hvorledes hun kunne føle, som hun gjorde, var det så meget mere ædelmodigt af ham

blindt at rette sig efter hende, at tro hende på hendes ord, så lidet han kunne sætte sig ind i hendes opfattelses berettigelse.

Som ugerne gik, blev det desuden mere og mere klart for lady Chasemore, at hendes mands bog ville have været et rent mesterstykke af sin art. Under deres samtale i hendes kabinet hin aften havde sir Rufus sagt hende, at han i intellektuel forstand havde nedlagt det bedste af sig selv i denne bog, at han troede der at have udtalt visse sandheder, som aldrig mere ville blive ytret – og derved bidraget sit guldkorn til den begrænsede sum af menneskelig visdom, der eksisterede i verden. Han havde gjort noget til bedste for sit land og så ladet det gå tilbage igen – for at være hende til vilje.

Frem for alt glædede det hende, at han ikke havde ladet hende betale for sin højsindethed ved bagefter at spille martyr og se lidende eller fortrædelig ud. Han kom og gik med sin sædvanlige gang og sit sædvanlige smil og forblev efter alt ydre at dømme den samme som før.

Jeg finder det derfor også nok så vanskeligt at forklare, hvorledes det gik til, at lady Chasemore efter nogle ugers forløb begyndte at føle, at alt dog måske ikke var så ganske, som det skulle være. Hun havde læst Tennyson, og hun kendte de berømte ord om den lille revne i lutten. [Note 1)] Disse stod for hende med en stadig dybere mening, og til sidst spurgte hun sig selv, om hun ved at modtage sin mands offer havde givet både hans og sin egen lykke et knæk, som ikke var til at forvinde?

Hele hendes liv igennem havde det været hendes bestræbelse i en hvilken som helst situation at vide det værste, og her havde hun ikke vidst det. Eller i det mindste vidste hun det først nu i

skikkelse af den skrækkelige kendsgerning, at sir Rufus' ydre ligevægt havde skjult den virkelige reaktion for hende, der var foregået i ham.

Nu begyndte hun i sin sygelige angst at tage denne reaktion for givet, og at se tegn på den i de selvsamme omstændigheder, som hun før havde betragtet som tegn på resignation. Hun vogtede i hemmelighed på hans ansigt, hun grublede i det uendelig over hans ord. Og da hun først var begyndt på dette, varede det ikke længe, før hun kom på det rene med, at han talte meget mindre med hende, end han før havde gjort.

Han tog ingen hævn, men han var kold, og i hans kulde var der noget skrækkeligt, uundgåeligt. Han så mindre og mindre på hende, mens han øjne før i tiden ikke havde haft nogen mere behagelig beskæftigelse.

Hun forsøgte at overbevise sig selv om, at hendes mistanke har ugrundet og en fornærmelse mod hendes mands karakter; hun erindrede sig, hvad sir Rufus havde sagt, om at hun var sygeligt ømfindtlig, og hvis denne beskyldning ikke havde været sand den gang, kunne den meget godt være sand nu.

Denne idé havde dog ingen anden virkning, end at bringe hende på den tanke, at der har noget sygeligt ved sir Rufus' egen forestillingskreds, og at dette var hendes skyld og ingen andens. Sygelighed var det sidste, som lå for hans natur, men hun havde pålagt denne hans natur et højst unaturligt tryk. Han følte det nu – han følte, at han havde svigtet sin pligt som god borger, og at være en god borger var dog det, som altid først og fremmest havde ligget ham på hjerte.

Lady Chasemore forestillede sig, at hans kind brændte af skamfuldhed, så snart den var vendt bort fra hende, og at han lå

vågen om nætterne og vred sine hænder i fortvivlelse. Og så kom det over hende med usigelig bitterhed, at forviklingen mellem dem ikke havde fået nogen egentlig løsning, at den var for omfattende til at skaffes af vejen ved et så enkelt arrangement – et arrangement meget for primitivt for en så kompliceret verden som vor.

Det må noteres som en ganske mærkelig foreteelse, der måske vidnede om, at bekymringerne havde haft en forvirrende indflydelse på lady Chasemores sind, at hun ved dette tidspunkt greb sig i at tænke med en slags skuffet stolthed på den uudgivne bogs litterære og politiske fortjenester. Dens udgivelse ville have været skrækkelig for hende, men bogen ville i alt fald have været et mesterstykke, og det var naturligvis dette, som stod for dens forfatter, når han i de søvnløse nætter kastede sig frem og tilbage på lejet.

Hun besluttede sig til sidst til at spørge ham om det, til at tilstå sin frygt, til at få ham til at sige hende, om hans svaghed – hvis han betragtede det som en svaghed – virkelig nagede ham, på trods af at han, da han i sin tid bragte sit offer – der var nu gået næsten et år siden – havde ladet hende vide, at han ønskede dette emne begravet for alle tider.

Det var med ikke så lidt skælven og bæven, hun bragte det på bane, og den måde, han så på hende på, mens hun fremstammede sit spørgsmål, var ikke egnet til at lette hende arbejdet. Han ventede i tavshed, til hun havde udtrykt sig, som hun bedst kunne, uden at hjælpe hende og uden at vise, at han forstod hendes mening, hendes trang til at få forsikring om, at han ikke syntes, at hun havde handlet grusomt imod ham.

Det var netop dette sidste, hun så inderligt længtes efter at få vished om. Sir Rufus svarede kun med et spørgsmål; han spurgte, hvad hun mente med at tiltro ham et sådant hykleri, en sådan usandhed i sin optræden. Hvad troede hun om ham, og hvilken ret havde han givet hende til at opføre denne nye scene, når han smigrede sig med, at han havde berøvet hende enhver foranledning til nogen sådan? – Hvis han havde været misfornøjet, kunne hun være ganske vis på, at han ville have sagt hende det, og da han ikke havde sagt noget om det, kunne hun gerne vise ham den tiltro, at anse ham for at være ærlig. Han udtrykte det håb – og for første gang i sit liv talte han til hende i en streng tone – at dette ville være det sidste forsøg fra hendes side på atter at bringe et forhadt emne på bane.

Hans strenghed var til ingen nytte, den hverken krænkede eller trøstede hende, men havde blot den virkning at forvisse hende om, at han led ved sagen, og at han betragtede sig som en slags forræder. Han var én mere i den lange række af dem, der var blevet ødelagt ved en kvinde, som havde solgt sig, solgt sin ære og samfundets interesse for et smukt ansigt, fred i huset og en bestikkelse i form af tårer og kærtegn.

Forestillingen om denne undertrykte lidelse, som han forsøgte at bære således, som det sømmede sig en gentleman, bidrog kun til at opflamme hendes gamle kærlighed til ham, den kærlighed, som i sin tid havde haft magt til at kaste hende i hans arme, til trods for al modstand.

Eftersom måned fulgte på måned, samlede hele hendes natur sig i denne følelse; hun elskede ham mere end nogensinde, og dog havde hun været årsag til det mest pinefulde, som nogensinde var sket for ham. Dette var en

tragisk modsigelse, umulig at udholde, og hun sad og stirrede på den med tårer af raseri.

En dag havde hun anledning til at meddele ham, at hun havde modtaget et brev fra Macarthy, som meldte, at han snart agtede at indskibe sig for at rejse til Europa, ja endog gav at forstå, at han tænkte at tilbringe to eller tre uger i London. Han havde overanstrengt sig, der har gået år, siden han havde taget sig nogen ferie, og lægen truede ham med nervøs slappelse, hvis han ikke meget snart kastede alt fra sig for nogen tid.

Hans søster havde sine egne forestillinger om hans motiv til at give hende anledning til at se ham i London; det var at betragte som en slags anerkendelse fra Macarthys side, en belønning for at de – det ville sige sir Rufus – og sandsynligvis efter hendes påvirkning, havde opført sig bedre, end man kunne have ventet. Han havde haft den takt ikke at udgive sin uforskammede bog, og Macarthy gav dette lille tegn på, at han påskønnede det, den største tilnærmelse til at vise forsonlighed, som man hidtil havde set fra hans side.

Hvis lady Chasemore ikke i dette øjeblik havde været optaget af andre tanker, måtte det næsten være faldet hende ind, at der allerede var indtrådt en nervøs slappelse i hendes broders organisme. Tanken på hans besøg optog kun for et meget kort tidsrum sir Rufus' opmærksomhed, og efter få minutters forløb havde endog Agatha ophørt at tænke på det. I strid med al logik og fornuftig motivering udbrød hun pludselig – hun kunne ikke selv sige hvorfor, for hun havde ikke haft nogen sådan hensigt, da hun kom ind i værelset:

"Min kæreste ven, ved du, hvad der er kommet over mig? Jeg har fuldstændig forandret standpunkt, jeg ser sagen i et ganske

andet lys; jeg vil nu intet hellere, end at du skal udgive dit store værk."

Og hun stod der og smilede til ham og gav forvandlingen i sit standpunkt et så levende udtryk, at det måtte være undskyldeligt, om han ikke havde næret nogen tvivl om dens virkelighed.

Ikke desto mindre havde han sine tvivl, især i begyndelsen. Men hun gentog sine erklæringer atter og atter, hun trængte ind på ham, hun blev mere og mere påståelig; nu da hun én gang havde taget dette standpunkt, kendte hendes iver ingen grænser. Dette vedvarede i flere dage, for han var begyndt med at nægte at høre på hende, da hun blot ved at berøre spørgsmålet havde overtrådt hans udtrykkelige pålæg, men efter en uges vedholdende bearbejdelse havde hun endelig fået ham til at tro på sit forandrede standpunkt.

Hun var overordentlig opfindsom, da det gjaldt at lægge den proces frem for ham, ad hvilken forandringen var foregået, og hun fravristede ham under mange kys den tilståelse, at manuskriptet til hans bog slet ikke var blevet ødelagt, men lå vel gemt under lås og lukke i en skuffe sammen med korrekturarkene. Hun forstod uden tvivl at stille sin omskiftelighed i et mere forståeligt lys, end hendes biograf har været i stand til at gøre, men denne vil spare læseren anstrengelsen ved at følge den dunkle tråd, der fører til labyrintens inderste.

Der ville endnu hengå en måned, før Macarthy ville dukke op på skuepladsen, og i dette tidsrum havde hun lejlighed til at overveje, på hvilken måde hun skulle modtage ham, nu da hendes mand højtideligt havde lovet, at han ville sende bogen

tilbage til trykkeriet. Nu opgav hun naturligvis al fordring på at øve censur, hun ville ikke have noget med bogen at gøre; den skulle være ganske, som han selv fandt for godt; hun sagde ham udtrykkeligt, at hun ikke engang ville se på den, efter at den var trykt. Den var nu helt og holdent hans sag – den var ophørt at være hendes.

I det tidsrum, som gik forud for Macarthys ankomst, så lady Chasemore stadig små pakker på bordet i forhallen, som mindede hende om den konvolut med korrekturark, hun hin aften havde åbnet i sit værelse. Hendes mod svigtede hende dog ikke på noget tidspunkt, og den, som nu så hende sammen med hendes mand, kunne let undskyldes for at tro, at den løsning på deres uoverensstemmelse, som engang havde syntes så illusorisk, nu var fastslået og fuldstændig.

Sir Rufus var overordentlig optaget af sit fornyede arbejde med bogen. Revisionen af originalmanuskriptet skred så meget raskere frem, som han i virkelighed, hans hustru uafvidende, gentagne gange havde haft det fremme, siden han efter hendes ønske besluttede at standse dets trykning. Ved midnatslampens lys havde han af rent platonisk interesse for sagen omarbejdet og filet på disse sider, og de forandringer og forbedringer, som kommer en i tanken, når et arbejde er lagt til side for at modnes ligesom en række pærer på en hylde, blev på en gang til levende sten i bygværket.

Sir Rufus var så lykkelig, som en mand, der efter længe at have været nødt til at bære på et hjerteanliggende i hemmelighed, får det anerkendt og legitimeret, og finder alle hindringer fjernet, så at han kan føre sin hjertenskær til alteret.

Da Macarthy Grice stod af ved døren til sin søsters hjem – han havde efter hendes indtrængende bøn endelig samtykket i at bo som gæst hos hende under sit ophold i London – fandt han ikke desto mindre huset på den anden ende af en pludselig opstået forfærdelse og forvirring.

Det var sent på eftermiddagen, et par timers tid, før der skulle spises til middag, og det traf sig sådan, at sir Rufus kørte op foran huset i samme øjeblik, som den amerikanske rejsende sprang ud af den vogn, der var blevet sendt for at hente ham. De to herrer hilste på hinanden på trappen, men i næste øjeblik spurgte Macarthys vært, hvad der var blevet af Agatha, og om hun ikke var taget til stationen for at møde ham, som hun ved frokosten, da sir Rufus sidst havde talt med hende, havde sagt, at hun havde til hensigt.

Det viste sig, at hun ikke var fulgt med i vognen; Macarthy var blot blevet hentet af en af de tjenere, der havde været med Chasemores i Amerika, og derfor kendte ham af udseende. Denne funktionær forklarede sir Rufus, at fruen en times tid, før vognen skulle køre, havde sendt ham bud om, at hun forandret sin bestemmelse, og at han skulle køre uden hende.

På dette tidspunkt blev gadedøren slået op, og butleren og en anden tjener kom ud på trappen. De optrådte imidlertid ikke med deres sædvanlige, værdige ro, og deres herre forstod straks, at der var noget galt på færde i huset. Hans frygt i så henseende blev bekræftet af butleren, før han fik tid til at fremkomme med noget spørgsmål.

"Vi er bange for, at Hendes Nåde er syg, rigtig alvorligt syg, sir. Vi har først opdaget det i dette øjeblik, sir; hendes

kammerpige og det øvrige kvindelige personale er hos hende, sir."

Sir Rufus fo'r sammen; han stod tavs et øjeblik og så fra den ene af mændene til den anden. Deres ansigter var gråblege, og de havde et underligt, forskræmt udtryk.

"Hvad mener De med rigtig alvorligt syg – hvad i alverden er der hændt?" Men han var halvvejs oppe ad trapperne, før de kunne svare.

"De gjorde måske bedst i at gå op, sir," sagde butleren til Macarthy, der stod som fastnaglet til stedet og var blevet lige så gråbleg, som han selv, "vi er bange for, at hun har taget noget."

"Taget noget?"

"Ja, ved en fejltagelse, naturligvis, sir," stammede tjeneren og så på den anden. Der var tårer i hans øjne. Macarthy følte sig syg om hjertet.

"Og er der ingen læge? Har I ikke sendt bud efter nogen? Hvorfor står I her uden at gøre noget?"

"Vi har sendt bud, sir – vi gjorde det i samme øjeblik!" udbrød de to mænd som med en mund. "Han kommer fra sygehuset derhenne på hjørnet; han kan være her, før De endnu er kommet ovenpå. Det skete i dette selvsamme øjeblik, sir, netop før De ringede på klokken," vedblev en af dem.

Den samme tjener, der havde fulgt Macarthy fra Euston, styrtede ud af huset, og selv fulgte han samme retning, som svogeren havde taget. Butleren gik med ham, idet han fremførte nogle usammenhængende oplysninger om, at det var sket for et øjeblik siden, mens de ventede på herrerne, og sagde noget om, at det ville blive et hårdt slag for sir Rufus.

Da de var kommet op ad den første trappe, gik han foran ham og viste vejen til lady Chasemores værelse, hvor døren stod åben og hvor der syntes at herske en dødens stilhed, mens der udenfor var en uafladelig springen frem og tilbage af åndeløse, forfærdede tjenestepiger.

Sir Rufus var der og stod fremdeles ved sengen; han havde ryddet værelset, så at kun to af det kvindelige tyende var blevet tilbage, beskæftiget med lady Chasemore. Sir Rufus havde øjensynligt stået som bedøvet og stirret på sin hustru i stum rædsel, men da Macarthy kom hen til sengen, greb han hende i sine arme, trykkede hende til sit bryst og så over hendes skulder hen på sin amerikanske gæst med et krampagtigt fortrukkent ansigt. Macarthy var sig bevidst, at butleren i samme øjeblik hviskede til ham, at "hun havde taget ind, men kun ved en fejltagelse."

"Min gud, De har dræbt hende! Dette er Deres djævelske værk!" råbte sir Rufus med en stemme, der svarede til det frygtelige udtryk i hans ansigt.

"Har *jeg* dræbt hende?" svarede Macarthy forvildet og forfærdet.

"Det er Deres fordømte, meningsløse stivsind, som er skyld i det – frygten for at møde Dem," vedblev sir Rufus, og hans efterfølgende ord tabte sig; han bøjede sig over sin hustrus livløse legeme med lidenskabelige kys og kærtegn, og spurgte fortvivlet, om der ikke kunne gøres noget, hvorfor lægen ikke kom, og selv foretog nogle frugtesløse forsøg på at kalde det svundne liv tilbage.

"O, jeg er vis på, at hun ønskede, De skulle komme, og hun befandt sig ganske vel i morges, sir," udbrød kammerpigen ,

henvendt til Macarthy, idet hun i sin store frygt tillod sig at modsige sir Rufus og gentagende forsikrede, at dette ikke havde noget at betyde, at det kun var en besvimelse – fremkaldt af lutter glæde – og at Hendes Nåde snart ville komme til sig selv igen.

Det andet kvindelige tyende havde fundet en lille flaske og holdt den frem mod Macarthy med den ugenerthed, som situationen uvilkårligt fremkaldte. Han tog den mekanisk fra hende, så, at den var tom, og lugtede til den. Med et forfærdet udråb kastede han den fra sig, styrtede frem til sengen og for et øjeblik stredes han næsten med sin svoger om sin søsters legeme. Allerede ved den første berøring følte han, at livet var bort.

Så blev hun atter lagt ned i sengen, og et øjeblik stod de begge ved siden af hinanden og betragtede hende, som hun lå der, smuk, ubevægelig og livløs; så vendte sir Rufus sig bort og vaklede ud af værelset. Macarthy blev tilbage for at afvente lægens komme. Den korte tid forekom ham som en evighed, skønt han havde en følelse af, at han kun ventede på noget endnu værre. De to kvinder talte sammen og forsøgte undertiden at meddele ham noget. Den ene af dem ytrede noget om, at det var beklageligt, han skulle være kommet den lange vej fra Amerika til ingen nytte.

Butleren var gået ud med sin herre – og vendte nu tilbage med lægen; lige efter dem fulgte sir Rufus. Macarthy lagde ikke engang mærke til, hvad lægen sagde; han vidste nu det værste. Aldeles overvældet af sine følelser kastede han sig ned i en stol og dækkede sit ansigt med en flig af sin rejsekappe. Lugten af

den lille flaske ville ikke forlade ham. Nogle minutter efter lod han sig uden modstand og næsten sanseløs føre ud af lægen.

Lady Chasemore havde indtaget noget – lægen gav det et navn – men det var ikke sket ved nogen fejltagelse. Han stod med hånden på Macarthys skulder og så på ham med et venligt deltagende blik. Macarthy hørte ham spørge, om "lady Chasemore havde – hm – havde haft nogen alvorlig sorg?" Han var ikke i stand til at blive der i huset – til at være sammen med sir Rufus. Tjeneren, der havde hentet ham på banegården, førte ham til et hotel i den samme vogn, han var ankommet i og som endnu stod for døren – et frygteligt hotel, hvor han i et mørkt, smudsigt bagværelse tilbragte en uudsigelig kvalfuld nat. Han kunne ikke forstå, hvad der var hændt, og stønnede i sin ensomhed "Hvorfor, *hvorfor,* netop nu?"

Sir Rufus led den samme sjælekval i sit hjem og bar tydelige spor af den, da han næste morgen kom hen til hotellet. Han rakte Macarthy hånden og syntes at ville tilbagekalde sine skrækkelige ord fra den foregående aften. Han fik ham til at vende tilbage til Grosvenor Crescent og blive der i tre dage, i hvilken tid de to mænd næppe vekslede et ord. Resten af den ferie, som Macarthy havde taget for sit helbreds skyld, tilbragte han på kontinentet, men der er liden sandsynlighed for, at den opfyldte sin hensigt.

Sir Rufus' bog er endnu ikke udkommet, men det er derfor ikke umuligt, at den engang vil se dagens lys. Dette vil naturligvis bero på, hvorvidt hans manuskript denne gang virkelig er blevet tilintetgjort – er blevet begravet med lady Chasemore – eller kun lagt til side – indtil videre.

Om "Fremtidens madonna"

Forfatter: Henry James (1843-1916)

Org.udgaver og kilder:

Fremtidens madonna: *The Madonna of the Future*, i *The Atlantic Monthly* marts 1873.
Denne udgave efter: *Fremtidens Madonna*, i *Nær og Fjern* 5. årgang 1875-76 (nr. 198-200). Oversætter ikke oplyst.

Madame de Mauves: *Mme. de Mauves*, i *The Galaxy* februar-marts 1874.
Denne udgave efter: *Madame de Mauves*, *Aftenbladet*s føljeton, Kristiania 1896. Oversætter ikke oplyst.

Eugene Pickering: *Eugene Pickering*, i *The Atlantic Monthly* oktober-november 1874.
Denne udgave oversat af Kim N. Jensen
(Ved oversættelsen er anvendt materiale fra den stærkt forkortede danske førsteudgave: Eugen Pickerings første Kjærlighed. Af Henry James ved P. C. B. i Aarhus Stiftstidende 8. juli 1876 – 20. juli 1876).

Fire gange mødt: *Four Meetings*, i *Scribner's Monthly* november 1878.
Denne udgave efter føljeton i dagbladet *Fædrelandet*, 27.–31.12. 1878. Oversat af "H. T."

To lande: *The Modern Warning*, førsteudgave som *Two Countries* i *Harper's New Monthly Magazine* juni 1888.
Denne udgave efter: *Morgenbladet*s føljeton, Kristiania 1888. Oversætter ikke oplyst.

Redigeret af: Kim N. Jensen.

Forside: Efter maleri af John Singer Sargent (1856-1925):
Nonchaloir (Repose), 1911. Udsnit.

ISBN 978-87-7628-358-2
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-603-4 (Ølstykke 2018).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Indhold

- Forside
- Titelblad
- Ophavsret og brugsbetingelser
- Fremtidens Madonna
    - 1
    - 2
    - 3
- Madame de Mauves
    - 1
    - 2
    - 3
    - 4
    - 5
    - 6
    - 7
    - 8
    - 9
- Eugene Pickering
    - 1
    - 2
- Fire gange mødt
    - 1
    - 2
    - 3
    - 4

To lande

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7

Om "Fremtidens madonna"

Note 1:

Hun havde læst Tennyson, og hun kendte de berømte ord om den lille revne i lutten: Fra Alfred Lord Tennysons *Idylls of the King* i afdelingen *Vivien*: "Den er den lille rift i luttens indre, – Som efterhånden vil dens toner hindre, – Som stedse vider ud sig, stilner alt." (A. Munchs oversættelse fra 1876). *Red. anm.*